

UNIUNEA EUROPEANĂ

GVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

GHID PRIVIND AJUTORUL DE STAT - MANUAL DE CURS -

**Revizuit și editat de: Mihaela Marinescu
Lucian Stroe**

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

CUPRINS

INTRODUCERE. Istoricul apariției reglementărilor în domeniul ajutorului de stat	12
Rățiunea existenței ajutorului de stat	12
1. Eșecul de piață și ajutorul de stat	13
1.1. Obiectivul întreprinzătorului în economia de piață	13
1.2. Obiectivul statului/societății	14
1.3. Contradicția dintre obiectivul întreprinzătorului și obiectivul statului/societății	15
1.4. Modalități de soluționare ale eșecurilor de piață	17
1.5. Categoriile de eșecuri de piață și ajutoarele de stat utilizate pentru diminuarea acestora	19
2. Principii generale și definirea ajutorului de stat	26
2.1. Prevederi relevante din <i>Tratatul privind Funcționarea Uniunii Europene</i> (TFUE)	26
2.2. Reglementări comunitare în domeniul ajutorului de stat	28
2.3. Reglementări naționale în domeniul ajutorului de stat - <i>Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 77/2014 privind procedurile naționale în domeniul ajutorului de stat</i>	29
2.3.1. Domeniul de aplicare	30
2.3.2. Dispoziții generale	30
2.3.2.1. Definirea termenilor uzuali folosiți în domeniul ajutorului de stat	30
2.3.2.2. Elemente obligatorii pe care trebuie să le conțină o schemă de ajutor	32
2.3.3. Procedura în fața Consiliului Concurenței	33
2.3.3.1. Măsuri asiguratorii privind utilizarea eficientă a banilor publici	33
2.3.3.2. Introducerea unei etape de consultări prelabile între furnizorii de ajutor de stat/ <i>de minimis</i> și experții Consiliului Concurenței	34
2.3.3.3. Emiterea avizului Consiliului Concurenței. Necesitatea existenței unei justificări din partea furnizorului în cazul în care nu ține cont de acest aviz	35
2.3.3.4. Avizarea măsurilor de ajutor <i>de minimis</i> și a serviciilor de interes economic general	35
2.3.4. Procedura de notificare și informare	35
2.3.4.1. Retragerea notificării/informării	36

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

2.3.4.2. Procedura propriu-zisă de reprezentare în fața Comisiei Europene	36
2.3.5. Monitorizarea ajutoarelor de stat și a ajutoarelor <i>de minimis</i>	37
2.3.5.1. Clarificarea procesului de monitorizare a ajutoarelor de stat	37
2.3.5.2. Competența Consiliului Concurenței de a emite decizii de recuperare în cazul ajutoarelor <i>de minimis</i>	38
2.3.5.3. Specializarea instanțelor naționale	38
2.3.5.4. Instituirea RegAS - registrul ajutoarelor de stat	38
2.3.6. Rambursarea, recuperarea, suspendarea sau recuperarea provizorie a ajutorului ilegal și a ajutorului de stat utilizat abuziv	39
2.3.6.1. Rambursarea, recuperarea, suspendarea sau recuperarea provizorie a ajutorului ilegal și a ajutorului de stat utilizat abuziv dispusă de Comisia Europeană	39
2.3.6.2. Rambursarea, recuperarea, suspendarea sau recuperarea provizorie a ajutorului ilegal și a ajutorului de stat utilizat abuziv dispusă de furnizori	39
2.3.7. Obligațiile furnizorilor de ajutor de stat/ <i>de minimis</i> față de Consiliul Concurenței	40
2.3.8. Obligațiile furnizorilor referitoare la asigurarea transparenței măsurilor de natura ajutorului de stat	41
2.3.9. Contravenții și sancțiuni aplicabile furnizorilor de ajutor de stat/ <i>de minimis</i>	41
2.4. Definirea ajutorului de stat	42
2.5. Ajutorul de stat și fondurile europene	50
2.6. Ajutorul direct și ajutorul indirect	51
2.7. Modalități de evitare a încadrării unei măsuri de sprijin în categoria ajutoarelor de stat	52
2.7.1. Caracterul de generalitate al unei măsuri de sprijin	53
2.7.2. Utilizarea procedurii de licitație transparente, nediscriminatorii și necondiționate la achiziția/vânzarea de bunuri și servicii de către entitățile de stat	53
2.7.3. Evaluarea independentă realizată de experți	55
2.7.4. Testul investitorului/creditorului/vânzătorului privat prudent în economia de piață	56
2.7.5. Facilitățile acordate în sectorul producției de armament, muniție și material de război	58
2.7.6. Garanții publice acordate în condiții de piață	58
2.7.6.1. Garanții individuale	58
2.7.6.2. Schemele de garantare	60
3. Ajutorul de stat în cazul Parteneriatelor Publice Private (PPP)	61

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

4. Conceptul de schemă, alocare individuală și ajutor ad-hoc	66
4.1. Schema de ajutor de stat	66
4.2. Alocarea individuală în cadrul unei scheme de ajutor de stat	67
4.3. Ajutorul ad-hoc	68
4.4. Modalități de implementare a unei scheme/ajutor ad-hoc	69
4.5. Conceptul de "schemă umbrelă"	69
4.6. Schema de ajutor și relația sa cu Ghidul solicitantului	70
5. Definiții din domeniul ajutorului de stat	72
5.1. Furnizor de ajutor de stat/ <i>de minimis</i>	72
5.2. Administratorul unei scheme	72
5.3. Beneficiarul de ajutor de stat/ <i>de minimis</i>	73
5.4. Intensitatea ajutorului	74
5.5. Cumulul ajutoarelor de stat/ <i>de minimis</i>	74
5.6. Întreprinderea mică sau mijlocie	74
5.6.1. Definiția întreprinderilor mici și mijlocii	75
5.6.2. Categoriile de întreprinderi	76
5.6.2.1. Întreprinderile legate	76
5.6.2.2. Întreprinderile partenere	77
5.6.2.3. Întreprinderile autonome	79
5.7. Întreprinderea în dificultate	80
5.8. Ajutorul existent	81
5.8.1. Ajutoarele care au existat înainte de intrarea în vigoare a Tratatului	82
5.8.2. Ajutorul autorizat, respectiv schemele de ajutor și ajutoarele individuale care au fost autorizate de Comisia Europeană sau de Consiliu	83
5.8.3. Ajutorul considerat a fi fost autorizat	83
5.8.4. Ajutorul considerat ajutor existent în temeiul art. 15 - perioada în care se putea dispune recuperarea a expirat	84
5.8.5. Ajutorul considerat ajutor existent deoarece se poate dovedi că, în momentul punerii în aplicare nu reprezenta un ajutor și că a devenit ajutor ulterior, datorită evoluției Pieței comune și fără să fi fost modificat de Statul Membru	84
5.9 Ajutorul nou	85
5.10. Ajutorul legal/ilegal	85
5.11. Ajutorul compatibil/incompatibil	85
5.12. Ajutorul utilizat abuziv	86
5.13. Persoana interesată	86

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

6. Elemente obligatorii ale unei scheme de ajutor de stat	87
6.1. Baza legală a schemei	87
6.2. Domeniul de aplicare	88
6.3. Obiectivul schemei	89
6.4. Furnizorul și administratorul schemei	90
6.5. Criteriile de eligibilitate	90
6.5.1. Criterii de eligibilitate aferente proiectelor	90
6.5.2. Criterii de eligibilitate aferente activităților	91
6.5.3. Criterii de eligibilitate aferente beneficiarilor	91
6.5.4. Criterii de eligibilitate aferente cheltuielilor	93
6.6. Bugetul schemei	93
6.7. Forma ajutorului	94
6.8. Intensitatea ajutorului	94
6.9. Durata ajutorului	95
6.10. Numărul maxim de beneficiari ai schemei	96
6.11. Necesitatea respectării regulilor de cumul din domeniul ajutorului de stat	96
6.12. Reglementările privind monitorizarea și raportarea ajutoarelor de stat	97
7. Tipuri de măsuri de ajutor de stat și procedura din domeniul ajutorului de stat specifică acestora	98
7.1. Ajutoarele notificabile și procedura națională și comunitară în cazul ajutoarelor notificabile	98
7.1.1. Procedura națională în cazul ajutoarelor de stat notificabile	99
7.1.1.1. Elaborarea proiectului schemei de ajutor/măsurii de ajutor ad-hoc	99
7.1.1.2. Elaborarea notificării	99
7.1.1.3. Avizarea notificării de către Consiliul Concurenței	100
7.1.1.4. Transmiterea notificării la Comisia Europeană	100
7.1.2. Procedura comunitară în cazul ajutoarelor de stat notificabile	102
7.1.2.1. Examinarea preliminară a notificării	103
7.1.2.2. Procedura oficială de investigare	104
7.1.2.3. Procedura de prenotificare	107
7.1.2.4. Notificarea simplificată a unui ajutor	108
7.1.2.5. Procedura comunitară privind ajutorul ilegal	112
7.1.2.6. Procedura comunitară de tratare a plângerilor privind ajutoare ilegale sau utilizate abuziv	113
7.2. Ajutoarele exceptate de la obligația de notificare și procedura națională și comunitară în cazul acestei categorii de ajutoare	114

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

7.2.1. Procedura națională în cazul ajutoarelor de stat exceptate de la obligația de notificare	114
7.2.1.1. Elaborarea proiectului schemei de ajutor	115
7.2.1.2. Elaborarea Informării	115
7.2.1.3. Avizarea Informării de către Consiliul Concurenței	115
7.2.1.4. Adoptarea schemei de ajutor	116
7.2.1.5. Transmiterea la Comisia Europeană a <i>Informării</i> și a <i>Planului de evaluare</i> (dacă e cazul)	116
7.2.2. Procedura comunitară în cazul ajutoarelor de stat exceptate de la obligația de notificare	116
7.3. Ajutoarele <i>de minimis</i> și procedura națională în cazul acestei categorii de ajutoare	117
7.3.1. Elaborarea proiectului schemei de ajutor/ajutorului ad-hoc	118
7.3.2. Avizarea proiectului măsurii de ajutor de către Consiliul Concurenței	118
7.3.3. Adoptarea schemei de ajutor <i>de minimis</i> /ajutorului ad-hoc	119
7.3.4. Transmiterea măsurii adoptate, spre informare, Consiliului Concurenței	119
8. Ajutorul <i>de minimis</i>	120
8.1 Baza legală	120
8.2. Pragul <i>de minimis</i>	120
8.3. Conceptul de "întreprindere unică"	121
8.4. Domeniul de aplicare	123
8.5. Cumulul ajutoarelor <i>de minimis</i>	125
8.6. Procedura de acordare și monitorizare a ajutoarelor <i>de minimis</i>	128
9. Monitorizarea ajutoarelor de stat	129
9.1. Scopul și necesitatea monitorizării și controlului ajutoarelor de stat acordate	129
9.2. Prevederi legale privind monitorizarea, controlul și raportarea ajutoarelor de stat	130
9.2.1. Prevederi comunitare privind monitorizarea, controlul și raportarea ajutoarelor de stat	131
9.2.1.1. <i>Tratatul privind Funcționarea Uniunii Europene</i>	131
9.2.1.2. Regulamente de procedură	131
9.2.1.3. Alte regulamente	133
9.2.2. Prevederi naționale privind monitorizare, controlul și raportarea ajutoarelor de stat	134
9.2.2.1. <i>Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 77/2014 privind</i>	134

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

<i>procedurile naționale în domeniul ajutorului de stat</i>	
9.2.2.2. <i>Regulamentul privind procedurile de monitorizare a ajutoarelor de stat</i>	135
9.2.2.3. <i>Regulamentul privind transparența relațiilor financiare</i>	135
9.2.2.4. Alte acte normative	136
9.3. Monitorizarea ajutoarelor de stat efectuată de către Comisia Europeană	136
9.3.1. Monitorizarea Comisiei Europene la nivel național - procedura de raportare anuală a ajutoarelor acordate în România către Comisia Europeană	137
9.3.2. Monitorizarea Comisiei Europene la nivel comunitar	139
9.3.3. Monitorizarea Comisiei Europene la nivel individual	141
9.4. Monitorizarea ajutoarelor de stat efectuată de către Consiliul Concurenței	142
9.4.1. <i>Inventarul ajutoarelor de stat</i>	144
9.4.2. Realizarea de studii de impact	144
9.5. Monitorizarea ajutoarelor de stat din perspectiva furnizorului	148
9.5.1. Monitorizarea ajutoarelor de stat efectuată de Ministerul Finanțelor Publice	150
9.5.1.1. Monitorizarea unei scheme de ajutor de stat regional administrată de Ministerul Finanțelor Publice	150
9.5.1.2. Monitorizarea unui ajutor de stat regional ad-hoc acordat de Ministerul Finanțelor Publice	154
9.6. Procedura de raportare a ajutoarelor de stat/ <i>de minimis</i> de către furnizorii de ajutor	155
10. Recuperarea ajutoarelor de stat	159
10.1. Prevederi comunitare în domeniul recuperării ajutoarelor de stat	160
10.2. Executarea unei decizii de recuperare de către instanțele naționale	161
10.3. Conținutul deciziilor de recuperare	162
10.3.1. Valoarea ajutorului	162
10.3.2. Dobânda	163
10.3.3. Termenul limită	163
10.3.4. Efectul direct al deciziilor Comisiei Europene	164
10.3.5. Părțile afectate de decizia Comisiei Europene	164
10.4. Prevederi naționale în domeniul recuperării ajutoarelor de stat	167
10.5. Termenul de prescripție privind dreptul Comisiei Europene de a cere recuperarea ajutorului	168
10.6. Principiul așteptărilor legitime	168
10.7. Decizii de recuperare	170
10.7.1. Decizii emise de Comisia Europeană	170

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

10.7.2. Decizii emise de furnizorii de ajutor de stat	170
10.7.3. Decizii emise de Consiliul Concurenței	173
11. Regulamentul de excepții pe categorii - prezentare generală	174
11.1. Scop	174
11.2. Domeniul de aplicare a <i>Regulamentului (UE) nr. 651/2014</i>	175
11.3. Planul de evaluare	176
11.3.1. Necesitatea <i>Planului de evaluare</i>	176
11.3.2. Conținutul <i>Planului de evaluare</i>	177
11.3.3. Rezultatele posibile ale analizei <i>Planului de evaluare</i> de către Comisia Europeană	178
11.3.4. Condiții asociate selecției organismului care efectuează evaluarea	179
11.3.5. Condiții asociate cerinței de a face publice rezultatele evaluării	179
11.3.6. Recomandări privind durata evaluării	180
11.3.7. Relația dintre <i>Planul de evaluare</i> și cerințele de evaluare impuse de reglementările din domeniul fondurilor structurale și de investiții	180
11.3.8. Implicațiile <i>Raportului final de evaluare</i>	181
11.4. Terminologia utilizată	181
11.5. Condiții de aplicare a excepțiilor pe categorii	185
11.6. Transparența ajutoarelor	185
11.7. Efectul stimulat	185
11.8. Cumulul ajutoarelor de stat	187
11.9. Transparența ajutoarelor acordate	188
11.10. Sancțiuni în cazul nerespectării RGECA	189
12. Ajutoarele de stat regionale	191
12.1 Domeniul de aplicare	191
12.2. Ajutoarele de stat pentru investiții	192
12.2.1. Eligibilitatea din punct de vedere geografic	192
12.2.2. Eligibilitatea investițiilor	193
12.2.3. Eligibilitatea întreprinderilor, în funcție de mărime, în zonele de tip "c"	193
12.2.4. Costuri eligibile ale investițiilor	194
12.2.4.1. Eligibilitatea costurilor constând în active corporale	194
12.2.4.2. Eligibilitatea costurilor constând în active necorporale	196
12.2.5. Caracteristicile costurilor eligibile constând în cheltuieli salariale	196
12.2.6. Alte prevederi	196
12.3. Ajutoarele de stat pentru investiții care fac obiectul notificării	200
12.3.1. Criteriile de evaluare de către Comisia Europeană a	201

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

compatibilității ajutoarelor regionale	
12.3.1.1. Contribuția la atingerea unui obiectiv de interes comun	201
12.3.1.2. Necesitatea intervenției statului	203
12.3.1.3. Adecvarea ajutoarelor regionale	203
12.3.1.4. Efectul de stimulare	204
12.3.1.5. Proporționalitatea valorii ajutoarelor (ajutorul limitat la minimum)	205
12.3.1.6. Evitarea efectelor negative nejustificate asupra concurenței și comerțului intra-comunitar	205
12.4. Ajutoarele de stat regionale pentru exploatare	206
12.5. Ajutoarele de stat pentru exploatare care fac obiectul notificării	207
12.5.1. Contribuția la atingerea unui obiectiv de interes comun	207
12.5.2. Necesitatea intervenției statului	207
12.5.3. Adecvarea ajutoarelor regionale	208
12.5.4. Efectul de stimulare	208
12.5.5. Proporționalitatea valorii ajutoarelor (ajutorul limitat la minimum)	208
12.5.6. Evitarea efectelor negative nejustificate asupra concurenței și comerțului intra-comunitar	208
12.6. Ajutoarele de stat pentru dezvoltare urbană	209
13. Ajutoarele de stat pentru IMM-uri	211
13.1. Ajutoarele pentru investiții acordate IMM-urilor	211
13.2. Ajutoarele pentru consultanță acordate IMM-urilor	212
13.3. Ajutoarele pentru participarea la târguri a IMM-urilor	213
13.4. Ajutoarele pentru costurile de participare ale IMM-urilor la proiectele de cooperare teritorială europeană	213
13.5. Ajutoarele pentru acces la finanțare	213
13.5.1. Ajutoarele pentru finanțare de risc	217
13.5.2. Ajutoarele pentru întreprinderile nou-înființate	221
13.5.3. Ajutoarele în favoarea platformelor alternative de tranzacționare	222
13.5.4. Ajutoarele pentru acoperirea costurilor de prospecție	222
14. Ajutoarele de stat pentru cercetare, dezvoltare și inovare	223
14.1. Ajutoarele pentru proiecte de cercetare și dezvoltare	225
14.2. Ajutoarele pentru investiții în infrastructurile de cercetare	228
14.3. Ajutoarele pentru clusterelor de inovare	230
14.4. Ajutoarele pentru inovare destinate IMM-urilor	231
14.5. Ajutoarele pentru inovarea de proces și organizațională	232
14.6. Ajutoarele pentru cercetare și dezvoltare în sectorul pescăresc și al	232

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

acvaculturii

15. Ajutoarele pentru formare	234
16. Ajutoarele de stat pentru lucrătorii defavorizați și pentru lucrătorii cu handicap	235
16.1 Ajutoarele pentru recrutarea lucrătorilor defavorizați acordate sub formă de subvenții salariale	236
16.2. Ajutorul pentru încadrarea în muncă a lucrătorilor cu handicap acordat sub formă de subvenții salariale	236
16.3. Ajutoarele pentru compensarea costurilor suplimentare generate de încadrarea în muncă a lucrătorilor cu handicap	237
16.4. Ajutoarele pentru compensarea costurilor aferente asistenței acordate lucrătorilor defavorizați	238
17. Ajutoarele de stat pentru protecția mediului	239
17.1. Ajutoarele pentru investiții care permit întreprinderilor să aplice standarde pentru protecția mediului mai stricte decât cele ale Uniunii Europene sau să îmbunătățească nivelul de protecție a mediului în absența standardelor Uniunii	246
17.2. Ajutoarele pentru adaptarea anticipată la viitoarele standarde ale Uniunii	248
17.3. Ajutoarele pentru investiții în măsuri de eficiență energetică	250
17.4. Ajutoarele pentru investiții în favoarea unor proiecte de eficiență energetică a clădirilor	251
17.5. Ajutoarele pentru investiții în cogenerare de înaltă eficiență	253
17.6. Ajutoarele pentru investiții destinate promovării producției de energie din surse regenerabile	254
17.7. Ajutoarele de exploatare pentru promovarea producției de energie electrică din surse regenerabile	257
17.8. Ajutoarele de exploatare pentru promovarea producției de energie din surse regenerabile în instalații de dimensiuni mici	259
17.9. Ajutoarele sub formă de reduceri ale taxelor de mediu în temeiul Directivei 2003/96/CE	260
17.10. Ajutoarele pentru investiții în vederea reabilitării siturilor contaminate	260
17.11. Ajutoarele pentru investiții în favoarea sistemelor de termoficare și răcire centralizată eficiente din punct de vedere energetic	261
17.12. Ajutoarele pentru investiții destinate reciclării și reutilizării deșeurilor	262

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

17.13. Ajutoarele pentru investiții în infrastructura energetică	263
17.14. Ajutoarele pentru studii de mediu	264
18. Ajutoarele de stat destinate reparării daunelor provocate de anumite dezastre naturale	265
19. Ajutoarele pentru infrastructurile de bandă largă	266
20. Ajutoarele de stat pentru cultură și pentru conservarea patrimoniului	268
20.1. Ajutoarele de stat pentru cultură și pentru conservarea patrimoniului	268
20.2. Ajutoarele pentru operele audiovizuale	271
21. Ajutoarele de stat pentru infrastructurile sportive și pentru infrastructurile de agrement multifuncționale	274
22. Ajutoarele de stat pentru investiții în infrastructurile locale	276
22.1. <i>Decizia GRW</i>	277
Bibliografie	280

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

INTRODUCERE. ISTORICUL APARIȚIEI REGLEMENTĂRILOR ÎN DOMENIUL AJUTORULUI DE STAT

Puține persoane cunosc faptul că apariția reglementărilor în domeniul ajutorului de stat, acum mai mult de 50 de ani, se datorează subvenționării excesive acordate sectoarelor cărbunelui și oțelului în perioada celui de-al doilea război mondial.

Astfel, o dată cu înființarea Comunității Europene a Cărbunelui și Oțelului, prin *Tratatul de la Paris* din 1951, a fost inserată o prevedere prin care se stipula că este interzisă acordarea de ajutoare de stat¹.

Conceptul controlului supranațional al măsurilor de sprijin acordate mediului de afaceri de către Statele Membre a fost introdus prin *Tratatul de la Roma*, fiind unul dintre instrumentele construcției Pieței Interne. O dată cu dezvoltarea Pieței Interne, controlul ajutoarelor de stat a căpătat o importanță din ce în ce mai mare. Astfel, dacă în anii '70 existau doar 13 decizii de recuperare în acest domeniu, până la sfârșitul anilor '80 au fost emise 111 decizii de recuperare a ajutoarelor de stat.

Rațiunea existenței controlului ajutorului de stat

Existența legislației în domeniul ajutorului de stat este esențială pentru funcționarea și protecția Pieței Unice, mai ales în condițiile în care pe această piață funcționează foarte multe companii care furnizează bunuri și servicii pentru peste 500 milioane de consumatori.

Existența unui mediu concurențial în care intervențiile Statelor Membre să poată fi realizate fără respectarea unor reguli comune, va determina apariția unei piețe fragmentate, va stopa creșterea și dezvoltarea economică a întregii Piețe Unice și, nu în ultimul rând, va determina o concurență acerbă între Statele Membre în acordarea de subvenții.

¹ Tratatul privind Comunitatea Europeană a Cărbunelui și Oțelului, art. 4 alin (c).

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

CAPITOLUL I. EȘECUL DE PIAȚĂ ȘI AJUTORUL DE STAT

1.1. OBIECTIVUL ÎNTREPRINZĂTORULUI ÎN ECONOMIA DE PIAȚĂ.

Unul dintre conceptele cele mai des întâlnite în teoria economică este cel al interacțiunii continue dintre cerere și ofertă, mecanism considerat fundamental pentru buna funcționare a economiei de piață.

În esență, nevoile și dorințele oamenilor și ale societății, în general, sunt cele care definesc cererea. Cererea solvabilă reprezintă acea componentă a cererii pentru care clientul/intermediarul/consumatorul (persoană fizică sau juridică, entitate de stat sau privată) poate plăti efectiv.

Tendința cumpărătorilor este, întotdeauna, de a achiziționa cât mai multe bunuri și servicii, de o calitate cât mai înaltă, la un preț cât mai mic.

Oferta, pe de altă parte, grupează producătorii și comercianții, adică acele entități care produc bunurile și serviciile care fac obiectul nevoilor și dorințelor consumatorilor, indiferent de forma acestora. Aceștia oferă mărfuri sau servicii pe piață, într-un efort continuu de a satisface într-o măsură cât mai mare pretențiile consumatorilor, atât în ceea ce privește calitatea, diversitatea, adaptabilitatea, cât și prețul produselor solicitate.

Dorința ofertanților este, întotdeauna, de a vinde cantități cât mai mari de produse, de a crește cifra de afaceri a întreprinderii, cota de piață a produsului și de a crește prețul bunurilor și serviciilor comercializate.

Cele două tendințe sunt antagoniste. Dorinței producătorilor de a crește prețurile i se opune dorința consumatorilor de a reduce cheltuielile. Pe de altă parte, dimensiunile piețelor sunt limitate de nevoile și resursele cumpărătorilor.

Concurența într-o economie funcțională de piață se manifestă atât pe piețele produselor/serviciilor, cât și la nivel geografic, în zone a căror întindere variază funcție de caracteristicile produselor (dimensiune, preț, perisabilitate, costuri de transport).

Mecanismele cererii și ofertei sunt cele care asigură stabilirea unui preț de echilibru, preț care asigură acoperirea rezonabilă a cererii și care este suportabil pentru consumatori, dar care, pe de altă parte, asigură un nivel acceptabil de profitabilitate pentru producători.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

Limitele cererii și existența unui număr semnificativ de producători pe o piață, de dimensiuni sensibil egale, independența ofertanților și manifestarea liberă a concurenței dintre aceștia influențează oferta, în sensul că toți participanții de pe piață îi supun pe fiecare dintre competitori unei presiuni concurențiale benefice.

Concurența între producătorii de bunuri și servicii similare se manifestă la nivelul prețului. Fiecare producător va încerca să își atragă un număr cât mai mare de clienți reducând prețul de comercializare a produselor și serviciilor proprii.

Concurența îi face pe toți producătorii să caute să ajungă la o valoare de echilibru între calitatea, costul de producție și prețul produsului final, scopul final fiind acela de a acoperi, în cel mai înalt grad cu putință, cererea ce se manifestă pe piață.

Nevoia de a își asigura competitivitatea îi va determina pe producătorii raționali să reducă, pe cât posibil, costurile de producție. De aceea, un producător rațional va încerca să limiteze costurile de producție la minimum necesar pentru obținerea produsului/serviciului comercializat, fără a efectua costuri suplimentare, indiferent care ar fi raționamentul, altul decât cel economic, care ar justifica respectivele costuri.

Numai acest gen de comportament poate contribui la atingerea **obiectivul investitorului/producătorului rațional care va fi, întotdeauna, MAXIMIZAREA PROFITURILOR GENERATE DE PROPRIA AFACERE.**

1.2. OBIECTIVUL STATULUI/SOCIETĂȚII.

Rolul statului constă, în principiu, în asigurarea, apărarea și promovarea interesului public, a bunăstării privite atât la nivel individual, cât și la nivelul grupurilor constitutive ale societății, considerate în ansamblul ei.

Obiectivul statului/societății va fi, întotdeauna, **ASIGURAREA, APĂRAREA ȘI PROMOVAREA INTERESULUI PUBLIC.**

Definirea "binelui comun" este complexă și implică atât aspecte economice, cum ar fi bunăstarea cetățenilor, asigurarea locurilor de muncă și a condițiilor corespunzătoare de desfășurare a activității persoanelor angajate, existența unui sistem corespunzător de protecție socială și de sănătate, cât și aspecte ne-economice, cum ar fi calitatea mediului, accesul la cultură, facilități de petrecere a timpului liber etc.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

De aceea, statul va fi, întotdeauna, interesat să creeze sau să contribuie la crearea unei societăți în care:

- dezvoltarea economică a unui stat să fie echilibrată, fără a se crea sau menține zone sub-dezvoltate, neatractive din punct de vedere economic și social;
- locurile de muncă să fie suficiente, bine remunerate și reglementate din punctul de vedere al protecției muncii;
- personalul angajat sau potențial angajabil să fie bine pregătit, iar cunoștințele sale să fie adaptate la cerințele în continuă schimbare de pe piața muncii;
- produsele și serviciile, de orice natură, să fie diverse, moderne, adecvate nevoilor consumatorilor, iar costurile lor de achiziție să fie cât mai reduse, astfel încât numărul celor care își permit să le achiziționeze să fie cât mai mare;
- utilitățile, de orice natură, să fie de calitate și disponibile tuturor cetățenilor la prețuri rezonabile;
- infrastructurile să permită derularea, în bune condiții, a vieții economice și sociale;
- numărul persoanelor neangajabile să fie redus la minimum, iar persoanele defavorizate din punctul de vedere al angajabilității să poată să fie integrate, în anumite condiții, pe piața muncii;
- mediul în care cetățenii își desfășoară activitatea să fie unul curat, nepoluat, propice vieții umane și favorabil menținerii diversității biologice;
- educația și cultura să fie disponibilă unui număr cât mai mare de cetățeni etc.

Statul are resurse proprii pentru atingerea unei părți din obiectivele anterior menționate. Pentru atingerea celorlalte obiective, statul are nevoie de implicarea mediului economic.

1.3. CONTRADICȚIA DINTRE OBIECTIVUL ÎNTREPRINZĂTORULUI ȘI OBIECTIVUL STATULUI/SOCIETĂȚII.

Derularea, în bune condiții, a activității economice determină întreprinzătorii să adopte măsuri care contribuie, prin ele însele, la atingerea unei părți dintre obiectivele statului/societății.

Astfel, crearea de noi locuri de muncă, menținerea lor, asigurarea unor condiții corespunzătoare de desfășurare a activității lucrătorilor la locul de muncă este, de cele mai multe ori, în interesul întreprinzătorilor, iar aceștia, prin derularea activității curente, contribuie și la îndeplinirea interesului public.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

De asemenea, nevoia de a crea noi produse și servicii este resimțită de întreprinzător ca un element care contribuie la creșterea competitivității produselor comercializate pe o piață concurențială și determină întreprinzătorul să investească în cercetare și inovare.

În plus, nevoia de a își asigura personal bine pregătit, capabil să opereze noi utilaje și să implementeze noi tehnologii, determină întreprinzătorii să investească în formarea profesională a propriilor angajați.

Problema este că investițiile întreprinzătorilor sunt limitate la acele sectoare care pot genera valoare adăugată propriilor afaceri, iar nivelul investițiilor este limitat de nivelul resurselor financiare disponibile și de nevoia constantă de a reduce costul producției proprii și, implicit, prețurile de comercializare, în vederea menținerii și îmbunătățirii competitivității propriilor produse și servicii pe piața concurențială.

Orice depășire de către întreprinzători a acestor niveluri minime de investiții, în vederea atingerii unor obiective de interes public, va conduce la creșterea costurilor și a prețurilor de comercializare a propriilor produse și servicii, la diminuarea competitivității acestora.

În condițiile în care prețurile de comercializare sunt limitate atât de concurența manifestată pe piață, cât și de existența unor praguri de dezirabilitate/suportabilitate a prețurilor la nivelul cumpărătorilor, orice majorare a costurilor de producție afectează nivelul profitabilității activităților economice și, în consecință, va afecta îndeplinirea obiectivului întreprinzătorului, acela de maximizare a profiturilor.

Obiectivul întreprinzătorului intră în contradicție cu obiectivul statului/societății și nu contribuie la îndeplinirea sa!

De asemenea, există zone în care întreprinzătorii, din considerente economice, nu intenționează să investească deoarece riscurile asociate investițiilor sunt prea mari, iar potențialele beneficii sunt prea reduse sau chiar inexistente.

Eșecurile de piață se definesc ca acele zone în care concurența nu se manifestă sau nu conduce la îndeplinirea interesului public.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

1.4. MODALITĂȚI DE SOLUȚIONARE ALE EȘECURILOR DE PIAȚĂ.

Eșecurile de piață, prin însăși natura lor, nu sunt sau nu pot fi soluționate de întreprinzători acționând din proprie inițiativă sau mobilizând propriile resurse. Aceștia nu au interesul economic să investească în soluționarea lor și, pe de altă parte, sunt conștienți că orice investiție în direcția diminuării eșecurilor de piață le va afecta competitivitatea și le va diminua profiturile.

De aceea, **rolul soluționării sau diminuării eșecurilor de piață revine statului.**

Statul are la îndemână două mari opțiuni:

- a. reglementarea legală a anumitor sectoare/domenii/activități/categorii de probleme în care se manifestă eșecurile de piață;
- b. compensarea financiară a anumitor eșecuri de piață.

Reglementarea legală a anumitor sectoare/domenii/activități/ categorii de probleme în care se manifestă eșecurile de piață implică stabilirea unor norme legale obligatorii pentru toți actorii economici. În această situație, întreprinzătorii sunt obligați să contribuie la îndeplinirea interesului public, în mod echitabil, în raport cu activitatea desfășurată și cu potențialele sale efecte, pozitive și/sau negative, asupra societății.

De exemplu, statul impune reglementări pe piața muncii care stabilesc condițiile minime obligatorii care trebuie respectate de angajatori (stabilește nivelul salariului minim pe economie, numărul minim de zile de concediu, durata normală a zilei de muncă etc). De asemenea, statuează faptul că angajatorul are obligația să își instruiască proprii angajați, utilizând propriile resurse financiare, în domeniul securității în muncă și al protecției muncii.

Pe de altă parte, statul și organismele internaționale stabilesc condiții și standarde minime de protecție a mediului prin care obligă producătorii să limiteze nivelul emisiilor gazoase sau al pulberilor generate de anumite procese de producție.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Și într-un caz și în celălalt, nerespectarea normelor legale sau a standardelor atrage după sine penalități imputabile întreprinzătorului și, în anumite cazuri, chiar răspunderea penală a acestuia.

Acestea sunt exemple care demonstrează modul în care statul poate interveni, utilizând norme legale, în soluționarea sau diminuarea unor eșecuri ce se manifestă pe piața concurențială. Important, în acest caz, este faptul că toți actorii de pe piață au obligația de a respecta normele legale respective, ceea ce nu afectează concurența dintre aceștia și nu favorizează unii competitori în dauna celorlalți.

A doua modalitate de acțiune a statului vizează compensarea parțială a unor eșecuri de piață. În aceste cazuri, statul intervine prin acordarea unor avantaje cuantificabile financiar întreprinderilor, în scopul creșterii interesului acestora de a investi propriile resurse în derularea anumitor activități, în realizarea anumitor investiții care, la momentul inițial, nu sunt considerate rentabile sau care comportă riscuri prea mari pentru a fi atractive pentru investitori.

Acordarea facilităților respective, în beneficiul întreprinderilor, poate îmbrăca forma ajutoarelor de stat.

Important este faptul că, întotdeauna, **trebuie să existe o legătură causală între acordarea ajutoarelor de stat și eșecurile de piață cărora acestea li se adresează.**

Acordarea ajutoarelor de stat este justificabilă doar în zonele/domeniile în care se manifestă diferitele eșecuri de piață, iar cuantumul/nivelul ajutoarelor acordate trebuie să fie proporțional cu nivelul eșecului care trebuie compensat.

Orice sume excedentare acordate întreprinderilor au potențialul de a acorda acestora un avantaj economic nejustificat, de natură a afecta, în mod excesiv, concurența de pe piață. În această situație, efectele negative ale acordării ajutoarelor de stat tind să depășească efectele pozitive ale acordării lor.

Oportunitatea acordării ajutoarelor, cuantumul acestora, precum și modalitatea concretă sau instrumentul cel mai potrivit de acordare

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

trebuie să fie stabilite prin studii și analize de oportunitate derulate înainte de instituirea efectivă a facilităților.

Prevalența efectelor pozitive ale acordării ajutoarelor față de cele negative reprezintă unul dintre principalele criterii luate în considerare de către Comisia Europeană atunci când analizează compatibilitatea diferitelor categorii de ajutoare.

1.5. CATEGORII DE EȘECURI DE PIAȚĂ ȘI AJUTOARELE DE STAT UTILIZATE PENTRU DIMINUAREA ACESTORA.

a. Zonele mai puțin dezvoltate atrag mai puține investiții:

La nivel european și național se manifestă diferențe între nivelul de dezvoltare al diferitelor arii geografice.

Există zone mai dezvoltate, favorabile activităților economice, caracterizate prin infrastructura dezvoltată, nivelul înalt al veniturilor populației și al producției raportate la numărul de locuitori, existența unor oportunități de afaceri materializate în acces facil la resursele necesare derulării proceselor tehnologice, inclusiv existența unei forțe de muncă numeroase și bine pregătite și existența unor importante piețe de desfacere a produselor și serviciilor.

Pe de altă parte, există zone mai puțin dezvoltate, caracterizate prin infrastructura insuficientă, nivelul redus al veniturilor populației și al producției raportate la numărul de locuitori, inexistența sau existența unor oportunități reduse de afaceri, acces dificil la resursele materiale și financiare necesare derulării proceselor tehnologice, forța de muncă redusă numeric și/sau insuficient pregătită și existența unor piețe de desfacere a produselor și serviciilor insuficient dezvoltate și neatractive pentru investitori.

Atunci când un potențial investitor va studia oportunitatea amplasării unei noi capacități de producție sau de prestare de servicii, acesta va lua în considerare atractivitatea diferitelor zone prin raportare la avantajul competitiv pe care acestea îl prezintă.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Un investitor rațional va evita să demareze o nouă activitate în zonele neatractive și se va orienta către zonele mai dezvoltate din punct de vedere economic. În acest fel, decalajul de dezvoltare dintre regiunile dezvoltate și cele mai puțin dezvoltate va crește.

Dat fiind faptul că statul are interesul de a promova dezvoltarea echilibrată a zonelor țării, acesta poate apela la acordarea de facilități întreprinzătorilor care acceptă să investească în zonele mai puțin atractive. Rolul facilităților acordate este de a diminua dezavantajul competitiv asumat de investitor în momentul în care decide să investească într-o zonă mai puțin dezvoltată.

Această categorie de facilități poartă numele de **ajutoare de stat regionale pentru investiții**.

b. Sectoare economice sunt sub-finanțate sau se confruntă cu crize de supraproducție:

Investițiile necesare pentru derularea activității în anumite sectoare sunt, de multe ori, semnificative. În această situație, investitorii aleg să își dezvolte activitatea doar în zone în care recuperarea investițiilor este garantată datorită numărului semnificativ de potențiali clienți.

Este cazul, de exemplu, al furnizării serviciilor de comunicații electronice în bandă largă, unde investitorii își dezvoltă propriile rețele, cu preponderență, în zonele urbane sau în zonele adiacente acestora și, în general, în zonele cu o populație semnificativă. Datorită costurilor semnificative implicate de dezvoltarea unei infrastructuri de comunicații electronice în bandă largă, investitorii evită să investească în zonele mai puțin populate, situate mai departe de rețelele magistrale sau acolo unde nivelul veniturilor populației nu creează condițiile existenței unui număr semnificativ de potențiali clienți solvabili pentru furnizarea respectivului serviciu.

De aceea, statul poate interveni prin subvenționarea unei părți din costurile aferente creării infrastructurii de comunicații în bandă largă sau poate acoperi o parte din costurile conectării utilizatorilor finali la rețelele deja create. Este cazul **ajutoarelor de stat pentru dezvoltarea rapidă a rețelelor de comunicații în bandă largă**.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

Pe de altă parte, anumite sectoare se confruntă cu o criză de supra-capacitate. Din diferite motive, o serie de produse sau de materii prime nu mai sunt solicitate de piață sau nivelul cererii scade dramatic, raportat la nivelul cererii anterioare.

Este cazul sectorului carbonifer, unde reducerea consumului de cărbune a determinat, în ultima perioadă, sistarea activității unui număr semnificativ de mine. În această situație, statul poate interveni prin finanțarea costurilor de închidere a minelor de cărbune care și-au sistat activitatea, caz în care acordarea ajutoarelor are și rolul de a asigura protejarea mediului înconjurător și evitarea potențialelor dezastre determinate de deteriorarea infrastructurii miniere neutilizate.

Ambele cazuri prezentate anterior constituie exemple de **ajutoare de stat sectoriale**.

c. întreprinderile mici și mijlocii au acces dificil la finanțare:

Este cunoscut faptul că demararea unei activități economice presupune, în primul rând, existența unor resurse financiare relativ importante la dispoziția investitorului. De asemenea, investitorul este conștient de faptul că recuperarea investiției inițiale se va face într-o perioadă de timp mai scurtă sau mai lungă, funcție de specificul activității și de volumul investiției inițiale.

De aceea, investitorul apelează, de multe ori, la resurse financiare atrase de pe piața financiară, în special din sectorul bancar.

Cu toate acestea, băncile tind să acorde credite investitorilor doar în condițiile în care aceștia dispun de garanții suficiente pentru rambursarea sumelor împrumutate și de un istoric bancar pozitiv, condiții dificil de îndeplinit de un întreprinzător care încearcă să demareze o nouă activitate.

De aceea, statul, ținând cont de importanța sectorului întreprinderilor mici și mijlocii pentru economia națională, poate decide să acorde facilități întreprinzătorilor pentru dezvoltarea propriilor activități, fie prin acordarea de subvenții, fie prin acordarea de credite subvenționate sau garanții cu un cost redus față de nivelul practicat de băncile comerciale.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Este cazul ajutoarelor de stat pentru IMM-uri.

d. Întreprinderile în dificultate se confruntă cu imposibilitatea continuării activității:

În anumite cazuri, întreprinderile se confruntă cu dificultăți financiare de natură să determine încetarea activității, mai ales în cazul în care nu se intervine rapid în vederea eliminării factorilor care au condus la apariția situației de dificultate.

Unele dintre aceste întreprinderi pot fi salvate în situația în care se modifică semnificativ modul de derulare a proceselor economice și tehnologice derulate în cadrul lor (restructurare tehnologică), în paralel cu injectarea de capital nou.

Dacă statul acordă fonduri sau facilitează obținerea de credite sau garanții, în beneficiul întreprinderilor aflate în dificultate, la prețuri mai reduse decât cele practicate pe piață, având în vedere salvarea și restructurarea acestora, fondurile acordate îmbracă **forma ajutoarelor de stat pentru salvare și restructurare.**

e. Utilitățile/anumite servicii nu sunt furnizate populației sau prețul lor pe piață este prea mare:

De multe ori, o serie de utilități care sunt furnizate populației (de exemplu, energia termică) au un preț de producție relativ ridicat, ceea ce face costul furnizării acestora servicii prohibitiv pentru familiile cu venituri reduse.

Cu toate acestea, statul are obligația să asigure un nivel minim de confort cetățenilor săi, astfel încât reglementează furnizarea respectivului serviciu, stabilind un preț maximal de furnizare al acestuia, preț situat, uneori, sub nivelul prețului de cost înregistrat de producători.

Pentru ca producătorul să continue să își desfășoare activitatea în condiții de calitate și rentabilitate economică, statul poate compensa o parte din costul de producție a respectivului serviciu. **Este cazul compensărilor acordate întreprinderilor pentru prestarea unei obligații de serviciu public/a unui serviciu de interes economic general.**

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

f. Lucrătorii din categoriile defavorizate nu sunt angajați de întreprinzători:

Anumite categorii de lucrători sunt considerate defavorizate din punctul de vedere al angajabilității. Este cazul, de exemplu, persoanelor care nu au avut un loc de muncă stabil remunerat în ultimele 6 luni; sau au vârsta cuprinsă între 15 și 24 de ani; sau nu au absolvit o formă de învățământ liceal sau nu dețin o calificare profesională; sau se află în primii doi ani de la absolvirea unui ciclu de învățământ cu frecvență și nu au avut încă niciun loc de muncă stabil remunerat; sau au vârsta de peste 50 de ani; sau trăiesc singuri, având în întreținerea sa una sau mai multe persoane etc.

De asemenea, un număr de lucrători se înscriu în categoria lucrătorilor cu dizabilități/cu handicap.

Ambele categorii de persoane se confruntă cu dificultăți în a intra pe piața muncii deoarece costurile implicate de angajarea lor tind să fie superioare costurilor ocazionate de angajarea altor categorii de persoane.

Întreprinzătorii vor trebui să cheltuiască suplimentar, de exemplu, prin asigurarea unei formări profesionale, dezvoltare anumitor abilități sau vor trebui să suporte costuri suplimentare direct legate de amenajarea condițiilor speciale de muncă necesare personalului cu dizabilități.

Pe de altă parte, este de așteptat ca persoanele defavorizate din punctul de vedere al angajabilității și persoanele cu dizabilități să genereze venituri mai reduse angajatorilor, fie datorită experienței reduse în muncă, fie datorită vârstei, fie datorită handicapului cu care se confruntă.

Pentru a compensa aceste dezavantaje și a determina angajatorii să încadreze în muncă personal din cadrul categoriilor defavorizate și cu dizabilități, statul poate acorda **ajutoare pentru recrutarea și încadrarea în muncă a lucrătorilor defavorizați și a lucrătorilor cu handicap.**

g. Formarea profesională nu reprezintă o prioritate pentru firme:

Întreprinderile tind să țină sub control costurile de producție, de așa manieră încât să reducă prețul produselor și serviciilor comercializate, să

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

crească competitivitatea acestora, să acapareze piața și, finalmente, să maximizeze profiturile obținute din activitatea economică.

În această situație, întreprinderile tind să investească sume reduse în formarea propriului personal, cunoștințele furnizate având, de cele mai multe ori, legătură directă cu activitatea pe care persoana angajată o desfășoară sau urmează să o desfășoare în cadrul firmei.

Pe de altă parte, statul are printre obiectivele sale creșterea nivelului de pregătire a întregii populații angajate și angajabile și, de aceea, poate subvenționa, total sau parțial, costurile formării profesionale, prin acordarea de **ajutoare de stat pentru formare profesională**.

h. Cercetarea nu este încurajată:

În mod similar formării profesionale, întreprinderile vor investi în cercetare doar sporadic, în limitele necesității imediate de dezvoltare de noi produse și servicii.

Mai mult, procesele de cercetare care se vor derula la nivelul întreprinderilor vor avea o componentă extrem de aplicativă, cuantificabilă financiar într-un orizont de timp rezonabil, asigurând investitorilor nu numai recuperarea rapidă a investiției inițiale, dar și obținerea de noi produse și servicii inovative, de natură a întări poziția întreprinderii pe piață, a crește vânzările și de a genera venituri și profituri suplimentare.

Și în acest caz, statul poate subvenționa o parte din costurile cercetării derulate de către întreprinderi prin acordarea de **ajutoare de stat pentru cercetare, dezvoltare și inovare**.

Nivelul subvenționării va fi cu atât mai mare cu cât activitatea de cercetare se situează mai departe de procesul efectiv de producție, recuperarea investiției fiind dificilă sau chiar imposibilă în perioade rezonabile de timp.

i. Mediul nu este protejat:

Derularea proceselor tehnologice implică, de multe ori, generarea de emisii de gaze și pulberi care contribuie la deteriorarea mediului înconjurător,

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

poluarea apelor curgătoare, a lacurilor sau a celor de adâncime sau poluarea mărilor/oceanelor.

Pentru eradicarea acestui fenomen, au fost instituite reglementări la nivel național, comunitar și mondial, care stabilesc responsabilitățile întreprinderilor, atât în ceea ce privește reducerea cantităților de poluanți generate de activitățile economice, cât și penalitățile care vor fi suportate de contravenienți în cazul încălcării regulilor stabilite.

Statul nu va acorda finanțări pentru acoperirea costurilor pe care întreprinderile trebuie să le suporte în virtutea obligațiilor impuse lor prin reglementările legale naționale sau internaționale.

Cu toate acestea, statul poate subvenționa întreprinderile în vederea depășirii nivelelor minime de protecție a mediului stabilite prin normele aflate în vigoare, a alinierii mai rapide la obligațiile stabilite, înainte de intrarea în vigoare a standardelor, sau poate acorda facilități în vederea îmbunătățirii protecției mediului în domeniile care nu au făcut până în prezent, obiectul reglementării.

De asemenea, statul poate acorda facilități în vederea creșterii eficienței energetice sau în vederea promovării producerii de energie din surse regenerabile sau în co-generare, domenii direct legate de protecția mediului și de reducerea poluării industriale.

Facilitățile la care am făcut anterior referire pot îmbrăca **forma ajutoarelor de stat pentru protecția mediului și eficiență energetică.**

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

CAPITOLUL II. PRINCIPII GENERALE ȘI DEFINIREA AJUTORULUI DE STAT

2.1. PREVEDERI RELEVANTE DIN TRATATUL PRIVIND FUNCȚIONAREA UNIUNII EUROPENE (TFUE).

TFUE nu conține o definiție clară a ajutorului de stat, stabilind, în schimb, în articolul 107 lista caracteristicilor pe care o măsură, dacă le îndeplinește, reprezintă ajutor de stat.

Astfel, art. 107 alin. (1) din TFUE precizează că *“sunt incompatibile cu Piața internă ajutoarele acordate de state sau prin intermediul resurselor de stat, sub orice formă, care denaturează sau amenință să denatureze concurența prin favorizarea anumitor întreprinderi sau sectoare de producție, în măsura în care acestea afectează schimburile comerciale dintre Statele Membre”*.

Astfel, în cazul în care o intervenție a Statului Membru îndeplinește cumulativ criteriile menționate la articolul 107 alin. (1) din TFUE, măsura respectivă reprezintă ajutor de stat și, în principiu, este interzisă instituirea acesteia.

Așa cum am menționat anterior, intervenția Statelor Membre în favoarea unor anumiți agenți economici are ca efect distorsionarea concurenței și a comerțului în Piața Unică.

Această interdicție nu trebuie înțeleasă ca fiind o cenzură a Statelor Membre de a interveni în economie, mai ales în contextul în care, chiar și cele mai liberale guverne, intervin în piață prin instituirea unor măsuri care să ajute la o mai bună funcționare a economiei libere sau să remedieze o serie de eșecuri ale piețelor.

Astfel, de la această interdicție absolută, au fost stabilite în Tratat o serie de derogări, cu scopul de a se adresa eșecurilor de piață identificate anterior:

Conform art. 107 alin. (2) din TFUE, sunt compatibile cu Piața internă:

- ajutoarele cu caracter social acordate consumatorilor individuali, cu condiția ca acestea să fie acordate fără discriminare în funcție de originea produselor;
- ajutoarele destinate reparării pagubelor provocate de calamități naturale sau de alte evenimente extraordinare;
- ajutoarele acordate economiei anumitor regiuni ale Republicii Federale Germania afectate de divizarea Germaniei, în măsura în care acestea sunt necesare pentru compensarea dezavantajelor economice cauzate de această divizare. În termen de cinci ani de la intrarea în vigoare a *Tratatului de la*

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

Lisabona, Consiliul, hotărând la propunerea Comisiei, poate adopta o decizie de abrogare a prezentei litere.

Trebuie menționat faptul că ajutoarele sociale acordate consumatorilor individuali nu fac obiectul monitorizării din perspectiva ajutorului de stat, acestea adresându-se persoanelor și nu întreprinderilor.

Clauza care vizează interdicția acordării acestei categorii de ajutoare în condițiile în care se introduce o discriminare din punctul de vedere al originii produselor sau serviciilor puse la dispoziție persoanelor, cu titlu gratuit, are rolul de a evita acordarea unor facilități de natura ajutorului de stat în beneficiul producătorilor respectivelor produse sau servicii.

Art. 107 alin. (3) din TFUE, precizează, de asemenea, categoriile de ajutoare care pot fi considerate compatibile cu Piața internă:

- ajutoarele destinate să favorizeze dezvoltarea economică a regiunilor în care nivelul de trai este anormal de scăzut sau în care există un grad de ocupare a forței de muncă extrem de scăzut, precum și a regiunilor prevăzute la articolul 349, avându-se în vedere situația lor structurală, economică și socială;
- ajutoarele destinate să promoveze realizarea unui proiect important de interes european comun sau să remedieze perturbări grave ale economiei unui Stat Membru;
- ajutoarele destinate să faciliteze dezvoltarea anumitor activități sau a anumitor regiuni economice, în cazul în care acestea nu aduc modificări condițiilor schimburilor comerciale într-o măsură care contravine interesului comun;
- ajutoarele destinate să promoveze cultura și conservarea patrimoniului, în cazul în care acestea nu aduc modificări condițiilor schimburilor comerciale și ale concurenței în Comunitate într-o măsură care contravine interesului comun;
- alte categorii de ajutoare stabilite prin decizie a Consiliului, care hotărăște la propunerea Comisiei.

Astfel, trebuie reținut faptul că măsurile care intră sub incidența art. 107 din TFUE sunt permise numai în măsura în care efectul acestora este sau poate fi considerat benefic pentru Uniunea Europeană.

Obiectivul principal al controlului ajutorului de stat este de a distinge între *“ajutorul de stat bun”* și *“ajutorul de stat rău”* din perspectiva întregii Uniuni Europene. Această distincție trebuie făcută punându-se în balanță efectele pozitive și cele negative ale măsurii de ajutor asupra concurenței și funcționării

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

Pieței Unice pe de-o parte și efectele pozitive asupra realizării unui obiectiv de interes comun sau a corectării unui eșec de piață.

2.2. REGLEMENTĂRI COMUNITARE ÎN DOMENIUL AJUTORULUI DE STAT.

După aderarea la Uniunea Europeană, legislația comunitară în domeniul ajutorului de stat este direct aplicabilă în România și prevalează asupra legislației naționale.

Legislația comunitară în domeniul ajutorului de stat cuprinde: regulamente, linii directoare, orientări comunitare, instrucțiuni și comunicări ale Comisiei.

Prezentăm în continuare o grupare a acestor reglementări, așa cum poate fi întâlnită pe site-ul Comisiei Europene (http://ec.europa.eu/index_en.htm) și pe site-ul Rețelei Naționale de Ajutor de Stat – ReNAS (<http://www.renascc.eu/>):

- reglementări procedurale comunitare;
- pachetul de simplificare a procedurilor comunitare;
- transparența relațiilor financiare;
- vânzări de terenuri și clădiri de către autoritățile publice;
- exceptări de la obligația de notificare către Comisia Europeană;
- ajutoare orizontale;
- ajutoare sectoriale;
- servicii de interes economic general;
- ajutorul de stat în sectorul transporturilor;
- reglementări comunitare privind serviciile publice de transport;
- reglementări comunitare în domeniul agricol și forestier;
- reglementări comunitare în domeniile pescuitului și acvaculturii.

Reglementările comunitare în domeniul agricol și forestier și reglementările comunitare în domeniile pescuitului și acvaculturii sunt administrate la nivel național de Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, care este și autoritate de contact în raporturile dintre Comisia Europeană și autoritățile române pe aceste subiecte.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

2.3. REGLEMENTĂRI NAȚIONALE ÎN DOMENIUL AJUTORULUI DE STAT - ORDONANȚA DE URGENȚĂ A GUVERNULUI NR. 77/2014 PRIVIND PROCEDURILE NAȚIONALE ÎN DOMENIUL AJUTORULUI DE STAT:

În contextul procesului de modernizare a ajutorului de stat, la nivel european, autoritățile române au demarat procesul de ajustare a legislației naționale care reglementează, din punct de vedere procedural, pregătirea, acordarea, monitorizarea și controlul ajutoarelor de stat și/sau *de minimis* acordate în România.

În acest sens, un prim pas l-a reprezentat modificarea procedurilor naționale în domeniul ajutorului de stat.

Astfel, începând cu 1 ianuarie 2015, a intrat în vigoare *Ordonanță de Urgență nr. 77 din 3 decembrie 2014 privind procedurile naționale în domeniul ajutorului de stat, precum și pentru modificarea și completarea Legii concurenței nr. 21/1996²*, modificată și completată prin *Legea nr. 20/2015*, care asigură cadrul general național în vederea îndeplinirii cerințelor comunitare privind acordarea ajutoarelor de stat.

Reglementarea anterioară, *Ordonanță de Urgență nr. 117 din 21 decembrie 2006 privind procedurile naționale în domeniul ajutorului de stat*, cu modificările și completările ulterioare, a fost abrogată începând cu aceeași dată.

Principalele modificări introduse de noua reglementare față de prevederile *OUG nr. 117/2006* vizează:

- introducerea unei secțiuni de definiții;
- modificarea procedurilor de avizare ale măsurilor de ajutor;
- modificarea procedurilor naționale în domeniul serviciilor de interes economic general;
- stabilirea unor termene procedurale clare;
- întărirea atribuțiilor Consiliului Concurenței în domeniul monitorizării și controlului ajutoarelor de stat;
- clarificarea procedurilor privind recuperarea ajutoarelor ilegale sau utilizate în mod abuziv;
- prevederi privind specializarea instanțelor naționale cu competențe în domeniul ajutorului de stat;
- crearea cadrului legal general pentru asigurarea funcționării Registrului Ajutoarelor de Stat din România (RegAS).

² Publicată în Monitorul Oficial al României nr. 893 din 09.12.2014.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Ca urmare a aplicării noilor proceduri naționale în domeniul ajutorului de stat se preconizează a se obține următoarele rezultate:

- un mai bun control al modului în care sunt cheltuiți banii publici;
- o aplicare eficientă a legislației în domeniul ajutorului de stat;
- o mai bună cunoaștere a modului în care măsurile de sprijin afectează mediul concurențial;
- evitarea măsurilor de recuperare a ajutoarelor de stat/minimis;
- evitarea aplicării de către Comisia Europeană a sancțiunii de retragere a posibilității Statului Membru de a implementa măsuri exceptate de la obligația notificării și, pe cale de consecință, o mai bună absorbție a fondurilor europene.

Noua reglementare are rolul, de asemenea, de a garanta îndeplinirea condiționalităților ex-ante impuse de Comisia Europeană României pentru accesarea fondurilor europene în perioada de programare 2014-2020.

Principalele prevederi ale *OUG nr. 77/2014* sunt prezentate în cele ce urmează.

2.3.1. Domeniul de aplicare:³

Prevederile *OUG nr. 77/2014* nu se aplică ajutorului de stat sau ajutoarelor *de minimis* pentru agricultură și piscicultură, ajutoare pentru care Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale îndeplinește rolul de autoritate națională de contact în raporturile dintre Comisia Europeană și autoritățile și instituțiile publice, alți furnizori de ajutor.

2.3.2. Dispoziții generale:

2.3.2.1. Definirea termenilor uzuali folosiți în domeniul ajutorului de stat:⁴

Pentru a se asigura o mai bună cunoaștere și înțelegere a termenilor specifici utilizați în domeniul ajutorului de stat, atât la nivel comunitar, cât și la nivel național, au fost introduse definiții ale termenilor uzuali folosiți.

Astfel, în cadrul *OUG nr. 77/2014* sunt definite următoarele noțiuni:

- **activitate economică** - orice activitate care constă în furnizarea de bunuri, servicii și lucrări pe o piață;
- **administrator** - orice entitate delegată de către un furnizor să deruleze proceduri în domeniul ajutorului de stat/*de minimis* în numele furnizorului;

³ Articolul 49, alin (2) din *OUG nr. 77/2014*.

⁴ Articolul 2 din *OUG nr. 77/2014*.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

- **ajutor de minimis** - ajutor limitat conform normelor Uniunii Europene la un nivel care nu distorsionează concurența și/sau comerțul cu Statele Membre;
- **ajutor de stat** - avantaj economic acordat din surse sau resurse de stat sau gestionate de stat, sub orice formă, care denaturează sau amenință să denatureze concurența prin favorizarea anumitor întreprinderi sau sectoare de producție, în măsura în care acesta afectează schimburile comerciale dintre Statele Membre;
- **ajutor exceptat** - măsură de ajutor de stat care îndeplinește criteriile precizate în regulamentul de exceptare pe categorii;
- **ajutor ilegal** - ajutorul acordat fără respectarea procedurilor naționale și ale Uniunii Europene în domeniul ajutorului de stat;
- **ajutor utilizat abuziv** - ajutorul utilizat de beneficiar fără respectarea condițiilor de acordare;
- **alocarea specifică de ajutor** - acordarea unui ajutor individual în baza unei scheme de ajutor de stat/*de minimis*;
- **avantaj economic** - orice formă de acordare a unui avantaj cuantificabil în bani, indiferent de forma acestuia: subvenții, anularea de datorii sau preluarea pierderilor, exceptări, reduceri sau amânări de la plata taxelor și impozitelor, renunțarea la obținerea unor venituri normale de pe urma fondurilor publice, inclusiv acordarea unor împrumuturi cu dobânzi preferențiale, garanții acordate în condiții preferențiale, participări cu capital ale statului, ale autorităților publice centrale sau locale ori ale altor organisme care administrează surse ale statului sau ale colectivităților locale, dacă rata profitului acestor investiții este mai mică decât cea normală, anticipată de către un investitor privat prudent, reduceri de preț la bunurile furnizate și la serviciile prestate de către autorități publice centrale sau locale ori de către alte organisme care administrează surse ale statului sau ale colectivităților locale, inclusiv vânzarea unor terenuri aparținând domeniului privat al statului sau autorităților publice locale, sub prețul pieței, crearea unei piețe sau întărirea poziției beneficiarului pe o piață, etc.
- **beneficiar** - orice întreprindere căreia i se acordă un ajutor de stat sau *de minimis*;
- **clauza suspensivă** - interdicția de a aproba o măsură de ajutor de stat/*de minimis* înaintea verificării compatibilității cu regulile în domeniu;
- **data acordării ajutorului de stat** - data la care dreptul legal de a primi ajutorul este conferit beneficiarului, în conformitate cu regimul juridic național aplicabil, indiferent de data la care ajutorul se plătește întreprinderii respective;
- **data plății ajutorului de stat** - data la care beneficiarul intră efectiv în posesia ajutorului;
- **documentație** - proiectul de act normativ sau administrativ prin care se instituie măsura de sprijin, precum și orice alt act relevant pentru analiza compatibilității măsurii cu regulile Uniunii Europene în domeniul ajutorului de stat;

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

- **finalizarea etapei de prenotificare** - reprezintă poziția transmisă de Comisia Europeană cu privire la prenotificarea transmisă;
- **furnizor** - orice entitate deținută de stat sau care administrează resurse ale statului sau, după caz, deținută de către o unitate administrativ-teritorială sau care administrează resurse ale unei unități administrativ-teritoriale, care acordă întreprinderilor facilități de natura ajutorului de stat sau *de minimis*;
- **inițiator** - orice entitate publică care inițiază o măsură de ajutor de stat sau *de minimis* prin intermediul unui act normativ sau administrativ, după caz;
- **informarea** - formularul specific ce urmează să fie transmis Comisiei Europene conform prevederilor regulamentului de exceptare pe categorii, însoțit de documentația aferentă;
- **întreprindere** - orice entitate, indiferent de statutul juridic și de modul de finanțare, inclusiv entitățile nonprofit, care desfășoară o activitate economică;
- **notificare** - formularul specific însoțit de documentația aferentă ce urmează să fie transmisă Comisiei Europene în vederea stabilirii caracterului de ajutor de stat și analizării compatibilității proiectelor măsurilor de sprijin cu legislația europeană;
- **prenotificare** - notificarea prealabilă către Comisia Europeană a unui proiect de măsuri de sprijin în scopul clarificării aspectelor legate de caracterul de ajutor de stat sau de compatibilitatea măsurii de sprijin;
- **procedura de informare** - procedura de comunicare către Comisia Europeană a unei fișe de prezentare a măsurii de natura ajutorului de stat, prin intermediul sistemului interactiv de notificare a ajutoarelor de stat SANI (State Aid Notification Interactive);
- **procedura de notificare** - procedura de comunicare către Comisia Europeană, prin intermediul sistemului interactiv de notificare a ajutoarelor de stat SANI, a unei măsuri susceptibile să reprezinte ajutor de stat în vederea analizării compatibilității acesteia cu legislația în domeniul ajutorului de stat;
- **regulament de exceptare pe categorii** - act cu caracter normativ al Comisiei Europene, cu aplicabilitate directă, care permite instituirea unei măsuri de natura ajutorului de stat fără a fi necesară o autorizare prealabilă din partea Comisiei Europene;
- **surse și resurse de stat** - fonduri publice sau ale autorităților, instituțiilor sau întreprinderilor publice.

2.3.2.2. Elemente obligatorii pe care trebuie să le conțină o schemă de ajutor:⁵

Instituirea măsurilor de ajutor de stat sau *de minimis* se va face în urma unor analize de oportunitate și impune inițiatorului/furnizorului, după caz, elaborarea unor acte normative sau administrative prin care se instituie scheme de ajutor de

⁵ Articolul 3, alin (4) din OUG nr. 77/2014.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

stat sau *de minimis* sau ajutoare de stat individuale sau *de minimis*, care trebuie să prevadă cel puțin următoarele elemente: obiectivul, modalitatea acordării ajutorului de stat sau *de minimis*, beneficiari, perioada de aplicare, cuantumul fondurilor alocate în acest scop din bugetul furnizorului, prevederea europeană aplicabilă în temeiul căreia a fost instituită măsura de ajutor de stat sau *de minimis*, în conformitate cu legislația în domeniu.

2.3.3. Procedura în fața Consiliului Concurenței:

2.3.3.1. Măsuri asigurătorii privind utilizarea eficientă a banilor publici:

Orice măsură de ajutor instituită de autoritățile publice centrale trebuie să fie însoțită de un Memorandum aprobat de Guvern privind încadrarea măsurii de sprijin în politicile economico-financiare și bugetare ale statului.⁶

Excepție fac autoritățile publice centrale care gestionează fonduri europene, dat fiind faptul că acestea au fost deja analizate, din punctul de vedere al oportunității și al încadrării în politicile naționale și comunitare, atât de autoritățile române, cât și de către Comisia Europeană⁷.

Memorandumul va fi inițiat semestrial de către Secretariatul General al Guvernului, în urma consultării furnizorilor în cadrul Consiliului interministerial *"Consiliul pentru aplicarea politicii în domeniul ajutorului de stat"*.

Procedura și conținutul Memorandumului vor fi stabilite prin Hotărâre de Guvern.

În cazul autorităților publice locale, acestea trebuie să prezinte dovada informării Instituției Prefectului și a Consiliului Județean din județul respectiv. Prefectul va putea solicita informații de la Consiliul Concurenței în cazul în care constată implementarea unor măsuri de sprijin fără avizul autorității de concurență.

În acest fel, se realizează o mai bună și eficientă cheltuire a banilor publici, în concordanță cu politicile economico-bugetare și financiare și strategiile de dezvoltare ale României, prin evitarea dublării schemelor de ajutor de stat/*de minimis*, mai ales între schemele finanțate din fonduri naționale și cele finanțate din fonduri europene.

⁶ Articolul 7, alin (1), (3), (5) din OUG nr. 77/2014.

⁷ Articolul 7 alin. (4) din OUG nr. 77/2014.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Totodată, se evită situația în care se obține o autorizare din partea Comisiei Europene, dar măsura nu se implementează întrucât nu există resurse bugetare pentru aceasta.

2.3.3.2. Introducerea unei etape de consultări prealabile între furnizorii de ajutor de stat/*de minimis* și experții Consiliului Concurenței:⁸

Reglementarea procedurală națională preia modelul existent la Comisia Europeană referitor la derularea procedurii de pre-notificare. Etapa se derulează înainte ca furnizorii/inițiatorii să solicite Consiliului Concurenței, în mod formal, un aviz pentru facilitatea pe care doresc să o instituie.

În perioada consultărilor prealabile au loc discuții tehnice între experții Consiliului Concurenței și cei ai furnizorului/inițiatorului, cu scopul încadrării măsurilor ce se intenționează a fi instituite, prin respectivele acte, în categoria ajutoarelor de stat sau *de minimis*, precum și a identificării condițiilor în care respectiva măsură poate fi implementată.

Pe parcursul consultărilor prealabile cu Consiliul Concurenței, autoritățile române pot iniția, cu sprijinul și prin intermediul autorității de concurență, consultări prealabile și cu Comisia Europeană, utilizând așa-numita procedură de pre-notificare.

Autoritatea de concurență se pronunță cu privire la documentația primită (în 10-20 zile lucrătoare de la data la care documentația este completă) și sugerează autorității emitente modalități de îmbunătățire a acesteia, invitând, ulterior, dacă este cazul, furnizorii/inițiatorii să trimită Consiliului Concurenței cererile formale de avizare a măsurilor propuse a fi instituite.

Avantajele procesului de consultări prealabile vizează:

- clarificarea, din timp, a anumitor aspecte tehnice privind facilitatea a cărei implementare este intenționată de către autoritățile române;
- elaborarea măsurilor de sprijin cu respectarea legislației în domeniul ajutorului de stat;
- reducerea numărului de avize ale Consiliului Concurenței conținând propuneri de modificări ale măsurilor de sprijin;
- emiterea avizelor Consiliului Concurenței într-un termen redus;
- implementarea cu celeritate și cu mai multă certitudine juridică a unor măsuri de ajutor de stat sau non ajutor.

⁸ Articolul 8 din *OUG nr. 77/2014*.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

2.3.3.3. Emiterea avizului Consiliului Concurenței. Necesitatea existenței unei justificări din partea furnizorului în cazul în care nu ține cont de acest aviz:⁹

Avizul emis de Consiliul Concurenței privind conformitatea, corectitudinea și îndeplinirea obligațiilor prevăzute de legislația europeană în domeniul ajutorului de stat, este consultativ și se emite în 10-30 zile de la primirea cererii de avizare sau 15 zile, în cazul în care au fost finalizate consultările prealabile și procedura de prenotificare în fața Comisiei Europene.

Totuși, având în vedere faptul că, în România, Consiliul Concurenței este punctul de contact cu Comisia Europeană în domeniul ajutorului de stat, în cazul în care autoritatea de concurență propune modificări ale măsurilor de ajutor de stat, iar furnizorul nu ține cont de ele, este necesar ca furnizorul să justifice neacceptarea modificărilor propuse, justificare bazată exclusiv pe aspecte legate de compatibilitatea măsurii cu legislația în domeniul ajutorului de stat.

Consiliul Concurenței va analiza documentele transmise de inițiator/furnizor, după caz, și va emite un nou aviz, într-un termen de maximum 30 de zile de la primirea documentului.

2.3.3.4. Avizarea măsurilor de ajutor *de minimis* și a serviciilor de interes economic general:¹⁰

Noua obligație de avizare s-a introdus pentru a se evita cazurile în care sunt implementate măsuri care nu respectă legislația comunitară în domeniul ajutorului de stat și a se reduce astfel riscul de a fi impuse decizii de recuperare a ajutoarelor *de minimis* acordate sau în cazul compensației acordate pentru prestarea unor servicii de interes economic general (SIEG).

Obligațiile aplicabile ajutoarelor de stat, la care am făcut referire anterior, sunt aplicabile și ajutoarelor *de minimis* și serviciilor de interes economic general.

2.3.4. Procedura de notificare și informare:

Procedura propriu-zisă de notificare presupune transmiterea notificării sau a informării la Comisia Europeană, în formatul stabilit în legislația europeană în domeniu (electronic, prin intermediul aplicației SANI II - State Aid Notification Interactive).

⁹ Articolele 11 – 14 din *OUG nr. 77/2014*.

¹⁰ Articolul 20 din *OUG nr. 77/2014*.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Transmiterea documentației din domeniul ajutorului de stat către Comisia Europeană se face, în exclusivitate, prin intermediul Consiliului Concurenței și al Reprezentanței României pe lângă Uniunea Europeană.

2.3.4.1. Retragerea notificării/informării:

Date fiind cazurile în care inițiatorul/furnizorul, chiar dacă a obținut avizul Consiliului Concurenței, nu dorește continuarea procedurii la nivel comunitar, din diverse motive, reglementarea procedurală prevede că transmiterea documentației (notificării sau a informării) către Comisia Europeană se realizează doar la solicitarea autorităților furnizoare/inițitoare, transmisă Consiliului Concurenței, în termen de 30 de zile de la primirea avizului. În cazul în care acest termen a fost depășit, se consideră că furnizorul/inițiatorul a renunțat la intenția sa de a notifica sau de a transmite o informare Comisiei Europene.

După expirarea termenului de 30 de zile de la avizare, inițiatorul/furnizorul poate solicita transmiterea notificării sau informării la Comisia Europeană doar după reluarea întregii proceduri de avizare.¹¹

Prin introducerea acestor dispoziții se intenționează evitarea situației în care, ulterior emiterii avizului Consiliului Concurenței, documentația destinată Comisiei Europene suferă modificări de natură a afecta analiza derulată deja de autoritatea de concurență¹².

2.3.4.2. Procedura națională de reprezentare în fața Comisiei Europene:

Termenul în care furnizorii transmit Consiliului Concurenței informațiile necesare pentru derularea procedurilor în fața Comisiei Europene este de 10 zile lucrătoare.¹³

Furnizorii, beneficiarii și inițiatorii ajutorului de stat și orice alte întreprinderi au obligația să transmită Consiliului Concurenței, în termenele stabilite de acesta, toate informațiile necesare pentru derularea procedurilor în fața Comisiei Europene. Termenele stabilite de Consiliul Concurenței nu pot fi mai mici de 10 zile lucrătoare, cu excepția situației în care datele, informațiile și documentele cu privire la ajutoarele de stat sunt solicitate de Comisia Europeană sau reglementările Uniunii Europene în termene mai scurte.

¹¹ Articolul 16 din *OUG nr. 77/2014*.

¹² Până la intrarea în vigoare a *OUG nr. 77/2014*, termenul era de 10 zile de la primirea avizului.

¹³ Articolul 22 din *OUG nr. 77/2014*.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Prin reducerea termenului minim de răspuns al autorităților la solicitările de informații ale Consiliului Concurenței se dorește creșterea intervalului de timp pe care Consiliul Concurenței îl are la dispoziție pentru analiza și eventuala îmbunătățire a acestor materiale, în scopul creșterii calității documentelor de poziție/răspunsurilor la solicitările de informații/explicațiilor furnizate de România la cererea Comisiei Europene și al facilitării soluționării cazurilor naționale de ajutor de stat aflate în atenția forului comunitar.

2.3.5. Monitorizarea ajutoarelor de stat și a ajutoarelor *de minimis*:

2.3.5.1. Clarificarea procesului de monitorizare a ajutoarelor de stat:¹⁴

Monitorizarea ajutoarelor de stat sau *de minimis* acordate se realizează, pentru fiecare măsură în parte, de către furnizorul/administratorul măsurii, după caz. Aceștia pot să realizeze controale la fața locului și sunt obligați să verifice respectarea condițiilor de acordare a ajutoarelor și să dispună măsurile ce se impun în situația în care aceste condiții nu au fost respectate.

Cadrul legislativ existent anterior a fost completat cu prevederi care să permită experților Consiliului Concurenței:

- solicitarea de informații de la beneficiari și concurenții acestora – rezultatul fiind o mai bună cunoaștere a mediului concurențial și a posibilului efect pe care îl au ajutoarele de stat acordate în România;
- derularea, împreună cu reprezentanții furnizorului, de controale la fața locului - acțiuni care vor avea ca efect o mai bună aplicare a legislației în domeniu.

În cazul acțiunilor de control derulate de Consiliul Concurenței, concluziile acestora se consemnează într-un raport prin care se va solicita furnizorului să întreprindă măsurile ce se impun pentru a fi asigurată respectarea legislației în domeniul ajutoarelor de stat. Furnizorul poate formula, într-un termen de 20 de zile lucrătoare, obiecțiuni care vor fi transmise Consiliului Concurenței spre analiză și opinie.

De asemenea, furnizorul este obligat să informeze Consiliul Concurenței, în termen de 30 de zile lucrătoare de la momentul transmiterii obiecțiunilor la care am făcut anterior referire, cu privire la stadiul implementării măsurilor dispuse de Consiliul Concurenței. În cazul neimplementării măsurilor, în același termen prevăzut mai sus, furnizorul va motiva corespunzător acest lucru.

¹⁴ Articolul 26, alin (1) – (6) din *OUG nr. 77/2014*.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

Neimplementarea măsurilor recomandate de către Consiliul Concurenței prin raportul de control are ca urmare informarea Guvernului, de către autoritatea de concurență, cu privire la acest aspect și cu privire la motivația transmisă de furnizor.

Aceste prevederi au în vedere atât ajutoarelor de stat, cât și cele *de minimis* acordate/instituite fără respectarea procedurilor prevăzute de *OUG nr. 77/2014*.¹⁵

2.3.5.2. Competența Consiliului Concurenței de a emite decizii de recuperare în cazul ajutoarelor *de minimis*:¹⁶

Introducerea acestei noi prevederi va asigura o mai bună respectare a legislației în domeniu și posibilitatea ca o autoritate națională să intervină în cazurile în care furnizorul nu respectă legislația specifică.

2.3.5.3. Specializarea instanțelor naționale:¹⁷

Procesele referitoare la aspectele legate de ajutor de stat se vor derula la nivelul Curților de Apel, asigurându-se pe această cale o mai bună specializare a judecătorilor în acest domeniu. De asemenea, se clarifică rolul instanțelor naționale în domeniul ajutorului de stat.

2.3.5.4. Instituirea ReGAS – registrul ajutoarelor de stat:¹⁸

Prin acest instrument este garantată îndeplinirea uneia dintre condiționalitățile orizontale ex-ante impuse de Comisia Europeană pentru accesarea fondurilor structurale alocate României de către UE în perioada 2014-2020.

Se urmărește crearea unui mecanism care să ușureze activitatea furnizorilor și să asigure o mai bună respectare a legislației în domeniul ajutorului de stat, în special a regulii de cumul a ajutoarelor primite de un beneficiar.

Furnizorii vor avea la dispoziție un mecanism care va permite verificarea ex-ante a eligibilității potențialilor beneficiari de ajutoare de stat/*de minimis* prin accesarea unei baze de date actualizate permanent cu facilitățile acordate de către toate entitățile care acordă ajutoare în România, atât din fonduri naționale, cât și din fonduri comunitare.

¹⁵ Articolul 26, alin (11) din *OUG nr. 77/2014*.

¹⁶ Articolul 26, alin (7), articolul nr. 46 din *OUG nr. 77/2014*.

¹⁷ Articolul 26, alin (10) din *OUG nr. 77/2014*.

¹⁸ Articolul 29 din *OUG nr. 77/2014*.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

2.3.6. Rambursarea, recuperarea, suspendarea sau recuperarea provizorie a ajutorului ilegal și a ajutorului de stat utilizat abuziv:

2.3.6.1. Rambursarea, recuperarea, suspendarea sau recuperarea provizorie a ajutorului ilegal și a ajutorului de stat utilizat abuziv dispusă de Comisia Europeană:

Beneficiarul unui ajutor de stat este obligat să ramburseze suma reprezentând echivalentul ajutorului de stat a cărui recuperare a fost dispusă de Comisia Europeană, cu excepția situației în care punerea în aplicare a deciziei Comisiei Europene a fost suspendată, în conformitate cu reglementările Uniunii Europene.

Pentru restabilirea situației inițiale și corectarea oricăror potențiale distorsiuni asupra piețelor ocazionate de acordarea unui ajutor ilegal sau de utilizarea abuzivă a acestuia, ajutorul de stat care trebuie rambursat sau recuperat include și dobânda aferentă, datorată de la data plății acestuia până la data recuperării sau a rambursării integrale.

Procedura de calcul al dobânzii se stabilește prin instrucțiuni emise de Consiliul Concurenței. Rata dobânzii aplicabile este cea stabilită potrivit prevederilor *Regulamentului (CE) nr. 659/1999*.

Noua reglementare preia, în textul său, principiul Deggendorf care stipulează că beneficiarul unui ajutor ilegal sau care a utilizat, în mod abuziv, un ajutor acordat legal, nu mai poate primi niciun alt ajutor de stat/*de minimis* până la recuperarea efectivă a ajutorului acordat (cu dobânzile aferente).

2.3.6.2. Rambursarea, recuperarea, suspendarea sau recuperarea provizorie a ajutorului ilegal și a ajutorului de stat utilizat abuziv dispusă de furnizori:

Furnizorii monitorizează, în mod permanent, ajutoarele acordate din fondurile proprii. În cazul în care constată nerespectarea condițiilor de acordare a ajutoarelor, furnizorul sau administratorul, după caz, va emite decizii prin care se dispune stoparea sau recuperarea ajutoarelor de stat acordate. Aceste decizii au caracter de titlu executoriu.

Pentru a putea emite decizii de stopare sau recuperare a ajutoarelor acordate, furnizorii emit, prin acte normative/administrative, norme metodologice proprii care vor fi transmise Consiliului Concurenței spre informare în termen de 5 zile lucrătoare de la momentul adoptării.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Furnizorii trebuie să informeze Consiliul Concurenței asupra deciziilor proprii sau deciziile pronunțate de instanțele naționale prin care se dispune recuperarea ajutoarelor de stat/*de minimis*.¹⁹

Obligațiile furnizorului sau, după caz, ale inițiatorului pot fi delegate, în condițiile legii, administratorului măsurii de ajutor de stat sau *de minimis*.

Termenul de transmitere la Consiliul Concurenței a unei informări este de maximum 5 zile lucrătoare de la pronunțarea instanțelor naționale sau de la adoptarea deciziilor furnizorilor prin care se dispune recuperarea ajutoarelor de stat/*de minimis*.

2.3.7. Obligațiile furnizorilor de ajutor de stat/*de minimis* față de Consiliul Concurenței²⁰:

Furnizorul sau, după caz, administratorul unei măsuri de ajutor de stat sau *de minimis* are obligația informării Consiliului Concurenței cu privire la intrarea în vigoare a măsurilor de sprijin, precum și a oricărei modificări aduse măsurii de sprijin, în termen de maximum 5 zile de la momentul la care acest eveniment a avut loc.

De asemenea, furnizorul/administratorul, după caz, al unei măsuri de ajutor de stat sau *de minimis* are obligația păstrării unei evidențe a informațiilor despre ajutoarele acordate pentru o perioadă de minimum 10 ani de la data la care a fost acordată ultima alocare specifică. Această evidență trebuie să conțină informațiile necesare pentru a demonstra respectarea tuturor condițiilor impuse prin actul de acordare, cum sunt, dar fără a se limita la: datele de identificare a beneficiarului, durata, cheltuielile eligibile, valoarea, momentul și modalitatea acordării ajutorului, originea acestuia, durata, metoda de calcul al ajutoarelor acordate.

În mod similar, și beneficiarul măsurii de ajutor are obligația de a păstra întreaga documentație referitoare la ajutoarele primite, pentru o perioadă de minimum 10 ani de la data la care a fost acordată ultima alocare specifică.

¹⁹ Articolele 39 – 41 din OUG nr. 77/2014.

²⁰ Articolul 42 din OUG nr. 77/2014.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

2.3.8. Obligațiile furnizorilor referitoare la asigurarea transparenței măsurilor de natura ajutorului de stat:²¹

Furnizorii/Administratorii măsurilor de ajutor au obligația publicării pe propriile pagini de internet a măsurilor de ajutor de stat și *de minimis*.

2.3.9. Contravenții și sancțiuni aplicabile furnizorilor de ajutor de stat/*de minimis*:²²

Constituie contravenții și se sancționează cu amendă cuprinsă între 5.000 lei și 40.000 lei următoarele fapte ale furnizorilor/administratorilor, după caz:

- furnizarea de informații și documente incomplete, precum și nefurnizarea informațiilor și documentelor solicitate în termenele stabilite de Consiliul Concurenței;
- neîndeplinirea obligațiilor privind:
 - (i) supunerea avizării în cazul oricărei modificări a actelor normative/administrative și a documentelor subsecvente care implementează ajutoare de stat sau *de minimis*;
 - (ii) transmiterea spre informare, la Consiliul Concurenței, în termen de 5 zile lucrătoare de la momentul adoptării normelor metodologice proprii privind stoparea sau recuperarea ajutoarelor de stat acordate;
 - (iii) luarea măsurilor legale necesare pentru aplicarea deciziei Comisiei Europene prin care s-a dispus recuperarea ajutorului de stat ilegal sau a ajutorului utilizat abuziv;
 - (iv) transmiterea la Consiliul Concurenței, spre informare, în termen de maximum 5 zile lucrătoare de la adoptare, a deciziilor proprii prin care se dispune recuperarea ajutoarelor de stat sau *de minimis*;
 - (v) informarea Consiliului Concurenței cu privire la intrarea în vigoare a măsurilor de sprijin, precum și a oricărei modificări aduse măsurii de sprijin, în termen de maximum 5 zile de la momentul la care acest eveniment a avut loc.
- neîndeplinirea obligației de organizare a evidenței specifice privind ajutoarele de stat acordate.

Constatarea contravențiilor prevăzute mai sus și aplicarea sancțiunilor se fac de către persoanele împuternicite de Consiliul Concurenței.

²¹ Articolul nr. 44, alin (3) din OUG nr. 77/2014.

²² Articolul nr. 45, alin (2), (4) din OUG nr. 77/2014.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

2.4. DEFINIREA AJUTORULUI DE STAT.

Articolul 107 alineatul (1) din TFUE definește **ajutorul de stat ca reprezentând o finanțare care îndeplinește cumulativ următoarele condiții:**

1. crează un avantaj economic sau financiar pentru beneficiari:

Avantajul reprezintă orice beneficiu economic pe care întreprinderea în cauză nu l-ar fi obținut în condiții normale de piață, și anume, în absența intervenției statului. Doar efectul măsurii asupra întreprinderii este relevant, nefiind importantă cauza sau obiectivul intervenției statului. Ori de câte ori situația financiară a unei întreprinderi este îmbunătățită ca rezultat al intervenției statului, se consideră că acesteia i-a fost acordat un avantaj.

Trebuie menționat faptul că termenul de avantaj economic nu se limitează la sumele acordate direct beneficiarilor (subvenții nerambursabile, granturi etc). O modalitate des utilizată de către state o reprezintă scutirea de sarcinile economice care cad în sarcina acestora.

Din acest punct de vedere, putem include în categoria facilităților care acordă un avantaj economic întreprinderilor și următoarele instrumente de acordare:

- anularea de datorii/preluarea pierderilor;
- exceptări/reduceri/amânări de la plata taxelor și impozitelor;
- acordarea de împrumuturi cu dobânzi preferențiale;
- garanții acordate de stat, în condiții preferențiale;
- participări cu capital ale statului în întreprinderea vizată, dacă rata profitului acestor investiții este mai mică decât cea normală;
- reduceri de preț la bunurile furnizate și la serviciile prestate întreprinderii (inclusiv vânzarea unor terenuri aparținând domeniului privat al statului sau autorităților publice locale, sub prețul pieței).

Modalități mai puțin cunoscute de acordare a unor avantaje economice se referă la:

- crearea unei piețe de desfacere unui furnizor de bunuri/servicii;
- acordarea de sprijin declarativ unei întreprinderi, având ca efect consolidarea poziției acesteia, la un moment dat, pe o piață²³.

²³ Vezi Cazul France Telecom, 2001.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

Atragem atenția asupra diferențelor de terminologie dintre domeniul ajutorului de stat și cel al fondurilor structurale. **În domeniul ajutorului de stat, grantul este echivalent cu subvenția nerambursabilă.**

2. implică un transfer de resurse de stat sau gestionate de către stat:

Ajutorul este acordat de stat sau din resurse de stat. Noțiunea de stat este largă și include toate nivelurile de autorități publice, indiferent că vorbim de autorități centrale, locale sau regionale.²⁴

În categoria surselor de stat sau gestionate de către stat intră:

- bugetul de stat;
- bugetele locale;
- bugetele instituțiilor/autorităților de stat/gestionate de stat, organizate la nivel național sau local;
- resursele gestionate de băncile sau instituțiile financiare de stat;
- fondurile de investiții gestionate de stat;
- alte surse bugetare gestionate de stat (inclusiv fondurile europene);
- resursele companiilor deținute de stat.

Nu trebuie făcută diferența între ajutorul acordat de stat (sursă de stat) și cel acordat din resurse de stat:

“Interdicția menționată în art. 107 (1) se referă la toate ajutoarele acordate de stat sau prin resurse de stat fără să se facă diferența dacă ajutorul este acordat direct de stat sau prin intermediul unor entități publice sau private desemnate să administreze ajutorul.”²⁵

Distincția este importantă doar pentru a identifica ajutorul acordat direct, față de cel acordat indirect. Un exemplu tipic de ajutor acordat indirect se referă la ajutorul acordat prin intermediul unor agenți economici²⁶. În cazul *Stardust Marine*²⁷, Tribunalul de Primă Instanță stabilește pentru prima dată faptul că toate resursele companiilor publice pot constitui resurse de stat în înțelesul art. 107 din TFUE:

²⁴ Cazul C-248/84 *Germania vs. Comisia Europeană*, 1987.

²⁵ Cazul 78/76 *Steinike&Weinlig vs. Germania*, 1977, Cazul 290/83 *Comisia Europeană vs. Franța*, 1985.

²⁶ Directiva privind transparența relațiilor financiare între Statele Membre și companiile publice, definește companiile publice ca fiind “orice întreprindere asupra căreia statul poate să exercite, direct sau indirect, o influență dominantă prin acționariat, participarea financiară în companie sau prin regulile care o guvernează”.

²⁷ Cazul C 482/99 *Franța vs Comisia Europeană*, 2002.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

“ Art. 87 (1) EC²⁸ vizează toate formele prin care autoritățile publice pot sprijini întreprinderile, indiferent dacă acestea se află sau nu permanent la dispoziția statului. Așadar, chiar dacă sumele aferente ajutorului nu se află permanent la dispoziția statului, prin simplu fapt că acestea se află sub control public, și astfel la dispoziția autorităților naționale competente, este suficient pentru a fi catalogate ca fiind resurse de stat.

Statul poate să își exercite influența dominantă asupra acestor companii publice și să direcționeze o parte din resursele acestora pentru a acorda un avantaj economic, atunci când este necesar, altor întreprinderi.”

Acest lucru nu înseamnă că, întotdeauna când o companie publică renunță la o parte din veniturile sale, măsura este ajutor de stat. Astfel, este necesar să se demonstreze imputabilitatea statului, respectiv dacă renunțarea companiei la respectivele venituri este urmare a exercitării de către stat a influenței sale dominante.

În acest sens, tot în cazul *Stardust Marine*, Tribunalul de Primă Instanță a stabilit că:

“Chiar dacă statul controlează și poate să exercite o influență dominantă asupra operațiunilor unei companii, exercitarea efectivă a acestei influențe nu trebuie prezumată automat. O companie publică poate să acționeze și independent, în conformitate cu nivelul de independență pe care i-l permite statul. (...). Așadar, simplul fapt că o companie publică este controlată de către stat nu este suficient pentru ca acțiunile companiei, cum ar fi măsurile financiare în discuție, să fie imputabile statului. Trebuie să se analizeze dacă autoritățile publice au fost implicate, în orice fel posibil, în adoptarea acestor măsuri.”

Jurisprudența a arătat foarte clar faptul că imputabilitatea statului este separată de existența resurselor de stat. Cele două condiții sunt separate, însă trebuie îndeplinite în mod cumulativ pentru a fi în prezența unei măsuri de ajutor de stat²⁹.

²⁸ Actualul art. 107 (1) TFUE.

²⁹ Cazul *C 482/99 Franța vs Comisia Europeană*, 2002, ECR p. I-4397, para. 52, T-351/02 *Deutsche Bahn vs Comisia Europeană*, 2006, ECR p.II-1047, para 103.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

3. este acordată unei întreprinderi:

Conceptul de întreprindere nu trebuie confundat cu conceptul de agent economic.

La nivel comunitar, Curtea de Justiție a definit întreprinderile ca fiind **entități care desfășoară o activitate economică, indiferent de statutul juridic și de modul de finanțare al acestora**³⁰. Încadrarea unei anumite entități în categoria întreprinderilor depinde astfel, în totalitate, de natura activităților sale.

Definiția oferită de Curtea de Justiție are trei consecințe importante:

În primul rând, statutul entității în dreptul intern sau modul ei de finanțare nu este determinant. De exemplu, o entitate care, în dreptul intern, are statut de asociație sau de club sportiv poate, cu toate acestea, să fie considerată ca fiind o întreprindere în sensul articolului 107 alineatul (1) din TFUE. Singurul criteriu care va fi luat în considerare va fi acela referitor la faptul că entitatea desfășoară sau nu o activitate economică.

De asemenea, în categoria întreprinderilor intră atât entitățile finanțate din surse private, cât și cele finanțate din surse de stat.

În al doilea rând, aplicarea în sine a normelor în materie de ajutoare de stat nu este condiționată de existența unui scop lucrativ al entității instituite. Conform jurisprudenței Curții de Justiție și a Tribunalului, și entitățile care nu au scop lucrativ pot furniza bunuri și servicii pe o piață³¹.

În al treilea rând, clasificarea unei entități ca întreprindere se face întotdeauna în raport cu o activitate specifică. O entitate care desfășoară atât activități economice, cât și activități neeconomice trebuie considerată ca fiind o întreprindere numai în ceea ce privește prima categorie de activități.

Din acest punct de vedere, în cazul în care o entitate care desfășoară atât activități economice, cât și activități neeconomice, devine esențială separarea contabilă a activităților, în vederea evitării subvenționării încrucișate a activităților economice prin subvenționarea aparentă a celor cu caracter neeconomic.

³⁰ Cauzele conexe *C-180/98-C-184/98 Pavlov și alții*, Rec. 2000, p. I-6451.

³¹ Cauzele conexe *209/78-215/78 și 218/78 Van Landewyck*, Rec. 1980, p. 3125, punctul 21; cauza *C244/94, FFSA și alții*, Rec. 1995, p. I-4013; cauza *C-49/07 MOTOE*, Rep. 2008, p. I-4863, punctele 27 și 28.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Menționăm și faptul că definiția acordată de Curtea de Justiție conceptului de **activitate economică precizează că în această categorie intră orice activitate care constă în furnizarea de bunuri și servicii pe o piață.**

De aceea, existența unei piețe deschise concurenței este determinantă pentru încadrarea unei activități în categoria activităților economice.

Data fiind complexitatea arhitecturii europene și diversitatea modurilor de organizare a sistemelor economice, jurisprudența europeană nu oferă o clasificare clară și exhaustivă a activităților economice, respectiv neeconomice.

Există totuși, o serie de criterii pe care jurisprudența comunitară le ia în considerare atunci când încadrează o activitate în categoria activităților neeconomice, respectiv:

a. cazurile în care statul acționează „prin exercitarea prerogativelor de autoritate publică” sau cazurile în care autoritățile din statul respectiv acționează „în calitatea lor de autorități publice”:

În acest sens, activitățile legate de exercitarea următoarelor funcții ale statului nu sunt considerate a avea un caracter economic:

- (a) armată sau poliție;
- (b) siguranța și controlul navigației aeriene;
- (c) controlul și siguranța traficului maritim;
- (d) supravegherea antipoluare;
- (e) organizarea, finanțarea și executarea pedepselor cu închisoarea.

b. anumite activități din sectorul securității sociale:

În acest sens, Curtea de justiție și Tribunalul utilizează o serie de criterii pentru a stabili dacă un sistem de securitate socială este bazat pe principiul solidarității și nu implică, așadar, o activitate economică:

- (a) dacă afilierea la sistem este obligatorie sau nu;
- (b) dacă sistemul urmărește un obiectiv exclusiv social sau nu;
- (c) dacă sistemul are sau nu un scop lucrativ;
- (d) dacă prestațiile acordate depind sau nu de contribuțiile făcute;
- (e) dacă prestațiile acordate nu sunt neapărat proporționale cu câștigurile salariale ale persoanei asigurate;
- (f) dacă sistemul este supus sau nu controlului statului.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

c. anumite activități din domeniul asistenței medicale:

Curtea de justiție și Tribunalul au stabilit că spitalele publice care reprezintă parte integrantă a unui serviciu național de sănătate și sunt bazate aproape în totalitate pe principiul solidarității, sunt finanțate direct din contribuțiile de securitate socială și din alte resurse de stat și furnizează serviciile respective gratuit pentru persoanele afiliate, pe baza principiului acoperirii universale, pot fi considerate a nu presta activitate economică.

În cazul în care există această structură, chiar și acele activități care în sine ar putea avea un caracter economic, dar care se desfășoară doar cu scopul de a furniza un alt serviciu neeconomic, nu au un caracter economic.

d. anumite activități din domeniul învățământului:

Conform jurisprudenței Uniunii, învățământul public organizat în cadrul sistemului național de învățământ finanțat și controlat de stat poate fi considerat o activitate neeconomică. Caracterul neeconomic al învățământului public nu este, în principiu, afectat de faptul că elevii și părinții lor sunt nevoiți uneori să plătească taxe de înscriere sau de studii care contribuie la cheltuielile de funcționare ale sistemului.

Pe de altă parte, instituțiile publice pot oferi și servicii educaționale care, având în vedere natura lor, structura lor financiară și existența unor organizații private concurente, trebuie considerate ca având un caracter economic. În această categorie se înscriu întreprinderile comerciale care oferă cursuri de învățământ superior finanțate în întregime de studenți.

4. acordarea este selectivă:

Măsura este selectivă dacă se referă la anumite afaceri, locații, tipuri de societăți (de exemplu IMM), regiuni sau la un sector specific de activitate.

Selectivitatea *de jure* rezultă direct din criteriile legale pentru acordarea unei măsuri care este rezervată în mod oficial anumitor întreprinderi (de exemplu, cele care au o anumită dimensiune, sunt situate într-o anumită zonă, își desfășoară activitatea în anumite sectoare, având o anumită formă juridică, întreprinderile constituite într-o anumită perioadă, care aparțin unui grup având anumite caracteristici sau întreprinderile cărora li s-au încredințat anumite funcții în cadrul unui grup).

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Selectivitatea *de facto* poate fi stabilită în cazul în care, deși criteriile oficiale de aplicare a măsurii sunt formulate în termeni generali și obiectivi, structura măsurii este de așa natură încât efectele sale favorizează în mod semnificativ un anumit grup de întreprinderi. Selectivitatea *de facto* poate fi rezultatul unor condiții sau obstacole impuse de Statele Membre pentru a împiedica anumite întreprinderi să beneficieze de pe urma măsurii. De exemplu, aplicarea unei măsuri fiscale (cum ar fi un credit fiscal) numai pentru investițiile care depășesc un anumit prag ar putea însemna că măsura este rezervată de facto întreprinderilor care dețin resurse financiare semnificative.

5. denaturează sau amenință să denatureze concurența și afectează schimburile comerciale dintre Statele Membre:

Conform sentinței pronunțată în cazul *Philip Morris*³², concurența este distorsionată atunci când măsura de sprijin în cauză întărește poziția competitivă a beneficiarului prin reducerea costurilor sale în comparație cu competitorii săi. Distorsionarea nu trebuie să fie efectivă, fiind suficient ca aceasta să aibă un caracter potențial. În principiu, nu poate exista distorsionarea concurenței acolo unde piața nu este liberalizată.

Din acest punct de vedere, trebuie subliniat faptul că cele mai multe produse și servicii sunt comercializate între Statele Membre și, astfel, o măsură de sprijin pentru o întreprindere sau pentru un sector de activitate are efecte și asupra schimburilor comerciale dintre Statele Membre.

Sprijinul public este de natură să **denatureze concurența** chiar dacă acesta nu ajută întreprinderea beneficiară să se extindă și să obțină cote de piață. Este suficient că ajutorul îi permite să mențină o poziție competitivă mai puternică decât cea pe care ar fi menținut-o dacă ajutorul nu ar fi fost acordat. În acest context, pentru ca ajutorul să fie susceptibil a denatura concurența, în mod normal, este suficient ca ajutorul să ofere beneficiarului un avantaj prin scutirea de cheltuieli pe care, în caz contrar, acesta ar fi trebuit să le suporte în cursul operațiunilor comerciale de rutină.

Definiția ajutorului de stat nu presupune ca denaturarea concurenței sau efectul asupra schimburilor comerciale să fie semnificativ sau material. Faptul că valoarea ajutorului este scăzută sau că întreprinderea beneficiară este mică, nu va exclude în sine o denaturare a concurenței sau o amenințare a acesteia.

Sprijinul public poate fi considerat în măsură să **afecteze schimburile comerciale din cadrul Uniunii Europene** inclusiv în cazul în care beneficiarul

³² Cazul 730/97 *Philip Morris Holland BV vs Comisia Europeană*, 1980, ECR 2671, para 11.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

nu este direct implicat în comerțul transfrontalier. De exemplu, subvenția poate îngreuna pătrunderea pe piață pentru operatori din alte state prin menținerea sau creșterea gradului de aprovizionare locală.

Chiar și o subvenție publică acordată unei întreprinderi care furnizează doar servicii locale sau regionale și care nu furnizează servicii în afara statului său de origine poate avea totuși o incidență asupra schimburilor comerciale între Statele Membre în cazul în care întreprinderile din alte State Membre ar putea furniza serviciile respective și o astfel de posibilitate nu este doar ipotetică.

Așa cum s-a demonstrat în cazul *Tubemeuse*³³, un ajutor poate distorsiona concurența și în cazul în care întreprinderea care primește ajutorul exportă întreaga producție în afara Uniunii Europene.

Comisia nici nu trebuie să demonstreze faptul că ajutorul distorsionează concurența sau afectează comerțul între Statele Membre. Nu este necesară definirea, de către Comisia Europeană a pieței relevante, și nu trebuie demonstrată distorsionarea concurenței³⁴ și a comerțului³⁵. Aceste aspecte sunt prezumate.

Conform jurisprudenței comunitare, nu există un prag sau procent sub care concurența să nu poată fi considerată ca fiind afectată. Valoarea relativ mică a ajutorului sau a întreprinderii beneficiare nu înseamnă, a priori, că ajutorul nu distorsionează concurența sau nu afectează comerțul între Statele Membre. Singura excepție o reprezintă ajutorul *de minimis*, ce va fi prezentat ulterior.

Cu toate acestea, în unele cazuri, Comisia a considerat că, având în vedere situațiile specifice, anumite activități au avut un impact pur local și, în consecință, nu au afectat schimburile comerciale dintre Statele Membre.

Iată câteva exemple:

- bazinele de înot și alte facilități de recreere destinate în principal unei zone cu acoperire locală;
- muzeele sau alte infrastructuri culturale puțin susceptibile să atragă vizitatori transfrontalieri;
- spitalele și alte unități medicale destinate exclusiv populației locale;

³³ Cazul *C 142/87, Belgia vs Comisia Europeană*, 1990, ECR I 959.

³⁴ Cazurile comune *T-298/97, T-312/97, T-313/97, T-600/97 până la T-607/97, T-1/98, T-3/98 până la T-6/98 și T-23/98 Alzetta mauro și alții vs Comisia Europeană*, 2000 ECR II-2319, para 95.

³⁵ Cazurile comune *T-204/97 și T-270/97 Empresa para a Agroalimentacao e Cereais, SA vs Comisia Europeană*, 2000, ECR II-2267, para 85.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

- presa și/sau produsele culturale care, din motive geografice și lingvistice, au o audiență restrânsă la nivel local;
- un centru de conferințe, în cazul căruia este puțin probabil ca amplasarea și efectul potențial al ajutorului asupra prețurilor să devieze utilizatorii de la alte centre din alte State Membre.

2.5 AJUTORUL DE STAT ȘI FONDURILE EUROPENE.

Inițial, fondurile comunitare nu au fost considerate ca intrând sub incidența regulilor de ajutor de stat, întrucât nu erau considerate surse de stat³⁶.

Până în 1999, criteriile de selecție a proiectelor finanțate din fonduri europene erau aprobate direct de Comisia Europeană, prin intermediul programelor operaționale. Începând cu acest an, practica s-a modificat, prin includerea autorităților naționale în procesul de selecție, astfel încât din anul 2000, criteriile de selecție nu au mai fost incluse în programele operaționale aprobate de Comisie prin decizie. Acestea erau doar transmise forului european, în programe complementare, spre informare. Alegerea proiectelor ce urmau să beneficieze de finanțare a rămas la latitudinea exclusivă a autorităților naționale.

Această abordare a continuat și prin modificarea legislativă la nivel comunitar din anul 2007: Statele Membre hotărăsc care sunt proiectele ce urmează să fie finanțate, Comisia Europeană autorizând doar proiectele strategice. Însă, această evaluare a Comisiei Europene reprezintă doar o evaluare a încadrării respectivelor proiecte în strategiile programelor operaționale prin care se finanțează. Autoritățile naționale sunt în continuare responsabile cu selectarea proiectelor.

Având în vedere și aceste modificări legislative, este dificil de interpretat că fondurile europene nu sunt surse de stat, în condițiile în care autoritățile naționale stabilesc proiectele ce urmează a fi finanțate, Statul Membru având putere discreționară de a decide cine și în ce condiții poate beneficia de fonduri comunitare.

Faptul că, fondurile europene trebuie să respecte legislația în domeniul ajutorului de stat este menționat foarte clar atât în regulamentele privind fondurile structurale, cât și în regulamentele specifice domeniului ajutorului de stat.

³⁶ Cazurile unite 213 -215/81, *Norddeutsche Vieh und Fleishkontor Herbert Vill, Travako, Transit - Warenhandels-Kontor GmbH & Co., și Gedelfi, Grobeinkauf GmbH & Co. v Bundesanstalt für landwirtschaftliche Marktordnung*, (1982) ECR 3583 para 22.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

2.6. AJUTORUL DIRECT ȘI AJUTORUL INDIRECT.

Instituirea unei măsuri de sprijin de către o autoritate publică poate avea ca efect, dacă sunt îndeplinite cumulativ condițiile menționate în art. 107 TFUE, acordarea atât a unui ajutor de stat direct, dar și acordarea, în anumite cazuri a unui ajutor de stat indirect.

Dacă în cazul ajutorului de stat direct lucrurile par mai clare, în ceea ce privește ajutorul acordat indirect, practica Comisiei Europene și Jurisprudența comunitară distinge trei tipuri de ajutor indirect:

a. cazul în care resursele de stat sunt acordate unei întreprinderi și se transformă în ajutor pentru alte întreprinderi: ex *Schema de turism din Sicilia*³⁷.

În acest caz, autoritățile italiene acordau tour-operatorilor și agențiilor de turism granturi pentru a scădea costurile de transport aferente turiștilor ce veneau în această zonă. Practic, de această subvenție beneficiau, indirect, transportatorii din acea zonă. Comisia Europeană a recunoscut că acordarea inițială a subvențiilor are un efect indirect asupra transportatorilor, însă acest ajutor nu poate fi cuantificat și reprezintă ajutor compatibil.

b. cazul în care resursele de stat nu sunt acordate unei întreprinderi, însă beneficiază indirect unele întreprinderi, ex: sprijin pentru achiziționarea de decodoare digitale³⁸.

În acest caz, autoritățile italiene, prin legea bugetului de stat pentru anii 2004 și 2005, au acordat câte 150 euro pentru fiecare persoană care își cumpăra un decodor pentru televiziunea digitală și prin cablu. Subvenția nu se acorda pentru televiziunea transmisă prin satelit.

Comisia Europeană a constatat că, întrucât subvenția se acorda persoanelor fizice care puteau să își cumpere decodor de la orice producător, măsura nu reprezintă ajutor de stat pentru aceștia. Atenția forului european s-a îndreptat către beneficiarul principal al avantajului, furnizorii de televiziune digitală și operatorii de cablu care furnizau servicii de televiziune cu plată, pentru care audiența este esențială în obținerea veniturilor din aceste servicii.

Astfel, Comisia a concluzionat că, prin această subvenție, furnizorii de televiziune digitală și operatorii de cablu au beneficiat de un avantaj economic întrucât nu au

³⁷ Decizia 1999/99/EC din 03.06.1998.

³⁸ Decizia 2007/374/EC din 24.01.2007.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

mai fost obligați să pună gratuit la dispoziție decodoare consumatorilor, practică obișnuită în industrie pentru a atrage audiență.

În acest caz, Comisia a considerat sprijinul ca reprezentând un ajutor de stat indirect pentru televiziunile digitale și operatorii de cablu și, totodată, un ajutor incompatibil, dispunând recuperarea acestuia. Este primul caz în care Comisia Europeană a dispus recuperarea unui ajutor de stat indirect.

c. cazul în care resursele de stat sunt acordate acționarilor unei companii și devin ajutor indirect pentru întreprinderea la care aceștia sunt acționari, ex. *Decizia New German Lander*³⁹.

În acest caz, autoritățile germane, prin legea anuală privind impozitarea, au introdus o excepție de la taxa de concesiune pentru investițiile în întreprinderile care au sediul central în zona German Lander și Berlin.

Comisia a stabilit că *“schema de taxare conferă un avantaj direct persoanelor fizice și juridice, care sunt beneficiarii direcți, pentru a achiziționa anumite active de la anumite întreprinderi, care sunt astfel beneficiarii indirecți.*

Pe cale de consecință, numărul acțiunilor în aceste întreprinderi va crește, sau condițiile în care pot fi cumpărate acțiuni în aceste întreprinderi (comparație între prețul normal al acțiunilor raportat la valoarea nominală, situația întreprinderii, rata de profit etc) va fi în favoarea acestor întreprinderi, sau ambele situații vor apărea.” Astfel, Comisia a stabilit că măsura reprezintă un ajutor indirect pentru aceste întreprinderi. Decizia Comisiei Europene a fost susținută și de Curtea Europeană de Justiție.

2.7. MODALITĂȚI DE EVITARE A ÎNCADRĂRII UNEI MĂSURI DE SPRIJIN ÎN CATEGORIA AJUTOARELOR DE STAT.

Având în vedere complexitatea și rigurozitatea domeniului ajutorului de stat, la momentul inițial al analizei unei măsuri de sprijin inițiate de stat, este mai facilă utilizarea unei abordări care să permită eliminarea încadrării inițiativei în categoria ajutorului de stat.

În cele ce urmează sunt prezentate cele mai importante situații în care se consideră că măsura de sprijin, deși conține caracteristici care ar putea induce ideea existenței unui ajutor de stat, nu intră în sfera de aplicare a reglementărilor în domeniu.

³⁹ *Decizia 98/476/EC* din 21.01.1998.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

2.7.1. Caracterul de generalitate al unei măsuri de sprijin:

Măsurile generale, care sunt deschise efectiv pentru toate întreprinderile care funcționează într-un Stat Membru pe o bază egală, nu sunt selective.

Cu toate acestea, pentru ca măsurile să aibă cu adevărat un caracter general, domeniul lor de aplicare nu trebuie să fie redus de facto de către factori care le restricționează efectul practic.

Numărul mare de întreprinderi eligibile (care pot include toate întreprinderile dintr-un anumit sector) și diversitatea și dimensiunea sectoarelor de care aparțin nu oferă temeiuri pentru a concluziona că o inițiativă de stat constituie o măsură generală de politică economică, dacă de pe urma acesteia nu pot beneficia toate sectoarele economice. Faptul că domeniul de aplicare a unei măsuri este determinat în mod obiectiv nu este suficient în sine pentru a stabili caracterul general al măsurii și nu exclude selectivitatea.

De aceea, o măsură a statului care are în vedere, spre exemplu, reducerea impozitului pe profit pentru toate companiile cu 2 puncte procentuale nu implică ajutor de stat, spre deosebire de o inițiativă privind scutirea de la plata impozitului pe dividende pentru firmele localizate într-o anumite regiune a României sau a cărei aplicare este limitată doar la întreprinderile mici și mijlocii.

De asemenea, la elaborarea măsurilor generale trebuie luată în considerare bugetarea acestora. Pentru ca o măsură de sprijin să aibă caracter general, bugetul asociat acesteia trebuie să permită onorarea tuturor cererilor de acordare a facilității. În cazul în care bugetul alocat inițial se apropie de epuizare, trebuie să existe mecanisme care să permită suplimentarea acestuia fără a întrerupe sau afecta în vreun fel acordarea facilității.

2.7.2. Utilizarea procedurii de licitație transparente, nediscriminatorii și necondiționate la achiziția/vânzarea de bunuri și servicii de către entitățile de stat:

În Comunicarea privind elementele de ajutor de stat în vânzările de terenuri și clădiri de către autoritățile publice (97/C 209/03), Comisia a elaborat recomandări privind problematica ajutorului de stat acordat prin intermediul vânzărilor de terenuri și clădiri de către autoritățile publice.

Recomandările țin cont de faptul că, în majoritatea Statelor Membre, există dispoziții bugetare ce garantează că proprietatea publică nu este vândută, în principiu, sub valoarea sa.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Recomandările privesc numai vânzările de terenuri și clădiri aflate în proprietatea statului și nu se referă la achiziția publică de terenuri și clădiri sau la închirierea sau concesiunea de terenuri și clădiri de către autoritățile publice, operațiuni care pot include, în egală măsură, elemente de ajutor de stat.

Cu toate acestea, **jurisprudența comunitară a extins aplicabilitatea acestora.**

Astfel, actualmente, toate tranzacțiile majore care implică achiziția/vânzarea de bunuri și servicii de către stat către întreprinderi se derulează prin procedura de licitație transparentă, nediscriminatorie și necondiționată preluată, de altfel, și în legislația națională în domeniul achizițiilor publice.

Acest principiu se aplică, în prezent, în conformitate cu jurisprudența comunitară, atât în procesul de stabilire a chiriilor și redevențelor, cât și în domeniul privatizării activelor statului.

Principiul stă și la baza eliminării incidenței ajutorului de stat asupra stabilirii compensărilor acordate întreprinderilor pentru prestarea obligațiilor de serviciu public sau serviciu de interes economic general încredințate lor de către autoritățile statului (regulile Altmark).

Revenind la *Comunicarea privind elementele de ajutor de stat în vânzările de terenuri și clădiri de către autoritățile publice*, aceasta stabilește că, pentru a nu reprezenta ajutor de stat, o vânzare de terenuri și clădiri trebuie realizată printr-o procedură de licitație deschisă și necondiționată, care a făcut obiectul unei publicități suficiente, în cadrul căreia se acceptă cea mai bună sau unica ofertă.

În aceste condiții, vânzarea se face, prin definiție, la valoarea de piață și, în consecință, nu reprezintă ajutor de stat.

Faptul că, anterior procedurii de licitație, a fost efectuată o evaluare diferită a terenului și clădirii, de exemplu în scopuri contabile, nu este relevant.

Conceptele la care am făcut referire anterior au următoarea semnificație:

a. publicitatea suficientă:

Se consideră că o ofertă a făcut obiectul unei publicități suficiente atunci când este publicată în mod repetat, pe o perioadă rezonabil de lungă (două luni sau mai mult), în ziarele cu difuzare națională, în revistele de proprietăți imobiliare

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

sau în alte publicații specializate și prin intermediul agenților imobiliari, astfel încât să poată ajunge la cunoștința tuturor potențialilor cumpărători.

Vânzările de terenuri și clădiri care, datorită valorii ridicate a acestora sau a altor caracteristici, ar putea să atragă investitori care operează la scară europeană sau mondială, trebuie anunțate în publicații de circulație internațională și făcute cunoscute prin intermediul agenților care sunt în contact cu o clientelă europeană sau internațională.

b. oferta necondiționată:

O ofertă este considerată „necondiționată” atunci când orice cumpărător, indiferent dacă desfășoară sau nu o activitate economică și oricare ar fi natura acesteia, poate achiziționa terenul și clădirea și le poate utiliza în interes propriu.

Pot fi impuse restricții pentru a se preveni prejudicii publice, din rațiuni de protecție a mediului sau pentru a se evita ofertele cu scop pur speculativ.

Dispozițiile naționale în materia amenajării teritoriului, care impun proprietarilor restricții în folosirea terenului și clădirii, nu afectează natura necondiționată a unei oferte.

c. oferta însoțită de anumite obligații:

În cazul în care vânzarea este condiționată de asumarea, de către viitorul proprietar, a unor obligații specifice în beneficiul autorităților publice sau în interesul public general, altele decât cele care decurg din legislația națională generală, dintr-o decizie a autorităților de planificare sau care sunt legate de protecția și conservarea mediului și de sănătatea publică, oferta trebuie considerată „necondiționată”, în sensul definiției anterioare, **numai dacă toți potențialii cumpărători ar trebui și ar avea posibilitatea să îndeplinească respectiva obligație**, indiferent dacă desfășoară sau nu o activitate economică și indiferent de natura acestei activități economice.

2.7.3. Evaluarea independentă realizată de experți:

În cazul în care autoritățile publice intenționează să nu apeleze la procedura licitației transparente, nediscriminatorii și necondiționate, *Comunicarea privind elementele de ajutor de stat în vânzările de terenuri și clădiri de către autoritățile publice* precizează că trebuie efectuată o evaluare independentă de către unul sau mai mulți experți evaluatori independenți, înainte de negocierea vânzării, pentru

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

a se stabili valoarea de piață pe baza indicatorilor de piață general acceptați și a standardelor de evaluare general admise.

Prețul de piață astfel stabilit reprezintă prețul minim de achiziție care poate fi acceptat fără a se acorda ajutor de stat.

Expertul evaluator trebuie să fie o persoană care se bucură de o bună reputație și care:

- a obținut o diplomă corespunzătoare eliberată de un centru de învățământ recunoscut sau are un titlu academic echivalent;
- are experiență corespunzătoare și este competentă în evaluarea terenurilor și a clădirilor din amplasamentul și categoria activelor în cauză.

În cazul în care, într-un Stat Membru, nu există calificări academice corespunzătoare, expertul evaluator trebuie să fie membru al unei organizații profesionale implicate în evaluarea terenurilor, clădirilor și:

- fie să fie numit de instanțe sau de o autoritate cu statut echivalent,
- fie să dețină cel puțin o diplomă recunoscută de absolvire a studiilor liceale și un nivel suficient de pregătire, având cel puțin trei ani de experiență practică postcalificare și cunoștințe de evaluare a terenurilor și clădirilor din localitatea respectivă.

Expertul trebuie să fie independent în îndeplinirea obligațiilor sale, respectiv autoritățile publice nu trebuie să aibă dreptul să emită instrucțiuni cu privire la rezultatul evaluării sale.

Organismele publice de evaluare și funcționarii publici sau alți angajați ai statului sunt considerați independenți cu condiția ca orice influență nelegitimă asupra evaluărilor lor să poată fi în mod efectiv exclusă.

2.7.4. Testul investitorului/creditorului/vânzătorului privat prudent în economia de piață:

Existența unui ajutor de stat poate fi exclusă atunci când capitalul este pus direct sau indirect la dispoziția unei întreprinderi în circumstanțe care corespund condițiilor normale de piață.

În astfel de cazuri, deoarece beneficiarul nu dobândește un avantaj competitiv față de competitorii săi de pe piață, statul nu “favorizează” întreprinderile în

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

înțelesul articolului 107 alineatul (1) din TFUE și, prin urmare, aplicarea regulilor privind ajutorul de stat poate fi exclusă.

În funcție de situația concretă, pentru excluderea existenței ajutorului de stat se aplică **testului investitorului în economia de piață**, respectiv se face o evaluare comparativă a comportamentului statului în relație cu beneficiarul măsurii față de modul în care un investitor privat s-ar comporta în relație cu întreprinderea în discuție în aceeași ipostază cu cea a statului. Dacă cele două ipostaze sunt similare, ajutorul de stat nu este implicat.

Aplicarea principiului investitorului a fost luată în considerare în numeroase ocazii de către Comisia Europeană și de către instanțele europene. Pe baza precedentelor, pentru evaluarea acestui principiu, sunt relevante următoarele elemente:

- este necesară o evaluare a tuturor factorilor relevanți - aspectele de natură socială nu sunt relevante în această analiză;
- un investitor privat va cauta să obțină o rentabilitate acceptabilă a investiției într-o perioadă rezonabilă de timp;
- statul nu trebuie să fie comparat cu un investitor care caută pur și simplu câștiguri pe termen scurt;
- un investitor privat va fi ghidat de viabilitatea pe termen lung a investiției.

Comportamentul unui investitor privat într-o economie de piață este ghidat de obținerea unei profitabilități pe termen lung. În mod obișnuit, un investitor privat nu se multumește cu situația evitării înregistrării de pierderi sau cu obținerea unei rate limitate de profitabilitate a investiției sale, ci încearcă să-și maximizeze recuperarea investiției, în conformitate cu circumstanțele și interesele sale, chiar și în cazul unei investiții într-o companie în care este deja acționar. Se poate spune, pe scurt, că investitorul privat alege investiția care i se pare cea mai profitabilă.

Principiul **vânzătorului privat** sau al **creditorului privat** reprezintă cazuri particulare ale principiului investitorului privat prudent.

Primul are relevanță în cazul vânzărilor participațiilor statului la societăți comerciale sau în cazul vânzării unor active ale statului.

Cel de al doilea se aplică dacă statul are calitatea de creditor al beneficiarului măsurii, respectiv beneficiarul (societate privată sau publică) înregistrează datorii către bugetul de stat sau către bugetul altei entități care administrează resurse de stat sau resurse ale comunităților locale.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Ideea de bază a acestui principiu este aceea că un creditor privat caută să obțină plata unui procent cât mai mare din sumele datorate de un debitor aflat în dificultate financiară.

Precizăm faptul că, în practică, în general, trebuie aplicată o combinație a acestor teste. Un argument puternic în demonstrarea aplicării principiului investitorului/creditorului privat prudent în economia de piață îl reprezintă susținerea concomitentă a respectivei măsuri de sprijin de către investitori/creditori privați alături de autoritatea publică.

2.7.5. Facilitățile acordate în sectorul producției de armament, muniție și material de război:

În conformitate cu prevederile articolului 346 alineatul (1) din TFUE, regulile de ajutor de stat nu sunt aplicabile în cazul producției sau comerțului cu armament, muniție și material de război. Însă, aceste măsuri nu trebuie să modifice condițiile de concurență pe Piața Internă în ce privește produsele ce nu sunt destinate unor scopuri specific militare.

2.7.6. Garanții publice acordate în condiții de piață:

Garanțiile acordate de stat întreprinderilor nu implică ajutor de stat dacă condițiile aferente sunt similare celor de pe piață.

Comunicarea Comisiei cu privire la aplicarea articolelor 87 și 88 din Tratatul CE privind ajutoarele de stat sub formă de garanții⁴⁰ stabilește condițiile în care poate fi exclus ajutorul de stat în cazul măsurilor de garantare de către stat a unor tranzacții efectuate de întreprinderi.

2.7.6.1. Garanțiile individuale:

În cazul garanțiilor de stat individuale, Comisia Europeană consideră că, pentru a se exclude incidența regulilor din domeniul ajutorului de stat, este suficientă respectarea următoarelor condiții:

- persoana creditată nu se află în dificultate. IMM-urile care au mai puțin de trei ani de la înființare nu sunt considerate a fi în dificultate în perioada respectivă;
- garanția trebuie să fie legată de o tranzacție financiară specifică, de o sumă maximă fixată și o durată limitată;

⁴⁰ Publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. C 155/2008.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

➤ garanția nu acoperă mai mult de 80% din creditul neachitat sau din altă obligație financiară; această limită nu se aplică în cazul garanțiilor care acoperă titlurile de creanță.

Limita de 80% nu se aplică unei garanții publice acordate pentru a finanța o companie al cărei unic obiect de activitate îl reprezintă serviciul de interes economic general (SIEG) pentru care a fost mandatată și, de asemenea, atunci când garanția a fost acordată de către autoritatea publică ce i-a încredințat desfășurarea activității de interes economic general.

Pentru a exista certitudinea că creditorul își asumă efectiv o parte din risc, se urmăresc următoarele două aspecte:

- atunci când valoarea creditului sau a obligației financiare scade în timp, de exemplu pentru că a început rambursarea creditului, suma garantată trebuie să descrească în mod proporțional, astfel încât, în orice moment, garanția să nu acopere mai mult de 80% din creditul datorat,
- pierderile trebuie să fie suportate proporțional de către creditor și de către garant.

➤ pentru garanție se achită prețul corespunzător prețului pieței.

Atunci când prețul plătit pentru garanție este cel puțin la fel de mare ca și prima corespunzătoare de referință a garanției oferite pe piețele financiare, garanția nu conține ajutor.

În cazul în care pe piețele financiare nu există o primă corespunzătoare de referință a garanției, costul financiar total al creditului garantat, care include rata dobânzii la credit și prima garanției, trebuie comparat cu prețul de piață al unui credit similar, negarantat.

Pentru a se evalua dacă prima este în conformitate cu prețurile pieței, Statul Membru poate compara prețurile achitate de întreprinderile cu un rating similar pe piață.

În mod excepțional, în cazul în care persoana creditată este o întreprindere mică sau mijlocie (IMM), Comisia poate accepta, prin derogare, o evaluare mai simplă prin care să se stabilească dacă garanția aferentă creditului constituie sau nu ajutor de stat. În acest caz, condiția anterior menționată este înlocuită cu alta care privește aplicarea unei prime anuale minime ("prima safe-harbour") în funcție de suma efectiv garantată de stat, pe baza ratingului acordat persoanei creditate.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

Primele safe-harbour se aplică la quantumul efectiv garantat sau contragarantat de stat la începutul fiecărui an și vor fi considerate drept un minimum ce trebuie aplicat companiei. Companiile cu un rating scăzut nu pot beneficia de metodologia simplificată.

2.7.6.2. Schemele de garantare:

În ceea ce privește schemele de garanții de stat, Comisia Europeană consideră că îndeplinirea tuturor condițiilor prevăzute mai jos exclude prezența ajutorului de stat:

- întreprinderile aflate în dificultate nu sunt eligibile în cadrul schemei;
- garanțiile trebuie să fie legate de operațiuni financiare specifice, să aibă o sumă maximă stabilită și o durată limitată;
- garanțiile nu acoperă mai mult de 80% din fiecare credit datorat sau obligație financiară datorată;
- condițiile prevăzute de schemele de garanții se bazează pe evaluarea realistă a riscului, astfel încât, după toate probabilitățile, primele plătite de beneficiari asigură autofinanțarea. Comisia consideră că autofinanțarea sistemului și luarea corespunzătoare în considerare a riscului sunt indicatori care arată că primele de garanție prevăzute în cadrul sistemului sunt conforme cu prețurile pieței;
- pentru a avea o evaluare corectă și progresivă a autofinanțării în cadrul sistemului, este necesară reexaminarea, cel puțin o dată pe an, a adecvării nivelului primelor, pe baza ratei efective de pierderi în cadrul schemei pe o perioadă de timp rezonabilă, urmând ca primele să fie ajustate în consecință atunci când există riscul ca schema să nu se mai poată autofinanța. Ajustarea se poate face pentru toate garanțiile emise ori viitoare sau numai pentru acestea din urmă;
- pentru a fi considerate conforme cu prețurile pieței, primele trebuie să acopere riscurile normale ce rezultă din acordarea garanției, costurile administrative ale sistemului, precum și finanțarea anuală a unui capital adecvat, chiar dacă acesta nu este constituit sau este constituit doar parțial;
- pentru a asigura transparența, sistemul trebuie să prevadă condițiile în care se vor acorda garanțiile viitoare, cum ar fi eligibilitatea companiilor din punct de vedere al ratingului și, acolo unde se aplică, sectorul și dimensiunea, quantumul maxim și durata garanțiilor.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

CAPITOLUL III. AJUTORUL DE STAT ÎN CAZUL PARTENERIATELOR PUBLICE PRIVATE (PPP)

Parteneriatele publice-private (PPP) sunt forme de colaborare între autoritățile publice și mediul de afaceri, cu scopul de a asigura finanțarea, construirea, renovarea, managementul sau menținerea unei infrastructuri sau furnizarea unui serviciu.

În ceea ce privește legislația în acest domeniu, de referință sunt *Orientările din 2003 pentru implementarea cu succes a parteneriatelor publice private*, elaborate de Directoratul General pentru Dezvoltare Regională⁴¹. Astfel, aici este prevăzută necesitatea respectării legislației în domeniul ajutorului de stat la implementarea PPP. Principiul esențial în aceste Orientări este ca finanțarea publică să fie limitată la necesitățile proiectului și să se evite supracompensarea.

Astfel, în ceea ce privește PPP-urile, este esențial ca plata realizată de autoritățile publice să nu depășească valoarea de piață a serviciilor puse la dispoziție de partenerul privat. Această regulă trebuie să fie respectată pe toată durata de viață a PPP: procesul inițial de selecție, crearea parteneriatului, finanțarea și operarea proiectului.

a. Etapa I - procesul inițial de selecție:

Pentru a fi eliminate elementele de natura ajutorului de stat, este necesar ca selectarea partenerilor privați să fie făcută printr-o procedură de licitație deschisă, transparentă și nediscriminatorie stabilită conform *Directivei privind licitațiile*⁴². Așa cum este stabilit în jurisprudența în domeniul ajutorului de stat (cazul *Stardust Marine*), în urma unei proceduri de licitație se obține un raport corect între prețul plătit pentru prestarea unui serviciu sau a unei lucrări și valoarea de piață a acesteia:

“a) prezența ajutorului este exclusă și nu este necesară notificarea (n.red Comisiei) în cazul în care următoarele condiții sunt îndeplinite:

- vânzarea are loc prin intermediul unei proceduri de licitație, deschise, necondiționate, nediscriminatorie și transparentă,*
- firma este vândută pentru oferta cea mai ridicată,*
- participanții la licitație au la dispoziție o perioadă de timp suficientă pentru a își pregăti oferta și a primi toate informațiile necesare pentru a evalua în bune condiții activele ce urmează să fie achiziționate.*

⁴¹ http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/guides/ppp_en.pdf .

⁴² <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2008:091:0004:0009:EN:PDF>.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

b) *pe de altă parte, următoarele tipuri de tranzacții trebuie notificate ex-ante în conformitate cu articolul 88 (3) EC⁴³ întrucât există posibilitatea să conțină elemente de natura ajutorului de stat:*

- *toate vânzările desfășurate prin licitații restrânse sau negocieri directe,*
- *toate vânzările precedate de ștergerea datoriilor către stat sau alte autorități publice sau companii publice,*
- *toate vânzările precedate de conversia datoriilor în acțiuni sau de majorări de capital,*
- *toate vânzările care au impuse condiții care nu pot fi acceptate de un investitor privat care funcționează într-o economie de piață.”*

Etapa a II-a - crearea parteneriatului:

Curtea Europeană de Justiție a stipulat în jurisprudența de specialitate⁴⁴ că, pentru a fi eliminate elementele de natura ajutorului de stat, chiar dacă valoarea contractului se situează sub nivelul prevăzut în *Directiva privind parteneriatele publice private* pentru a fi organizată o licitație, trebuie realizată o procedură deschisă, transparentă și nediscriminatorie la alegerea partenerului și încheierea contractului.

Etapa a III-a - finanțarea PPP:

La momentul începerii finanțării PPP, este necesar ca fondurile publice să nu fie implementate înaintea celor private. Contribuțiile partenerilor trebuie să fie simultane sau (ideal) proiectul să fie finanțat, prima dată, din fonduri private.

Etapa a IV-a - operarea PPP:

Desfășurarea unui PPP trebuie să se facă în așa fel încât să existe o proporționalitate între finanțare și riscurile asumate de fiecare partener. Stabilirea și menținerea unor criterii de împărțire a riscurilor și existența unor standarde ridicate de management a proiectului crește posibilitatea, pentru autoritățile publice, de a beneficia de plus-valoare pentru banii investiți și de a nu realiza plăți în exces pentru serviciile de care beneficiază.

Așa acum a precizat Comisia Europeană în decizia privind *Metroul Londonez*⁴⁵, este posibilă modificarea contractului pe măsura implementării proiectului, însă

⁴³ Actualul art. 108 alin. (3) din TFUE.

⁴⁴ Cazul *C 107/98 Tckal Srl vs Comune di Viano and Azienda Gas-Aqua Consorziale (AGAC) di Reggio Emilia*, 1999 ECR I-8121.

⁴⁵ Decizia CE N 264/2002.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

aceste modificări nu trebuie să fie fundamentale, de natură să modifice radical structura parteneriatului încheiat inițial. În caz contrar, aceste modificări sunt susceptibile să reprezinte ajutor de stat.

De asemenea, este posibil ca, la finalul perioadei pentru care a fost încheiat parteneriatul să mai existe lucrări ne-executate. O eventuală prelungire a parteneriatului trebuie făcută tot prin licitație. Încredințarea directă a lucrărilor ne-executate beneficiarului privat inițial, prin act adițional, îi acordă acestuia din urmă un avantaj economic care, mai mult ca sigur, va fi considerat ca ajutor ilegal.

E adevărat că, în *Comunicarea privind PPP*, Comisia menționează că organizarea unei a doua proceduri de licitație nu este practică. Urmând logica din cazul privind *Metroul Londonez*, Comisia Europeană a acceptat faptul că nu se acordă un ajutor de stat în cazul în care prelungirea contractului se face cu compania de proiect. În acest caz, condițiile din parteneriatul inițial rămân asemănătoare, implicarea privatului fiind realizată în condițiile stabilite prin licitația inițială.

În ceea ce privește posibilitatea ca o prelungire a contractului să implice acordarea de ajutoare de stat, în decizia privind ajutorul de stat acordat *InfraLeuna*⁴⁶, Comisia a precizat nivelurile la care trebuie analizate condițiile pentru ca o măsură să fie considerată ajutor de stat, cu accent pe partea de selectivitate:

- a. la nivelul proprietarului infrastructurii și la nivelul constructorului acesteia;
- b. la nivelul administratorului infrastructurii;
- c. la nivelul acționarilor întreprinderilor menționate la punctele a) și b);
- d. la utilizatorii finali.

a. În ceea ce privește primul nivel, proprietarul infrastructurii și constructorul acesteia, pentru a nu fi acordat un avantaj economic în mod selectiv, este necesar ca proprietarul infrastructurii și constructorul să fie selectați prin licitație deschisă și nediscriminatorie⁴⁷. Prin licitație, Comisia Europeană consideră că este plătit prețul pieței și nu pot fi acordate supracompensări, fiind evitată subvenționarea încrucișată⁴⁸.

⁴⁶ Cazul 3840/1998 *Sprijin din partea Germaniei pentru InfraLeuna Infrastruktur und Service GmbH*.

⁴⁷ Cazul N 644c/2002 *Construcția și extinderea rețelelor de comunicații*.

⁴⁸ Cazul N 264/2002 *Metroul Londonez*.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Dacă nu a fost realizată o procedură de licitație, Comisia Europeană acceptă că pot fi eliminate elementele de ajutor de stat folosindu-se așa numitul principiu al profitului scăzut. Acesta a fost prezentat în decizia privind *InfraLeuna*:

“Aceasta înseamnă că (InfraLeuna) trebuie să își organizeze afacerea astfel încât costurile să fie acoperite, iar fluxul financiar este suficient să acopere investițiile curente și operarea. Nu vor putea să fie acordate dividende mai mari de 10% din capital. Orice profit trebuie reinvestit în companie.”⁴⁹

Angajamentul unei companii de a respecta această condiție a Comisiei Europene este interpretat ca o măsură de a se limita distorsionarea concurenței. Scopul este de a se limita sprijinul public la un nivel care nu permite întreprinderii să beneficieze de un profit mai mare decât normal⁵⁰. Aceste principii sunt avute în vedere și atunci când se analizează compatibilitatea măsurii de ajutor.

b. În ceea ce privește administrarea infrastructurii, principiile după care se realizează analiza sunt stabilite prin decizia Comisiei Europene în cazul *Freight Facilities Grant*⁵¹. În acest caz, Comisia Europeană a restabilit faptul că pentru a nu fi implicate elemente de ajutor de stat, trebuie ca infrastructura să fie pusă la dispoziția tuturor utilizatorilor, în condiții nediscriminatorii.

Comisia a menționat, folosind jurisprudența Curții Europene de Justiție, că este irelevantă forma de organizare a entității care administrează infrastructura. Problema principală este dacă administrarea infrastructurii constituie o activitate economică.

În cazul în care infrastructura este utilizată pentru desfășurarea unei activități economice, pentru a fi eliminate elementele de ajutor de stat este necesar ca selecția administratorului să se facă prin licitație deschisă și nediscriminatorie. Compensarea trebuie să fie determinată astfel încât să nu se depășească minimul necesar pentru folosința infrastructurii⁵². În caz contrar, măsura e susceptibilă să reprezinte ajutor de stat.

De asemenea, orice sprijin acordat administratorului infrastructurii pentru investiții va reprezenta ajutor de stat.

c. În ceea ce privește cel de-al treilea nivel la care pot apărea elemente de ajutor de stat, acționarii întreprinderilor menționate la punctele a) și b), Comisia

⁴⁹ Cazul *C 18/1997 Sprijin din partea Germaniei pentru InfraLeuna Infrastruktur und Service GmbH*.

⁵⁰ Cazul *C 67/2003 Conducta de propylenă din Rotterdam prin Anvers spre Zona Ruhr din Germania*.

⁵¹ Cazul *N 649/2001*, punctul 45.

⁵² Cazul *N 264/2002 Metroul Londonez*.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Europeană solicită Statelor Membre să se asigure că aceștia nu vor beneficia de acces privilegiat la infrastructură și nici nu vor putea să intervină în realizarea infrastructurii astfel încât să răspundă necesităților proprii⁵³.

Comisia impune excluderea oricărui avantaj la nivelul acționarilor prin controlul prețului de vânzare a acțiunilor pe care aceștia le dețin la întreprindere, într-o anumită perioadă. Motivația este dată de faptul că valoarea mijloacelor fixe și a acțiunilor va crește urmare a implicării fondurilor publice, întrucât finanțarea respectivului proiect este garantată și proiectul urmează să fie realizat. Practic, valoarea acțiunilor poate crește, iar vânzarea acestora implică elemente de ajutor de stat⁵⁴.

d. În ceea ce privește ultimul nivel la care pot fi întâlnite elemente de ajutor de stat, utilizatorii finali, Comisia Europeană solicită ca infrastructura să fie publică, deschisă utilizării, fără discriminare, de către toți utilizatorii, în aceleași condiții⁵⁵. Statele Membre trebuie să dovedească Comisiei Europene faptul că utilizatorii finali urmează să plătească o taxă pentru folosirea infrastructurii stabilită pe baza unor criterii obiective⁵⁶.

⁵³ Cazul 3840/1998 *Sprijin din partea Germaniei pentru InfraLeuna Infrastruktur und Service GmbH*.

⁵⁴ Cazul 3840/1998 *Sprijin din partea Germaniei pentru InfraLeuna Infrastruktur und Service GmbH*.

⁵⁵ Cazul N 137/2007 *sprijin acordat de Grecia pentru Thessaloniki Sumerged Tunnel*, punctul 25.

⁵⁶ Cazul C 39/1999 *Parteneriat pentru investiții în Marea Britanie*.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

CAPITOLUL IV. CONCEPTUL DE SCHEMĂ, ALOCARE INDIVIDUALĂ ȘI AJUTOR AD-HOC

Ajutorul de stat se poate acorda prin intermediul unor scheme, alocări individuale și/sau ajutoare ad-hoc.

4.1. SCHEMA DE AJUTOR DE STAT

Esențialmente, schema de ajutor reprezintă acel act juridic unic care stabilește condițiile de calificare pentru accesarea unei finanțări de natura ajutorului de stat/*de minimis* unui număr de două sau mai multe întreprinderi definite în mod general și abstract.

O schemă de ajutor de stat/*de minimis* nu va stabili denumirea viitorilor beneficiarii ai ajutoarelor de stat, cuantumul ajutoarelor care vor fi acordate acestora, condițiile asociate ajutoarelor individuale etc.

Schema de ajutor stabilește doar condițiile pe care trebuie să le îndeplinească un potențial beneficiar pentru a fi eligibil pentru acordarea finanțării.

Un caz particular de schemă de ajutor⁵⁷ se referă la acel act juridic unic prin care un ajutor, care nu este legat de un proiect anume, poate fi acordat uneia sau mai multor întreprinderi pentru o perioadă nedefinită de timp și într-o valoare nedefinită.

Acest caz se referă la acele acte juridice care pun în aplicare facilități de tip fiscal, aplicabile automat beneficiarilor care îndeplinesc o serie de criterii de calificare.

În România, o asemenea măsură a fost introdusă prin efectul *OUG nr. 14/2014 pentru completarea art. 176 din Legea nr. 571/2003 privind Codul fiscal*⁵⁸, prin care se acordă o reducere a accizei la motorină de 40 de euro/1.000 litri față de nivelul standard, respectiv cu 47,34 euro/tonă, ceea ce înseamnă o reducere de 4 eurocenți/litru pentru motorina utilizată drept combustibil pentru motor în următoarele cazuri:

➤ transportul rutier de mărfuri în cont propriu sau pentru alte persoane, cu autovehicule sau ansambluri de vehicule articulate destinate exclusiv transportului rutier de mărfuri și cu o greutate brută autorizată de cel puțin 7,5 tone;

⁵⁷ Articolul 1 litera d din *Regulamentul 659*.

⁵⁸ Publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 241 din 4 aprilie 2014.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

➤ transportul de călători, regulat sau ocazional, exclusiv transportul public de călători, cu un autovehicul din categoria M2 sau M3⁵⁹.

Conform actului normativ, reducerea ratei de impozitare a accizei se acordă către operatorii economici licențiați în Uniunea Europeană prin restituirea sumelor reprezentând diferența dintre nivelul standard de accize și nivelul de accize diferențiat.

În acest caz, actul juridic stabilește doar gama de beneficiari și cheltuieli eligibile pentru acordarea ajutorului, fără a impune alte restricții. Facilitatea se va acorda beneficiarilor, într-un cuantum nedefinit, pe întreaga perioadă de funcționare a schemei de ajutor.

4.2. ALOCAREA INDIVIDUALĂ ÎN CADRUL UNEI SCHEME DE AJUTOR DE STAT

Prin alocare individuală în cadrul unei scheme de ajutor de stat se înțelege ajutorul acordat unui întreprinderi în baza unei scheme de ajutor de stat/*de minimis*.

Practic, prin elaborarea și implementarea unei scheme de ajutor se crează cadrul legal pentru acordarea unui număr mare de ajutoare individuale, fără a fi necesară reluarea tuturor procedurilor impuse de legislația în domeniu pentru fiecare caz individual. Teoretic, numărul maxim de alocări individuale este egal cu numărul de beneficiari prevăzuți în schemă.

În acest caz, trebuie avut în vedere ca, pentru fiecare alocare individuală toate condițiile prevăzute în schemă să fie respectate. Menționăm faptul că, chiar dacă ajutorul individual este acordat în baza unei scheme autorizate, Comisia poate verifica, pe parcursul implementării schemei sau ulterior, dacă respectivul ajutor respectă condițiile impuse în schema autorizată.

În cazul în care condițiile impuse în decizia de autorizare a schemei nu sunt respectate, Comisia Europeană poate, în același timp cu verificarea compatibilității ajutorului individual, să analizeze și schema inițială însă, așa cum a fost stabilit în jurisprudența comunitară⁶⁰, o asemenea analiză a unei scheme

➤ ⁵⁹ Definit în *Directiva 2007/46/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 5 septembrie 2007 de stabilire a unui cadru pentru omologarea autovehiculelor și remorcilor acestora, precum și a sistemelor, componentelor și unităților tehnice separate destinate vehiculelor respective*; aceste categorii se referă la autovehiculele construite pentru transportul de persoane, care au mai mult de 8 locuri, diferența fiind că cele din categoria M2 au o masă de până la 5 tone, iar cele din categoria M3 o masă de peste 5 tone.

⁶⁰ Cazul C 47-91 *Italia vs Comisia Europeană*.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

deja autorizate ar putea avea ca efect încălcarea principiilor așteptărilor legitime și a certitudinii legale.

Totuși, în unele cazuri, chiar dacă este vorba de un ajutor individual alocat în baza unei scheme autorizate de Comisia Europeană, forul comunitar poate solicita notificarea prealabilă a respectivului ajutor. Această solicitare de notificare derivă fie din regulamentele specifice, fie din decizia de autorizare a schemei.

4.3. AJUTORUL AD-HOC

De foarte multe ori, autoritățile intenționează sprijinirea individuală a unui anumit agent economic, prin acordarea unui ajutor ad-hoc (ajutor individual acordat în afara unei scheme de ajutor).

În cazul în care nu există o schemă de ajutor de stat în care să poată fi încadrat respectivul ajutor, legislația comunitară prevede obligativitatea notificării către Comisia Europeană a ajutorului ad-hoc în vederea analizării modului în care facilitatea pe care autoritățile intenționează să o instituie respectă reglementările din domeniul ajutorului de stat.

România a notificat, până în prezent, mai multe ajutoare ad-hoc, între care putem menționa:

- acordarea ajutorului regional pentru investiții către Ford Craiova - cazul SA.24773⁶¹;
- acordarea unui ajutor pentru formare profesională către Ford Craiova - cazul N148/2008⁶²;
- acordarea unui ajutor sub formă de garanții de stat lui Ford Craiova - cazul N478/2009⁶³
- acordarea unui ajutor pentru închiderea minelor necompetitive de cărbune către Compania Națională a Huilei Petroșani - cazul SA.33033 (2011/N)⁶⁴.

În concluzie, există mai multe categorii de ajutoare individuale:

- ajutoare *ad hoc*;
- ajutoare acordate direct în cadrul unei scheme de ajutoare;

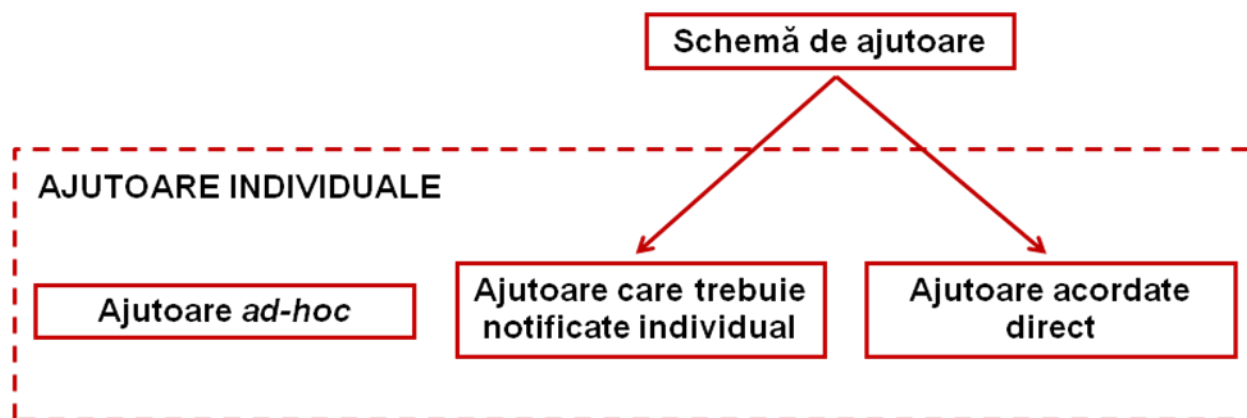
⁶¹ http://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases/223442/223442_856609_62_2.pdf.

⁶² http://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases/227400/227400_865859_17_1.pdf.

⁶³ http://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases/232631/232631_1068339_55_2.pdf.

⁶⁴ http://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases/241737/241737_1352989_67_3.pdf.

➤ ajutoare acordate pe baza unei scheme de ajutoare care trebuie notificate individual.

4.4. MODALITĂȚI DE IMPLEMENTARE A UNEI SCHEME/AJUTOR AD-HOC

Schemele/ajutoarele ad-hoc se instituie prin acte juridice ce pot îmbrăca forme diverse, ca de exemplu:

- Lege;
- Ordonanță de Guvern;
- Ordonanță de Urgență a Guvernului;
- Hotărâre de Guvern;
- Ordin de ministru;
- Norme metodologice;
- Hotărâre a Consiliului Local, Județean, Orășenesc, Municipal;
- Dispoziții ale diverselor autorități;
- Decizii ale diverselor autorități etc.

4.5. CONCEPTUL DE SCHEMĂ UMBRELĂ

Există două categorii de scheme-umbrelă:

a. schema de ajutor cu obiective multiple/instituie mai multe categorii de ajutoare:

Un exemplu, din acest punct de vedere, este *Schema de ajutor de stat pentru sprijinirea și implementarea operațiunii "Dezvoltarea structurilor de sprijin al afacerilor de interes național și internațional – Poli de competitivitate"* din cadrul

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

DMI 1.3 "Dezvoltarea durabilă a antreprenoriatului" al POS CCE⁶⁵, schemă care instituie următoarele categorii de ajutoare:

- ajutoare regionale pentru investiții și ocuparea forței de muncă;
- ajutoare pentru consultanță în favoarea IMM;
- ajutoare pentru participarea IMM la târguri;
- ajutoare pentru cercetare și dezvoltare;
- ajutoare pentru studii de fezabilitate tehnice;
- ajutoare pentru drepturile de proprietate ale IMM;
- ajutoare pt. întreprinderi nou-create inovatoare;
- ajutoare pentru consultanță în domeniul inovării;
- ajutoare pt. închirierea de personal înalt calificat.

b. schema de ajutor finanțată din surse bugetare multiple:

Există posibilitatea ca mai multe autorități ale statului să își unească resursele și să elaboreze o schemă de ajutor având un obiectiv comun/oferind o singură categorie de ajutoare.

Ambele situații prezentate anterior instituie scheme de ajutor de tip umbrelă.

Avantajul instituirii unor asemenea scheme se materializează în reducerea încărcării administrative a autorităților emitente, în sensul că este necesară îndeplinirea procedurilor din domeniul ajutorului de stat o singură dată, comparativ cu cazul în care facilitățile ar fi instituite prin scheme separate, caz în care fiecare schemă ar trebui adoptată după îndeplinirea întregului set de formalități procedurale și legale.

Mai mult, în anumite cazuri, autoritățile intenționează acordarea mai multor categorii de facilități unui singur beneficiar. Utilizând o schemă-umbrelă, beneficiarul are posibilitatea accesării unice și simultane a tuturor facilităților, în comparație cu cazul în care ar trebui să depună cereri de finanțare multiple, diferențiate pe fiecare categorie de ajutor.

4.6. SCHEMA DE AJUTOR ȘI RELAȚIA SA CU GHIDUL SOLICITANTULUI

Subliniem faptul că schema de ajutor se referă doar la acele măsuri de sprijin care intră sub incidența regulilor de ajutor de stat și cuprinde regulile de ajutor de stat, completate cu alte reguli specifice modalității de sprijin alese de cel care a redactat-o.

⁶⁵

http://www.ajutordestat.ro/documente/scheme_docs/158_ORDIN%20nr%20363%20din%202012.pdf

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

Spre deosebire de schema de ajutor, Ghidul solicitantului poate include atât măsuri de sprijin cărora li se aplică regulile de ajutor de stat, cât și măsuri de sprijin care nu intră sub incidența acestor reglementări.

Mai mult, Ghidul solicitantului tinde să fie mai detaliat, insistând asupra unor aspecte de ordin procedural, proprii relației dintre finanțator și beneficiar, aspecte care nu sunt necesar a fi introduse într-o schemă de ajutor.

În plus, Ghidul solicitantului poate face referire la mai multe categorii de facilități, acordate în baza mai multor scheme de ajutor de stat/*de minimis*.

Esențial este faptul că Ghidul solicitantului va trebui să respecte, dacă este cazul, condițiile impuse în schema de ajutor. Ghidul nu poate fi mai permisiv decât condițiile impuse prin schema de ajutor.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

CAPITOLUL V. DEFINIȚII DIN DOMENIUL AJUTORULUI DE STAT

Pentru completa înțelegere a domeniului ajutorului de stat și pentru evitarea oricăror confuzii, este utilă definirea unor termeni, extrem de utilizați. Subliniem faptul că terminologia din domeniul ajutorului de stat diferă de terminologia proprie fondurilor structurale, iar transferarea semnificației unui concept dintr-un domeniu în altul poate conduce la confuzii grave, mergând până la afectarea caracterului de legalitate a acordării unei anume măsuri de ajutor.

De aceea, vom defini următoarele concepte prin raportare la definițiile incluse în textul *OUG nr. 77/2014 privind procedurile naționale în domeniul ajutorului de stat*:

5.1. FURNIZOR DE AJUTOR DE STAT/DE MINIMIS

Furnizorul de ajutor de stat/*de minimis* reprezintă orice entitate deținută de stat sau care administrează resurse ale statului sau, după caz, deținută de către o unitate administrativ-teritorială sau care administrează resurse ale unei unități administrativ-teritoriale, care acordă întreprinderilor facilități de natura ajutorului de stat sau *de minimis*.

Esențialmente, furnizorul este entitatea care acordă finanțarea/dispune de fonduri în vederea finanțării unei măsuri de natura ajutorului de stat/*de minimis*.

În cazul fondurilor structurale din România, autoritățile de management vor îndelini întotdeauna rolul de furnizor.

5.2. ADMINISTRATORUL UNEI SCHEME

Administratorul reprezintă orice entitate delegată de către un furnizor să deruleze proceduri în domeniul ajutorului de stat/*de minimis* în numele furnizorului.

Furnizorul are posibilitatea (nu și obligația) de a delega o serie de atribuții administrative unei terțe entități (de exemplu, colectarea cererilor de finanțare, analiza acestora din punctul de vedere al eligibilității, încheierea contractelor de finanțare cu beneficiarii, monitorizarea derulării contractelor, centralizarea datelor colectate urmare activității de monitorizare, întocmirea unor situații/rapoarte/raportări etc).

În acest caz, administratorul măsurii va diferi de furnizorul de ajutor, iar terța entitate va juca rolul de administrator al măsurii. În cazul fondurilor structurale

din România, organismele intermediare vor îndelini întotdeauna rolul de administrator.

În cazul în care furnizorul alege să nu delege aceste atribuții, acesta va juca, simultan, atât rolul de furnizor, cât și pe cel de administrator al măsurii.

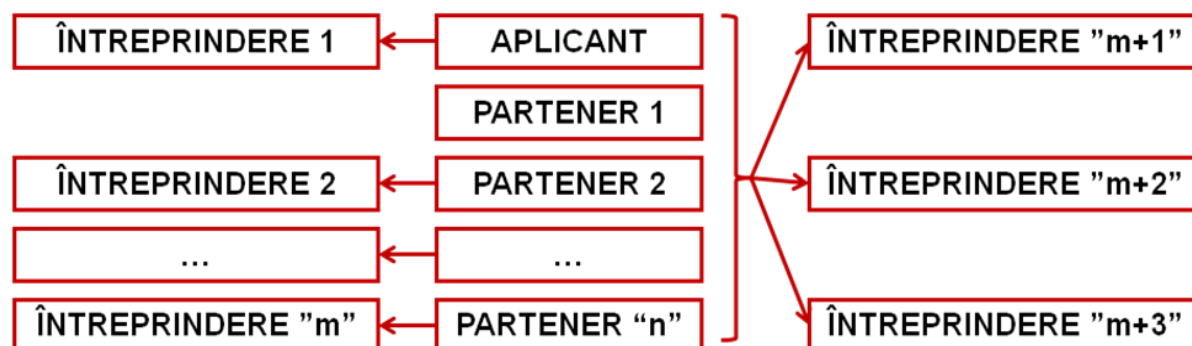
5.3. BENEFICIARUL DE AJUTOR DE STAT/DE MINIMIS

Beneficiarul este reprezentat de orice întreprindere căreia i se acordă un ajutor de stat sau *de minimis*.

Esențială, din punctul de vedere al ajutorului de stat, este identificarea clară a beneficiarului de ajutor de stat (beneficiarului avantajului economic).

Din acest punct de vedere, în anumite cazuri, trebuie făcută diferența între beneficiarul unei finanțări (aplicantul/deponentul cererii de finanțare), întreprinderea care beneficiază de avantajul economic și eventualele alte entități (altele decât întreprinderile) care beneficiază și ele de acordarea ajutorului.

În cazul concret al Schemei de ajutor *de minimis* "Dezvoltarea economiei sociale", puse în aplicare de către Autoritatea de Management pentru Programul Operațional "Dezvoltarea Resurselor Umane" 2007-2013⁶⁶, cererea de finanțare este depusă de un aplicant care va juca, ulterior, rolul de administrator secundar, în sensul că este responsabil pentru înființarea unor întreprinderi sociale. Întreprinderile pot fi înființate în cadrul aplicantului, al partenerilor săi sau de către terțe entități.

În acest caz, aplicantul și partenerii săi sunt beneficiari de finanțare provenind din fondurile structurale dar, dacă nu înființează întreprinderi sociale în cadrul propriilor structuri, nu sunt beneficiari de ajutor. Beneficiarii de ajutor vor fi doar acele entități care înființează structuri de economie socială.

⁶⁶ http://www.ajutordestat.ro/documente/scheme_docs/303_Economie%20sociala%202014.pdf.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Un alt exemplu este cazul în care un aplicant solicită fonduri pentru a derula, în mod gratuit, activități de formare dedicate atât șomerilor, cât și personalului unor întreprinderi.

În acest caz, beneficiarul de finanțare este aplicantul, beneficiare de ajutor sunt întreprinderile al căror personal beneficiază de formare gratuită, iar beneficiarii de formare sunt toate persoanele care au participat la cursurile gratuite, indiferent de faptul că sunt persoane angajate sau șomeri.

5.4. INTENSITATEA AJUTORULUI

Intensitatea ajutorului reprezintă valoarea actualizată a ajutorului exprimată în procentaj din valoarea actualizată a costurilor eligibile.

Subliniem faptul că este vorba despre un procentaj raportat la costurile eligibile pentru acordarea ajutorului, nu la costurile eligibile pentru acordarea finanțării. Observația este cu atât mai importantă cu cât, în anumite cazuri, finanțarea acordată beneficiarului implică atât acordarea de facilități de natura ajutorului de stat/*de minimis*, cât și de facilități care nu se încadrează în definiția ajutorului de stat.

5.5. CUMULUL AJUTOARELOR DE STAT/DE MINIMIS

Cumulul ajutoarelor de stat/*de minimis* reprezintă totalitatea ajutoarelor *de minimis* acordate unui agent economic sau toate ajutoarele de stat de care beneficiază un agent economic pentru același proiect sau aceleași cheltuieli eligibile.

Cele două reguli de cumul la care am făcut referire anterior vor fi detaliate în secțiunile dedicate ajutorului *de minimis*, respectiv ajutoarelor de stat exceptate de la obligația de notificare.

5.6. ÎNTREPRINDEREA MICĂ SAU MIJLOCIE

Din punctul de vedere al ajutorului de stat, este foarte importantă împărțirea întreprinderilor funcție de dimensiunea lor, dat fiind faptul că, cu cât întreprinderea este mai mică, cu atât eșecul de piață cu care se confruntă este mai semnificativ, iar reglementările comunitare în domeniul ajutorului de stat instituie condiții mai favorabile de acordare a ajutorului în beneficiul întreprinderilor mici și mijlocii în raport cu întreprinderile mari.

5.6.1. Definirea întreprinderilor mici și mijlocii:

În legislația națională, întreprinderile mici și mijlocii (IMM) sunt definite de *Legea nr. 346/2004*⁶⁷, care transpune în legislația națională *Recomandarea CE nr. 361 din data 6 mai 2003*⁶⁸.

În conformitate cu prevederile respectivului act normativ, o întreprindere mică sau mijlocie are un număr de până la 249 de angajați și realizează o cifră de afaceri anuală netă de până la 50 milioane euro sau dețin active totale de până la 43 milioane euro, echivalent în lei.

Și în cadrul categoriei de IMM-uri există mai multe categorii de întreprinderi. Sintetic, *Legea nr. 346/2004* clasifică IMM-urile după cum urmează:

	Întreprinderi mijlocii	Întreprinderi mici	Microîntreprinderi
Nr. angajați	50 - 249	10 - 49	≤ 9
ȘI			
CA netă (mil. euro)	≤ 50	≤ 10	≤ 2
SAU			
Active totale (mil. euro)	≤ 43	≤ 10	≤ 2

Menționăm faptul că informațiile financiare se calculează pe bază anuală, fiind valabile valorile din bilanțurile depuse la închiderea exercițiului financiar.

De asemenea, **pentru evaluarea eligibilității unei întreprinderi pentru acordarea de finanțare, evaluarea caracterului de IMM se realizează la data încheierii contractului de finanțare!**

Pentru evaluarea caracterului de IMM sunt foarte importante sunt și următoarele considerente:

➤ dacă, la data închiderii exercițiului financiar, o întreprindere depășește sau se situează sub pragurile financiare, acest lucru nu determină automat pierderea sau dobândirea calității de întreprindere mijlocie, mică sau microîntreprindere; acest

⁶⁷ Privind stimularea înființării și dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii, cu modificările și completările ulterioare.

⁶⁸ Publicată în Jurnalul Oficial al UE nr. L124 din data de 20 mai 2003.

lucru se întâmplă doar dacă pragurile financiare sunt depășite timp de 2 ani consecutivi;

- în cazul întreprinderilor nou-create (care nu au depus niciun bilanț până la momentul evaluării), estimarea caracterului de întreprindere mică, mijlocie sau microîntreprindere se realizează pe baza cifrelor din anul curent;
- o întreprindere în care statul deține mai mult de 25% din capital **nu este considerată IMM**.

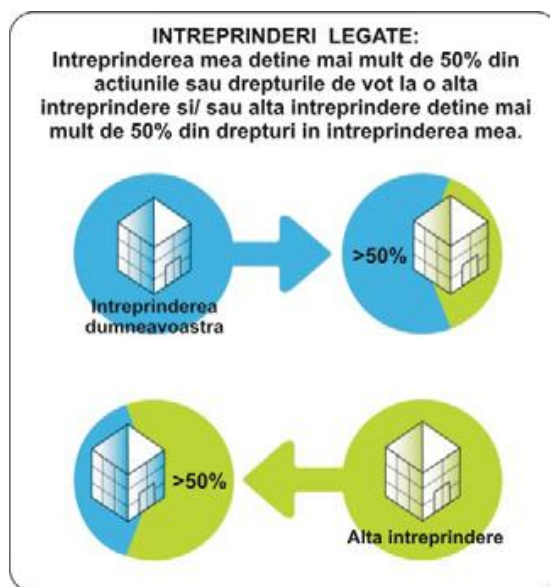
5.6.2. Categoriile de întreprinderi:

Există 3 tipuri de întreprinderi:

- întreprinderi legate;
- întreprinderi partenere;
- întreprinderi autonome.

5.6.2.1. Întreprinderile legate:

Întreprinderile legate sunt întreprinderile care formează un grup prin controlul direct sau indirect al majorității drepturilor de vot al unei întreprinderi sau prin abilitatea de a exercita o influență dominantă asupra unei întreprinderi.

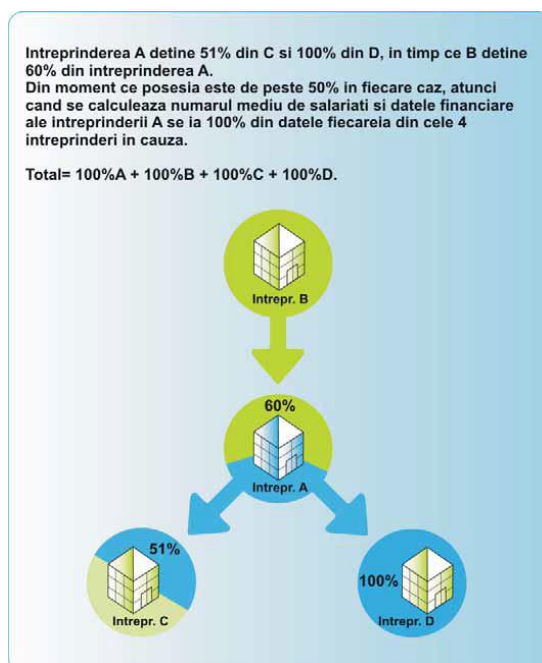

Astfel, două întreprinderi, **A** și **B** sunt considerate legate dacă:

- **A** deține majoritatea acțiunilor/drepturilor de vot ale acționarilor/asociaților lui **B**;

- **A** are dreptul de a numi/revoca majoritatea membrilor consiliului de administrație/conducere/ supraveghere ai **B**;
- **A** are dreptul de a exercita o influență dominantă asupra lui **B**, în temeiul unui contract încheiat cu **B** sau al unei clauze din statutul lui **B**;
- **A** este acționară/asociată a lui **B** și deține singură, în baza unui acord cu alți acționari/asociați ai lui **B**, majoritatea drepturilor de vot ale acționarilor/asociaților, direct sau prin intermediul altei întreprinderi.

Calculul în acest caz, pentru a stabili încadrarea în categoria de IMM, se face prin însumarea în proporție de 100% a datelor întreprinderilor implicate:

5.6.2.2. Întreprinderile parteneri:

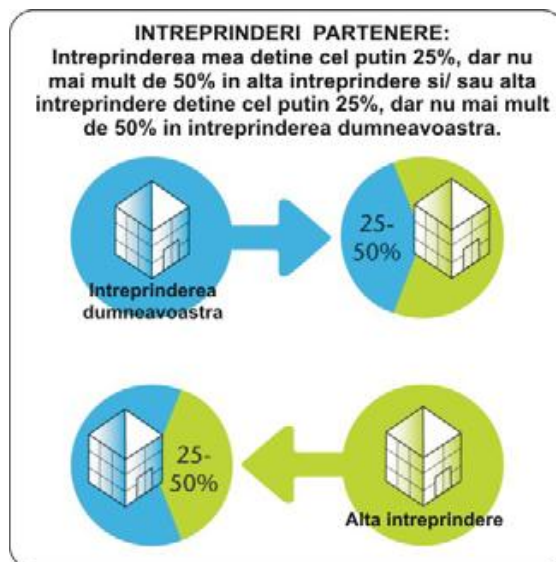
În cazul în care o întreprindere realizează parteneriate financiare majore cu alte întreprinderi, fără ca una dintre întreprinderi să aibă control direct sau indirect asupra celeilalte, cele două întreprinderi sunt considerate parteneri.

Întreprinderile parteneri sunt întreprinderile care nu sunt nici autonome, nici legate una de cealaltă.

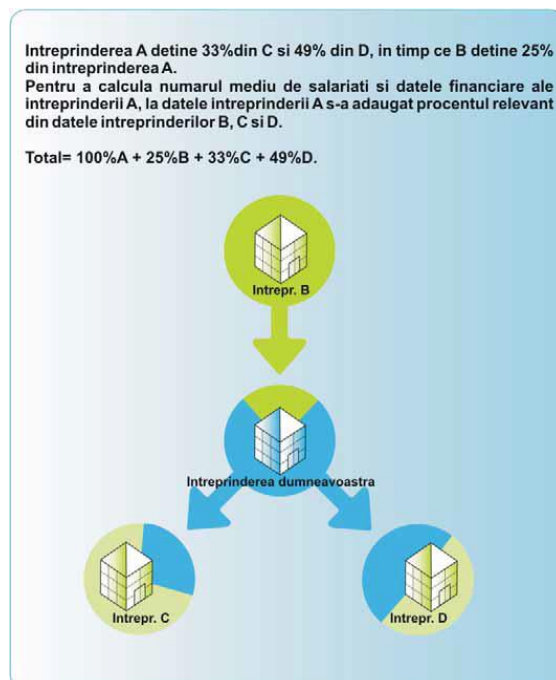
Două întreprinderi, **A** și **B** sunt considerate parteneri dacă:

- capitalul social și/sau drepturile de vot deținute de întreprinderea **A** la **B** sunt egale sau mai mari de 25% și/sau **B** detine mai mult de 25% din capitalul social sau drepturile de vot ale întreprinderii **A**;

➤ întreprinderea **A** nu este legată de altă întreprindere. Aceasta înseamnă, printre altele, ca drepturile de vot deținute de **A** în cealaltă întreprindere să nu fie mai mari de 50% (și vice versa).

Calculul în acest caz, pentru a stabili încadrarea în categoria de IMM, se face prin agregarea datelor în funcție de participarea la capital sau a drepturilor de vot.

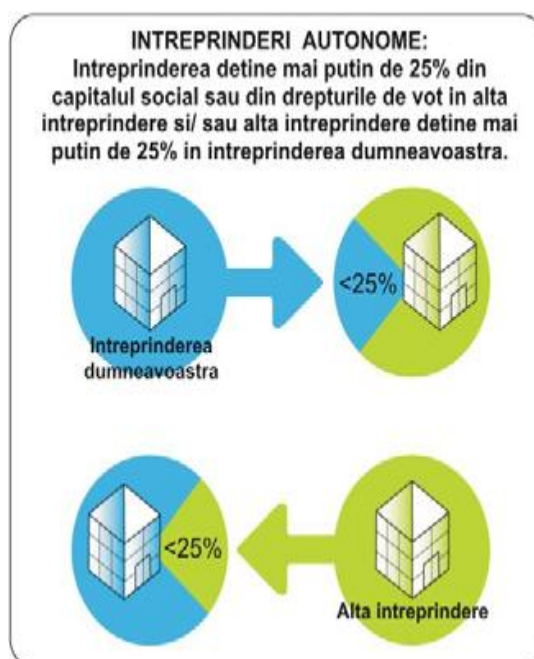

5.6.2.3. Întreprinderile autonome:

Întreprinderea autonomă este întreprinderea care nu este legată sau parteneră.

Două întreprinderi, **A** și **B** sunt considerate autonome dacă:

- întreprinderea A este nu deține capital social sau drepturi de vot în nicio altă întreprindere și nicio altă întreprindere nu deține capital social sau drepturi de vot în întreprinderea A;
- întreprinderea A deține mai puțin de 25% din capitalul social sau din drepturile de vot (oricare dintre acestea e mai mare) în una sau mai multe întreprinderi și/sau o altă întreprindere nu deține mai mult din 25% din capitalul social sau din drepturile de vot în întreprinderea A;
- dacă întreprinderea A are mai mulți investitori, fiecare deținând sub 25% din întreprindere, aceasta rămâne independentă dacă investitorii nu sunt legați. În caz contrar, întreprinderea A poate fi considerată întreprindere parteneră sau legată.

Calculul în acest caz, pentru a stabili încadrarea în categoria de IMM, se face prin raportare doar la datele întreprinderii analizate.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

5.7. ÎNTREPRINDEREA ÎN DIFICULTATE

În principiu, o întreprindere este în dificultate în cazul în care nu este capabilă, din resurse proprii sau cu fonduri pe care le poate obține de la proprietarii/acționarii sau creditorii săi, să oprească pierderile care, fără intervenția din exterior a autorităților publice, o vor condamna, aproape sigur, la ieșirea din afaceri în termen scurt sau mediu.

Concret, o „întreprindere în dificultate” înseamnă o întreprindere care se află în cel puțin una din situațiile următoare:

a. în cazul unei societăți comerciale cu răspundere limitată (alta decât un IMM care există de cel puțin trei ani sau, în sensul eligibilității pentru ajutor pentru finanțare de risc, un IMM aflat la 7 ani de la prima sa vânzare comercială care se califică pentru investiții pentru finanțare de risc în urma unui proces de diligență efectuat de un intermediar financiar selectat), atunci când mai mult de jumătate din capitalul său social subscris a dispărut din cauza pierderilor acumulate.

Această situație survine atunci când deducerea pierderilor acumulate din rezerve (și din toate celelalte elemente considerate în general ca făcând parte din fondurile proprii ale societății) conduce la un rezultat negativ care depășește jumătate din capitalul social subscris. În sensul acestei dispoziții, „societate cu răspundere limitată” se referă în special la tipurile de societăți menționate în *Anexa I la Directiva 2013/34/UE*⁶⁹, iar „capital social” include, dacă este cazul, orice capital suplimentar.

b. în cazul unei societăți comerciale în care cel puțin unii dintre asociați au răspundere nelimitată pentru creanțele societății (alta decât un IMM care există de cel puțin trei ani sau, în sensul eligibilității pentru ajutor pentru finanțare de risc, un IMM aflat la 7 ani de la prima sa vânzare comercială care se califică pentru investiții pentru finanțare de risc în urma unui proces de diligență efectuat de un intermediar financiar selectat), atunci când mai mult de jumătate din capitalul propriu așa cum reiese din contabilitatea societății a dispărut din cauza pierderilor acumulate.

În sensul prezentei dispoziții, „o societate comercială în care cel puțin unii dintre asociați au răspundere nelimitată pentru creanțele societății” se referă în special la acele tipuri de societăți menționate în *Anexa II la Directiva 2013/34/UE*.

⁶⁹ *Directiva 2013/34/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2013 privind situațiile financiare anuale, situațiile financiare consolidate și rapoartele conexe ale anumitor tipuri de întreprinderi, de modificare a Directivei 2006/43/CE a Parlamentului European și a Consiliului și de abrogare a Directivelor 78/660/CEE și 83/349/CEE ale Consiliului.*

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

c. atunci când întreprinderea face obiectul unei proceduri colective de insolvență sau îndeplinește criteriile prevăzute în dreptul intern pentru ca o procedură colectivă de insolvență să fie deschisă la cererea creditorilor săi.

d. atunci când întreprinderea a primit ajutor pentru salvare și nu a rambursat încă împrumutul sau nu a încetat garanția sau a primit ajutoare pentru restructurare și face încă obiectul unui plan de restructurare.

e. în cazul unei întreprinderi care nu este un IMM, atunci când, în ultimii doi ani:

1. raportul datoriei/capitaluri proprii al întreprinderii este mai mare de 7,5; și
2. capacitatea de acoperire a dobânzilor calculată pe baza EBITDA se situează sub valoarea 1,0.

5.8. AJUTORUL EXISTENT

Conceptul de ajutor existent apare menționat în art. 108 alin. (1) din TFUE, unde se specifică următoarele:

“Comisia, împreună cu Statele Membre, verifică permanent regimurile ajutoarelor existente în aceste state. Comisia propune acestora măsurile utile cerute de dezvoltarea treptată sau de funcționarea Pieței comune.”

Necesitatea introducerii acestui concept este legată de acordarea unor certitudini legale. Practic, măsurile de sprijin implementate de Statele Membre înainte de intrarea în vigoare a Tratatului nu vor fi considerate ajutoare ilegale și Comisia Europeană nu va putea dispune recuperarea acestora.

Cu toate acestea, TFUE nu explică clar semnificația conceptului de ajutor de stat existent. O definiție concretă a acestui concept se regăsește la articolul 1 litera b din *Regulamentul nr. 659/1999*.

Astfel, ajutorul existent este definit ca reprezentând:

“(i) orice ajutor care a existat înainte de intrarea în vigoare a Tratatului în aceste State Membre, respectiv schemele de ajutor și ajutoarele individuale puse în aplicare anterior și care se aplică și ulterior intrării în vigoare a Tratatului;

(ii) ajutorul autorizat, respectiv schemele de ajutor și ajutoarele individuale care au fost autorizate de Comisie sau Consiliu;

(iii) ajutorul considerat a fi fost autorizat în temeiul articolului 4 alineatul (6) din prezentul regulament sau înainte de intrarea în vigoare a acestuia, dar în conformitate cu această procedură;

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

(iv) ajutorul considerat ajutor existent în temeiul articolului 15;
(v) ajutorul considerat ajutor existent deoarece se poate dovedi că, în momentul punerii în aplicare, nu reprezenta un ajutor și că a devenit ajutor ulterior, datorită evoluției pieței comune și fără să fi fost modificat de Statul Membru. Atunci când anumite măsuri devin ajutoare ca urmare a liberalizării unei activități în conformitate cu dreptul comunitar, astfel de măsuri nu sunt considerate ajutor existent după data fixată pentru liberalizare.”

În continuare, vom detalia fiecare dintre categoriile de ajutoare existente la care am făcut referire anterior:

5.8.1. Ajutoarele care au existat înainte de intrarea în vigoare a Tratatului:

Momentul care se ia în considerare, este data la care fiecare dintre Statele Membre au semnat *Tratatul de Asociere* (în cazul României, 1 februarie 1993) și care nu a fost modificat substanțial după acest moment.

Această definiție nu se aplică pentru ajutoarele acordate în domeniul agriculturii și transportului.

Curțile europene de justiție au încercat să explice ce înseamnă o modificare substanțială, respectiv momentul în care un ajutor existent devine ajutor nou.

Astfel, Avocatul General Trabucchi a explicat faptul că, pentru ca un ajutor să fie considerat nou, este necesar ca ajutorul să se fi modificat substanțial sau condițiile inițiale de acordare au fost modificate *“ca de exemplu, atunci când se modifică obiectivul urmărit, modalitatea de stabilire a ajutorului, întreprinderea sau entitățile afectate sau, în general, sursa finanțării.”*⁷⁰

În cazul *Namur-les Assurances du Credit*⁷¹, a fost supus analizei cazul în care o companie publică (OND), care beneficia de măsuri de sprijin acordate înaintea intrării în vigoare a Tratatului, și-a extins obiectul de activitate. În acest caz, Curtea Europeană a stabilit că modificarea nu a fost substanțială, astfel încât măsura este considerată ajutor existent.

Curtea a stabilit că măsura inițială nu a fost modificată substanțial întrucât:

- legislația existentă anterior Tratatului definea în mod general obiectul de activitate și sectorul în care OND activa (acordarea de garanții pentru export);
- măsurile de sprijin erau deja instituite;

⁷⁰ Opinia în cazul *C 51/74 PJ van der Hulst's Zonen vs Produktschap voor Siergewassen* (1975).

⁷¹ Cazul *C 44/93 Namur-les Assurances du Credit vs Office National du Dueroire și Belgia* (1994).

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

➤ nu existau impuse limitări materiale sau geografice privind activitățile OND.

Având în vedere faptul că prin includerea în piețele pe care activa OND și a Belgiei, nu au fost modificate substanțial condițiile de acordare a măsurilor de sprijin stabilite în legislația inițială, Curtea a stabilit că măsura nu poate reprezenta ajutor nou.

5.8.2. Ajutorul autorizat, respectiv schemele de ajutor și ajutoarele individuale care au fost autorizate de Comisia Europeană sau de Consiliu:

Un ajutor autorizat de Comisie sau de Consiliu este considerat un ajutor compatibil și reprezintă ajutor existent.

Orice alocare în cadrul unei scheme este considerată ca reprezentând ajutor existent, exceptând cazurile în care aceasta nu respectă condițiile din decizia de autorizare, moment în care devine ajutor nou⁷².

5.8.3. Ajutorul considerat a fi fost autorizat:

Acest tip de ajutor este cunoscut în literatura de specialitate sub numele de *Procedura Lorenz*⁷³, principiu care a fost transpus ulterior și în *Regulamentul (CE) nr. 659/1999*.

Principiul a fost stabilit pentru a oferi Statelor Membre un răspuns la notificările transmise Comisiei Europene într-o perioadă prestabilită de timp.

Astfel, dacă Comisia Europeană nu ia o decizie privind compatibilitatea unei măsuri de ajutor de stat în termen de două luni de zile de la momentul notificării, Statul Membru poate să informeze Comisia cu privire la intenția de a implementa măsura. Nu există o procedură standard pentru această informare, fiind suficientă și transmiterea unui fax⁷⁴.

Termenul de emiteră a unei decizii poate fi prelungit cu acordul Statului Membru sau în cazul în care Comisia Europeană solicită informații. Informațiile pot fi solicitate doar în cazul în care Comisia Europeană nu deține informațiile necesare pentru analiza cazului⁷⁵.

⁷² Cazul *C -47/91 Italia Vs Comisia Europeană*, 1994.

⁷³ Cazul *C 120/73 Gebruder Lorenz GmbH vs Republica Federală Germană și Landul Rhenanine-Palatinat*, 1973.

⁷⁴ Cazul *C 398/00 Spania vs Comisia Europeană* – Nu contează nici dacă faxul este transmis Comisiei Europene în afara orelor de program.

⁷⁵ Cazul *C 99/98 Austria vs Comisia Europeană*.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Dacă Comisia Europeană nu reacționează în termen de **15 zile de la momentul informării**, măsura se consideră a reprezenta ajutor existent. Comisia trebuie să reacționeze sub forma unei decizii care, pentru a deveni efectivă și a bloca aprobarea tacită, trebuie transmisă Statului Membru în maxim **15 zile lucrătoare de la momentul informării**⁷⁶. În caz contrar, trebuie publicată o informare în Jurnalul Oficial pentru a se asigura certitudine juridică cu privire la momentul la care ajutorul a devenit existent.

5.8.4. Ajutorul considerat ajutor existent în temeiul art. 15 – perioada în care se putea dispune recuperarea a expirat:

Această categorie de ajutor existent se referă la cazurile în care a expirat perioada în care Comisia Europeană putea dispune recuperarea (10 ani de la momentul la care ajutorul a fost acordat întreprinderii)⁷⁷.

Expirarea acestui termen nu înseamnă că ajutorul devine existent, ci doar că nu mai poate fi dispusă recuperarea acestuia. Comisia Europeană poate interveni și să ceară abrogarea sau modificarea acestuia⁷⁸.

5.8.5. Ajutorul considerat ajutor existent deoarece se poate dovedi că, în momentul punerii în aplicare, nu reprezenta un ajutor și că a devenit ajutor ulterior, datorită evoluției Pieței comune și fără să fi fost modificat de Statul Membru:

Această categorie de ajutor existent este cea mai complexă și demonstrează faptul că evoluția Pieței comune are o influență majoră în stabilirea cazurilor în care o măsură intră sub incidența regulilor de ajutor de stat.

Este vorba de măsurile care, la momentul la care au fost puse în aplicare nu reprezentau ajutor de stat (de exemplu, nu se putea invoca distorsionarea comerțului intra-comunitar în respectivul sector deoarece piața era închisă, monopolistă), dar au devenit ajutor de stat din cauza evoluției Pieței comune.

Astfel, când evoluția Pieței unice transformă asemenea măsuri în ajutor de stat, acestea sunt considerate ajutor existent.

În cazul în care evoluției pieței este determinată de modificările legislative operate la nivel comunitar sau ulterior liberalizării unei anumite activități la

⁷⁶ Cazul *C 99/98 Austria vs Comisia Europeană*.

⁷⁷ Orice acțiune a Comisiei Europene sau a Statului Membru ca urmare a unei solicitări de la Comisie întrerupe această perioadă. Orice întrerupere conduce la un nou termen de 10 ani.

⁷⁸ *Decizia CE în cazul Ajutor de stat acordat de Franța companiei France Telecom*, Jurnalul Oficial L260/30, 2005.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

nivel european, ulterior termenului limită stabilit la nivel comunitar pentru liberalizarea pieței, măsura devine ajutor de stat nou.

În România, un asemenea exemplu de ajutor de stat existent îl reprezintă taxa radio-tv, taxă care, la momentul când a fost impusă prin legislație nu reprezenta ajutor de stat, însă, datorită evoluției pieței și legislației comunitare reprezintă ajutor de stat existent.

5.9. AJUTORUL NOU

Ajutorul nou reprezintă orice ajutor, respectiv orice schemă de ajutor și orice ajutor individual care nu este ajutor existent, inclusiv modificările ajutoarelor existente.

Pentru implementare, orice ajutor nou trebuie să urmeze o procedură specifică și să respecte o reglementare specifică, funcție de tipul de ajutor, condițiile de acordare și cuantumul acestuia.

5.10. AJUTORUL LEGAL/ILEGAL

Ajutorul care a fost implementat cu respectarea procedurilor naționale și ale Uniunii Europene în domeniul ajutorului de stat are caracter legal.

Prin opoziție, ajutorul ilegal reprezintă ajutorul acordat fără respectarea procedurilor naționale și ale Uniunii Europene în domeniul ajutorului de stat.

5.11. AJUTORUL COMPATIBIL/INCOMPATIBIL

Ajutorul pus în aplicare cu îndeplinirea procedurilor naționale și ale Uniunii Europene în domeniul ajutorului de stat și care respectă reglementările comunitare în materia ajutorului de stat este considerat compatibil.

Prin opoziție, ajutorul care nu respectă reglementările comunitare în materia ajutorului de stat este considerat incompatibil.

Se observă faptul că există posibilitatea ca o măsură de ajutor să fie pusă în aplicare fără respectarea procedurilor naționale și/sau comunitare în domeniul ajutorului de stat, dar să îndeplinească condițiile prevăzute de reglementările comunitare în materie. Un astfel de ajutor este ilegal și compatibil. Compatibilitatea acestuia este recunoscută, în mod exclusiv, doar de Comisia Europeană.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

5.12. AJUTORUL UTILIZAT ABUZIV

Ajutorul utilizat abuziv este ajutorul utilizat de beneficiar fără respectarea condițiilor de acordare, indiferent că acestea au fost stabilite prin decizia Comisiei Europene sau printr-un act care instituie scheme de ajutor/ajutoare ad-hoc care nu sunt supuse obligației de notificare către Comisia Europeană.

5.13. PERSOANA INTERESATĂ

Conceptul de "persoană interesată" a fost introdus în legislația comunitară din domeniul ajutorului de stat pentru a limita categoriile de persoane/întreprinderi care pot depune plângeri la Comisia Europeană referitoare la caracterul de ajutor ilegal și/sau incompatibil al ajutoarelor acordate unui beneficiar.

Astfel, legislația comunitară definește ca "persoană interesată" orice Stat Membru și orice persoană, întreprindere sau asociație de întreprinderi ale căror interese pot fi afectate de acordarea unui ajutor, în special beneficiarul ajutorului, întreprinderile concurente și asociațiile profesionale.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

CAPITOLUL VI. ELEMENTE OBLIGATORII ALE UNEI SCHEME DE AJUTOR DE STAT

Articolul 3 alin. (4) din *OUG nr. 77/2014* prevede că "instituirea măsurilor de ajutor de stat sau *de minimis* [...] impune inițiatorului/furnizorului, după caz, elaborarea unor acte normative sau administrative prin care se instituie scheme de ajutor de stat sau *de minimis* sau ajutoare de stat individuale sau *de minimis*, care trebuie să prevadă cel puțin următoarele elemente: obiectivul, modalitatea acordării ajutorului de stat sau *de minimis*, beneficiari, perioada de aplicare, quantumul fondurilor alocate în acest scop din bugetul furnizorului, prevederea europeană aplicabilă în temeiul căreia a fost instituită măsura de ajutor de stat sau *de minimis*, în conformitate cu legislația în domeniu".

În mod concret, o măsură de ajutor ar trebui să includă, în principiu, următoarele categorii de informații:

- baza legală a schemei;
- domeniul de aplicare;
- obiectivul schemei;
- furnizorul și administratorul schemei;
- criteriile de eligibilitate;
- bugetul schemei;
- forma ajutorului;
- intensitate/cuquantum maxim al ajutorului;
- durata schemei;
- numărul maxim de beneficiari ai schemei;
- cumulul ajutoarelor de stat;
- reglementările privind monitorizarea și raportarea ajutoarelor de stat.

În mod evident, o măsură care instituie un ajutor ad-hoc nu va include toate elementele la care am făcut referire anterior, dat fiind faptul că unicul beneficiar este deja identificat.

6.1. BAZA LEGALĂ A SCHEMEI

Baza legală a schemei face referire la două categorii de reglementări legale:

a. baza legală comunitară:

Baza legală comunitară va face trimitere la regulamentul comunitar în baza căruia se instituie schema de ajutor de stat. Menționarea bazei legale comunitare este obligatorie. Fără menționarea acesteia, măsura de ajutor nu este valabilă și

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

nu va putea fi analizată în vederea stabilirii compatibilității ei cu reglementările comunitare.

b. baza legală națională:

Baza legală națională face referire la acel act/acele acte juridice care dau dreptul furnizorului de ajutor de stat/*de minimis* să acorde respectiva facilitate.

Baza legală națională este diferită și complementară în raport cu cea comunitară.

6.2. DOMENIUL DE APLICARE

În această secțiune vor fi introduse elemente referitoare la potențialii beneficiari ai schemei de ajutor de stat, respectiv la domeniile de activitate în care aceștia pot activa pentru a fi considerați eligibili pentru acordarea ajutorului.

Fiecare reglementare comunitară din domeniul ajutorului de stat/*de minimis* are o secțiune care face referire la domeniile în care nu se poate acorda respectiva categorie de ajutoare. Din acest punct de vedere, inițiatorul unei măsuri de sprijin de natura ajutorului de stat/*de minimis* poate fi mai restrictiv decât respectiva reglementare comunitară, dar nu poate fi mai permisiv.

Domeniile exceptate diferă, funcție de reglementarea de ajutor de stat/*de minimis* vizată de schemă. Sunt vizate, în general, domeniile care se confruntă cu o criză de supracapacitate (siderurgie, industrie carboniferă, industrie textilă, industria construcțiilor de nave etc).

În plus, toate reglementările comunitare din domeniul ajutorului de stat/*de minimis* interzic ajutoarele destinate susținerii exporturilor sau cele condiționate de utilizarea preferențială a produselor naționale față de cele importate.

O parte din reglementările comunitare din domeniul ajutorului de stat/*de minimis* prevăd că nu se vor acorda ajutoare în domeniile producției primare de produse agricole, pescuitului sau acvaculturii. Interdicția este instituită deoarece acordarea ajutoarelor în aceste domenii este prevăzută în norme speciale.

O schemă de ajutor poate să vizeze un întreg sector sau să aibă ca obiectiv dezvoltarea unei regiuni prin determinarea agenților economici de a se stabili într-o anumită zonă.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

Menționăm faptul că anumite reglementări comunitare din domeniul ajutorului de stat nu permit elaborarea de scheme sectoriale.

6.3. OBIECTIVUL SCHEMEI

Schema de ajutor de stat trebuie să aibă un obiectiv bine definit, fundamentat pe studii de piață, analize de impact, consultări publice etc, pentru a se asigura eficiența schemei în raport cu prioritățile autorității care a inițiat măsura sau cu problemele pieței.

De asemenea, obiectivul schemei trebuie să fie în concordanță cu reglementarea comunitară din domeniul ajutorului de stat la care am făcut anterior referire.

În funcție de destinația lor, obiectivele acordării ajutoarelor de stat se clasifică în obiective orizontale, sectoriale și regionale.

Sunt considerate ca având un **obiectiv orizontal** ajutoarele de stat acordate beneficiarilor, indiferent de domeniul de activitate al acestora, pentru realizarea în bune condiții a unor acțiuni cum ar fi: *cercetare-dezvoltare și inovare, protecția mediului înconjurător (inclusive economisirea energiei), susținerea și promovarea întreprinderilor mici și mijlocii, promovarea culturii și a patrimoniului cultural, ocuparea forței de muncă, instruirea angajaților, salvarea și restructurarea firmelor în dificultate.*

Obiectivul sectorial al unei scheme de ajutor de stat se regăsește în cazul în care facilitățile sunt destinate unui anumit sector de activitate, clasificarea lor pe grupe punând în evidență sectoarele sensibile din punct de vedere concurențial, respectiv cele cu probleme de supracapacitate: *industria prelucrătoare (oțel, construcții navale, autovehicule, fire și fibre sintetice), transporturi, turism, servicii financiare, media și cultură.*

Obiectivele regionale au în vedere ajutoarele de stat destinate eliminării decalajelor de dezvoltare economică între diverse regiuni, prin susținerea investițiilor și crearea de locuri de muncă, prin promovarea dezvoltării, modernizării și diversificării activității agenților economici localizați în acele regiuni, prin încurajarea înființării de noi firme în regiune.

De obicei, prin schemele de ajutor de stat se urmăresc mai multe obiective, care sunt în egală măsură folositoare. Pentru ca schemele de ajutor de stat să aibă efectele urmărite, trebuie făcută o alegere bazată pe interesele strategice în ansamblu. Fiecare schemă trebuie să aibă un obiectiv considerat principal, obiectiv în funcție de care va fi analizată compatibilitatea schemei cu regulile de

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

ajutor de stat. În situația în care o schemă are mai multe obiective, dintre care unul este regional, acesta este, întotdeauna, considerat obiectiv principal.

6.4. FURNIZORUL ȘI ADMINISTRATORUL SCHEMEI

Fiecare schemă va trebui să menționeze furnizorul - entitatea care acordă avantajul economic - și administratorul - entitatea care administrează schema de ajutor.

În multe cazuri, furnizorul de ajutor este identic cu administratorul măsurii, dar acest lucru nu este obligatoriu. Furnizorul poate delega administrarea măsurii unei alte entități, caz în care este obligatorie menționarea acesteia. De asemenea, schema de ajutor va trebui să menționeze modul de implementare al măsurii și rolul pe care îl va juca administratorul în selectarea beneficiarilor, verificarea eligibilității acestora, acordarea efectivă a ajutoarelor, monitorizarea alocărilor individuale, raportarea acestora etc.

6.5. CRITERIILE DE ELIGIBILITATE

Există mai multe categorii de criterii de eligibilitate:

- criterii de eligibilitate aferente proiectelor;
- criterii de eligibilitate aferente activităților;
- criterii de eligibilitate aferente beneficiarilor;
- criterii de eligibilitate aferente cheltuielilor.

6.5.1. Criterii de eligibilitate aferente proiectelor:

De obicei, această categorie de criterii de eligibilitate este proprie furnizorului/inițiatorului unei măsuri de ajutor, care are posibilitatea să stabilească ce proiecte dorește să finanțeze, în acord cu obiectivele și indicatorii pe care îi are de îndeplinit.

Exemple de criterii de eligibilitate aferente proiectelor instituite de inițiatori:

- proiectul este relevant pentru obiectivele specifice ale Axei Prioritare 3, respectiv ale DMI 3.2;
- grupul/grupurile țintă și activitățile proiectului sunt în concordanță cu condițiile Axei Prioritare 3, respectiv ale DMI 3.2 și ale cererii de propuneri de proiecte;
- bugetul proiectului respectă limitele prevăzute de prezenta schemă;

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

- proiectul respectă prevederile comunitare și naționale privind informarea și publicitatea;
- proiectul respectă perioada maximă de implementare și perioada de transmitere a cererilor de finanțare;
- proiectul este implementat în România.

Cu toate acestea, există și în domeniul ajutorului de stat praguri maxime pentru acordarea unei anumite categorii de ajutoare, în condițiile respectării unei anumite proceduri din domeniul ajutorului de stat (exceptare de la obligația de notificare, acordarea de ajutoare *de minimis*). În consecință, schemele de ajutor vor indica cuantumul maxime ale ajutorului care poate fi acordat în cadrul unui proiect și, în consecință, dimensiunea maximă a proiectului care poate fi finanțat.

De exemplu, dacă o schemă de ajutor de stat regional este destinată, în exclusivitate, proiectelor mici de investiții, inițiatorul va menționa în textul acesteia că nu vor fi eligibile pentru finanțare proiectele caracterizate de costuri investiționale mai mari de 50 milioane euro.

Inițiatorul măsurii poate fi mai restrictiv decât reglementarea comunitară, dar nu poate fi mai permisiv.

6.5.2. Criterii de eligibilitate aferente activităților:

Criteriile de eligibilitate aferente activităților sunt stabilite în funcție de reglementările comunitare aplicabile în domeniul ajutorului de stat. Criterii suplimentare pot fi stabilite de furnizori. Criteriile suplimentare pot fi mai stricte decât reglementarea comunitară, dar nu mai permisive.

Exemple de criterii de eligibilitate aferente activităților:

- asigurarea sănătății și securității la locul de muncă;
- prevenirea bolilor profesionale;
- informarea și instruirea lucrătorilor în domeniul sănătății și securității în muncă;
- asigurarea cadrului organizatoric și a mijloacelor necesare securității și sănătății în muncă.

6.5.3. Criterii de eligibilitate aferente beneficiarilor:

Și în acest caz, criteriile de eligibilitate sunt stabilite în funcție de reglementările comunitare aplicabile în domeniul ajutorului de stat, dar criteriile suplimentare pot

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

fi stabilite de furnizori. Criteriile suplimentare pot fi mai stricte decât reglementarea comunitară, dar nu mai permissive.

Exemple de criterii de eligibilitate stabilite pentru întreprinderi funcție de reglementarea comunitară în domeniul ajutorului de stat:

- nu sunt "întreprinderi în dificultate" conform *Liniilor directoare comunitare privind ajutorul de stat pentru salvarea și restructurarea întreprinderilor în dificultate*;
- nu au fost subiectul unui ordin de recuperare în urma unei decizii anterioare a Comisiei Europene privind declararea unui ajutor de stat ca fiind ilegal și incompatibil cu Piața comună sau, în cazul în care a făcut obiectul unei astfel de decizii, aceasta a fost deja executată și ajutorul a fost integral recuperat, inclusiv dobânda de recuperare aferentă;
- respectă regula *de minimis*;
- îndeplinesc și alte condiții specificate în cererea de propuneri de proiecte și în Ghidul solicitantului, fără a aduce atingere prevederilor în materie de ajutor de stat/*de minimis*.

Exemple de alte criterii de eligibilitate stabilite pentru întreprinderile beneficiare:

- sunt legal constituite în România și își desfășoară activitatea în România;
- sunt eligibile pentru finanțare conform prevederilor Documentului Cadru de Implementare pentru POS DRU și ale Ghidului Solicitantului;
- nu sunt în stare de insolvență, nu au afacerile administrate de un judecător sindic, nu au nici o restricție asupra activității comerciale, nu sunt subiectul unor aranjamente între creditori, sau nu se află într-o altă situație similară cu cele menționate anterior, reglementate prin lege;
- nu înregistrează datorii publice și și-au plătit la timp taxele, obligațiile și alte contribuții la bugetul de stat, bugetele speciale și bugetele locale prevăzute de legislația în vigoare;
- reprezentantul legal al întreprinderii nu a fost supus unei condamnări definitive în ultimii 3 ani, de către nicio instanță de judecată, din motive profesionale sau etic-profesionale;
- reprezentantul legal al întreprinderii nu a fost condamnat definitiv pentru fraudă, corupție, implicare în organizații criminale sau în alte activități ilegale, în detrimentul intereselor financiare ale Comunității Europene;
- reprezentantul legal al întreprinderii nu furnizează informații false;
- este direct responsabilă de pregătirea și implementarea proiectului și nu acționează ca intermediar pentru proiectul propus a fi finanțat.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

6.5.4. Criterii de eligibilitate aferente cheltuielilor:

Criteriile de eligibilitate aferente cheltuielilor se referă strict la produsele/serviciile/activitățile care sunt finanțate. Marea majoritate a reglementărilor comunitare în domeniul ajutorului de stat/*de minimis* prevăd, în mod clar, categoriile de cheltuieli care sunt considerate eligibile pentru acordarea ajutorului.

De aceea, cheltuielile eligibile pentru acordarea ajutorului în cadrul unei scheme sunt stabilite funcție de reglementările comunitare aplicabile în domeniul ajutorului de stat. În mod evident, furnizorii pot restricționa gama de produse/servicii/activități finanțate, impunând reguli mai stricte decât reglementarea comunitară, dar nu mai permissive.

Exemple de cheltuieli eligibile:

- costuri salariale ale angajatorului (salariul brut, inclusiv contribuțiile obligatorii);
- costuri investiționale (imobilizări corporale și necorporale – terenuri, clădiri, instalații, mașini, echipamente, mijloace de transport și drepturi de brevet, licențe, know-how, cunoștințe tehnice ne brevetate);
- costuri de adaptare a spațiilor;
- costuri juridice, de consiliere, de consultanță, de traducere, pentru realizarea de studii, costurile altor servicii;
- dobânzi și prime de garantare;
- taxe, impozite, chirii, redevențe;
- utilități (energie, electrică, apă, energie termică);
- impozite;
- cheltuieli administrative;
- amortizări;
- costurile îngrijirii copilului și îngrijirii părinților, costurile legate de concediul pentru îngrijirea copilului;
- costuri de deplasare.

6.6. BUGETUL SCHEMEI

Fiecare schemă de ajutor de stat trebuie să aibă prevăzut bugetul alocat pentru respectiva măsură de sprijin. Acesta trebuie să fie menționat atât ca sumă globală, cât și defalcat pentru fiecare an de implementare a schemei.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

În cazul în care ajutorul se acordă sub forma facilităților fiscale, trebuie indicate veniturile previzionate (anual și pe toată durata schemei) la care statul renunță prin acordarea măsurilor de sprijin respective.

În cazul în care bugetul se exprimă în valută, se va indica și bugetul echivalent în lei (curs de schimb estimat).

Precizăm faptul că este recomandabil ca bugetul schemei să fie stabilit de așa manieră încât să conducă, fără majorare, la îndeplinirea tuturor obiectivelor pe care și le-a fixat inițiatorul măsurii la momentul inițial. Nu există obligația de a cheltui întreaga sumă prevăzută în buget dar, în cazul în care se dorește suplimentarea bugetului, inițiatorul va trebui să îndeplinească formalități proprii ajutorului de stat, mergând până la repetarea integrală a procedurilor care au fost derulate la punerea în aplicare inițială a schemei.

În cazul anumitor măsuri fiscale (extrem de rar) este posibil ca bugetul schemei de ajutor să nu poată fi estimat.

6.7. FORMA AJUTORULUI

Orice schemă de ajutor va trebui să indice forma sub care se acordă ajutoarele individuale în cadrul ei.

Astfel, este necesar să se menționeze dacă ajutorul va fi acordat sub formă de subvenții, scutiri, eșalonări, credite cu dobândă subvenționată etc.

6.8. INTENSITATEA AJUTORULUI

O mare parte din ajutoarele care pot fi acordate unui beneficiar nu pot depăși un anumit procent din costurile eligibile pentru acordarea ajutorului. Intensitatea maxim admisibilă a diferitelor categorii de ajutoare este prevăzută în mare parte din reglementările comunitare din domeniul ajutorului de stat.

De aceea, inițiatorul măsurii de ajutor va trebui, în cazurile pe care le-am menționat, să indice în schemă nivelul maxim al intensității ajutorului pe care îl acordă, ținând seama de reglementarea comunitară direct aplicabilă categoriei de ajutor la care face referire măsura.

Subliniem faptul că inițiatorul poate fi mai restrictiv decât reglementarea comunitară, impunând beneficiarilor o cotă de cofinanțare superioară celei prevăzută de prevederile legale direct aplicabile, dar nu poate fi mai permisiv.

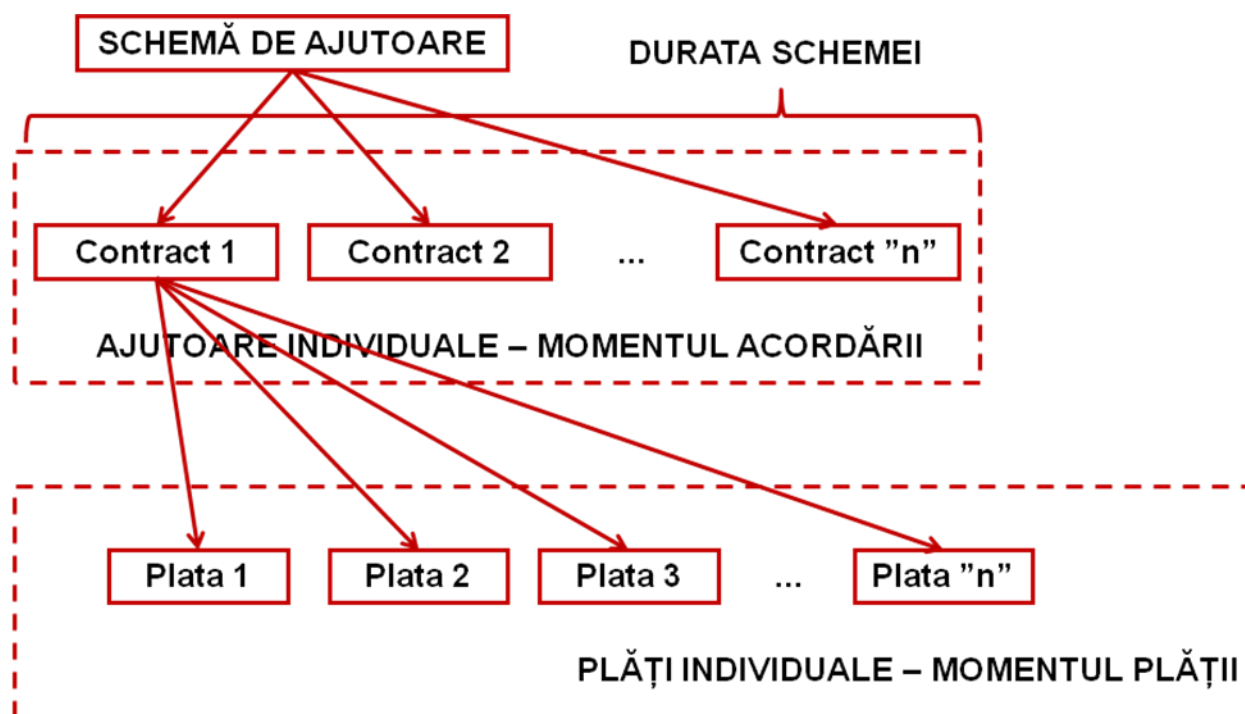
În acest sens, inițiatorul poate impune beneficiarului să contribuie la realizarea proiectului prin acoperirea unei cote-părți din cheltuielile eligibile ale acestuia, chiar dacă reglementarea comunitară nu impune necesitatea unei contribuții proprii sau, altfel spus, intensitatea maxim admisibilă a ajutorului este de 100%.

6.9. DURATA AJUTORULUI

Durata ajutorului se referă la perioada de timp în care se pot semna contracte de finanțare (se acordă ajutoare) în cadrul schemei de ajutor. De aceea, schema de ajutor trebuie să cuprindă prevederi referitoare la data la care intră în vigoare schema și ultima data până la care ajutorul de stat va fi acordat.

Menționăm și faptul că nu trebuie să se facă confuzie între momentul acordării ajutorului (se semnează contracte de finanțare) și momentul/momentele în care se efectuează plăți în cadrul contractelor de finanțare încheiate. Momentul plății va fi, întotdeauna, ulterior momentului acordării ajutorului și poate depăși, în anumite cazuri, durata schemei.

Avansurile care se acordă în cadrul contractelor de finanțare finanțate din fonduri structurale nu reprezintă altceva decât o primă plată în cadrul contractelor de finanțare.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

6.10. NUMĂRUL MAXIM DE BENEFICIARI AI SCHEMEI

În cazul mării majorității a schemelor de ajutor este necesar a fi estimat numărul maxim de agenți economici care vor putea beneficia de finanțare în cadrul respectivei măsuri de ajutor.

La stabilirea numărului de beneficiari este necesar să se țină cont de bugetul schemei, perioada de implementare, precum și de orice alte condiții impuse în cadrul schemei de ajutor de stat.

De exemplu, la o schemă de ajutor *de minimis* al cărei buget este de 20 milioane euro, nu pot să fie estimați un număr de 50 beneficiari, întrucât ar rezulta că fiecare beneficiar ar putea să primească 400.000 de euro, lucru care nu este permis în cazul ajutorului *de minimis* (cuantumul maxim al ajutorului *de minimis* posibil de acordat unui beneficiar este de 200.000 euro).

Există scheme de ajutor în cazul cărora nu este posibilă estimarea numărului maxim de beneficiari. Este, de obicei, cazul măsurilor fiscale la care pot accede toate întreprinderile care îndeplinesc anumite criterii de calificare stabilite în cadrul măsurii de sprijin. În aceste cazuri, de obicei, nu poate fi estimat nici bugetul maxim al schemei de ajutor.

Este cazul schemei de ajutor instituite prin efectul prin efectul *OUG nr. 14/2014 pentru completarea art. 176 din Legea nr. 571/2003 privind Codul fiscal*, schemă la care am mai făcut referire anterior, prin care se acordă o reducere de 4 eurocenți/litru pentru motorina utilizată drept combustibil pentru motor.

6.11. NECESITATEA RESPECTĂRII REGULILOR DE CUMUL DIN DOMENIUL AJUTORULUI DE STAT

Cumulul ajutoarelor se referă la însumarea totalității ajutoarelor *de minimis* acordate unei întreprinderi sau a tuturor ajutoarelor de stat de care beneficiază o întreprindere pentru același proiect sau cheltuieli eligibile. Sunt cumulate ajutoarele indiferent de sursa lor de finanțare (bugetul de stat, bugetele locale, fonduri comunitare etc).

Cele două reguli de cumul (regula *de minimis* și regula de cumul a ajutoarelor de stat) asigură faptul că ajutorul acordat anterior unui beneficiar, însumat cu ajutorul solicitat în cadrul unei scheme de ajutor, nu conduce la depășirea intensităților sau cuantumurilor maxime admisibile precizate de reglementările comunitare.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

Regulile de cumul vor fi detaliate ulterior.

6.12. REGLEMENTĂRILE PRIVIND MONITORIZARE ȘI RAPORTAREA AJUTOARELOR DE STAT

Toate schemele de ajutor de stat, indiferent de obiectivul urmărit, trebuie să cuprindă un capitol în care sunt cuprinse regulile și obligațiile de raportare, monitorizare sau recuperare a ajutoarelor de stat.

Aceste reguli se referă la modul în care trebuie să acționeze furnizorul și administratorul schemei pentru a asigura respectarea de către beneficiar a reglementărilor naționale și comunitare din domeniul ajutorului de stat și a prevederilor schemei și contractului de finanțare.

Monitorizarea derulată de furnizor/administrator va viza atât respectarea cantumurilor/intensităților maxim admisibile ale ajutorului, cât și respectarea destinației finanțării (efectuarea, de către beneficiar, doar a acelor cheltuieli care fac obiectul schemei de ajutor), respectarea obligației de menținere a investiției și/sau locurilor de muncă (în cazul în care se impune acest lucru) etc.

De asemenea, furnizorul/administratorul și beneficiarul vor avea de îndeplinit anumite obligații referitoare la menținerea unor evidențe specifice sau de raportare a datelor către Consiliul Concurenței.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

CAPITOLUL VII. TIPURI DE MĂSURI DE AJUTOR DE STAT ȘI PROCEDURA DIN DOMENIUL AJUTORULUI DE STAT SPECIFICĂ ACESTORA

Având în vedere faptul că, la ora actuală, Uniunea Europeană este constituită din 28 de State Membre, iar Comisia Europeană este singura autoritate abilitată să se pronunțe asupra compatibilității unei măsuri de sprijin cu regulile în materia ajutorului de stat, experții forului comunitari au elaborat o serie de comunicări și regulamente prin care au fost stabilite condițiile principale în funcție de care se judecă compatibilitatea unei măsuri de sprijin și s-a stabilit că numai anumite măsuri vor fi analizate la nivel comunitar.

Astfel, în funcție de baza legală comunitară avută în vedere, măsurile de sprijin se clasifică în:

- ajutoare pentru care este necesară notificarea;
- ajutoare care sunt exceptate de la obligația notificării;
- ajutoare *de minimis*.

7.1. AJUTOARE NOTIFICABILE ȘI PROCEDURA NAȚIONALĂ ȘI COMUNITARĂ ÎN CAZUL AJUTOARELOR NOTIFICABILE

Ajutoarele care au potențial mare de a distorsiona concurența și comerțul între Statele Membre trebuie notificate Comisiei Europene în vederea autorizării. Astfel, înainte de implementarea unei măsuri de ajutor de stat, este necesară autorizarea din partea Comisiei Europene.

Extrem de important este faptul că ajutorul de stat pentru care este necesară notificarea Comisiei Europene nu se poate acorda fără o decizie de autorizare din partea forului comunitar (așa-numita "clauză suspensivă").

Necesitatea notificării unei măsuri de ajutor se determină prin raportarea quantumului maxim al ajutorului pe care Statele Membre intenționează să le acorde la pragurile de notificare stabilite în cadrul *Regulamentului (UE) nr. 651/2014 de declarare a anumitor categorii de ajutoare compatibile cu Piața comună în aplicarea art. 107 și 108 din TFUE* (Regulamentul general de exceptare pe categorii de ajutoare - RGECA).

Ajutoarele individuale acordate în cadrul unei scheme notificate continuă să facă obiectul obligației de notificare în temeiul articolului 108 alineatul (3) din TFUE,

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

dacă ajutoarele acordate beneficiarului din toate sursele depășesc pragurile de notificare anterior menționate.

7.1.1. Procedura națională în cazul ajutoarelor de stat notificabile:

La nivel național, procedura privind notificarea unei măsuri de ajutor de stat este stabilită în *OUG nr. 77/2014*.

Etapile elaborării și transmiterii notificării către Comisia Europeană sunt următoarele:

- elaborarea proiectului schemei de ajutor/măsurii de ajutor ad-hoc;
- elaborarea notificării;
- avizarea notificării de către Consiliul Concurenței;
- transmiterea notificării la Comisia Europeană.

7.1.1.1. Elaborarea proiectului schemei de ajutor/măsurii de ajutor ad-hoc:

Proiectul schemei de ajutor trebuie să conțină elementele obligatorii prevăzute la Capitolul VI.

Măsura de ajutor de stat elaborată de o autoritate publică centrală, trebuie însoțită de un Memorandum aprobat de Guvern cu privire la încadrarea în politicile economico-bugetare și fiscale ale statului (cu excepția schemelor finanțate din fonduri comunitare). Aprobarea Memorandumului presupune existența unei analize de oportunitate a acordării ajutorului.

Consiliul Concurenței acordă asistență tehnică de specialitate inițiatorilor (atât formal, cât și informal) în procesul de elaborare a proiectului măsurii de ajutor, ulterior existenței Memorandumului.

7.1.1.2. Elaborarea notificării:

Notificările sunt documente tipizate care vor fi completate de inițiator. Forma documentului de informare este stabilită prin reglementări comunitare. Documentul tipizat de notificare poate fi accesat la următoarea adresă de internet: <http://www.ajutordestat.ro/documente/Formulare%20-%2002%20-%20Anexa%201%20Partea%201%20Formular%20general%20de%20informare%20415ro.pdf>.

Consiliul Concurenței acordă asistență tehnică de specialitate inițiatorilor în procesul de elaborare a notificărilor.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

7.1.1.3. Avizarea notificării de către Consiliul Concurenței:

Procedura de avizare presupune parcurgerea următoarelor etape:

- notificările privind măsurile de ajutor de stat, însoțite de proiectul măsurii și de Memorandumul aprobat de Guvern cu privire la încadrarea în politicile economico-bugetare și fiscale ale statului (dacă e cazul) se transmit Consiliului Concurenței, care emite un aviz privind conformitatea, corectitudinea și îndeplinirea obligațiilor prevăzute de legislația comunitară;
- Cererea de aviz va fi transmisă Consiliului Concurenței de către inițiator, instituția urmând să emită avizul în termen de 30 de zile de la primirea cererii, cu excepția cazurilor în care acesta solicită, în scris, prelungirea termenelor pentru completarea notificării;
- în cazul în care a fost parcursă procedura de consultare prealabilă (inclusiv cu Comisia Europeană), Consiliul Concurenței poate să emită avizul în termen de 15 zile;
- Consiliul Concurenței poate solicita inițiatorului date și informații suplimentare, în vederea fundamentării analizei sale;
- dacă informațiile solicitate nu sunt transmise în termenul stabilit de Consiliul Concurenței, acesta emite avizul în baza datelor care i-au fost puse la dispoziție;
- în situația în care notificările suferă modificări după emiterea avizului Consiliului Concurenței, dar înainte de transmiterea acestora către Comisia Europeană, modificările trebuie transmise Consiliului Concurenței în vederea unei noi avizări;
- în situația în care, prin aviz, nu au fost propuse modificări, Consiliul Concurenței transmite notificarea, de îndată, Comisiei Europene, în forma avizată, după comunicarea avizului către inițiator;
- în situația în care, prin avizul Consiliului Concurenței, au fost propuse modificări, iar inițiatorul este de acord cu acestea, acesta va înainta Consiliului Concurenței notificarea modificată conform avizului, în termen de 10 zile de la primirea acestuia, în scopul transmiterii către Comisia Europeană;
- în situația în care inițiatorul nu este de acord cu modificările propuse de Consiliul Concurenței, acesta trebuie să justifice motivele pentru care nu ține cont de modificările propuse;
- în baza argumentației inițiatorului, Consiliul Concurenței va emite un nou aviz.

7.1.1.4. Transmiterea notificării la Comisia Europeană:

Notificările se transmit Comisiei Europene prin intermediul Reprezentanței Permanente a României pe lângă Uniunea Europeană. Transmiterea se face electronic, prin utilizarea aplicației SANI II (State Aid Notification Interactive).

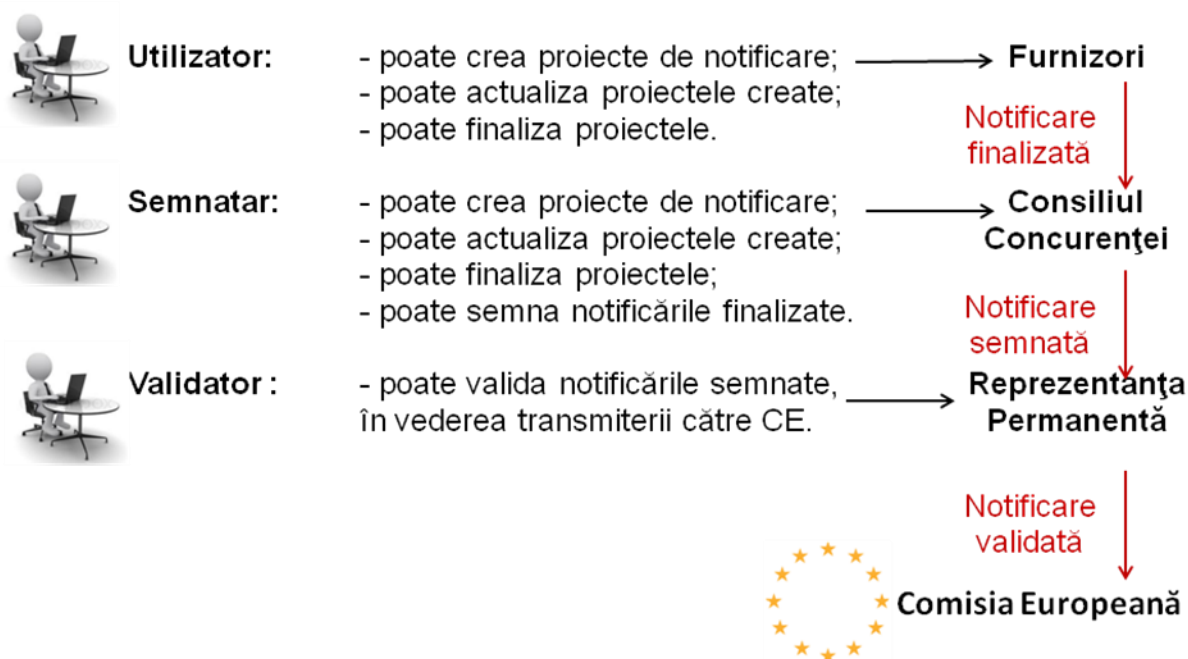
Sistemul interactiv de notificare a ajutoarelor de stat (SANI) a fost realizat în scopul de a facilita transmiterea electronică, de către Statele Membre, către Comisie, a următoarelor documentații:

- notificările, pre-notificările și notificările simplificate;
- fișele de informare care trebuie completate pentru acele ajutoare de stat care beneficiază de exceptarea de la obligația de notificare.

Aplicația permite diferențierea informațiilor în funcție de tipul de măsură (ajutor individual sau sistem/schemă) și de obiectiv principal și secundar (ajutor de stat pentru dezvoltare regională, salvare-restructurare, CDI, broadband, mediu etc.). De asemenea, aplicația permite transformarea unei pre-notificări într-o notificare formală.

SANI este o aplicație multilingvă, cu acces securizat prin parolă, disponibilă în limbile tuturor Statelor Membre din Uniunea Europeană.

PROFILURI DE UTILIZATOR

Încărcarea inițială a informațiilor în SANI se realizează de către inițiatorul măsurii (care va avea rolul de "utilizator"). Acesta va încărca în formularul de notificare un grup de lucru creat de administratorul național al aplicației (din cadrul Consiliului Concurenței), grup de lucru care va include utilizatori (din cadrul instituției inițiatoare), semnatari (din cadrul Consiliului Concurenței) și un validator (din cadrul Reprezentanței României pe lângă Uniunea Europeană).

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Odată finalizată încărcarea, de către utilizator, a grupului de lucru în aplicație, toți membrii săi vor avea posibilitatea să vizualizeze informațiile încărcate.

Utilizatorul are posibilitatea de a salva înregistrările introduse și de a reveni asupra lor pentru completare/corectare. Odată încărcarea informațiilor terminată, utilizatorul va finaliza notificarea. Din acest moment, utilizatorul nu mai poate opera modificări asupra acestora.

Finalizarea notificării va genera transmiterea automată a unui e-mail către semnatarul măsurii.

Semnatarul notificării este un expert din cadrul Consiliului Concurenței. În cazul în care formularul de notificare nu este complet sau este incorect completat, semnatarul va opera modificări în cadrul acestuia și va transmite formularul corectat către validator.

Semnarea notificării va genera transmiterea automată a unui e-mail către validatorul măsurii și către utilizatorii responsabili cu încărcarea inițială a informațiilor.

Validatorul notificării este un angajat al Reprezentanței României pe lângă Uniunea Europeană. În cazul în care formularul de notificare nu este complet sau este incorect completat, validatorul va opera modificări în cadrul acestuia și va transmite formularul corectat către Registratura Comisiei Europene.

Validarea notificării va genera transmiterea automată a unui e-mail către semnatarul măsurii și către utilizatorii responsabili cu încărcarea inițială a informațiilor.

Odată înregistrată notificarea la Registratura Comisiei Europene, toate cele trei categorii de utilizatori (utilizatorii simpli din cadrul instituției inițitoare, semnatarul și validatorul) vor primi o confirmare automată de primire de la Registratura Comisiei Europene cu indicarea numărului cazului.

Aplicația SANI este disponibilă la următoarea adresă web: <https://webgate.ec.europa.eu/competition/sani2/index.gsp>.

7.1.2. Procedura comunitară în cazul ajutoarelor de stat notificabile:

Comisia examinează notificarea imediat după primirea acesteia.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

7.1.2.1. Examinarea preliminară a notificării:

În primă fază, Comisia Europeană va verifica dacă informațiile transmise de Statul Membru sunt suficiente pentru analiza compatibilității ajutorului. Dacă informațiile furnizate sunt incomplete, Comisia solicită informațiile suplimentare.

Dacă informațiile nu sunt transmise în termenul stabilit sau nu sunt complete, Comisia transmite o atenționare Statului Membru și acordă un termen suplimentar pentru furnizarea informațiilor. Notificarea se consideră retrasă dacă informațiile solicitate nu sunt furnizate în termenul stabilit. Excepție fac cazurile când, înainte de expirarea termenului, termenul a fost prelungit de comun acord de Comisie și de Statul Membru sau Statul Membru informează Comisia că apreciază notificarea ca fiind completă.

Dacă notificarea se consideră retrasă, Comisia informează Statul Membru asupra acestui fapt.

Urmare analizei preliminare a cazului, Comisia Europeană poate emite următoarele decizii:

- **decizie de non-ajutor** - în cazul în care, după o examinare preliminară, Comisia constată că măsura notificată nu constituie un ajutor. În acest caz, măsura de ajutor poate fi implementată;
- **decizie de a nu ridica obiecțiuni** - în cazul în care, după o examinare preliminară, Comisia constată că nu există îndoieli privind compatibilitatea unei măsuri notificate cu Piața comună. Și în acest caz, măsura de ajutor poate fi implementată;
- **decizie de deschidere a procedurii oficiale de investigare** - în cazul în care, după o examinare preliminară, Comisia constată că există îndoieli privind compatibilitatea unei măsuri notificate cu Piața comună.

Deciziile Comisiei Europene vor fi emise în termen de două luni de la data primirii unei notificări complete. Notificarea este considerată completă dacă, în termen de două luni de la primirea acesteia sau de la primirea oricărei informații suplimentare solicitate, Comisia nu mai solicită alte informații. Termenul poate fi prelungit prin acordul atât al Comisiei, cât și al Statului Membru în cauză.

Dacă termenul general este depășit, ajutorul se consideră a fi autorizat de către Comisie. Statul Membru **poate pune în aplicare măsurile respective, după informarea prealabilă a Comisiei** cu privire la aceasta, **cu excepția cazului în**

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

care Comisia adoptă o decizie în termen de 15 zile lucrătoare de la primirea informării.

7.1.2.2. Procedura oficială de investigare:

Decizia de deschidere a procedurii oficiale de investigare include evaluarea preliminară a Comisiei cu privire la caracterul de ajutor de stat al măsurii propuse și indică îndoielile privind compatibilitatea acesteia cu Piața comună, precum și o solicitare adresată Statului Membru și celorlalte persoane interesate să-și prezinte observațiile într-un termen stabilit (de regulă, nu depășește o lună). În cazuri întemeiate, Comisia poate prelungi termenul stabilit.

Observațiile primite de la terți sunt transmise Statului Membru. Dacă o parte interesată o cere, în mod justificat, identitatea acesteia nu este dezvăluită.

Statul Membru poate răspunde observațiilor transmise într-un termen stabilit (de regulă, nu depășește o lună). În cazuri întemeiate, Comisia poate prelungi termenul stabilit.

Modificările recente ale legislației comunitare au introdus un nou instrument care permite Comisiei Europene colectarea de informații suplimentare, utile pentru analiza cazurilor de mare complexitate, respectiv cererea de informații adresată altor surse decât Statul Membru.

Astfel, Comisia poate solicita oricărui alt Stat Membru, oricărei întreprinderi sau asociații de întreprinderi să furnizeze toate informațiile referitoare la piață necesare pentru a-i permite să își finalizeze evaluarea măsurii aflate în discuție.

În acest caz, întreprinderile sau asociațiile de întreprinderi din Statul Membru care furnizează Comisiei informații referitoare la piață transmit răspunsul lor simultan Comisiei și Statului Membru.

Comisia Europeană poate solicita aceste informații suplimentare folosind:

a. o cerere simplă de informații, care va menționa:

- temeiul juridic și scopul cererii;
- informațiile solicitate;
- termenul de transmitere;
- amenzile prevăzute pentru furnizarea de informații incorecte sau eronate.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

În acest caz, Comisia transmite simultan Statului Membru o copie a cererii de informații, în care va preciza și criteriile aplicate pentru a selecta destinatarul cererii de informații.

b. o decizie de furnizare de informații, care va menționa :

- temeiul juridic și scopul cererii;
- informațiile solicitate;
- termenul de transmitere;
- amenzile prevăzute pentru furnizarea de informații incorecte sau eronate;
- penalitățile cu titlu cominatoriu pentru furnizarea incompletă sau incorectă a informațiilor;
- dreptul întreprinderii/asociației de a solicita reexaminarea deciziei de către Curtea Europeană de Justiție.

Și în acest caz, Comisia transmite simultan Statului Membru o copie a cererii de informații, în care va preciza și criteriile aplicate pentru a selecta destinatarul cererii de informații.

În cadrul procedurii de investigare formală, Comisia Europeană va evalua compatibilitatea măsurii de ajutor cu reglementările comunitare în domeniul ajutorului de stat.

Pentru a evalua dacă o măsură de ajutor notificată poate fi considerată compatibilă cu Piața internă, Comisia analizează, în general, dacă prin structura măsurii se garantează că impactul pozitiv al ajutorului în direcția unui obiectiv de interes comun este mai mare decât eventualele efecte negative ale măsurii de ajutor asupra schimburilor comerciale și a concurenței.

Comisia va considera o măsură de ajutor compatibilă cu TFUE doar dacă îndeplinește fiecare dintre criteriile următoare:

- (a) contribuția la un obiectiv de interes comun bine definit;
- (b) necesitatea intervenției statului;
- (c) adecvarea măsurii de ajutor;
- (d) efectul de stimulare;
- (e) proporționalitatea ajutoarelor (ajutorul limitat la un nivel minim);
- (f) evitarea efectelor negative necorespunzătoare asupra concurenței și a schimburilor comerciale dintre statele membre;
- (g) transparența ajutorului.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Urmare derulării analizei efectuate în etapa de investigare, Comisia Europeană poate emite următoarele decizii:

- **decizie de non-ajutor** - dacă Comisia, în urma informațiilor suplimentare furnizate de Statul Membru, constată că măsura notificată nu constituie ajutor de stat;
- **decizie pozitivă** - dacă Comisia constată că, în urma informațiilor suplimentare furnizate de Statul Membru, au fost eliminate îndoielile privind compatibilitatea măsurii notificate cu Piața comună;
- **decizie condiționată** – dacă Comisia impune condiții care trebuie respectate și monitorizate pentru ca un ajutor să poată fi considerat compatibil cu Piața comună;
- **decizie negativă** – dacă Comisia constată că ajutorul notificat nu este compatibil cu Piața comună.

În măsura posibilităților, Comisia adoptă o decizie în termen de 18 luni de la inițierea procedurii. Termenul poate fi prelungit prin acord comun între Comisie și Statul Membru.

După expirarea termenului de 18 luni, la cererea Statului Membru, Comisia adoptă o decizie în termen de două luni, pe baza informațiilor care i-au fost puse la dispoziție.

Subliniem faptul că netransmiterea informațiilor suplimentare solicitate de Comisia Europeană sau evitarea răspunsurilor incomode nu reprezintă o soluție. Dacă este cazul, în lipsa unor informații suficiente pentru a stabili compatibilitatea, Comisia adoptă o decizie negativă.

Comisia poate revoca o decizie adoptată, după ce a acordat Statului Membru posibilitatea de a-și prezenta observațiile, în cazul în care decizia s-a bazat pe informații eronate furnizate în cursul procedurii, determinante în adoptarea deciziei. Înainte de revocarea unei decizii și de adoptarea uneia noi, Comisia inițiază procedura oficială de investigare.

Menționăm, de asemenea, faptul că Statele Membre au posibilitatea de a își retrage notificarea în orice moment, înaintea adoptării de către Comisie a unei decizii. În acest caz, Comisia închide procedura oficială de investigare dacă aceasta a fost deschisă.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

7.1.2.3. Procedura de prenotificare:

Comisia Europeană recomandă Statelor Membre ca, înainte de demararea procedurii de notificare formală a unui ajutor, să facă apel la o facilitate oferită de forul comunitar, așa-numita fază preliminară de prenotificare.

Procedura permite Comisiei și Statelor Membre, să determine, într-un stadiu incipient, instrumentele relevante ale Comisiei sau deciziile anterioare care vor fi utilizate în faza formală de notificare, gradul de complexitate posibil al evaluării de către Comisia Europeană a măsurii de ajutor, precum și sfera și volumul de informații necesare Comisiei pentru a face o evaluare completă a cazului.

În această fază, Statul Membru nu este obligat să transmită Comisiei formularul de notificare completat integral. Transmiterea formularului de prenotificare se face, actualmente, tot prin intermediul aplicației electronice SANI. Transformarea formularului electronic de prenotificare în unul de notificare se realizează prin completarea integrală a informațiilor solicitate de către Comisia Europeană (dacă nu au fost deja completate în faza de prenotificare) și apăsarea unui singur buton care va schimba încadrarea acestuia din formular de prenotificare în formular de notificare.

În faza de prenotificare, datele transmise nu sunt finale și pot fi ajustate, în funcție de rezultatul discuțiilor cu Comisia. De asemenea, Comisia va colabora cu Statul Membru atât formal, în scris, cât și informal, prin e-mail, prin conferințe telefonice sau prin organizarea de reuniuni, în baza unei cereri speciale a Statului Membru, în vederea completării informațiilor necesare pentru evaluarea cazului și pentru îmbunătățirea documentației.

În concluzie, putem aprecia faptul că utilizarea procedurii de prenotificare, anterior etapei formale de notificare, oferă Statelor Membre o serie de avantaje, dintre care menționăm:

- scurtează durata procesului de analiză a notificării propriu-zise;
- oferă posibilitatea discutării informale cu Comisia a unor scenarii, soluții, probleme întâmpinate;
- poate conduce la identificarea unor soluții alternative, compatibile cu legislația comunitară în domeniul ajutorului de stat.

De aceea, în cazurile complicate, este recomandabil ca, înainte de notificarea formală a unei măsuri de ajutor, să se apeleze la derularea inițială a unei proceduri formale de prenotificare.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

7.1.2.4. Notificarea simplificată a unui ajutor:

Comisia Europeană a instituit, urmare experienței considerabile acumulate în analiza cazurilor de ajutor de stat, o procedură simplificată de notificare, în cadrul căreia forul comunitar intenționează să examineze, în strânsă cooperare cu Statele Membre vizate și într-o perioadă scurtă de timp, anumite tipuri de măsuri de ajutor de stat care necesită doar verificarea de către Comisie a conformității măsurii cu normele și practicile existente, fără a exercita nicio competență discreționară.

În principiu, pot face obiectul aplicării procedurii simplificate următoarele categorii de ajutoare de stat:

a. ajutoarele de stat incluse în secțiunile privind „evaluarea standard” din cadrele și orientările comunitare în domeniul ajutorului de stat existente:

Precizăm faptul că, în secțiunile privind „evaluarea standard” din cadrele și orientările comunitare în domeniul ajutorului de stat existente sunt incluse acele ajutoare care, prin quantumul lor și modalitatea efectivă de implementare, oferă suficiente garanții, urmare unei analize relativ sumare, că potențialul lor distorsionant nu este de natură a afecta piața de o manieră excesivă, contrară interesului comun al Uniunii Europene.

Procedura simplificată se va aplica doar în cazul în care Comisia se asigură, după încheierea fazei de notificare prealabilă, că sunt respectate toate cerințele procedurale și de fond stabilite în secțiunile aplicabile ale instrumentelor în cauză.

Aceasta presupune că faza de notificare prealabilă a confirmat că ajutorul de stat notificat îndeplinește, la prima vedere, condițiile relevante specificate în fiecare din instrumentele orizontale aplicabile, condiții referitoare la:

- tipul de beneficiari;
- cheltuielile eligibile;
- intensitățile ajutoarelor și bonusurile;
- pragul individual de notificare sau valoarea maximă a ajutorului;
- tipul de instrument de ajutor utilizat;
- dispozițiile în materie de cumul;
- efectul stimulat;
- cerințele privind transparența;
- excluderea beneficiarilor care fac obiectul unui ordin de recuperare - principiul Deggendorf.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

În această categorie, Comisia este pregătită să ia în considerare aplicarea procedurii simplificate, în special, pentru următoarele tipuri de măsuri:

- măsurile privind investițiile în capital de risc, sub o altă formă decât participarea la un fond de investiții în societăți necotate;
- ajutoarele pentru protecția mediului;
- ajutoarele pentru întreprinderi nou-create inovatoare;
- ajutoarele pentru centre de inovare;
- ajutoarele pentru inovare în materie de procese și inovare în domeniul organizării serviciilor;
- ajutoarele regionale ad hoc care sunt sub pragul de notificare individuală;
- ajutoarele pentru salvare acordate industriei prelucrătoare și sectoarelor de servicii (cu excepția sectorului financiar);
- schemele de salvare și restructurare pentru întreprinderile mici;
- ajutoarele ad hoc de restructurare pentru IMM-uri.

b. măsuri care corespund practicii decizionale consacrate a Comisiei:

Pot face, în principiu, obiectul aplicării procedurii simplificate, măsurile de ajutor ale căror caracteristici corespund celor aprobate în cel puțin trei decizii anterioare ale Comisiei și a căror evaluare poate fi realizată rapid în baza practicii decizionale a Comisiei.

Doar deciziile Comisiei adoptate în ultimii 10 ani care precedă data notificării prealabile pot fi considerate „decizii anterioare”.

Cu toate acestea, procedura simplificată se va aplica doar în cazurile în care Comisia este asigurată, după notificarea prealabilă, că sunt îndeplinite condițiile de fond și procedurale care au stat la baza deciziilor anterioare, în special în ceea ce privește:

- obiectivele și concepția generală a măsurii;
- tipurile de beneficiari;
- cheltuielile eligibile;
- pragurile de notificare individuale;
- intensitățile ajutoarelor, plus primele aplicabile, dacă este cazul;
- dispozițiile privind cumulul;
- efectul stimulat;
- cerințele în materie de transparență.

Comisia va reveni la procedura obișnuită atunci când de măsura de ajutor notificată ar putea beneficia o întreprindere care face obiectul unui ordin de

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

recuperare restant în urma unei decizii anterioare a Comisiei care declară un ajutor ilegal și incompatibil cu Piața comună.

Tipurile de măsuri pentru care Comisia este pregătită să ia în considerare aplicarea procedurii simplificate sunt, în special, următoarele:

- măsurile de ajutor pentru conservarea patrimoniului cultural național privind activități legate de situri antice și istorice sau de monumente naționale;
- schemele de ajutor pentru teatru, dans și activități muzicale;
- schemele de ajutor pentru promovarea limbilor minoritare;
- măsurile de ajutor în favoarea industriei de publicații;
- măsurile de ajutor în favoarea realizării de conexiuni în bandă largă în zonele rurale;
- schemele de garantare pentru finanțarea sectorului construcțiilor navale;
- măsurile de ajutor care îndeplinesc toate celelalte prevederi aplicabile din Regulamentul general de exceptare pe categorii de ajutoare, dar care sunt excluse din sfera sa de aplicare întrucât:

- măsurile reprezintă un ajutor ad-hoc;
- ajutoarele sunt prevăzute într-o formă puțin transparentă, însă echivalentul-subvenție brut este calculat pe baza unei metodologii aprobate de Comisie în trei decizii individuale adoptate după 1 ianuarie 2007.

- măsurile de sprijin pentru dezvoltarea infrastructurii locale care nu constituie un ajutor de stat în sensul articolului 107 alineatul (1) din TFUE, având în vedere faptul că, luând în considerare particularitățile cazului, măsura în cauză nu ar avea niciun efect asupra comerțului intracomunitar;
- prelungirea și/sau modificarea schemelor existente în afara sferei de aplicare a procedurii simplificate care va fi prezentată ulterior.

Prezenta listă este indicativă, întrucât sfera de aplicare exactă a acestei categorii poate evolua în același timp cu practica decizională a Comisiei.

c. prelungirea sau extinderea ajutoarelor existente:

În conformitate cu articolul 4 din *Regulamentul (CE) nr. 794/2004* „[...] următoarele modificări ale ajutorului existent se notifică prin intermediul formularului de notificare simplificat prevăzut la *Anexa II*:

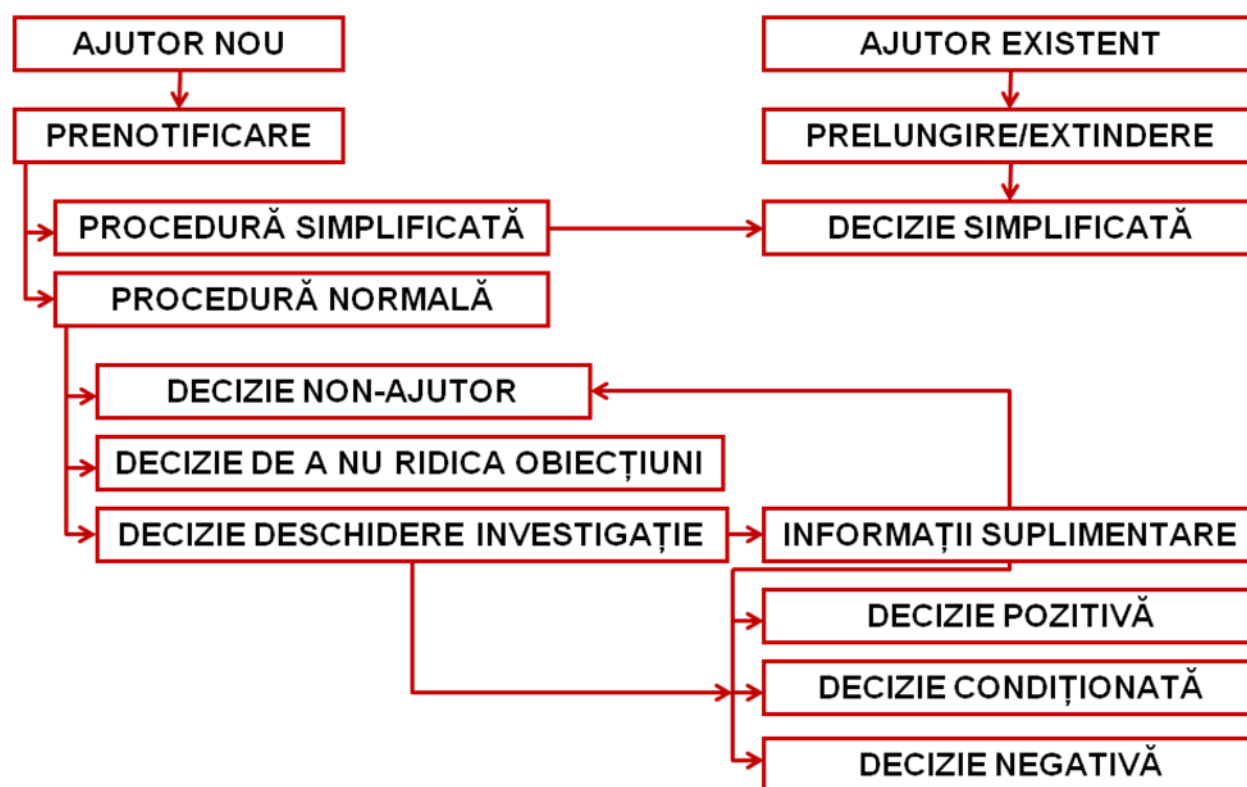
- creșterile bugetului unei scheme de ajutor autorizate care depășesc 20%;

- prelungirea, cu până la șase ani, a unei scheme de ajutor existente autorizate, cu sau fără o creștere a bugetului;
- adoptarea unor criterii mai stricte de aplicare a unei scheme de ajutor autorizate, reducerea intensității ajutorului sau reducerea cheltuielilor eligibile”.

Procedura simplificată de notificare poate dura o lună și presupune derularea următoarelor etape:

- Comisia Europeană va publica pe Internet un rezumat al notificării care precizează că, în baza informațiilor oferite de Statul Membru, măsura de ajutor ar putea face obiectul aplicării procedurii simplificate;
- părțile interesate vor avea la dispoziție 10 zile lucrătoare pentru a prezenta observații, în special privind împrejurările care ar putea necesita o investigație mai detaliată;
- în cazul în care părți interesate ar exprima îndoieli justificate privind măsura notificată, Comisia va reveni la procedura normală și va informa Statele Membre și partea/părțile interesate vizate despre acest fapt;
- Statul Membru va fi informat cu privire la orice temeri justificate și va avea posibilitatea să își prezinte observațiile.

Cele trei proceduri prezentate anterior pot fi prezentate sintetic după cum urmează:

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

7.1.2.5. Procedura comunitară privind ajutorul ilegal:

În cazul ajutoarelor ilegale, Comisia poate iniția măsuri din proprie inițiativă sau urmare unei plângeri depuse de persoanele interesate.

În situația în care informațiile disponibile nu sunt suficiente pentru analiza cazului, Comisia Europeană poate solicita informații Statului Membru. Dacă informațiile nu sunt furnizate complet sau în termenul stabilit, Comisia poate emite o decizie preliminară care precizează informațiile necesare și stabilește termenul de furnizare al acestora.

Decizia preliminară este emisă de către Comisia Europeană după ce aceasta oferă Statului Membru posibilitatea de a își prezenta observațiile și poate fi însoțită de un:

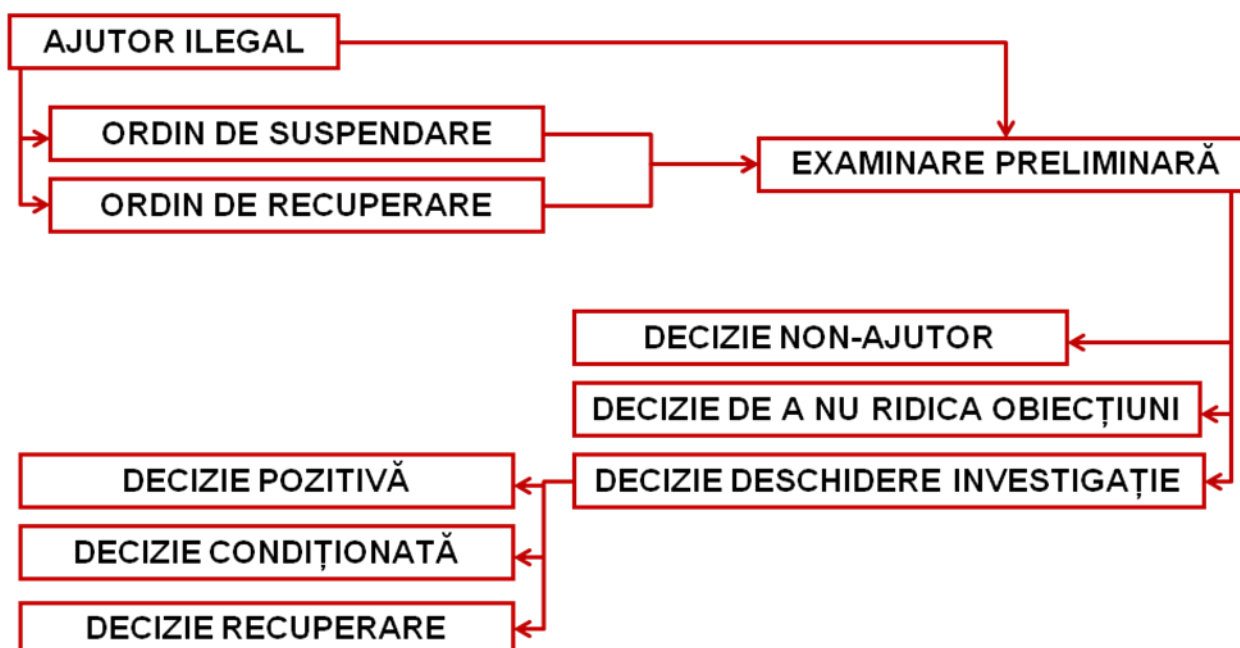
- **ordin de suspendare** - decizie prin care se solicită Statului Membru să suspende acordarea oricărui ajutor ilegal până la adoptarea de către Comisie a unei decizii privind compatibilitatea ajutorului;
- **ordin de recuperare** - decizie prin care se solicită Statului Membru recuperarea provizorie a oricărui ajutor ilegal, până la adoptarea unei decizii privind compatibilitatea ajutorului.

Pentru emiterea unui ordin de recuperare, este necesar să fie îndeplinite, cumulativ, următoarele criterii:

- conform jurisprudenței, nu există îndoieli cu privire la caracterul de ajutor al măsurii în cauză;
- o intervenție este urgentă;
- există un risc serios de prejudiciere semnificativă și ireparabilă a unui concurent.

Dacă Statul Membru nu respectă un ordin de suspendare sau de recuperare, Comisia este îndreptățită, în cursul examinării fondului chestiunii pe baza informațiilor disponibile, să sesizeze direct Curtea de Justiție și să îi solicite acestuia să declare că NERESPECTAREA CONSTITUIE O ÎNCĂLCARE A TRATATULUI.

După solicitarea informațiilor suplimentare necesare pentru analiza cazului, dacă această etapă este necesară, Comisia va derula procedurile într-o manieră similară analizei unui ajutor nou notificat de către Statul Membru.

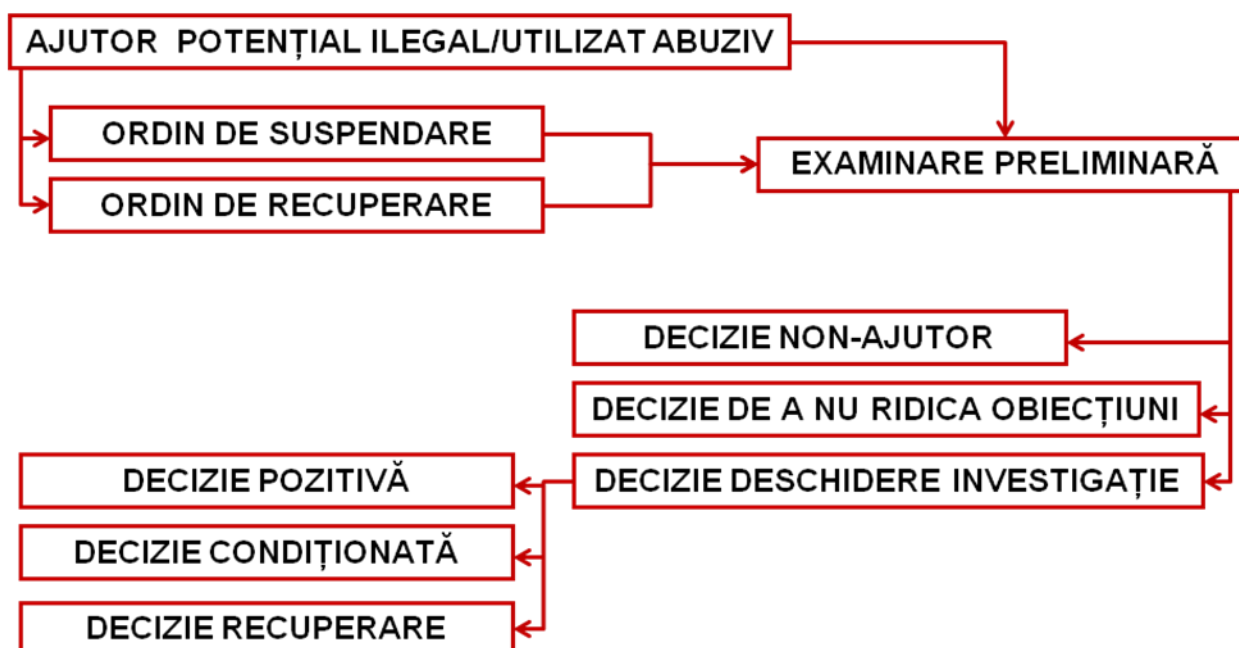
7.1.2.6. Procedura comunitară de tratare a plângerilor privind ajutoare ilegale sau utilizate abuziv:

Părțile interesate, așa cum au fost definite anterior, pot depune plângeri la Comisia Europeană referitoare la potențiale măsuri de ajutor acordate ilegal de către Statele Membre sau utilizate abuziv de către beneficiari, utilizând un formular de plângere standard elaborat de Comisia Europeană și disponibil la adresa: http://ec.europa.eu/competition/forms/sa_complaint_en.html.

Dacă partea interesată nu respectă elementele obligatorii din formularul de plângere sau elementele de fapt și de drept invocate de partea interesată nu oferă motive suficiente pentru a demonstra, pe baza unei examinări *prima facie*, existența unui ajutor ilegal sau utilizarea abuzivă a ajutorului, Comisia informează partea interesată cu privire la acest lucru și solicită acesteia să prezinte observații într-un termen stabilit, care în mod normal nu depășește o lună. Dacă partea interesată nu își prezintă observațiile în termenul prevăzut, se va considera că plângerea a fost retrasă, iar Comisia va informa Statul Membru cu privire la aceasta.

Comisia va transmite reclamantului o copie a deciziei adoptate în orice dosar legat de subiectul plângerii.

Din punct de vedere procedural, modul de tratare a plângerilor este similar cu cel de tratare a ajutoarelor ilegale:

7.2. AJUTOARE EXCEPTATE DE LA OBLIGAȚIA DE NOTIFICARE ȘI PROCEDURA NAȚIONALĂ ȘI COMUNITARĂ ÎN CAZUL ACESTEI CATEGORII DE AJUTOARE

Comisia Europeană consideră că ajutoarele care respectă condițiile prevăzute de un regulament de exceptare sunt compatibile cu mediul concurențial și nu este necesară solicitarea unei autorizări din partea Comisiei Europene, fiind suficientă o simplă informare.

7.2.1. Procedura națională în cazul ajutoarelor de stat exceptate de la obligația de notificare:

La nivel național, procedura privind implementarea unei măsuri de ajutor de stat exceptată de la obligația de notificare este stabilită în *OUG nr. 77/2014*.

Etapele elaborării și transmiterii fișei de informare către Comisia Europeană sunt următoarele:

- elaborarea proiectului schemei de ajutor;
- elaborarea fișei de informații/Informării;
- avizarea informării de către Consiliul Concurenței;
- adoptarea schemei de ajutor;
- transmiterea la Comisia Europeană a Informării și a Planului de evaluare (dacă e cazul).

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

7.2.1.1. Elaborarea proiectului schemei de ajutor:

Proiectul schemei de ajutor trebuie să conțină elementele obligatorii prevăzute la Capitolul VI.

Măsura de ajutor de stat elaborată de o autoritate publică centrală, trebuie însoțită de un Memorandum aprobat de Guvern cu privire la încadrarea în politicile economico-bugetare și fiscale ale statului (cu excepția schemelor finanțate din fonduri comunitare). Aprobarea Memorandumului presupune existența unei analize de oportunitate a acordării ajutorului.

Consiliul Concurenței acordă asistență tehnică de specialitate inițiatorilor (atât formal, cât și informal) în procesul de elaborare a proiectului măsurii de ajutor, ulterior existenței Memorandumului.

7.2.1.2. Elaborarea Informării:

Informările sunt documente tipizate care vor fi completate de inițiator. Forma documentului de informare este stabilită prin reglementări comunitare (*Anexa II* la RGECA).

Consiliul Concurenței acordă asistență tehnică de specialitate inițiatorilor în procesul de elaborare a Informărilor.

7.2.1.3. Avizarea Informării de către Consiliul Concurenței:

Procedura de avizare presupune parcurgerea următoarelor etape:

- Informările privind măsurile de ajutor de stat exceptate de la obligația de notificare se transmit Consiliului Concurenței, care emite un aviz privind conformitatea, corectitudinea și îndeplinirea obligațiilor prevăzute de legislația comunitară;
- Cererea de aviz va fi transmisă Consiliului Concurenței de către inițiator, instituția urmând să emită avizul în termen de 30 de zile de la primirea cererii, cu excepția cazurilor în care acesta solicită, în scris, prelungirea termenelor pentru completarea Informării;
- în cazul în care a fost parcursă procedura de consultare prealabilă, Consiliul Concurenței poate să emită avizul în termen de 15 zile;
- Consiliul Concurenței poate solicita inițiatorului date și informații suplimentare, în vederea fundamentării analizei sale;
- dacă informațiile solicitate nu sunt transmise în termenul stabilit de Consiliul Concurenței, acesta emite avizul în baza datelor care i-au fost puse la dispoziție;

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

- în situația în care Informările suferă modificări după emiterea avizului Consiliului Concurenței, dar înainte de transmiterea acestora către Comisia Europeană, modificările trebuie transmise Consiliului Concurenței în vederea unei noi avizări;
- în situația în care, prin aviz, nu au fost propuse modificări, inițiatorul poate implementa măsura de ajutor;
- în situația în care, prin avizul Consiliului Concurenței, au fost propuse modificări, iar inițiatorul este de acord cu acestea, acesta va putea implementa măsura de ajutor de stat, cu îndeplinirea prevederilor legale în vigoare;
- în situația în care inițiatorul nu este de acord cu modificările propuse de Consiliul Concurenței, acesta trebuie să justifice motivele pentru care nu ține cont de modificările propuse;
- în baza argumentației inițiatorului, Consiliul Concurenței va emite un nou aviz.

7.2.1.4. Adoptarea schemei de ajutor:

Adoptarea schemei de ajutor se poate realiza de către inițiator prin intermediul oricărui tip de act normativ/administrativ (Lege, Ordonanță de Guvern, Ordonanță de Urgență a Guvernului, Hotărâre de Guvern, Ordin de ministru, Norme, Norme metodologice, Proceduri, Hotărâri ale Consiliului Local/Județean/Orășenesc/Municipal, Dispoziții/Decizii ale diverselor autorități etc).

7.2.1.5. Transmiterea la Comisia Europeană a Informării și a Planului de evaluare (dacă e cazul):

Informările se transmit Comisiei Europene prin intermediul Reprezentanței Permanente a României pe lângă Uniunea Europeană, în termen de maxim 20 de zile de la data intrării în vigoare a unei scheme de ajutoare exceptate. Transmiterea se face electronic, prin utilizarea aplicației SANI II (State Aid Notification Interactive) - aplicație a cărei mod de funcționare a fost prezentat anterior.

7.2.2. Procedura comunitară în cazul ajutoarelor de stat exceptate de la obligația de notificare:

După primirea Informării, Comisia Europeană transmite Statului Membru, de îndată, o confirmare de primire și publică fișele de informații în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene și pe site-ul internet al Comisiei.

Chiar dacă procedura de exceptare de la obligația de notificare presupune faptul că autoritățile naționale pot implementa măsura fără a aștepta rezultatul unei analize derulate de către Comisia Europeană, aceasta verifică, după transmiterea

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

fișei de informații conformitatea măsurii cu prevederile incluse în regulamentul de exceptare pe categorii de ajutoare. De asemenea, urmare publicării fișei de informații pe Internet și în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, părțile interesate au posibilitatea de a contesta măsura și de a solicita Comisiei Europene o analiză detaliată a acesteia.

Mai mult, Comisia Europeană monitorizează schemele de ajutoare exceptate de la obligația de notificare, periodic, selectând acele măsuri cu potențial mărit de distorsionare a mediului concurențial, evidențiat, de exemplu, prin bugetul semnificativ al măsurii de sprijin.

7.3. AJUTOARE *DE MINIMIS* ȘI PROCEDURA NAȚIONALĂ ÎN CAZUL ACESTEI CATEGORII DE AJUTOARE

Ca și concept comunitar, ajutoarele *de minimis* au apărut în anul 1992 și au fost create inițial în beneficiul exclusiv al întreprinderilor mici și mijlocii.

Ulterior, aria de acoperire acestei categorii de ajutoare a fost extinsă și la întreprinderile mari, în condițiile în care cuantumulurile reduse asociate acestei categorii de ajutoare se consideră că nu distorsionează sau distorsionează într-o măsură foarte redusă mediul concurențial și concurența de pe piațe.

La ora actuală, valoarea maximă a ajutorului *de minimis* de care poate beneficia o întreprindere într-o perioadă de 3 ani fiscali (anul de bază și cei doi ani fiscali anteriori) este de 200.000 euro (echivalentul în lei), respectiv 100.000 euro pentru agenții economici care activează în domeniul transporturilor de marfă în numele terților sau contra cost.

Menționăm faptul că, în cazul ajutoarelor *de minimis*, nu există obligativitatea notificării acestora la Comisia Europeană și nici obligația informării forului comunitar după momentul punerii în aplicare a unei asemenea măsuri. Normele procedurale asociate ajutoarelor *de minimis* sunt, în exclusivitate, stabilite la nivelul Statului Membru.

Din acest punct de vedere, *OUG nr. 77/2014 privind procedurile naționale în domeniul ajutorului de stat* precizează următoarele etape de implementare a unei măsuri de ajutor *de minimis*:

- elaborarea proiectului schemei de ajutor/ajutorului ad-hoc;
- avizarea proiectului schemei/ajutorului ad-hoc de către Consiliul Concurenței;
- adoptarea schemei de ajutor/ajutorului ad-hoc;
- transmiterea măsurii adoptate, spre informare, Consiliului Concurenței.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

7.3.1. Elaborarea proiectului schemei de ajutor/ajutorului ad-hoc:

Proiectul schemei de ajutor/ajutorului ad-hoc trebuie să conțină elementele obligatorii prevăzute la Capitolul VI.

Măsura de ajutor de stat elaborată de o autoritate publică centrală, trebuie însoțită de un Memorandum aprobat de Guvern cu privire la încadrarea în politicile economico-bugetare și fiscale ale statului (cu excepția schemelor finanțate din fonduri comunitare). Aprobarea Memorandumului presupune existența unei analize de oportunitate a acordării ajutorului.

Măsurile elaborate de autoritățile locale trebuie însoțite, în vederea avizării de către Consiliul Concurenței, de către dovada informării Instituției Prefectului și a Consiliului Județean competent.

Consiliul Concurenței acordă asistență tehnică de specialitate inițiatorilor (atât formal, cât și informal) în procesul de elaborare a proiectului măsurii de ajutor, ulterior existenței Memorandumului/dovezilor referitoare la informarea Instituției Prefectului și a Consiliului Județean competent.

7.3.2. Avizarea proiectului măsurii de ajutor de către Consiliul Concurenței:

Procedura de avizare presupune parcurgerea următoarelor etape:

- proiectul măsurii de ajutor *de minimis*, însoțit de documentația precizată anterior, se transmite Consiliului Concurenței, care emite un aviz privind conformitatea, corectitudinea și îndeplinirea obligațiilor prevăzute de legislația comunitară;
- Cererea de aviz va fi transmisă Consiliului Concurenței de către inițiator, instituția urmând să emită avizul în termen de 30 de zile de la primirea cererii, cu excepția cazurilor în care acesta solicită, în scris, prelungirea termenelor pentru completarea documentației;
- în cazul în care a fost parcursă procedura de consultare prealabilă, Consiliul Concurenței poate să emită avizul în termen de 15 zile;
- Consiliul Concurenței poate solicita inițiatorului date și informații suplimentare, în vederea fundamentării analizei sale;
- dacă informațiile solicitate nu sunt transmise în termenul stabilit de Consiliul Concurenței, acesta emite avizul în baza datelor care i-au fost puse la dispoziție;
- în situația în care proiectul suferă modificări după emiterea avizului Consiliului Concurenței, modificările trebuie transmise Consiliului Concurenței în vederea unei noi avizări;

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

- în situația în care, prin aviz, nu au fost propuse modificări, inițiatorul poate implementa măsura de ajutor *de minimis*;
- în situația în care, prin avizul Consiliului Concurenței, au fost propuse modificări, iar inițiatorul este de acord cu acestea, acesta va putea implementa măsura de ajutor *de minimis*, cu îndeplinirea prevederilor legale în vigoare;
- în situația în care inițiatorul nu este de acord cu modificările propuse de Consiliul Concurenței, acesta trebuie să justifice motivele pentru care nu ține cont de modificările propuse;
- în baza argumentației inițiatorului, Consiliul Concurenței va emite un nou aviz.

7.3.3. Adoptarea schemei de ajutor *de minimis*/ajutorului ad-hoc:

Adoptarea schemei de ajutor/ajutorului ad-hoc se poate realiza de către inițiator prin intermediul oricărui tip de act normativ/administrativ (Lege, Ordonanță de Guvern, Ordonanță de Urgență a Guvernului, Hotărâre de Guvern, Ordin de ministru, Norme, Norme metodologice, Proceduri, Hotărâri ale Consiliului Local/Județean/Orășenesc/Municipal, Dispoziții/Decizii ale diverselor autorități etc).

7.3.4. Transmiterea măsurii adoptate, spre informare, Consiliului Concurenței:

Forma finală a actelor normative sau administrative care implementează ajutoare *de minimis* se transmite spre informare Consiliului Concurenței, în termen de 15 zile de la data adoptării, și se publică pe pagina de internet a furnizorului și a Consiliului Concurenței.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

CAPITOLUL VIII. AJUTORUL *DE MINIMIS*

8.1. BAZA LEGALĂ

Legislația comunitară în domeniul ajutorului de stat reglementează patru categorii de ajutoare *de minimis*, respectiv:

- reglementarea generală - *Regulamentul CE nr. 1407/2013 privind aplicarea articolelor 107 și 108 din Tratatul privind Funcționarea Uniunii Europene ajutoarelor de minimis*⁷⁹;
- reglementarea privind ajutoarele *de minimis* acordate în sectorul serviciilor de interes economic general (SIEG) - *Regulamentul (UE) nr. 360/2012 al Comisiei din 25.04.2012 privind aplicarea art. 107 și 108 din TFUE în cazul ajutoarelor de minimis acordate întreprinderilor care prestează servicii de interes economic general*⁸⁰;
- reglementarea privind ajutoarele *de minimis* acordate în sectoarele agricol și forestier - *Regulamentul (UE) nr. 1408/2013 privind aplicarea articolelor 107 și 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene ajutoarelor de minimis în sectorul agricol*⁸¹;
- reglementarea privind ajutoarele *de minimis* acordate în sectoarele pisciculturii și acvaculturii - *Regulamentul (UE) nr. 717/2014 privind aplicarea art. 107 și 108 din TFUE ajutoarelor de minimis în sectorul pescuitului și acvaculturii*⁸².

În continuare, ne vom ocupa, în exclusivitate, de reglementarea comunitară privind ajutorul *de minimis* general (*Regulamentul nr. 1407/2014*).

8.2. PRAGUL *DE MINIMIS*

Ajutoarele *de minimis* sunt ajutoarele acordate unei "întreprinderi unice" care, însumate într-o perioadă de 3 ani fiscali consecutivi (anul de bază și cei doi ani fiscali anteriori), nu depășesc valoarea de 200.000 euro (100.000 euro în cazul întreprinderilor care activează în sectorul transportului rutier de marfă contra cost sau în numele terților).

Perioada relevantă de trei ani trebuie evaluată pe o bază continuă astfel încât, pentru fiecare nouă acordare a ajutorului *de minimis*, trebuie determinată suma

⁷⁹ Publicat în Jurnalul Oficial al UE nr. L 352/24.12.2013.

⁸⁰ Publicat în Jurnalul Oficial al UE nr. L 114/26.04.2012.

⁸¹ Publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, nr. L 352/24.12.2013.

⁸² Publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, nr. L 190/28.06.2014.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

totală a ajutorului *de minimis* acordat în exercițiul financiar în cauză, precum și pe perioada ultimelor două exerciții financiare.

Plafoanele se aplică indiferent de forma ajutorului *de minimis* sau de obiectivul urmărit și indiferent dacă ajutorul acordat de Statul Membru este finanțat în totalitate sau parțial din resurse de origine comunitară.

Ajutoarele care depășesc plafonul *de minimis* nu trebuie fracționate în părți mai mici pentru a se putea încadra în domeniul de aplicare al Regulamentului *de minimis*.

Ajutorul care trebuie plătit în mai multe tranșe se actualizează la valoarea de la momentul acordării. Rata dobânzii folosită în scopul actualizării este rata de referință aplicabilă la data acordării ajutorului, respectiv rata de bază publicată pe site-ul Comisiei Europene pentru fiecare Stat Membru, la care se adaugă 1%.

În cazul fuziunilor sau al achizițiilor, atunci când se stabilește dacă un nou ajutor *de minimis* acordat unei întreprinderi noi sau întreprinderii care face achiziția depășește plafonul relevant, se iau în considerare toate ajutoarele *de minimis* anterioare acordate tuturor întreprinderilor care fuzionează. Ajutoarele *de minimis* acordate legal înainte de fuziune sau achiziție rămân legal acordate.

În cazul în care o întreprindere se împarte în două sau mai multe întreprinderi separate, ajutoarele *de minimis* acordate înainte de separare se alocă întreprinderii care a beneficiat de acestea, și anume, în principiu, întreprinderii care preia activitățile pentru care au fost utilizate ajutoarele *de minimis*. În cazul în care o astfel de alocare nu este posibilă, ajutoarele *de minimis* se alocă proporțional pe baza valorii contabile a capitalului social al noilor întreprinderi la data la care separarea produce efecte.

În conformitate cu principiile comunitare, se consideră că ajutoarele *de minimis* au fost acordate în momentul în care întreprinderea a obținut dreptul legal de a primi ajutorul, în temeiul regimului juridic național aplicabil (de exemplu, în momentul încheierii contractului de finanțare dintre beneficiar și furnizor).

8.3. CONCEPTUL DE ÎNTRINDERE UNICĂ

Conceptul de "întreprindere unică" include toate întreprinderile între care există cel puțin una dintre relațiile următoare:

- o întreprindere deține majoritatea drepturilor de vot ale acționarilor sau ale asociaților unei alte întreprinderi;

- o întreprindere are dreptul de a numi sau revoca majoritatea membrilor organelor de administrare, de conducere sau de supraveghere ale unei alte întreprinderi;
- o întreprindere are dreptul de a exercita o influență dominantă asupra altei întreprinderi în temeiul unui contract încheiat cu întreprinderea în cauză sau în temeiul unei prevederi din contractul de societate sau din statutul acesteia;
- o întreprindere care este acționar sau asociat al unei alte întreprinderi și care controlează singură, în baza unui acord cu alți acționari sau asociați ai acelei întreprinderi, majoritatea drepturilor de vot ale acționarilor sau ale asociaților întreprinderii respective.

Noțiunea de "întreprindere unică" este similară noțiunii de "întreprindere legată".

Având în vedere numeroasele întrebări privind interpretarea noilor reguli privind ajutorul *de minimis*, Comisia Europeană a transmis Statelor Membre o serie de clarificări, după cum urmează:

- conceptul de "întreprindere", respectiv "întreprindere unică" se poate aplica și în cazul persoanelor fizice sau al entităților deținute de aceleași persoane fizice.

Astfel, în cazul SA.38517⁸³, Comisia Europeană menționează că:

"Așa cum a statuat Curtea de Justiție, "în reglementarea din domeniul concurenței, termenul de "întreprindere" trebuie înțeles ca desemnând o entitate economică...chiar dacă legea stipulează faptul că o unitate economică constă într-un număr de câteva persoane fizice sau juridice. Pentru a determina dacă câteva entități formează o unitate economică, Curtea de Justiție analizează existența unei separări funcționale sau a controlului, a legăturilor organice sau economice. Reclamanții sunt dl. Ioan Micula și dl. Viorel Micula (frații Micula) și trei companii deținute de aceștia (European Food SA; Starmill SRL; Multipack STL). Aceste trei companii sunt angajate în derularea de activități economice, fiind specializate în producția de produse alimentare, produse de morărit și ambalaje din plastic. În consecință, cele trei companii constituie întreprinderi. Frații Micula sunt unicii deținători ai celor trei companii, ca și al altor alte companii. Datorită legăturii strânse dintre frații Micula și cele trei companii, Comisia consideră că grupul de companii deținut de frații Micula, împreună cu însăși frații Micula, formează o unitate economică în scopul aplicării reglementărilor din domeniul ajutorului de stat. Această unitate economică este, de aceea, considerată întreprinderea relevantă."

⁸³ Implementarea Hotărârii Curtii de Arbitraj în cazul Micula vs. România din 11 decembrie 2013.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

Cu toate acestea, simpla deținere a unor acțiuni nu înseamnă desfășurarea unei activități economice. Analiza se va face de la caz la caz.

- în ceea ce privește întreprinderile deținute de stat, acestea nu sunt considerate, în mod automat, ca fiind "întreprinderi unice" doar datorită faptului că sunt deținute de aceeași autoritate. Acestea vor fi tratate ca "întreprindere unică" în cazul în care o companie de stat deține alte companii;
- Conceptul de "întreprindere unică", se determină doar pe piața națională. În cazul în care legătura între două întreprinderi se face printr-o întreprindere cu sediul în alt stat, întreprinderile naționale vor fi tratate separat.

8.4. DOMENIUL DE APLICARE

Regulamentul general *de minimis* se aplică în toate sectoarele și activitățile economice, cu următoarele excepții:

- ajutoarelor acordate întreprinderilor care își desfășoară activitatea în sectoarele pescuitului și acvaculturii;
- ajutoarelor acordate întreprinderilor care își desfășoară activitatea în domeniul producției primare de produse agricole;
- ajutoarelor acordate întreprinderilor care își desfășoară activitatea în sectorul prelucrării și comercializării produselor agricole, în următoarele cazuri:
 - atunci când valoarea ajutoarelor este stabilită pe baza prețului sau a cantității unor astfel de produse achiziționate de la producători primari sau introduse pe piață de întreprinderile respective;
 - atunci când ajutoarele sunt condiționate de transferarea lor parțială sau integrală către producătorii primari.
- ajutoarelor destinate activităților legate de export către țări terțe sau către alte State Membre, respectiv ajutoarelor direct legate de cantitățile exportate, ajutoarelor destinate înființării și funcționării unei rețele de distribuție sau destinate altor cheltuieli curente legate de activitatea de export;
- ajutoarelor condiționate de utilizarea preferențială a produselor naționale față de produsele importate.

De asemenea, ajutoarele *de minimis* nu pot fi utilizate pentru achiziționarea de vehicule pentru transportul rutier de mărfuri.

Din practica europeană a rezultat faptul că o întreprindere activă atât în sectoarele/activitățile menționate anterior, cât și în alte sectoare, eligibile pentru acordarea ajutoarelor *de minimis*, poate primi ajutor *de minimis* pentru aceste

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

ultime sectoare sau activități, cu condiția menținerii unor evidente financiar-contabile separate, astfel încât să se asigure transferarea finanțării de la domeniile eligibile către cele ne-eligibile (subvenționarea încrucișată).

Menționăm faptul că acordare ajutoarelor *de minimis* este permisă doar pentru acele ajutoare al căror quantum este sau poate fi cunoscut/estimat încă de la momentul acordării finanțării (ajutoare transparente).

Ajutoarele care constau în granturi sau subvenții la dobândă se consideră ajutoare *de minimis* transparente.

Ajutoarele care constau în împrumuturi sunt considerate ajutoare *de minimis* transparente dacă:

➤ beneficiarul nu este supus unei proceduri de insolvență colectivă și nu îndeplinește criteriile din dreptul național pentru a fi supus unei proceduri de insolvență colectivă la cererea creditorilor săi. În cazul unei mari întreprinderi, beneficiarul se află într-o situație comparabilă cu cea pentru care se conferă un rating de credit de cel puțin B-;

și

➤ împrumutul este garantat cu garanții reale care acoperă cel puțin 50% din împrumut, iar împrumutul este fie de 1.000.000 euro (sau 500.000 euro pentru întreprinderile care efectuează transport rutier de mărfuri) pe o perioadă de cinci ani, fie de 500.000 euro (sau 250.000 euro pentru întreprinderile care efectuează transport rutier de mărfuri) pe o perioadă de zece ani; dacă un împrumut este mai mic decât aceste sume și/sau se acordă pentru o perioadă de mai puțin de cinci, respectiv zece ani, echivalentul subvenție brută al împrumutului se calculează ca procentaj corespunzător din plafonul relevant;

sau

➤ echivalentul subvenție brută a fost calculat pe baza ratei de referință aplicabile în momentul acordării grantului.

Ajutoarele care constau în aporturi de capital sunt considerate ajutoare *de minimis* transparente numai dacă suma totală a aportului de capital din sectorul public este mai mică decât plafonul *de minimis*.

Ajutoarele care constau în măsuri de finanțare prin capital de risc care iau forma unor investiții de capital sau cvasicapital sunt considerate ajutoare *de minimis* transparente dacă, pentru o întreprindere unică, capitalul furnizat nu depășește plafonul *de minimis*.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Ajutoarele care constau în garanții sunt considerate ajutoare *de minimis* transparente dacă:

➤ beneficiarul nu este supus unei proceduri de insolvență colectivă și nu îndeplinește criteriile din dreptul național pentru a fi supus unei proceduri de insolvență colectivă la cererea creditorilor săi. În cazul unei mari întreprinderi, beneficiarul se află într-o situație comparabilă cu cea pentru care se conferă un rating de credit de cel puțin B-;

și

➤ împrumutul este garantat cu garanții reale care acoperă cel puțin 80% din împrumut, iar suma garantată este de 1 500.000 euro (sau 750.000 euro pentru întreprinderile care efectuează transport rutier de mărfuri și durata garanției este de cinci ani, fie suma garantată este de 750.000 euro (sau 375.000 euro pentru întreprinderile care efectuează transport rutier de mărfuri) și durata garanției este de zece ani; dacă un suma garantată este mai mică decât aceste valori și/sau garanția se acordă pentru o perioadă de mai puțin de cinci, respectiv zece ani, echivalentul subvenție brută al împrumutului se calculează ca procentaj corespunzător din plafonul relevant;

sau

➤ echivalentul subvenție brută a fost calculat pe baza primelor „safe-harbour” prevăzute într-o comunicare a Comisiei;

sau

➤ înainte de a fi pusă în aplicare:

➤ metoda utilizată pentru calcularea echivalentului subvenție brută al garanției a fost notificată și a fost acceptată de Comisie ca respectând *Comunicarea privind garanțiile* sau orice comunicare succesivă;

și

➤ metoda vizează în mod explicit tipul de garanții și tipul de tranzacții aferente în contextul aplicării *Regulamentului nr. 1407/2014*.

Ajutoarele sub forma altor instrumente sunt considerate ajutoare *de minimis* transparente dacă instrumentul respectiv prevede o limită maximă care să garanteze că nu se depășește plafonul relevant.

8.5. CUMULUL AJUTOARELOR DE MINIMIS

Ajutoarele *de minimis* acordate în conformitate cu prevederile *Regulamentului (UE) nr. 1407/2014* (regulamentul general) pot fi cumulate cu ajutoarele *de minimis* acordate în conformitate cu *Regulamentul (UE) nr. 360/2012* (reglementarea *de minimis* aplicabilă serviciilor de interes economic general) în limita plafonului stabilit în regulamentul respectiv.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

Astfel, furnizorul/administratorul măsurii de ajutor va trebui să aibă în vedere că, în cazul în care o întreprindere derulează atât activități care fac obiectul obligațiilor de prestare a unui serviciu de interes economic general (serviciu public), cât și activități care nu se încadrează în sfera acestor servicii, este necesară verificarea simultană a respectării a două praguri *de minimis*:

- partea care nu intră în sfera de acoperire a serviciului public nu trebuie să beneficieze de un ajutor *de minimis* care să depășească 200.000 euro/3 ani fiscali (100.000 euro în cazul întreprinderilor care desfășoară activități în domeniul transportului rutier de marfă în contul terților sau contra cost) - ajutor acordat în baza *Regulamentului (UE) nr. 1407/2014*;
- alocarea *de minimis* însumată pentru întreaga întreprindere nu trebuie să depășească 500.000 euro/3 ani fiscali - ajutor combinat acordat în baza *Regulamentului (UE) nr. 1407/2014* și a *Regulamentului (UE) nr. 360/2012*.

De asemenea, ajutoarele *de minimis* acordate în baza *Regulamentului (UE) nr. 1407/2014* pot fi cumulate cu ajutoare *de minimis* acordate în conformitate cu alte regulamente *de minimis* în limita plafonului de 200.000 euro/3 ani fiscali (100.000 euro în cazul întreprinderilor care desfășoară activități în domeniul transportului rutier de marfă în contul terților sau contra cost).

Este cazul ajutoarelor *de minimis* acordate în baza *Regulamentului (UE) nr. 1408/2013 privind aplicarea articolelor 107 și 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene ajutoarelor de minimis în sectorul agricol*, respectiv a *Regulamentului (UE) nr. 717/2014 privind aplicarea art. 107 și 108 din TFUE ajutoarelor de minimis în sectorul pescuitului și acvaculturii*.

Și în acest caz, furnizorul/administratorul măsurii de ajutor va trebui să aibă în vedere că, în cazul în care o întreprindere derulează atât activități care intră în sfera de aplicare a unuia dintre cele două reglementări, cât și activități care intră în sfera de aplicare a reglementării generale, este necesară verificarea simultană a respectării a două praguri *de minimis*:

- partea care vizează sectorul agricol/forestier, respectiv al pescuitului/acvaculturii nu trebuie să beneficieze de un ajutor *de minimis* care să depășească pragurile *de minimis* menționate în reglementările specifice (15.000 euro/3 ani fiscali, în cazul agriculturii/silviculturii, respectiv 30.000 euro/3 ani fiscali, în cazul pescuitului/acvaculturii);
- alocarea *de minimis* însumată pentru întreaga întreprindere nu trebuie să depășească 200.000 euro/3 ani fiscali (100.000 euro în cazul întreprinderilor care desfășoară activități în domeniul transportului rutier de marfă în contul

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

terților sau contra cost) - ajutor acordat în baza *Regulamentului (UE) nr. 1407/2014*.

De asemenea, ajutoarele *de minimis* se pot cumula cu alte tipuri de ajutoare de stat destinate acelorași costuri eligibile, doar în măsura în care un astfel de cumul nu duce la depășirea intensității maxime stabilită printr-un regulament sau o decizie a Comisiei Europene.

EXEMPLU DE CALCUL:

O întreprindere mare a primit, în anul 2012, un ajutor regional în valoare de 1 milion euro pentru o investiție ale cărei costuri eligibile sunt de 2,3 milioane euro, realizată în regiunea Vest Oltenia. În anul 2013, aceeași întreprindere solicită un ajutor *de minimis* pentru aceleași costuri eligibile. Întreprinderea nu a beneficiat în anii 2011, 2012 și 2013 de niciun alt ajutor *de minimis*. Nu au fost acordate nici alte ajutoare regionale pentru aceleași costuri investiționale.

Întrebare:

Dat fiind faptul că intensitatea maxim admisibilă a ajutorului regional în Regiunea Vest Oltenia este de 50%, care este valoarea maximă a ajutorului *de minimis* de care poate beneficia întreprinderea pentru costurile investiționale deja finanțate prin ajutor de stat regional?

Răspuns:

Date fiind costurile eligibile asociate investiției și intensitatea maxim admisibilă în Regiunea Vest Oltenia, putem calcula valoarea maximă a ajutorului care poate fi acordată pentru proiectul de investiții respectiv:

Valoare maximă ajutor = 50% x 2,3 milioane euro = 1,15 milioane euro

Având în vedere faptul că, pentru acest proiect unic de investiții, întreprinderea a primit deja 1 milion de euro sub forma ajutorului de stat regional, aceasta mai poate beneficia de ajutor *de minimis* doar pentru diferența dintre valoarea maximă a ajutorului regional asociată costurilor investiționale și valoarea efectiv plătită, respectiv $1,15 - 1 = 0,15$ milioane euro (**valoare inferioară pragului de minimis**).

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

8.6. PROCEDURA DE ACORDARE ȘI MONITORIZARE A AJUTOARELOR DE MINIMIS

Fiecare Stat Membru este răspunzător pentru stabilirea instrumentelor necesare pentru asigurarea unui control eficient în ceea ce privește respectarea pragului *de minimis* cumulat. Acest lucru poate fi realizat în două moduri:

- fie Statul Membru creează un Registru central al ajutorului *de minimis* care să cuprindă informații complete privind toate ajutoarele *de minimis* acordate de către orice autoritate din cadrul Statului Membru (în România se va implementa un astfel de registru începând cu 1 ianuarie 2016).
- fie furnizorul informează explicit întreprinderea cu privire la caracterul *de minimis* al ajutorului acordat și obține, în schimb, de la întreprinderea respectivă informații complete despre alte ajutoare *de minimis* primite de aceasta în cursul celor doi ani fiscali anteriori și în anul fiscal curent (sistemul de declarații pe propria răspundere).

Furnizorul acordă noul ajutor *de minimis* numai după ce a verificat că acesta nu va conduce la creșterea nivelului total al ajutorului *de minimis* primit de întreprindere în perioada care acoperă exercițiul fiscal în cauză, precum și ultimele două exerciții fiscale în acel Stat Membru, până la un nivel care depășește plafonul *de minimis*.

Furnizorii au obligația să mențină evidențe privind ajutoarele *de minimis* acordate timp de 10 ani de la acordarea unui ajutor ad-hoc sau a ultimei alocări individuale în cadrul unei scheme. Totodată, aceștia trebuie să raporteze anual Consiliului Concurenței, până la data de 31 martie, ajutoarele *de minimis* acordate în anul anterior.

Beneficiarii au, de asemenea, obligația să mențină o evidență specifică a tuturor ajutoarelor de stat/*de minimis* primite, din care să reiasă suma totală a ajutorului de care au beneficiat, defalcarea pe ani, pe furnizori, pe obiective, forma ajutorului, baza legală.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

9. MONITORIZAREA AJUTOARELOR DE STAT

9.1. SCOPUL ȘI NECESITATEA MONITORIZĂRII ȘI CONTROLULUI AJUTOARELOR DE STAT ACORDATE

Punctul de plecare al politicii Uniunii Europene privind ajutoarele de stat îl constituie articolul 107 alineatul (1) din TFUE:

„Cu excepția derogărilor prevăzute de tratate, sunt incompatibile cu Piața internă ajutoarele acordate de state sau prin intermediul resurselor de stat, sub orice formă, care denaturează sau amenință să denatureze concurența prin favorizarea anumitor întreprinderi sau a producerii anumitor bunuri, în măsura în care acestea afectează schimburile comerciale dintre Statele Membre.”

Conform acestei prevederi, măsurile de ajutor care îndeplinesc toate criteriile prevăzute sunt, în principiu, incompatibile cu Piața comună, însă aceasta incompatibilitate nu presupune o interzicere totală. Există situații în care ajutorul de stat poate fi considerat compatibil („excepții”).

Existența acestor excepții justifică, de asemenea, verificarea de către Comisia Europeană, împreună cu Statul Membru, a măsurilor de ajutor de stat pe care acesta din urmă intenționează să le acorde sau le-a acordat deja. Astfel, articolul din TFUE stipulează că:

„Comisia, împreună cu Statele Membre, verifică permanent regimurile ajutoarelor existente în aceste state [...]”.

Comisia deține, în temeiul articolelor 107 și 108 din Tratat, competența specifică de a decide asupra compatibilității ajutoarelor de stat cu Piața comună atunci când examinează ajutoarele de stat existente, atunci când adoptă decizii privind ajutorul nou sau ajutorul modificat și atunci când ia măsuri în cazul nerespectării deciziilor sale sau a obligațiilor privind notificarea.

Pentru a se permite Comisiei să monitorizeze eficient respectarea deciziilor emise de aceasta, a fost necesară instituirea unei obligații generale de raportare privind toate schemele de ajutor existente.

Controlul ajutoarelor de stat acordate în Uniunea Europeană reprezintă o componentă esențială a politicii în domeniul concurenței și o măsură de protecție necesară pentru o concurență efectivă și liberul schimb.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

Obiectivul controlului acordării ajutoarelor de stat se poate exprima printr-o mai bună eficiență și direcționare a cheltuielilor publice.

Responsabilitatea controlului acordării ajutoarelor de stat aparține atât Statelor Membre, prin actele normative emise de autoritățile publice, cât și Comisiei Europene, prin prerogativele acordate în baza legislației comunitare și respectiv prin deciziile emise de către aceasta.

Monitorizarea ajutoarelor de stat implică activități de supraveghere și control al ajutoarelor de stat existente, în vederea verificării respectării prevederilor comunitare/naționale în domeniu, inclusiv a deciziilor emise de Comisia Europeană. Acestor activități li se adaugă și colectarea, verificarea și procesarea datelor și informațiilor raportate de furnizorii sau beneficiarii de ajutor de stat.

Desfășurarea acestei activități, ex-post momentului acordării ajutoarelor de stat, asigură transparența procesului de acordare a ajutoarelor de stat, certifică respectarea condițiilor specifice impuse în domeniu (nivelul maxim al intensității, cumulul ajutoarelor, investiții realizate, noi locuri de muncă create, viabilizare etc.) și contribuie la limitarea gradului de distorsionare a concurenței indus de măsurile de sprijin implementate.

Pornind de la actorii implicați în această activitate, pot fi identificate două paliere în cadrul cărora se realizează activitatea de monitorizare:

- I. Monitorizarea ajutoarelor de stat în relația furnizor - beneficiar;
- II. Monitorizarea ajutoarelor de stat în relația Comisia Europeană/Consiliul Concurenței - furnizor.

În cele ce urmează sunt prezentate principalele aspecte legate de monitorizarea ajutoarelor de stat, pornind de la cadrul legal în limitele căruia se desfășoară și încheind cu procedura specifică urmată de Ministerul Finanțelor Publice, în calitate furnizor de ajutor de stat, în acest domeniu.

9.2. PREVEDERI LEGALE PRIVIND MONITORIZAREA, CONTROLUL ȘI RAPORTAREA AJUTOARELOR DE STAT

Cadrul de reglementare incident domeniului monitorizării/raportării ajutoarelor de stat este asigurat atât de prevederi comunitare în domeniu, cât și de prevederile legislației naționale.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

9.2.1. Prevederi comunitare privind monitorizarea, controlul și raportarea ajutoarelor de stat:

Prevederile comunitare privind monitorizarea, controlul și raportarea ajutoarelor de stat includ:

9.2.1.1. *Tratatul privind Funcționarea Uniunii Europene (TFUE):*

În baza prevederilor TFUE, Comisiei Europene i s-au acordat prerogative în ceea ce privește monitorizarea măsurilor de ajutor de stat implementate de Statele Membre.

De asemenea, TFUE a oferit Comisiei atribuții privind suspendarea sau modificarea ajutorului ilegal sau a celui utilizat abuziv, iar Curții de Justiție a Uniunii Europene atribuții în cazurile în care Statele Membre nu se conformează deciziei Comisiei Europene (la sesizarea Comisiei sau a unui alt Stat Membru).

9.2.1.2. **Regulamente de procedură:**

Comisia Europeană acordă un grad sporit de interes modului de derulare a măsurilor de ajutor de stat și a efectelor acestora.

În consecință, în cadrul **regulamentelor de procedură**⁸⁴ și **de punere în aplicare**⁸⁵, sunt prevăzute obligații pentru Statele Membre în ceea ce privește raportarea datelor și informațiilor privind ajutoarele de stat implementate, precum și acțiunile ce pot fi întreprinse de Comisia Europeană în cazul identificării unor ajutoare ilegale sau utilizate abuziv.

Respectivele prevederi au în vedere, în principal, următoarele aspecte:

- raportarea anuală a datelor privind ajutoarele de stat existente;
- transmiterea unor informații suplimentare în cazul în care Comisia Europeană consideră necesar acest lucru;
- forma și data limită de transmitere a raportărilor;
- deschiderea de către Comisie, din proprie inițiativă sau în urma unei plângeri, a unei investigații cu privire la un ajutor presupus ilegal;

⁸⁴ *Regulamentul (CE) nr. 659/1999 al Consiliului din 22 martie 1999 de stabilire a normelor de aplicare a articolului 93 din Tratatul CE*, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. L 83/1 din 27.03.1999, cu modificările și completările ulterioare.

⁸⁵ *Regulamentul (CE) nr. 794/2004 al Comisiei din 21 aprilie 2004 de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 659/1999 al Consiliului de stabilire a normelor de aplicare a articolului 93 din Tratatul CE*, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. L 140/1 din 30.04.2004, cu modificările și completările ulterioare.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

- facilitarea accesului reprezentanților Comisiei Europene în cazul controalelor efectuate de aceștia la fața locului;
- emiterea de către Comisie a deciziilor de suspendare a acordării ajutorului de stat ilegal sau de recuperare a ajutorului ilegal și incompatibil;
- termenul de prescripție pentru recuperarea ajutorului ilegal;
- metoda de calcul și rata dobânzii aplicabilă recuperării ajutorului ilegal etc.

Astfel, *Regulamentul nr. 659/1999*:

- instituie procedurile de notificare/examinare a ajutoarelor ilegale sau utilizate abuziv;
- oferă Comisiei atribuții privind suspendarea sau recuperarea ajutorului ilegal și recuperarea ajutorului utilizat abuziv;
- stabilește termenul de prescripție pentru recuperarea ajutorului ilegal;
- instituie dreptul Comisiei de a efectua controale la fața locului;
- stabilește procedura de urmat în cazul nerespectării deciziilor Comisiei;
- instituie obligația Statelor Membre de a raporta ajutoarele existente.

Regulamentul nr. 794/2004:

- instituie formularele de raportare anuală a ajutoarelor de stat;
- stabilește modalitatea de transmitere a rapoartelor anuale;
- stabilește termenele până la care trebuie transmise rapoartele anuale;
- instituie metoda de stabilire a ratei dobânzii aplicabile recuperării ajutoarelor de stat;
- stabilește metoda de aplicare a dobânzii de recuperare a ajutorului ilegal.

Comunicarea Comisiei din 15.11.2007 pentru o punere în aplicare eficientă a deciziilor Comisiei de obligare a Statelor Membre să recupereze ajutorul de stat ilegal și incompatibil⁸⁶:

- discută obligația de recuperare a ajutorului de stat ilegal și incompatibil și excepțiile sale;
- reglementează folosirea procedurilor naționale pentru recuperarea eficientă și imediată a ajutoarelor de stat;
- instituie obligațiile Comisiei în cadrul recuperării ajutoarelor de stat, în acord cu principiul cooperării loiale;
- identifică modul concret în care pot acționa Statele Membre în vederea recuperării ajutoarelor;
- stabilește consecințele neaplicării deciziilor de recuperare ale Comisiei Europene.

⁸⁶ Publicată în Jurnalul Oficial nr. C 272 din data de 15.11.2007.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

9.2.1.3. Alte regulamente:

Pentru a întări capacitatea Comisiei Europene în domeniul controlului și supravegherii ajutorului de stat, au fost inserate prevederi privind monitorizarea și raportarea acestuia în **majoritatea reglementărilor comunitare care instituie diferitele categorii de ajutoare de stat/de minimis**.

Spre exemplu, *Regulamentul general de exceptare pe categorii de ajutoare*⁸⁷ conține prevederi referitoare la monitorizarea și raportarea ajutoarelor acordate în baza acestuia. În acest caz, Comisia are obligația de a monitoriza ajutoarele exceptate, în timp ce Statele Membre au obligația să îi furnizeze toate informațiile solicitate, în forma și la termenele menționate de aceasta.

Prevederi similare se regăsesc și în *Regulamentul privind ajutorul de minimis*⁸⁸, *Orientările privind ajutoarele de stat regionale pentru perioada 2014-2020*⁸⁹ sau *Comunicarea privind sectorul bancar*⁹⁰, precum și în alte reglementări comunitare care permit instituirea de ajutoare de stat/de minimis.

Reamintim faptul că reglementările din domeniul ajutorului de stat sunt obligatorii inclusiv în cazul măsurilor de finanțare acordate din fonduri europene. Astfel, prevederile *Regulamentului (UE) nr. 1303/2013*⁹¹ respectă condiționalitățile stabilite de articolul 107 din TFUE și menționează, spre exemplu, la punctul 34, că:

“ O astfel de remunerare parțială ar trebui să țină seama de standardele de piață și să garanteze că orice ajutor de stat respectă legislația Uniunii și legislația națională aplicabilă și este limitat la valoarea minimă necesară pentru a compensa lipsa capitalului privat disponibil, luând în considerare disfuncționalitățile pieței sau situațiile de investiții sub nivelul optim.”

⁸⁷ *Regulamentul (CE) nr. 651/2014 al Comisiei de declarare a anumitor categorii de ajutoare compatibile cu piața comună în aplicarea articolelor 107 și 108 din Tratat.*

⁸⁸ *Regulamentul (CE) nr. 1407/2013 al Comisiei privind aplicarea articolelor 87 și 88 din Tratat ajutoarelor de minimis*, publicat în Jurnalul Oficial al UE nr. L 352/ 24.12.2013.

⁸⁹ Publicate în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. C 209 din 23.07.2013.

⁹⁰ *Comunicarea Comisiei privind aplicarea, de la 1 august 2013, a normelor privind ajutoarele de stat pentru măsurile de sprijin în favoarea băncilor în contextul crizei financiare*, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. C 216 din 30.07.2013.

⁹¹ *Regulamentul (UE) NR. 1303/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013 de stabilire a unor dispoziții comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune, Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime, precum și de stabilire a unor dispoziții generale privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1083/2006 al Consiliului.*

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

9.2.2. Prevederi naționale privind monitorizare, controlul și raportarea ajutoarelor de stat:

În calitate de Stat Membru al Uniunii Europene, România are obligația de a respecta întocmai legislația comunitară în domeniul ajutorului de stat.

Deoarece reglementările comunitare fac referire doar la relația dintre Statul Membru și Comisia Europeană, lăsând la latitudinea fiecărei țări reglementarea procedurilor interne în domeniul ajutorului de stat, România a asigurat îndeplinirea prevederilor comunitare privind monitorizarea, controlul și raportarea ajutoarelor de stat prin următoarele acte normative:

9.2.2.1. Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 77/2014 privind procedurile naționale în domeniul ajutorului de stat:

Începând cu 01 ianuarie 2015, a intrat în vigoare *Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 77/2014 privind procedurile naționale în domeniul ajutorului de stat, precum și pentru modificarea și completarea Legii concurenței nr. 21/1996*⁹², act normativ care asigură cadrul general național în vederea îndeplinirii cerințelor privind monitorizarea schemelor sau ajutoarelor de stat ad-hoc.

Prin OUG nr. 77/2014 se mențin (și după momentul aderării la Uniunea Europeană) prerogativele Consiliului Concurenței în ceea ce privește monitorizarea ajutoarelor de stat în baza raportărilor, informațiilor și datelor transmise de furnizori.

Totodată, furnizorii de ajutor de stat sunt obligați să urmărească modul de utilizare a ajutoarelor de stat acordate, să dispună măsuri și să transmită Consiliului Concurenței toate datele și informațiile necesare pentru monitorizarea acestora.

La rândul lor, beneficiarii de ajutor de stat au obligația de a ține o evidență specifică a ajutoarelor primite și să transmită furnizorilor raportări periodice sau alte informații cu privire la ajutorul de stat acordat, conform cererii acestora.

Ordonanța menționată stabilește, de asemenea, și alte aspecte privind:

- Inventarul ajutoarelor de stat;
- controlul realizat de Consiliul Concurenței;
- verificările la fața locului;

⁹² Publicată în Monitorul Oficial al României nr. 893 din 09.12.2014.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

- supravegherea relațiilor financiare dintre autoritățile publice și întreprinderile publice;
- transparența relațiilor financiare în cadrul întreprinderilor beneficiare de drepturi speciale sau exclusive ori cărora li s-a încredințat prestarea unor servicii de interes economic general;
- rambursarea, recuperarea, suspendarea sau recuperarea provizorie a ajutorului de stat ilegal și a ajutorului de stat utilizat abuziv;
- instituirea ReGAS – bază de date care va permite verificarea ajutoarelor de stat și de minimis acordate în România;
- contravenții și sancțiuni.

9.2.2.2. Regulamentul privind procedurile de monitorizare a ajutoarelor de stat:

*Regulamentul privind procedurile de monitorizare a ajutoarelor de stat*⁹³ a fost elaborat în baza prevederilor *OUG nr. 117/2006*⁹⁴ și preluat prin *OUG nr. 77/2014*. Scopul său este instituirea procedurilor naționale cu privire la monitorizarea ajutoarelor de stat, în condițiile statutului României de Stat Membru al Uniunii Europene, precum și redefinirea competențelor Consiliului Concurenței în domeniul ajutorului de stat, respectiv a calității de autoritate de contact în raporturile cu Comisia Europeană și cu alte organisme comunitare.

Regulamentul detaliază rolul Consiliului Concurenței și al furnizorilor în activitatea de monitorizare a ajutoarelor de stat, precum și prevederile în legătură cu:

- Inventarul ajutoarelor de stat;
- întocmirea rapoartelor și transmiterea altor date și informații;
- supravegherea permanentă a ajutoarelor de stat;
- fișele de raportare a ajutoarelor de stat acordate.

9.2.2.3. Regulamentul privind transparența relațiilor financiare:

*Regulamentul privind transparența relațiilor financiare dintre autoritățile publice și întreprinderile publice, precum și transparența financiară în cadrul anumitor întreprinderi*⁹⁵ reglementează procedurile privind asigurarea transparenței relațiilor financiare dintre autoritățile publice și întreprinderile publice, precum și transparența relațiilor financiare în cadrul întreprinderilor beneficiare de

⁹³ Aprobabil prin *Ordinul Președintelui Consiliului Concurenței nr. 175/2007* și publicat în Monitorul Oficial al României nr. 436 din 28.06.2007.

⁹⁴ Privind procedurile naționale în domeniul ajutorului de stat.

⁹⁵ Aprobabil prin *Ordinul Președintelui Consiliului Concurenței nr. 120/2004* și publicat în Monitorul Oficial al României nr. 525 din data de 10.06.2004, cu modificările și completările ulterioare.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

drepturi speciale sau exclusive ori cărora li s-a încredințat prestarea unor servicii de interes economic general.

9.2.2.4. Alte acte normative:

Prevederilor prezentate anterior li se adaugă actele normative care pot fi emise de furnizorii de ajutor de stat în vederea stabilirii procedurilor interne referitoare la modul de monitorizare a măsurilor de sprijin implementate, inclusiv în cazul stopării sau recuperării ajutoarelor de stat ilegale.

9.3. MONITORIZAREA AJUTOARELOR DE STAT EFECTUATĂ DE CĂTRE COMISIA EUROPEANĂ

În concordanță cu prevederile art. 108 alin. (1) din TFUE, Comisia Europeană are obligația ca, în cooperare cu Statele Membre, să monitorizeze constant toate ajutoarele existente.

Această activitate are ca scop asigurarea compatibilității ajutoarelor existente cu Piața comună. Urmare acestei activități, Comisia poate propune măsuri corespunzătoare în cazul în care un ajutor existent nu este sau nu mai este compatibil cu Piața comună.

Îndeplinirea acestei obligații de către Comisia Europeană presupune:

- existența unui sistem de raportare anuală de către Statele Membre a ajutoarelor de stat existente;
- solicitarea de informații suplimentare Statelor Membre, pentru anumite măsuri de ajutor de stat selectate pentru a verifica respectarea condițiilor stipulate în deciziile emise;
- transmiterea de solicitări către Statele Membre de a transmite o serie de rapoarte de monitorizare în conformitate cu prevederile regulamentelor Comisiei (SIEG-uri, C&D&I, sectorul transportului pe calea ferată, etc.);
- derularea de controale la fața locului, în cooperare cu autoritățile naționale din Statele Membre, atunci când Comisia are îndoieli serioase cu privire la respectarea deciziilor sale.

Comisia Europeană monitorizează ajutoarele acordate pe trei niveluri:

- **la nivel național** – de unde rezultă obligația de raportare anuală a ajutoarelor acordate la nivel național;

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

- **la nivel european** – monitorizează evoluția acordării ajutoarelor de stat la nivel european – analiza are o semnificație statistică și constituie bază pentru modificări ulterioare ale legislației comunitare;
- **la nivel individual** – Comisia solicită Statelor Membre informații referitoare la o măsură anume, selectată în funcție de potențialul ei distorsionant (buget mare etc).

9.3.1. Monitorizarea Comisiei Europene la nivel național - procedura de raportare anuală a ajutoarelor acordate în România către Comisia Europeană:

Conform prevederilor art. 21 (1) din *Regulamentul Comisiei nr. 659/1999*:

„Statele Membre transmit Comisiei rapoarte anuale privind toate schemele de ajutor existente [...]”.

Ca urmare, fiecare Stat Membru trebuie să transmită Comisiei Europene raportarea anuală a ajutoarelor de stat existente, în format electronic, nu mai târziu de 30 iunie a fiecărui an următor anului la care se referă raportarea.

Detalierea acestei prevederi apare în *Regulamentul nr. 794/2004*, care specifică următoarele:

„Fără a aduce atingere celui de-al doilea și celui de-al treilea paragraf din prezentul alineat sau oricăror cerințe suplimentare specifice de raportare prevăzute într-o decizie condițională adoptată în conformitate cu articolul 7 alineatul (4) din Regulamentul (CE) nr. 659/1999 sau respectării oricăror angajamente asumate de Statele Membre în cauză cu privire la o decizie de autorizare a unui ajutor, Statele Membre întocmesc rapoartele anuale pentru schemele de ajutor existente, prevăzute la articolul 21 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 659/1999, pentru fiecare an calendaristic întreg sau parțial în care se aplică schema în conformitate cu formularul de raportare standard prevăzut la Anexa IIIA.

Anexa IIIB prezintă formularul pentru rapoartele anuale privind schemele de ajutor existente în domeniul producției, prelucrării și comercializării produselor agricole prevăzute în Anexa I la Tratat.

Anexa IIIC stabilește formularul pentru rapoartele anuale privind schemele de ajutoare existente pentru producție, prelucrarea și comercializarea produselor pescărești prevăzute la Anexa I la Tratat.”

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

Anexa IIIA, aplicabilă în cazul majorității ajutoarelor de stat, conține informații referitoare la:

ANEXA III A
FORMULAR STANDARD DE PREZENTARE A RAPOARTELOR PRIVIND
AJUTORUL DE STAT EXISTENT

1. Titlu; 2. Număr ajutor; 3. Numere ajutoarelor anterioare; 4. Expirare; 5. Cofinanțare; 6. Sector; 7. Obiectiv principal; 8. Obiectiv secundar; 9. Regiune (regiuni); 10. Instrumentul/ele de ajutor; 11. Descriere instrument de ajutor; 12. Tip de ajutor; 13. Cheltuieli.	3 - pentru ajutoare modificate; 4 - ajutoare expirate sau pentru care s-au oprit plățile; 5 - cofinanțată (DA/NU) + procent; 6 - NACE II (3 cifre); 9 - dacă e cazul – NUTS II; 10 - subvenție, reducere/scutire de taxe, participare la capitalul social, credit preferențial, amânare la plata, garanții, impozitelor; 12 – scheme, alocări individuale în cadrul unei scheme, ajutoare ad-hoc; 13 – cifre pentru t-1 ... t-5 pentru fiecare instrument de ajutor.

În baza acestor prevederi, Comisia Europeană transmite Statelor Membre, în luna martie a fiecărui an, un formular electronic conținând tipul de informații solicitate.

Informațiile din formular sunt pre-completate de către Comisie pe baza datelor obținute la momentul aprobării ajutoarelor de stat (din deciziile emise de către Comisie).

Acest sistem electronic de raportare se numește State Aid Reporting Interactive System – sistemul SARI, pe care România îl utilizează începând cu anul 2012.

Menționăm faptul că SARI include doar ajutoarele notificate/exceptate de la obligația de notificare, fără a face referire la ajutoarele *de minimis* sau la compensările vizând prestarea serviciilor de interes economic general.

De asemenea, este important de reținut faptul că *Regulamentul 794/2004* permite Comisiei să solicite informații suplimentare referitoare la ajutoarele acordate de un Stat Membru, în cazul în care consideră acest lucru ca fiind necesar.

Datele și informațiile transmise de către Statele Membre, permit Comisiei Europene să întocmească în fiecare an *Scoreboard-ul ajutoarelor de stat*.

Formatul *Scoreboard-ului* este următorul:

SCOREBOARD-UL AJUTOARELOR DE STAT (MODEL)

Aidnumber	Aidlink	Year of decision	Primary objective	Secondary objective	Sector	Type of aid	Name of region	Assisted region(s) Art.107	Aid instrument

Duration Starts	Duration Ends	Co-financed	Co-financing percentage	Recovery of aid	Budget	2007	2008	2009	2010	2011

9.3.2. Monitorizarea Comisiei Europene la nivel comunitar:

Prin agregarea datelor și informațiilor transmise de către Statele Membre, Comisia Europeană elaborează *Scoreboard-ul ajutoarelor de stat acordat la nivel comunitar*.

Scoreboard-ul Comisiei Europene reprezintă o sursă de informații, accesibilă și transparentă, care dă o imagine generală asupra situației ajutoarelor de stat acordate de către Statele Membre ale Uniunii Europene și totodată, care este trendul pentru viitorul apropiat.

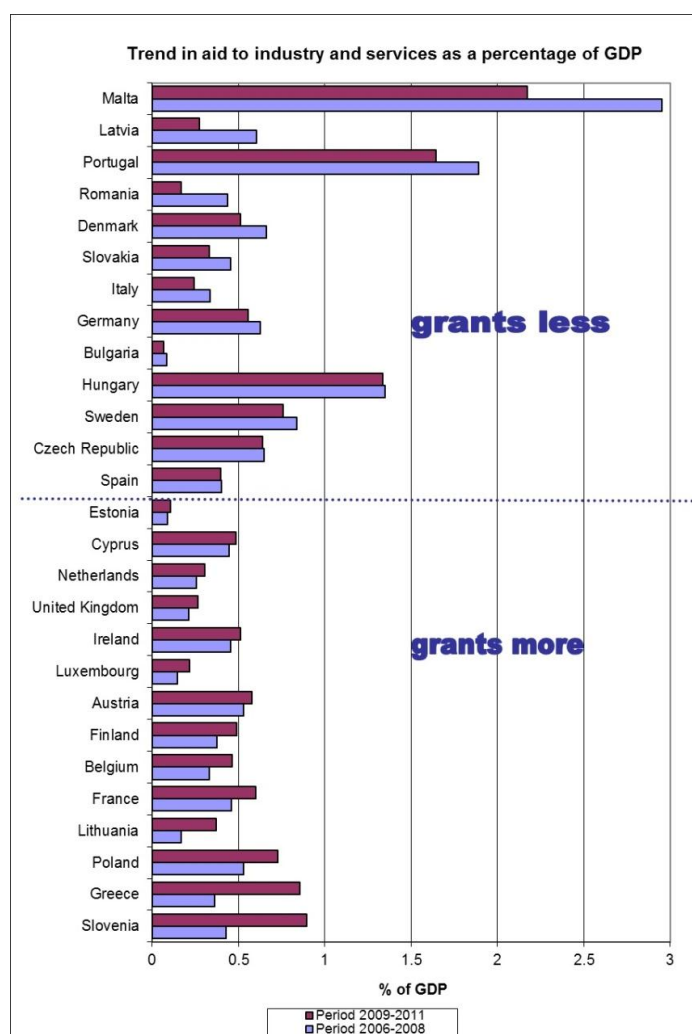
Mai mult, informațiile prezentate în acest raport sunt utilizate pentru analize statistice, reprezentând o importantă sursă de informații la care se face adesea referire în discursuri, articole și publicații ale Comisiei Europene în domeniul ajutoarelor de stat.

Sumele aferente ajutoarelor de stat reprezintă sumele cheltuite de Statele Membre pentru ajutoarele de stat acordate în baza art. 107 din TFUE.

Informațiile din raportările anuale se referă la măsurile de ajutor de stat autorizate prin decizii ale Comisiei Europene sau implementate de către Statele Membre în baza exceptărilor în bloc, fiind excluse măsurile care se află în cadrul procedurii de examinare.

Ca o caracteristică generală, se poate afirma că analiza măsurilor de ajutor de stat (valoarea totală a ajutoarelor de stat) acordate de Statele Membre ale Uniunii Europene pornește de la valoarea ponderii acestora în PIB-ul național, precum și în media comunitară a PIB, calculată la nivelul întregii Uniuni Europene. Recomandarea Comisiei Europene a fost aceea că nivelul ajutorului de stat acordat într-un Stat Membru să se situeze pe cât posibil sub 1% din PIB-ul național.

Un exemplu de statistică elaborată în baza *Scoreboard-ului comunitar* este prezentată mai jos:

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

9.3.3. Monitorizarea Comisiei Europene la nivel individual:

În cadrul monitorizării Comisiei Europene la nivel de schemă individuală, forul comunitar solicită Statelor Membre informații suplimentare referitoare la modul în care au fost acordate și monitorizate ajutoarele în cadrul respectivei scheme.

Comisia Europeană analizează, în baza informațiilor transmise de autorități, dacă schema de ajutor de stat respectă dispozițiile regulamentului aplicabil din domeniul ajutorului de stat. De asemenea, Comisia poate solicita informații detaliate referitoare la un număr restrâns de ajutoare individuale acordate în cadrul schemei.

Din experiența României, în cadrul unei asemenea proceduri, Comisia Europeană poate solicita următoarele categorii de informații (lista este orientativă și depinde de categoria de ajutoare acordate, schema propriu-zisă, tipul de beneficiari etc):

- copie după temeiul juridic al schemei de ajutor;
- copie după dispozițiile secundare de punere în aplicare a schemei;
- informații precise cu privire la cheltuielile efective/valoarea ajutorului de stat acordat în temeiul schemei în anul _____;
- listă cu toți beneficiarii schemei cărora li s-a acordat un ajutor cu o valoare mai mare _____ euro în anul _____;
- pentru fiecare beneficiar care corespunde solicitării de mai sus:
 - dimensiunea societății (întreprindere mică/mijlocie/mare);
 - valoarea totală a ajutorului primit/acordat în anul 2008 și pe întreaga durată a schemei, în euro sau dacă este cazul, în moneda națională;
 - forma ajutorului.
- copii după cererile completate de beneficiari și după documentația cerută de furnizor pentru a evalua cererile;
- documentul legal/contractul în temeiul căruia s-a acordat ajutorul;
- orice schimb de documente între furnizor și beneficiari pentru a verifica sau demonstra aplicarea corectă a măsurii de ajutor în perioada de monitorizare;
- documentația relevantă din care să reiasă modul în care dimensiunea beneficiarilor a fost stabilită;
- o descriere detaliată a costurilor eligibile subvenționate și valoarea acestora pe ani (pe perioada de monitorizare) și o clarificare în legătură cu modalitatea în care aceste costuri eligibile respectă prevederile regulamentului în baza căruia a fost instituită schema;
- informații privind intensitatea și necesitatea ajutorului;

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

➤ orice rapoarte sau documente care să demonstreze modul în care autoritățile române au verificat că beneficiarii au folosit plățile efectuate în perioada de monitorizare pentru a acoperi costurile eligibile respective.

9.4. MONITORIZAREA AJUTOARELOR DE STAT EFECTUATĂ DE CĂTRE CONSILIUL CONCURENȚEI

Până la momentul aderării României la Uniunea Europeană, Consiliul Concurenței era instituția abilitată să autorizeze intenția furnizorilor de ajutor de stat de a implementa măsuri de sprijin în favoarea unor agenți economici. Începând cu anul 2007, aceste atribuții au fost preluate de Comisia Europeană, Consiliul Concurenței îndeplinind rolul de autoritate de contact în raporturile dintre Comisia Europeană și autoritățile publice române și beneficiarii de ajutor de stat, implicați în procedurile din domeniul ajutorului de stat.

În consecință, activitatea de monitorizare desfășurată de către Consiliul Concurenței presupune colectarea, procesarea și verificarea datelor și informațiilor transmise de către furnizorii de ajutor de stat din România, în scopul transmiterii raportării anuale către Comisia Europeană precum și în vederea elaborării Inventarului ajutoarelor de stat acordate în România.

De asemenea, prin actualul cadru național în domeniul procedurilor în domeniul ajutorului de stat, Consiliul Concurenței poate să realizeze controale la fața locului și să solicite furnizorului implementarea unor măsuri pentru a se asigura respectarea condițiilor stabilite în actele normative prin care se instituie măsuri de ajutor de stat/de minimis.

Astfel, în conformitate cu prevederile articolul 26 din *OUG nr 77/2014*:

“(1) Consiliul Concurenței monitorizează la nivel național ajutoarele de stat și de minimis în baza raportărilor, informațiilor și datelor transmise de furnizori.

(2) Consiliul Concurenței poate solicita date și informații de la furnizor atunci când, din informațiile deținute, rezultă că nu au fost respectate condițiile de acordare a ajutoarelor de stat sau de minimis.

(3) În situația în care datele și informațiile transmise de furnizor nu clarifică aspectele sesizate, Consiliul Concurenței poate dispune o acțiune de control la întreprinderea beneficiară a măsurii de sprijin, cu respectarea prevederilor legale în vigoare. Echipa de control a Consiliului Concurenței va fi însoțită de reprezentanții furnizorului.

(4) Concluziile acțiunilor de control ale Consiliului Concurenței se consemnează într-un raport prin care, dacă este cazul, se va solicita furnizorului să întreprindă măsurile ce se impun pentru a fi asigurată respectarea legislației în domeniul

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

ajutoarelor de stat. Furnizorul poate formula, într-un termen de 20 de zile lucrătoare, obiecțiuni care vor fi transmise Consiliului Concurenței spre analiză și opinie.

(5) Furnizorul este obligat să informeze Consiliul Concurenței în termen de 30 de zile lucrătoare de la momentul transmiterii opiniei prevăzute la alin. (4) cu privire la stadiul implementării măsurilor dispuse de Consiliul Concurenței. În cazul neimplementării măsurilor, în același termen prevăzut mai sus, furnizorul va motiva corespunzător acest lucru.

(6) În cazul în care furnizorul nu implementează măsurile prevăzute la alin. (4) și nu își respectă obligația prevăzută la alin. (5), Consiliul Concurenței informează Guvernul României în termen de 10 zile lucrătoare de la expirarea termenului prevăzut la alin. (5) cu privire la acest aspect și cu privire la motivația transmisă de furnizor.”

Totodată, prin introducerea articolului 29 din *OUG nr. 77/2014*, se crează cadrul legal pentru instituirea unei baze de date cuprinzând ajutoarele de stat și de minimis instituite în România, indiferent de sursa de finanțare (fonduri naționale sau europene). Realizarea acestei baze de date contribuie la respectarea cerințelor privind transparența din domeniul ajutorului de stat, dar și la îndeplinirea condiționalităților ex-ante impuse României de către Comisia Europeană în vederea accesării fondurilor europene în perioada de programare 2014-2020.

Astfel, conform articolului 29 din *OUG nr. 77/2014*:

“ (1) Consiliul Concurenței organizează și păstrează registrul ajutoarelor de stat și de minimis acordate în România.

(2) Registrul se completează de către furnizor/administrator, după caz, acesta fiind răspunzător de corectitudinea și completitudinea datelor introduse.

(3) Modalitatea de completare și utilizare a Registrului va fi stabilită prin regulament al Consiliului Concurenței.”

Ca rezultat al activității de monitorizare derulate la nivel național, în plus față de raportarea către Comisia Europeană, Consiliul Concurenței elaborează *Inventarul ajutoarelor de stat acordate în România pentru o perioadă de 3 ani*, alte studii și rapoarte, pe care le transmite Guvernului, ministerelor și altor autorități potențial interesate.

9.4.1. Inventarul ajutoarelor de stat:

Inventarul ajutoarelor de stat reprezintă o bază de date analitică care include ajutoarele de stat acordate în toate sectoarele, inclusiv sectorul SIEG-urilor și ajutoarele de minimis, bază de date care poate furniza lista tuturor reglementărilor legale și/sau administrative care au produs sau produc efecte de natura ajutorului de stat și care permite extragerea de informații statistice relevante.

Inventarierea ajutoarelor de stat presupune un proces de analiză, verificare și introducere într-un sistem de fișe interne ale Consiliului Concurenței a tuturor datelor primite de la furnizori.

Formatul *Inventarului ajutoarelor de stat* este:

INVENTARUL AJUTOARELOR DE STAT (MODEL)

Nr. crt	Furnizor	Denumire furnizor aut. locale	Act normativ	Nr. ajutor	Aid link	Schemă/ad-hoc	Obiectiv principal	Obiectiv secundar	Instrumentul de acordare	Beneficiar	CUI	Localitate	Judet	Cod CAEN
1														
2														
3														

Cuantum ajutor de stat - mii lei										PERIOADA de valabilitate a schemei
2012		2011		2010		Buget local				
Buget de stat	Fond comunitar	Buget de stat	Fond comunitar	Buget de stat	Fond comunitar	2012	2011	2010		

9.4.2. Realizarea de studii de impact:

Pornind de la definiția ajutorului de stat, orice avantaj acordat unor întreprinderi/agenți economici poate avea impact economic, social și chiar asupra calității mediului.

În unele cazuri ajutorul de stat poate fi considerat ca o subvenție ce produce efecte negative asupra mediului concurențial, sau, în alte cazuri, poate interfera

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

cu aspirația Europei de a determina o creștere economică sustenabilă cu orientare către o economie bazată pe eficiența utilizării tuturor resurselor.

Controlul ajutoarelor de stat reprezintă o componentă esențială a politicii în domeniul concurenței și o măsură de protecție necesară pentru menținerea unei concurențe efective și a liberului schimb pe Piața unică.

În acest context, monitorizarea și evaluarea ex-post a măsurilor de ajutor de stat se dovedește necesară pentru toate Statele Membre ale Uniunii Europene, în sensul verificării realizării obiectivelor, cum ar fi a celor legate de eficiența utilizării resurselor, protecția mediului, dezvoltare regională și altele care au fost avute în vedere la inițierea măsurilor respective.

Lecțiile și mai ales experiența dobândită în urma activității de monitorizare și evaluare pot fi transpuse în cele mai bune practici pentru evaluarea măsurilor de sprijin viitoare.

Spre exemplu, scopul ajutorului regional este să promoveze coeziunea economică, socială și teritorială a Statelor Membre. De asemenea, criteriul de selecție a regiunilor eligibile pentru acordarea de ajutoare de stat regionale este bazat numai pe criteriile economice și sociale, cum ar fi PIB/cap de locuitor, rata șomajului și densitatea populației.

Ca urmare, studiul de impact al unui astfel de ajutor se va concentra asupra impactului economic și social al măsurilor în cauză în regiunile respective și nu va urmări impactul asupra calității mediului, eficiența utilizării resurselor etc.

În cazul ajutorului pentru cercetare, dezvoltare și inovare, se va urmări realizarea obiectivelor acestei categorii de ajutor de stat, respectiv creșterea eficienței economice și, prin aceasta, contribuția la dezvoltare sustenabilă ca urmare a rezultatelor concrete obținute în urma derulării activității de cercetare, dezvoltare și/sau inovare.

Obiectivul principal al ajutorului pentru protecția mediului este de a se asigura că măsura respectivă va avea ca rezultat un grad mai mare de protecție a mediului față de cel înregistrat/posibil de atins fără acordarea măsurii de sprijin și, totodată, să se asigure că efectele pozitive obținute prin acordarea ajutorului depășesc efectele negative provocate de distorsionarea concurenței.

De asemenea, și instrumentele de acordare a ajutoarelor de stat pot fi subiecte de analiză a unor studii de impact. În fapt, trebuie determinat cât de bine

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

instrumentele de ajutor vin în întâmpinarea necesităților legitime și aspirațiilor beneficiarilor.

În ceea ce privește quantumul ajutorului de stat, experiența a arătat că un număr mare de ajutoare acordate în cadrul unei scheme, dar de valori mici, crește costurile legate de participarea la program și reduce atractivitatea participării întreprinderilor la programul respectiv.

Analiza studiilor de caz se bazează, în general, pe informații publice disponibile (decizii de autorizare a ajutoarelor de stat, rapoarte anuale publicate, rapoarte și raportări în domeniul ajutorului de stat etc). În unele cazuri, se utilizează chestionare/interviuri și se pot formula scenarii alternative cu situația posibilă în cazul neacordării măsurii de sprijin respective.

De regulă, studiile se aleg pe cât posibil, pe sectoare de activitate, cum ar fi energie, transport, apă, agricultură, etc.

În vederea determinării efectelor generate de implementarea de către instituțiile publice și de către alți furnizori (instituții financiare) din România a unor măsuri de sprijin cu caracter de ajutor de stat, Consiliul Concurenței și-a propus să realizeze analize punctuale, pornind de la obiectivele ce au stat la baza acordării acestora.

Evaluările se realizează în baza prevederilor articolului 26 litera o) din *Legea Concurenței nr. 21/1996*, cu modificările și completările ulterioare, conform cărora Consiliul Concurenței *„realizează studii și întocmește rapoarte privind domeniul său de activitate și furnizează Guvernului, publicului și organizațiilor internaționale specializate informații privind această activitate”*.

Această atribuție vine în concordanță cu prevederile articolului 27 alin. (2) din *Ordonanța de Urgență nr. 77/2014*, conform căreia *„Consiliul Concurenței elaborează (...) și orice alte rapoarte și studii în domeniul ajutorului de stat/de minimis, pe baza Inventarului ajutoarelor de stat, a datelor și informațiilor transmise de furnizori, respectiv a răspunsurilor primite la cererile de informații ale Consiliului Concurenței către furnizori și beneficiari.”*

Cercetările efectuate până în prezent se bazează pe rezultatele obținute în urma acțiunilor de monitorizare realizate atât de autoritatea națională de concurență, respectiv Consiliul Concurenței, cât și de către furnizorii de ajutor de stat, precum și pe rezultatele sondajelor întreprinse în rândul beneficiarilor de ajutor de stat sau ale altor persoane juridice implicate în implementarea măsurilor de ajutor de stat analizate (ex. Agențiile de Dezvoltare Regională etc.).

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Prin intermediul studiilor se dorește realizarea unei analize ex-post a impactului acordării unor ajutoare de stat, care să permită furnizorilor de ajutor de stat, în viitor, să anticipeze și să evalueze, în mod corect, efectele produse de acordarea unor astfel de măsuri asupra situației economice atât a beneficiarului potențial, cât și asupra regiunii în care își desfășoară acesta activitatea, pe fondul menținerii unui mediu concurențial normal.

Consiliul Concurenței își dorește ca rezultatele cercetărilor să fie utilizate ca un instrument de lucru în realizarea obiectivelor politicilor guvernamentale în domeniul ajutorului de stat, în elaborarea și implementarea corespunzătoare a programelor naționale viitoare din cadrul politicii de dezvoltare regională, a politicii energetice, a programelor naționale de cercetare, dezvoltare și inovare, a politicii privind forța de muncă etc.

Până în prezent, Consiliul Concurenței a realizat un număr de 4 studii de impact, care au vizat efectele acordării unor măsuri de ajutor de stat ce au avut ca obiectiv dezvoltarea regională și restructurarea firmelor în dificultate.

Studiul privind *“Impactul economic și social al ajutoarelor de stat cu obiectiv restructurare, acordate întreprinderilor aflate în dificultate”* a vizat măsurile de sprijin acordate înainte de aderarea României la Uniunea Europeană, în cea mai mare parte, întreprinderilor ce urmau să fie privatizate, măsuri care au susținut programe de restructurare cu termen de finalizare în perioada 2008 – 2009 și care au fost autorizate prin decizie individuală de către Consiliul Concurenței.

Studiul privind *“Impactul ajutoarelor de stat acordate în zonele defavorizate din România”* a urmărit efectul economic și social pe care implementarea schemei de ajutor regional l-a avut asupra acestor zone. Au fost analizați un număr foarte mare de agenți economici, s-a urmărit evoluția situației lor economico-financiare, a numărului locurilor de muncă nou-create pe perioada de implementare a schemei etc.

Studiul a încercat realizarea unei mai bune înțelegeri asupra realităților istorice, geografice, economice și sociale a zonelor defavorizate, în vederea reducerii decalajului economic existent nu numai față de alte regiuni ale României, ci și față de alte regiuni ale Uniunii Europene.

Studiul privind *“Impactul economic și social al ajutoarelor de stat acordate agenților economici care operează în zonele libere din România”* a vizat efectele economice și sociale pe care ajutorul regional acordat agenților economici care își desfășurau activitatea în zonele libere l-a avut, nu numai asupra acestor zone, dar și asupra regiunilor în care funcționau zonele libere.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Prin studiul privind *“Impactul economic și social al ajutoarelor de stat acordate agenților economici care operează în parcurile industriale din România”*, Consiliul Concurenței și-a propus elaborarea unei analize referitoare la măsurile de sprijin acordate întreprinderilor care și-au desfășurat activitatea în parcurile industriale ce au obținut acest titlu din partea statului.

Studiile de impact caută să determine dacă instrumentele folosite de autoritățile românești pentru acordarea ajutoarelor de stat, precum și condițiile stabilite la acordarea lor, au atins obiectivele urmărite și, implicit, să conducă la formularea unor recomandări generale privind modul în care trebuie proiectate pe viitor schemele de ajutor, în condițiile respectării prevederilor din reglementările comunitare în domeniul ajutorului de stat.

9.5. MONITORIZAREA AJUTOARELOR DE STAT DIN PERSPECTIVA FURNIZORULUI

Conform prevederilor articolului 25 din *OUG nr. 77/2014*:

“(1) Monitorizarea ajutoarelor de stat sau de minimis acordate se realizează, pentru fiecare măsură în parte, de către furnizorul/administratorul măsurii, după caz. Aceștia pot să realizeze, cu respectarea prevederilor legale în vigoare, controale la fața locului și sunt obligați să verifice respectarea condițiilor de acordare a ajutoarelor și să dispună măsurile ce se impun în situația în care aceste condiții nu au fost respectate”.

Astfel, furnizorul de ajutor are obligația să realizeze, simultan, la nivelul Contractului/Acordului de finanțare, următoarele categorii de monitorizare:

- monitorizarea din perspectiva ajutorului de stat;
- monitorizare din punct de vedere al altor prevederi ale Contractului/Acordului de finanțare.

Monitorizarea realizată din perspectiva ajutorului de stat va urmări următoarele aspecte:

- îndeplinirea obiectivelor schemei de ajutor/ derularea efectivă a activităților finanțate;
- efectuarea doar a cheltuielilor eligibile prevăzute în schemă;
- respectarea intensității maxime admisibile a ajutorului contractat (pe categorii de ajutoare, dacă e cazul);
- respectarea cuantumului maxim al ajutorului;

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

- existența unei separări din punct de vedere contabil între operațiunile curente și cele finanțate din ajutorul de stat;
- respectarea ulterioară a condițiilor de acordare a ajutorului (menținerea investițiilor, a locurilor de muncă etc);
- respectarea aplicării deciziilor Comisiei Europene.

Activitatea de monitorizare derulată de furnizori vizează toate categoriile de ajutoare și este permanentă. Furnizorii au obligația de a transmite Consiliului Concurenței, în formatul solicitat de acesta, datele și informațiile necesare pentru monitorizarea ajutoarelor de stat la nivel național, inclusiv pentru întocmirea rapoartelor și informărilor necesare îndeplinirii obligațiilor României în calitate de Stat Membru al Uniunii Europene. Furnizorii răspund, potrivit legii, pentru realitatea și corectitudinea datelor și informațiilor transmise Consiliului Concurenței.

Furnizorii au obligația de a păstra datele/informațiile/documentele privind ajutoarele acordate pentru minimum 10 ani.

Obligațiile furnizorilor își au corespondent în obligațiile legale ale beneficiarilor de ajutoare de stat/*de minimis*. Astfel, și aceștia sunt obligați să:

- țină evidențe specifice privind ajutoarele de stat primite, conform condițiilor stabilite de furnizori pentru fiecare schemă de ajutor sau ajutor individual;
- transmită toate datele, informațiile și documentele solicitate de furnizori sau de Consiliul Concurenței, în termenele stabilite de aceștia;
- mențină datele/informațiile/documentele privind acordarea ajutoarelor de stat/*de minimis* pentru minim 10 ani de la acordarea ajutorului.

Beneficiarii de ajutor de stat răspund, potrivit legii, pentru realitatea și corectitudinea datelor și informațiilor transmise Consiliului Concurenței și furnizorilor.

Monitorizarea se va derula:

- pe parcursul Contractului/Acordului de finanțare (până la ultima plată);
- ulterior, pentru verificarea condițiilor asociate acordării ajutorului.

Furnizorul va trebui să monitorizeze schema și din următoarele puncte de vedere:

- termen de valabilitate a schemei;
- încadrarea în bugetul total;

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

- încadrarea în numărul maxim de beneficiari;
- modificarea prevederilor naționale sau comunitare.

9.5.1. Monitorizarea ajutoarelor de stat efectuată de Ministerul Finanțelor Publice:

Ministerul Finanțelor Publice monitorizează atât schemele de ajutoare pe care le-a implementat, cât și ajutoarele de stat ad-hoc pe care le-a acordat.

În continuare, vom prezenta, exemplificativ, modul în care se derulează activitatea de monitorizare a unei scheme, respectiv a unui ajutor ad-hoc, la nivelul Ministerului Finanțelor Publice.

9.5.1.1. Monitorizarea unei scheme de ajutor de stat regional administrată de Ministerul Finanțelor Publice:

Pentru a urmări modul de utilizare a ajutoarelor de stat, Ministerul Finanțelor Publice întreprinde permanent activități de monitorizare pentru ajutoarele de stat acordate în baza schemelor de ajutor de stat și ajutorului individual administrate.

Acțiunile de monitorizare întreprinse de Ministerul Finanțelor Publice, precum și obligațiile pe care întreprinderile beneficiare de ajutor de stat trebuie să le îndeplinească, sunt prevăzute în actele normative în baza cărora sunt instituite schemele de ajutor de stat. Aceste aspecte sunt detaliate în Ghidurile solicitantului elaborate pentru fiecare schemă de ajutor de stat, ghiduri care sunt publicate pe pagina Internet a Ministerului Finanțelor Publice.

Activitatea de monitorizare desfășurată de Ministerul Finanțelor Publice intervine în următoarele etape de implementare a schemelor de ajutor de stat:

a. De la momentul obținerii acordului de finanțare până la ultima plată a ajutorului de aferent fiecărui proiect de investiții aprobat spre finanțare:

În această etapă, Ministerul Finanțelor Publice monitorizează îndeplinirea de către întreprinderile beneficiare de ajutor a următoarelor obligații:

- demararea investiției și informarea Ministerului Finanțelor Publice în termenul prevăzut în actul normativ de acordare;
- implementarea *Proiectului de investiții* și a *Planului de creare a locurilor de muncă* pentru care au solicitat finanțare în termenii și condițiile asumate prin documentația care a stat la baza emiterii *Acordului pentru finanțare*;

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

- informarea Ministerului Finanțelor Publice în termenul prevăzut în schemă, în cazul în care *Planul de investiții și/sau Planul de creare a locurilor de muncă* înregistrează modificări;
- prezentarea, la fiecare plată, a unei *Scrisori de garanție* corespunzătoare ajutorului de stat. *Scrisoarea de garanție* are cel puțin valoarea ajutorului de stat plătit și solicitat a fi plătit⁹⁶;
- menținerea investiției și a locurilor de muncă existente la data depunerii *Cererii de acord pentru finanțare* (cu excepția cazului în care investiția inițială constă în înființarea unei noi unități), precum și locurile de muncă nou create;
- realizarea contribuției la dezvoltarea regională în cuantumul prevăzut în *Acordul pentru finanțare*.

Plata ajutorului de stat se face pe baza unei *Cereri de plată a ajutorului de stat*, ținând cont de efectuarea de către întreprindere a cheltuielilor eligibile aferente proiectului și de îndeplinirea condițiilor prevăzute în *Acord*, în limita sumelor prevăzute în acesta.

Cererea de plată a ajutorului de stat, însoțită de documentele justificative, este analizată la sediul Ministerului Finanțelor Publice, verificându-se din punct de vedere al conformității în raport cu prevederile schemei de ajutor de stat, și cu datele care au stat la baza emiterii *Acordului pentru finanțare*.

În cazul în care se constată lipsa unor documente sau neconcordanțe între datele și informațiile transmise, Ministerul Finanțelor Publice transmite întreprinderii o solicitare de completare a *Cererii de plată a ajutorului de stat* sau o adresă prin care se comunică returnarea documentației în vederea refacerii acesteia.

În cazul în care, din analiza *Cererii de plată a ajutorului de stat*, rezultă existența unor neconcordanțe între datele prezentate, a căror remediere impune refacerea unora din documentele prezentate, *Cererea de plată a ajutorului de stat* este returnată întreprinderii solicitante, cu adresă de înaintare. În adresă se menționează motivul returnării și documentele care conțin inadvertențe.

După ce întreprinderea transmite toate documentele solicitate, prin Registratura generală a Ministerului Finanțelor Publice, se reia procesul de analiză a *Cererii de plată a ajutorului de stat*.

În acest caz, termenul legal prevăzut în actul normativ de acordare a ajutorului, în care urmează să se facă virarea efectivă a ajutorului de stat, curge de la data când *Cererea* este considerată completă, respectiv de la data înregistrării la

⁹⁶ Obligație prevăzută doar în *HG nr. 797/2012*.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

registratura generală a Ministerului Finanțelor Publice a ultimei completări a *Cererii de plată a ajutorului de stat*.

În cazul în care se constată că *Cererea de plată a ajutorului de stat* este completă, Ministerul Finanțelor Publice comunică întreprinderii perioada în care se va derula controlul.

Echipa de control din cadrul Ministerului Finanțelor Publice se deplasează la sediul social și/sau punctul de lucru al întreprinderii și **verifică la fața locului**:

- conformitatea și veridicitatea documentelor aferente cheltuielilor eligibile efectuate și înregistrate în evidențele contabile cu documentele justificative anexate decontului transmis de întreprindere;
- conformitatea și veridicitatea informațiilor cuprinse în documentele transmise de întreprindere aferente stadiului realizării /menținerii, după caz, a investiției inițiale, realizării contribuției întreprinderii la dezvoltarea regională;
- documentele contabile, în vederea constatării eventualei acordări a unor alte ajutoare de stat pentru aceleași costuri eligibile;
- conformitatea și veridicitatea declarațiilor și documentelor aferente altor condiții menționate în *Acordul pentru finanțare* sau în actul normative de acordare a ajutorului de stat;
- existența fizică a activelor aferente investiției inițiale în locațiile în care aceasta s-a realizat.

În urma analizei documentelor și a verificării la fața locului, reprezentanții Ministerului Finanțelor Publice întocmesc un *Raport de finanțare*, prin care se propune, după caz:

- plata ajutorului de stat aferent cheltuielilor eligibile efectuate și prevăzute în *Cererea de plată a ajutorului de stat*;
- plata parțială a ajutorului de stat aferent cheltuielilor eligibile efectuate și prevăzute în *Cererea de plată a ajutorului de stat*;
- respingerea *Cererii de plată a ajutorului de stat*.

În situația plății parțiale a ajutorului de stat solicitat aferent cheltuielilor eligibile efectuate, Ministerul Finanțelor Publice transmite o comunicare prin care întreprinderea este informată în legătură cu plata parțială a ajutorului de stat solicitat prin *Cererea de plată a ajutorului de stat*, precum și cu privire la motivele care au stat la baza acestei decizii.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

b. Verificarea menținerii investițiilor/locurilor de muncă create:

În vederea asigurării îndeplinirii condițiilor prevăzute în schemele de ajutor de stat regional referitoare la menținerea investiției și a locurilor de muncă, precum și a stadiului realizării contribuției la dezvoltarea regională, anual, Ministerul Finanțelor Publice realizează verificări la fața locului, la întreprinderile care au beneficiat de ajutor de stat. Verificările se derulează pe o perioadă de 5 ani de la finalizarea investiției, respectiv de la data efectuării primei plăți a ajutorului de stat aferent fiecărui loc de muncă creat.

Verificările anuale la fața locului, la întreprinderea beneficiară de ajutor de stat, se realizează de către o echipă de control din cadrul Ministerului Finanțelor Publice, echipă care verifică documentele necesare.

În perioada de monitorizare, anual, întreprinderea transmite Ministerului Finanțelor Publice, pe baza ultimelor situații financiare încheiate și înregistrate la autoritățile competente, informații privind:

- menținerea investiției inițiale;
- realizarea contribuției întreprinderii la dezvoltarea regională;
- menținerea locurilor de muncă create ca urmare a realizării proiectului de investiții;
- *Scrisoarea de garanție* impusă de prevederile articolului 2 litera o) din *HG nr. 797/2012*.

După verificarea la fața locului, reprezentanții Ministerului Finanțelor Publice întocmesc o *Notă de constatare unilaterală* privind verificarea la fața locului a îndeplinirii condițiilor privind menținerea investiției și a locurilor de muncă, precum și a stadiului realizării contribuției la dezvoltarea regională. Un exemplar se transmite întreprinderii spre informare.

De asemenea, reprezentanții Ministerului Finanțelor Publice întocmesc un *Raport de monitorizare* în care prezintă constatările din verificarea la fața locului și concluzii referitoare la respectarea condițiilor prevăzute de schema de ajutor de stat.

În cazul în care se constată nerespectarea condițiilor prevăzute de schema de ajutor de stat, precum și de *Acordul pentru finanțare*, se propune revocarea *Acordului pentru finanțare* și recuperarea ajutorului de stat plătit.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

9.5.1.2. Monitorizarea unui ajutor de stat regional ad-hoc acordat de Ministerul Finanțelor Publice:

a. Monitorizarea în cadrul procedurii de plată a ajutorului de stat:

Ajutorul de stat individual este acordat după ce Direcția Generală de Administrare a Marilor Contribuabili din cadrul Agenției Naționale de Administrare Fiscală (DGAMC) analizează *Cererea de eliberare a tranșei de ajutor de stat*, însoțită de documentele justificative și după efectuarea verificării în amplasamentul unde beneficiarul a realizat investiția.

Verificarea în amplasament se realizează ulterior depunerii de către beneficiar a cererii de eliberare a tranșei de ajutor de stat, însoțită de documentele justificative, și analizării acestora de către DGAMC.

Echipa de control formată din reprezentanții DGAMC și cei ai Direcției Generale Finanțe Publice verifică în amplasament realitatea și exactitatea operațiunilor economico-financiare legate de cheltuielile eligibile și existența activelor corporale, conform înscrisurilor contabile.

De asemenea, în amplasament echipa de control efectuează, în special, o verificare a următoarelor elemente:

- existența fizică a activelor corporale reprezentând cheltuieli eligibile, în legătură cu care se solicită eliberarea tranșei de ajutor de stat;
- existența fizică a activelor corporale achiziționate și pentru care s-au eliberat anterior tranșe ale ajutorului de stat;
- conformitatea documentelor justificative depuse împreună cu *Cererea de eliberare a tranșei de ajutor de stat*;
- corelarea cheltuielilor eligibile pentru care se solicită finanțarea cu cheltuielile cuprinse în proiectele de investiții;
- oricare alte informații și documente necesare pentru a se verifica respectarea prevederilor actului de acordare a ajutorului ad-hoc.

În baza verificărilor efectuate și a procesului-verbal de constatare, DGAMC va emite o decizie:

- de acordare, totală sau parțială, a tranșei de ajutor de stat;
- de neacordare a tranșei de ajutor de stat, sau
- de recuperare totală sau parțială a tranșelor de ajutor de stat acordate pentru unul sau mai mulți ani investiționali anteriori, precum și a dobânzilor aferente, calculate în condițiile prevăzute de *OUG nr. 77/2014*.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

b. Verificarea îndeplinirii obligației de menținere a investiției:

În conformitate cu reglementările comunitare și cu prevederile actului normativ care instituie ajutorul ad-hoc, beneficiarul este obligat să mențină investiția în amplasament pe o perioadă de 5 ani de la data finalizării proiectelor de investiții.

În vederea verificării îndeplinirii condiției de menținere a investiției, DGAMC efectuează anual câte o verificare în amplasament, timp de 5 ani de la data finalizării proiectelor de investiții.

9.6. PROCEDURA DE RAPORTARE A AJUTOARELOR DE STAT/DE MINIMIS DE CĂTRE FURNIZORII DE AJUTOR

Conform prevederilor articolului 25 din *OUG nr. 77/2014*:

” (2) Furnizorii de ajutor sunt obligați să pună la dispoziția Consiliului Concurenței, în formatul solicitat de acesta, toate datele și informațiile necesare pentru monitorizarea ajutoarelor de stat sau de minimis la nivel național, inclusiv pentru întocmirea inventarului ajutoarelor de stat și de minimis și a rapoartelor și informărilor necesare îndeplinirii obligațiilor României în calitate de Stat Membru al Uniunii Europene.”

În acest sens, prin *Ordinul Președintelui Consiliului Concurenței nr. 175/2007* a fost pus în aplicare *Regulamentul privind procedurile de monitorizare a ajutoarelor de stat* (Regulamentul de monitorizare).

Furnizorii transmit anual Consiliului Concurenței, în vederea actualizării *Inventarului ajutoarelor de stat*, datele și informațiile prevăzute de *Regulamentul de monitorizare* în *Anexele nr. 1-5*, pentru anul de raportare, precum și date pentru 2 ani anteriori anului de raportare, până la data de 31 martie a anului următor anului de raportare.

Raportarea se transmite Consiliului Concurenței atât în format electronic editabil, cât și pe suport fizic.

Furnizorii de ajutor de stat au responsabilitatea datelor și informațiilor transmise către Consiliul Concurenței.

Datele privind ajutoarele de stat acordate pentru ultimii doi ani anteriori anului de raportare pot suferi corecții (dacă, de exemplu, pentru ultimul an, ajutorul de stat a fost estimat, în următorul an se va raporta valoarea efectiv acordată), în sensul actualizării acestora.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

Furnizorii de ajutor de stat au responsabilitatea datelor și informațiilor transmise către Consiliul Concurenței.

Astfel, în anul 2015, furnizorii vor întocmi fișele specifice prevăzute de *Regulamentul de monitorizare* și le vor transmite în format electronic, cât și pe suport fizic, până la data de 31 martie 2015 pentru ajutoarele de stat plătite/acordate efectiv/puse la dispoziția beneficiarilor în perioada 01.01.2014 – 31.12.2014, calculate în moneda națională, precum și date și informații actualizate pentru anii 2012 și 2013.

În cazul în care datele și informațiile nu sunt corecte sau sunt incomplete, Consiliul Concurenței poate solicita informații suplimentare de la furnizorii de ajutor de stat și dacă este necesar poate efectua controale la fața locului.

Regulamentul de monitorizare prevede în mod expres întocmirea a câte unei *Fișe de raportare* pentru fiecare schemă de ajutor de stat/ajutor individual.

Raportarea se concretizează prin completarea următoarelor Anexe:

- *Anexa nr. 1* – Fișă generală pentru ajutoarele de stat acordate;
- *Anexa nr. 2* – Fișă privind ajutoarele de stat din categoriile exceptate de la obligația notificării;
- *Anexa nr. 3* – Fișă privind ajutoarele *de minimis*;
- *Anexa nr. 4* - Fișă privind ajutoarele de stat acordate pentru sectorul agricultură;
- *Anexa nr. 5* – Fișă privind ajutoarele de stat acordate pentru piscicultură.

Acestea vor fi completate cu următoarele informații:

- titlul măsurii;
- baza legală;
- numărul ajutorului;
- categoria ajutorului;
- data la care a încetat acordarea ajutorului;
- cofinanțare;
- obiectivele acordării ajutorului de stat;
- regiunea;
- originea ajutorului de stat;
- modalitatea de acordare a ajutorului de stat;
- descrierea instrumentelor de acordare a ajutorului de stat;
- tipul ajutorului de stat;
- condițiile de acordare a ajutorului;

- beneficiarii ajutorului de stat;
- sectorul de activitate în care operează beneficiarii de ajutor de stat;
- cuantumul sumelor acordate ca ajutor anual, în perioada de raportat;
- date privind modul de determinare a ajutorului de stat;
- observații.

O atenție deosebită trebuie acordată în procesul de raportare, completării corecte a *Fișelor de raportare*, mai ales în ceea ce privește obiectivul avut în vedere de furnizor.

Lista obiectivelor posibil de completat în *Fișele de raportare* este prezentată în tabelul următor:

Cod	Clasificarea obiectivelor
1.1.	➤ Agricultura
1.2.	➤ Pescuit
2.	➤ Obiective orizontale
2.1.	○ Cercetare-dezvoltare
2.2.	○ Inovare
2.3.	○ Mediul înconjurător
2.4.	○ Întreprinderi mici și mijlocii
2.5.	○ Comerț, export
2.6.	○ Economisirea energiei
2.7.	○ Salvarea firmelor aflate în dificultate
2.8.	○ Restructurarea firmelor aflate în dificultate
2.9.	○ Închidere
2.10.	○ Ocuparea forței de muncă
2.11.	○ Formare profesională
2.12.	○ Capital de risc
2.13.	○ Alte obiective
3.	➤ Obiective sectoriale (sectoare sensibile)
3.1.	○ Oțel
3.2.	○ Construcții navale
3.3.	○ Fire și fibre sintetice
3.4.	○ Autovehicule
3.5.	○ Alte sectoare din industria prelucrătoare
3.6.	○ Cărbune: ajutoare pt. producția curentă
3.7.	○ Cărbune: alte ajutoare

3.8.	○ Transporturi, din care:
3.8.1.	- Transport feroviar
3.8.2.	- Transport aerian
3.9.	○ Turism
3.10.	○ Servicii financiare
3.11.	○ Alte obiective
4.	➤ Obiective regionale
4.1.	○ Zone pentru care au fost elaborate programe naționale de dezvoltare regională, altele decât zonele defavorizate
4.2.	○ Zone defavorizate
5.	➤ Cultura și conservarea patrimoniului
6.	➤ Ajutoare de stat cu caracter social
7.	➤ Ajutoare de stat pentru înlăturarea efectelor cauzate de dezastre naturale
8.	➤ Ajutoare de minimis
9.	➤ Ajutoare de stat acordate pentru servicii de interes economic general
10.	➤ Ajutoare de stat acordate în baza Cadrului Temporar

Metodele de evaluare a cuantumului ajutorului de stat se bazează pe prevederile incluse în actele normative prin care s-a instituit o schemă de ajutor de stat sau s-a acordat un ajutor individual, luând în considerare și regulamentele comunitare specifice fiecărui tip de ajutor de stat.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

10. RECUPERAREA AJUTOARELOR DE STAT

Acordarea unui ajutor de stat/*de minimis* fără respectarea legislației comunitare și naționale în domeniul ajutorului de stat, respectiv acordarea unui ajutor de stat incompatibil, impune necesitatea recuperării acestuia în scopul asigurării unui mediu concurențial normal.

Curtea Europeană de Justiție a reconfirmat, în multe cazuri⁹⁷, faptul că scopul final al recuperării unui ajutor este restabilirea situației anterioare acordării ajutorului, respectiv eliminarea oricărui avantaj economic de care a beneficiat întreprinderea în mod ilegal. Astfel, recuperarea este o consecință logică a faptului că respectivul ajutor este incompatibil⁹⁸ și nu este legată de forma în care s-a acordat inițial ajutorul⁹⁹.

Situația ex-ante este restabilită prin recuperarea integrală a ajutorului de la întreprinderea care a beneficiat a acesta, împreună cu dobânzile aferente. Prin rambursarea ajutorului, beneficiarul renunță la avantajul pe care l-a primit în defavoarea concurenților săi¹⁰⁰. Obiectivul principal al recuperării este de eliminare a distorsionării concurenței cauzată de avantajul economic acordat prin primirea unui ajutor ilegal¹⁰¹.

Recuperarea ajutorului trebuie să aibă loc imediat - termenul prevăzut de reglementările comunitare este de 4 luni de la momentul emiterii deciziei Comisiei Europene, timp în care Statul Membru trebuie să recupereze integral ajutorul.

Recuperarea unui ajutor de stat este un proces foarte dificil și neuniform la nivelul Uniunii Europene. Statisticile Comisiei Europene arată faptul că sunt destul de puține cazurile în care recuperarea s-a realizat imediat, existând și cazuri în care procesul a durat până la 20 de ani. Principala motivație a acestei neuniformități este legată de conflictul de interese: pe de-o parte, Statul Membru a acordat ajutorul în mod ilegal, iar pe de altă parte acesta este obligat să lucreze, împreună cu Comisia pentru recuperarea acestuia.

Un pas important în uniformizarea procesului de recuperare a ajutorului de stat, l-a reprezentat *Comunicarea CE din 2007 pentru o punere în aplicare eficientă a deciziilor Comisiei de obligare a Statelor Membre să recupereze ajutorul de stat*

⁹⁷ Cazul C 142/87 *Belgia vs Comisia Europeană*, 1990 ECR.

⁹⁸ Hotărârea în cazul C 277/2000 *Germania vs. Comisia Europeană*, 2004, ECR.

⁹⁹ Cazul C99/2002 *Italia vs Comisia Europeană* și în cazul C 207/2005 *Comisia Europeană vs Italia*.

¹⁰⁰ Cazurile T-111/01 și T-133/01 *Saxonia Edelmetalle vs Comisia Europeană*.

¹⁰¹ Cazurile T-111/01 și T-133/01 *Saxonia Edelmetalle vs Comisia Europeană*.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

*illegal și incompatibil*¹⁰², care a stabilit principiile după care trebuie să se realizeze punerea în aplicare a deciziilor emise de Comisia Europeană în ceea ce privește recuperarea, impunând totodată aplicarea așa numitului principiu Deggendorf¹⁰³.

10.1. PREVEDERI COMUNITARE ÎN DOMENIUL RECUPERĂRII AJUTOARELOR DE STAT

Reglementările europene relevante în domeniul recuperării ajutoarelor de stat ilegale sunt:

- *Regulamentul CE nr. 659/1999 de stabilire a normelor de aplicare a articolului 93 din Tratatul CE, modificat de Regulamentul UE nr. 734/2013;*
- *Comunicarea din partea Comisiei pentru o punere în aplicare eficientă a deciziilor Comisiei de obligare a Statelor Membre să recupereze ajutorul de stat ilegal și incompatibil (2007/C 272/05).*

În conformitate cu reglementările comunitare în domeniul ajutorului de stat, în cazul în care Comisia Europeană constată că există îndoieli privind compatibilitatea unei măsuri notificate cu Piața comună, după o examinare preliminară, aceasta poate decide să inițieze procedura oficială de investigație¹⁰⁴.

În cazul ajutoarelor ilegale sau utilizate abuziv, Comisia Europeană emite o decizie pentru ca Statul Membru în cauză să ia toate măsurile necesare pentru recuperarea ajutorului de la beneficiar.

Atunci când adoptă decizii negative în cazuri de ajutor ilegal, Comisia decide ca Statul Membru în cauză să ia toate măsurile necesare pentru recuperarea ajutorului de la beneficiar (denumită „*decizie de recuperare*”). Comisia nu solicită recuperarea ajutorului în cazul în care aceasta ar contraveni unui principiu general de drept comunitar.

În cazul ajutoarelor ilegale care nu sunt compatibile cu Piața comună, în vederea restabilirii concurenței efective, ajutorul care urmează să fie recuperat în temeiul unei *decizii de recuperare* trebuie să includă dobânda calculată pe baza unei rate adecvate, fixate de Comisie. Dobânda se datorează de la data la care ajutorul ilegal a fost pus la dispoziția beneficiarului până la data recuperării sale.

¹⁰² Jurnalul Oficial nr. C 272/4.

¹⁰³ O întreprindere nu poate să primească un ajutor de stat în cazul în care există o decizie de recuperare privind respective întreprindere care nu a fost pusă în aplicare.

¹⁰⁴ A se vedea *Regulamentul CE nr. 659/1999 de stabilire a normelor de aplicare a art. 93 din Tratatul CE, cu modificările și completările ulterioare*, publicat în Jurnalul Oficial al Comunităților Europene L 83/1, 27.03.1999, p. 1-9.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

Recuperarea se efectuează fără întârziere și în conformitate cu procedurile legislației naționale a Statului Membru în cauză, cu condiția ca acestea să permită executarea imediată și efectivă a deciziei Comisiei. În acest scop și în eventualitatea unei proceduri derulate în fața instanțelor naționale, Statele Membre în cauză parcurg toate etapele necesare permise de legislațiile naționale respective, inclusiv măsuri provizorii, fără a aduce atingere dreptului comunitar.

Deoarece utilizarea abuzivă a ajutorului poate avea asupra funcționării pieței comune efecte similare cu cele ale ajutorului ilegal, ea este tratată în temeiul unor proceduri similare.

În cazul în care Comisia are îndoieli serioase privind respectarea deciziilor sale, aceasta trebuie să aibă la dispoziția sa instrumente suplimentare care să îi permită obținerea informațiilor necesare privind stadiul recuperării. În acest scop, vizitele de control la fața locului sunt un instrument adecvat și util, mai ales în cazurile de posibilă utilizare abuzivă a ajutorului¹⁰⁵.

10.2. EXECUTAREA UNEI DECIZII DE RECUPERARE DE CĂTRE INSTANȚELE NAȚIONALE

În cazurile în care se constată acordarea unui ajutor incompatibil, ca principiu, Comisia Europeană va dispune recuperarea acestuia. Există însă posibilitatea ca recuperarea să nu fie dispusă dacă acest lucru ar fi contrar principiilor legislației comunitare¹⁰⁶ sau în cazuri justificate¹⁰⁷.

Legislația comunitară stabilește că recuperarea unui ajutor de stat trebuie făcută de îndată și în mod efectiv. Un Stat Membru nu poate invoca aspecte de natură procedurală naționale pentru a împiedica implementarea unei decizii a Comisiei Europene.

O evaluare a jurisprudenței arată că instanțele comunitare au interpretat noțiunea de „imposibilitate absolută” într-un mod foarte restrictiv. Instanțele au confirmat în repetate ocazii că un Stat Membru nu poate invoca norme ale legislației sale naționale, cum ar fi normele naționale de prescripție¹⁰⁸ sau absența unui titlu de recuperare din legislația internă¹⁰⁹, pentru a justifica

¹⁰⁵ A se vedea *Regulamentul CE nr. 659/1999 de stabilire a normelor de aplicare a art. 93 din Tratatul CE*, cu modificările și completările ulterioare, publicat în Jurnalul Oficial al Comunităților Europene L 83/1, 27.03.1999, p. 1-9.

¹⁰⁶ Articolul 14 din *Regulamentul 659/1999*.

¹⁰⁷ *Decizia CE 92/329/EEC Italia vs Comisia Europeană* – nu s-a dispus recuperarea ajutorului datorită perioadei lungi de timp care a trecut de la acordarea ajutorului până la adoptarea deciziei Comisiei.

¹⁰⁸ Cauza C-24/95, *Alcan*, [1997] ECR 1591, considerentele (34)-(37).

¹⁰⁹ Cauza C-303/88, *Italia v Comisia*, [1991] ECR I-1433.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

imposibilitatea respectării unei decizii de recuperare¹¹⁰. În același mod, Curtea Europeană de Justiție a susținut că obligația de recuperare nu este afectată de circumstanțe legate de situația economică a beneficiarului. Ea a precizat că o companie aflată în dificultăți financiare nu constituie dovadă că recuperarea este imposibilă¹¹¹.

În aceste circumstanțe, instanța a subliniat că absența oricăror active recuperabile reprezintă singura modalitate pentru un Stat Membru de a dovedi imposibilitatea absolută de recuperare a ajutorului¹¹².

Într-o serie de cauze, Statul Membru a susținut că s-a aflat în imposibilitatea de executare a deciziei de recuperare din cauza dificultăților administrative și tehnice (de exemplu, numărul foarte ridicat de beneficiari implicați). Instanța a refuzat în mod consecvent să accepte faptul că astfel de dificultăți constituie o imposibilitate absolută de recuperare¹¹³.

În cele din urmă, chiar și teama de dificultăți interne insurmontabile nu poate justifica neîndeplinirea de către un Stat Membru a obligațiilor sale conform dreptului comunitar¹¹⁴.

10.3. CONȚINUTUL DECIZIILOR DE RECUPERARE

10.3.1. Valoarea ajutorului:

În general, deciziile Comisiei Europene prin care se dispune recuperarea conțin și valoarea ajutorului de stat care trebuie recuperate, precum și dobânzile aferente stabilite până la un moment precizat în decizie. Însă, Comisia Europeană nu este obligată să stabilească această valoare, mai ales în cazurile în care valoarea ajutorului trebuie stabilită pe baza unor informații pe care Statul Membru nu le-a pus la dispoziție¹¹⁵.

Cuantificarea ajutorului rezultă dintr-o bună colaborare între Statele Membre și Comisia Europeană. Din perspectiva forului comunitar, indicarea informațiilor necesare pentru identificarea ajutorului și a momentului de la care acesta este considerat incompatibil sunt suficiente pentru a permite Statului Membru stabilirea valorii ajutorului¹¹⁶.

¹¹⁰ Cauza C-52/84, *Comisia v Belgia*, [1986] ECR 89, considerentul (9).

¹¹¹ Cauza C-52/84, *Comisia v Belgia*, citată la nota de subsol de mai sus, considerentul (14).

¹¹² Cauza C-499/99, *Comisia v Spania*, [2002] ECR I-06301.

¹¹³ Cauza C-280/95, *Comisia v Italia*.

¹¹⁴ Cauza C-6/97, *Italia v Comisia*, [1999] ECR I-2981, considerentul (34).

¹¹⁵¹¹⁵ Cauza C 382/99 *Olanda vs Comisia*, 2002 ECR I-5163, considerentul 91.

¹¹⁶ Cauza C 480/98 *Spania vs Comisia*.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

O altă posibilitate pe care o are la îndemână forul comunitar, este de a indica o valoare minimă și una maximă a ajutorului ce trebuie recuperate, lasând în sarcina Statului Membru stabilirea valorii absolute a ajutorului.

10.3.2. Dobânda:

Întrucât scopul recuperării este restabilirea situației anterioare, ajutorul de stat trebuie recuperat împreună cu dobânzile aferente, calculate de la momentul la care a ajutorul a fost pus la dispoziție până la recuperarea efectivă.

În acest caz, este responsabilitatea Comisiei de a stabili momentul de la care se calculează dobânzile, rata dobânzii fiind calculate conform metodologiei stabilite de Comisie în legislația secundară¹¹⁷:

”(1) Rata dobânzii ce urmează să se aplice este rata în vigoare la data la care ajutorul ilegal a fost pus la dispoziția beneficiarului pentru prima dată.

(2) Rata dobânzii se aplică pe o bază compusă până la data recuperării ajutorului. Dobânzile acumulate pe parcursul anului precedent produc dobânzi în fiecare an următor.

(3) Rata dobânzii prevăzută la alineatul (1) se aplică de-a lungul întregii perioade până la data recuperării. Cu toate acestea, în cazul în care trec mai mult de cinci ani de la data la care ajutorul ilegal a fost pus la dispoziția beneficiarului pentru prima dată până la data recuperării ajutorului, rata dobânzii se recalculează la intervale de cinci ani, având ca bază rata în vigoare în momentul recalculării.”

10.3.3. Termenul limită:

În trecut, deciziile de recuperare ale Comisiei specificau un termen unic de două luni, perioadă în care Statului Membru în cauză i se cerea să comunice Comisiei măsurile pe care le-a luat pentru a se respecta o decizie dată. Instanța a admis că acest termen trebuie considerat ca data limită pentru executarea deciziei Comisiei¹¹⁸.

Curtea de Justiție a hotărât, ulterior, că orice contacte sau negocieri între Comisie și Statul Membru, în contextul executării deciziei Comisiei, nu pot scuti Statul Membru de datoria de a lua toate măsurile necesare pentru executarea deciziei în limita de timp prescrisă¹¹⁹.

¹¹⁷ Regulamentul 794/2004 și Comunicare al Comisiei privind revizuirea metodei de stabilire a ratelor de referință și de scont.

¹¹⁸ Cauza C-207/05, *Comisia v Italia*, [2006] ECR I-00070, considerentele (31)-(36); a se vedea, de asemenea, cauza C-378/98, *Comisia v Belgia*, [2001] ECR I-5107, considerentul (28) și cauza C-232/05, *Comisia v Franța*, citată la nota de subsol 9 de mai sus.

¹¹⁹ Cauza C-5/86, *Comisia v Belgia*, [1987] ECR 1773.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Comisia admite că, în majoritatea cazurilor, termenul limită de două luni pentru executarea deciziilor sale este prea scurt. În consecință, aceasta a hotărât să prelungească la patru luni termenul limită pentru executarea deciziilor de recuperare. În concluzie, Comisia va preciza două termene în deciziile sale:

- un prim termen de două luni de la intrarea în vigoare a deciziei, perioadă în care Statul Membru trebuie să informeze Comisia cu privire la măsurile propuse sau luate,
- un al doilea termen de patru luni de la intrarea în vigoare a deciziei, perioadă în care decizia Comisiei trebuie să fie deja executată.

Dacă un Stat Membru întâmpină dificultăți mari care îl împiedică să respecte oricare din aceste două termene limită, el trebuie să informeze Comisia cu privire la aceste dificultăți, furnizând o justificare adecvată. Comisia poate decide să prelungească termenul limită, conform principiului cooperării loiale¹²⁰.

10.3.4. Efectul direct al deciziilor Comisiei Europene:

Curtea Europeană de Justiție a stabilit că, atâta timp cât deciziile Comisiei conțin o obligație clară și precisă, acestea sunt direct aplicabile Statului Membru în cauză. O eventuală contestare a deciziei Comisiei Europene prin care se dispune recuperarea unui ajutor de stat nu are ca efect direct suspendarea executării acesteia, decât în cazul în care Curtea Europeană de Justiție a dispus, în mod explicit, acest lucru.

10.3.5. Părțile afectate de decizia Comisiei Europene:

În general, ajutorul trebuie să fie rambursat autorității care l-a acordat inițial. Decizia Comisiei nu indică, în mod normal, care este această autoritate. De exemplu, în cazul în care ajutorul a fost acordat de către o companie de stat către o subsidiară, ajutorul trebuie să fie plătit de această subsidiară către compania-mamă. Nu este permis ca compania-mamă să plătească în locul subsidiarei, exceptând cazul în care se poate demonstra că aceasta a beneficiat de ajutor¹²¹.

În marea majoritate a cazurilor, deciziile Comisiei indică beneficiarul ajutorului care trebuie să ramburseze ajutorul. Ajutorul trebuie recuperat de la întreprinderea care a beneficiat de acesta. În cazul ajutorului utilizat abuziv, recuperarea trebuie realizată de așa manieră încât întreprinderea care a

¹²⁰ Cauza C-207/05, *Comisia v Italia* (2006), hotărârea din 1 iunie 2006.

¹²¹ Hotărârea în cauza *Bremer Vulcan*, în care Decizia Comisiei a fost anulată pentru că a calificat ca fiind beneficiară de ajutor de stat nu doar subsidiara, ci și compania mamă, dar fără a demonstra că aceasta (compania-mamă) a beneficiat de fapt de ajutor.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

beneficiat efectiv de ajutor, și care poate să nu fie aceeași cu întreprinderea care a primit ajutorul, așa cum este stabilită în decizia de autorizare a Comisiei Europene¹²².

Există cazuri în care Comisia Europeană nu indică în mod direct beneficiarul sau cazuri în care beneficiarul s-a modificat (fuziuni, lichidări, vânzare de active). În aceste situații, Statul Membru trebuie să întreprindă toate măsurile pentru a identifica beneficiarul de ajutor de stat și să recupereze ajutorul de la acesta.

De exemplu, în cazul Alfa Romeo¹²³, Comisia a decis că infuzia de capital făcută în 1985 și 1986 la această companie prin trustul "Finmeccanica", trust deținut de stat, reprezintă ajutor de stat ilegal și incompatibil și, în consecință, a decis recuperarea acestui ajutor împreună cu dobânzile aferente. Până la momentul emiterii deciziei de recuperare, principalele active ale companiei Alfa Romeo au fost vândute companiei Fiat. Persoana juridică care beneficiase de ajutor de stat (Alfa Romeo SpA) inițial a rămas în proprietatea Finmeccanica, pentru ca, în decembrie 1987 să fie lichidată. Comisia Europeană a hotărât că ajutorul de stat trebuie să fie recuperat de la Finmeccanica și nu de la compania Fiat, chiar dacă Fiat continua, din punct de vedere economic, activitatea pentru care compania Alfa Romeo beneficiase de ajutor de stat. Curtea Europeană de Justiție a menținut această decizie, bazându-și argumentația pe considerente legate de persoana juridică și nu pe considerente economice.

Această abordare a Comisiei Europene a fost menținută ulterior în cazul Banks¹²⁴. Argumentația în acest caz pare să fie că transferul de active între doi agenți economici independenți, făcut în condițiile pieței, elimină orice avantaj economic care a fost acordat anterior de către stat. În mod evident, acest raționament se aplică doar în cazul în care transferul a fost făcut în condițiile pieței.

Ca urmare a creșterii numărului de cazuri în care agenții economici care au beneficiat de ajutor de stat ilegal și incompatibil își instrăinau activele către societăți nou create, Comisia Europeană a hotărât că eliminarea avantajului creat

¹²² Cauzele unite *T-111/01 și T-133/01*. În acest caz, Comisia a autorizat un ajutor de restructurare pentru subsidiarele grupului Lintra. Ulterior, o parte din ajutoare nu au respectat decizia Comisiei Europene și au rămas la dispoziția companiei-mamă. Comisia a dispus recuperarea ajutorului de la compania-mamă și/sau subsidiarele acesteia. Sumele pentru care s-a dispus recuperarea de la subsidiare nu au fost stabilite în funcție de sumele de care acestea au beneficiat efectiv. Acesta a fost motivul pentru care Tribunalul de Primă Instanță a stabilit că abordarea Comisiei nu a fost corectă. Aceasta nu înseamnă că forul comunitar ar fi trebuit să stabilească sumele efective, ci că trebuia să solicite Statului Membru să recupereze ajutorul de la întreprinderile care au beneficiat efectiv de el.

¹²³ ECJ, hotărârea în cazul *C-305/89 Italia vs. Comisia Europeană (Alfa Romeo)* (1991).

¹²⁴ ECJ, hotărârea în cazul *C-390/98 H.J Banks & Co Ltd vs. Autoritatea Cărbunelui și Secretariatul de Stat pentru Comerț și Industrie* (2001).

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

de acordarea unui ajutor de stat ilegal și incompatibil poate fi luată în considerare numai în cazurile în care transferul activelor a fost făcut în condiții de transparență și în cadrul unei proceduri de licitație. Plata unui preț de achiziție care corespunde prețului normal de pe piața a respectivei companii nu reprezintă o condiție suficientă, în cazul în care concurenții acelei companii nu au avut posibilitatea să achiziționeze din activele acelei societăți și să le poată folosi în activitatea desfășurată de ei.

Această abordare apare și în cazurile *SMI*¹²⁵ și *Seleco*¹²⁶, unde, pentru a preveni orice încercare de a fi evitată punerea în aplicare a deciziei, Comisia Europeană a hotărât ca persoana juridică care a achiziționat activele unei companii să ramburseze ajutorul de stat ilegal și incompatibil de care a beneficiat compania care și-a înstrăinat activele. Astfel, în aceste cazuri, Comisia a arătat că obligația de a rambursa ajutorul de stat ilegal și incompatibil nu trebuie să se limiteze numai la firma care a primit inițial ajutorul, ci trebuie extinsă și la compania care continuă activitatea economică desfășurată de compania beneficiară a ajutorului¹²⁷, în cazul în care, prin activele achiziționate, compania achizitoare continuă activitatea desfășurată de compania beneficiară de ajutor de stat.

În vederea sublinierii necesității de a fi făcută diferența între o tranzacție obișnuită de înstrăinare a activelor și tentativa de evitare a rambursării ajutorului de stat prin intermediul unei asemenea tranzacții, Comisia Europeană a arătat criteriile pe care le are în vedere în analiza acestor cazuri:

- obiectul acestei tranzacții;
- prețul tranzacției;
- identitatea acționarilor celor două companii;
- momentul în care tranzacția a avut loc (după deschiderea investigației);
- necesitatea, din punct de vedere economic, a efectuării acestei tranzacții.

În cazul aplicării acestor criterii, Comisia poate să hotărască dacă obligația de rambursare a ajutorului a fost transferată și în ce condiții poate să solicite recuperarea de la noul proprietar al activelor.

Așa cum am arătat, prin deciziile și hotărârile emise, Comisia Europeană și Curtea Europeană de Justiție, au subliniat necesitatea recuperării ajutoarelor de stat ilegale și incompatibile, în vederea creării și menținerii unui mediu concurențial

¹²⁵ OJ 2000 L 238/50.

¹²⁶ OJ 2000 L 227/24.

¹²⁷ Cazurile *C-328/99* și *C-399/00 Italia și SIM 2 Multimedia SpA vs. Comisia Europeană (Seleco)* (2003) ECR I- 4035.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

normal. Această obligație de a rambursa ajutorul ilegal și incompatibil revine, după cum urmează:

- companiei care a achiziționat, în integralitate, compania beneficiară de ajutor de stat;
- companiei (companiilor) care au achiziționat din activele unei societăți beneficiare de ajutor de stat, în cazul în care prin aceasta tranzacție s-a urmărit evitarea punerii în aplicare a deciziei Comisiei Europene.

10.4. PREVEDERI NAȚIONALE ÎN DOMENIUL RECUPERĂRII AJUTOARELOR DE STAT

În România, procedura de rambursare, recuperare, suspendare sau recuperare provizorie a ajutorului de stat ilegal și a ajutorului de stat utilizat abuziv este reglementată în *OUG nr. 77/2014 privind procedurile naționale în domeniul ajutorului de stat, precum și pentru modificarea și completarea Legii concurenței nr. 21/1996, aprobată, cu modificări, prin Legea nr. 20/2015.*

Potrivit acestor prevederi:

- beneficiarul unui ajutor de stat este obligat să ramburseze suma reprezentând echivalentul ajutorului de stat a cărui recuperare a fost dispusă de Comisia Europeană, cu excepția situației în care punerea în aplicare a deciziei Comisiei Europene a fost suspendată, în conformitate cu reglementările comunitare. Ajutorul de stat care trebuie rambursat sau recuperat include și dobânda aferentă, datorată de la data plății până la data recuperării sau a rambursării.
- rata dobânzii aplicabile este cea stabilită potrivit prevederilor *Regulamentului CE nr. 659/1999.*
- beneficiarul nu mai poate primi niciun alt ajutor de stat până la recuperarea/rambursarea ajutorului dispusă în cadrul unei proceduri comunitare (așa-numitul "principiu Deggendorf").
- Consiliul Concurenței trimite de îndată furnizorului de ajutor de stat o copie a deciziei Comisiei Europene prin care s-a dispus recuperarea ajutorului de stat ilegal sau a ajutorului utilizat abuziv, primită prin intermediul Reprezentanței permanente a României pe lângă Uniunea Europeană.
- Furnizorul de ajutor de stat transmite beneficiarului, de îndată, o copie a deciziei Comisiei Europene. Furnizorii de ajutor de stat au obligația de a lua, de îndată, toate măsurile necesare pentru aplicarea deciziei Comisiei Europene, în vederea îndeplinirii obligațiilor României în calitate sa de Stat Membru. În aplicarea prevederilor referitoare la ajutorul de stat ilegal și la cel utilizat abuziv, furnizorii de ajutor de stat pot să emită proceduri proprii.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

- deciziile Comisiei Europene prin care se dispune recuperarea reprezintă titlu executoriu.
- Consiliul Concurenței îndeplinește rolul de autoritate de contact între Comisia Europeană și furnizorii de ajutor de stat în procedura de adoptare a deciziilor de suspendare sau recuperare provizorie a ajutoarelor de stat.
- furnizorii de ajutor de stat transmit Consiliului Concurenței date, informații și documente cu privire la stadiul recuperării, al recuperării provizorii sau al suspendării ajutoarelor de stat.

Nici Comisia și nici autoritățile naționale nu pot solicita recuperarea ajutorului în cazul în care aceasta ar contraveni unui principiu general de drept comunitar, cum ar fi "principiul așteptărilor legitime" sau când intervine prescripția dreptului de a cere recuperarea ajutorului.

10.5. TERMENUL DE PRESCRIȚIE PRIVIND DREPTUL COMISIEI EUROPENE DE A CERE RECUPERAREA AJUTORULUI

Prerogativele Comisiei în domeniul recuperării ajutorului sunt supuse unui termen de prescripție de 10 ani. Termenul de prescripție începe să curgă din ziua în care ajutorul ilegal este acordat beneficiarului, fie ca ajutor individual, fie ca ajutor în cadrul unei scheme de ajutor.

Orice măsură adoptată de către Comisie sau, la solicitarea acesteia, de către un Stat Membru, cu privire la ajutorul ilegal, întrerupe termenul de prescripție. După fiecare întrerupere, începe să curgă un nou termen de prescripție. Termenul de prescripție se suspendă pe perioada cât decizia Comisiei face obiectul unei proceduri în curs de desfășurare în fața Curții de Justiție a Comunităților Europene.

Orice ajutor pentru care termenul de prescripție a expirat este considerat ajutor existent.

10.6. PRINCIPIUL AȘTEPTĂRILOR LEGITIME

"Principiul așteptărilor legitime" este invocat de agenții economici în cazurile de recuperare a ajutoarelor de stat și joacă un rol important în formularea strategiei de apărare a acestora în cazurile în fața Curții sau Tribunalului de la Luxemburg.

Unul din principiile dreptului este principiul securității raporturilor juridice, care se poate interpreta astfel: atunci când o autoritate publică a promis în mod public sau a adoptat o practică sau o decizie care stabilește o măsură într-un anumit

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

domeniu de activitate, acea practică/promisiune/decizie rămâne aplicabilă atât timp cât nu exista un anumit motiv ca aceasta să fie înlăturată.

În materia ajutorului de stat, acest principiu se poate enunța astfel: atunci când Comisia Europeană a creat impresia că ajutorul este compatibil, beneficiarul ajutorului de stat poate să invoce așteptări legitime, întrucât atitudinea Comisiei i-a conferit certitudinea că ajutorul de stat nu este recuperabil.

Așteptările legitime pot rezulta din situații precum:

- adoptarea anterioară a unei decizii de către Comisia Europeană în legătură cu același ajutor pentru care ulterior se solicită recuperarea;
- similitudinile existente între o schemă de ajutor de stat pentru care se solicită recuperarea și o altă schemă pentru care Comisia a adoptat o decizie de neobiecțiune;
- lipsa unor acțiuni din partea Comisiei în cazul în care i s-a adus la cunoștință intenția Statului Membru de a adopta o măsură de sprijin financiar;
- informarea Statului Membru de către Comisie, în mod greșit, că o măsură nu reprezintă ajutor de stat etc.

Aria de aplicare a principiului așteptărilor legitime a fost restrânsă odată cu introducerea "principiului investitorului diligent". Acest principiu poate fi enunțat astfel: un investitor diligent trebuie și poate să urmărească dacă procedura a fost urmată de către Statul Membru furnizor al ajutorului de stat. Astfel, un investitor care beneficiază de ajutor de stat nu poate invoca așteptări legitime dacă nu au fost respectate prevederile art. 108 (3) din Tratat, respectiv dacă nu a fost urmată procedura de notificare și autorizare a ajutorului înaintea acordării lui (cazul *C-24/95*).

Din jurisprudența Curții Europene de Justiție reiese că, în general, pentru ca o parte să se poată baza pe "principiului așteptărilor legitime", trebuie să respecte următoarele condiții:

- partea trebuie să aibă posibilitatea de a invoca un drept dobândit, susceptibil de protecție;
- interferența cu acest drept trebuie să fi fost imprevizibilă și trebuie să fi avut loc fără avertisment și fără nici o măsură de tranziție de natură să permită unei părți diligente să evite pierderea și
- să nu existe un interes public superior care să se opună așteptării legitime.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

Recuperarea ajutoarelor de stat se poate realiza fie în baza unei decizii de recuperare emisă de Comisia Europeană, fie în baza unei decizii de recuperare emisă de furnizorul de ajutor de stat.

10.7. DECIZII DE RECUPERARE

10.7.1. Decizii emise de Comisia Europeană:

Așa cum am arătat anterior, recuperarea ajutoarelor de stat poate fi dispusă de Comisia Europeană, caz în care aceasta constituie titlu executoriu, iar furnizorul trebuie să întreprindă toate măsurile necesare pentru a o implementa cu celeritate.

În acest sens, în *OUG nr. 77/2014* a fost introdus articolul 38², care prevede obligativitatea furnizorului de a dispune măsuri asigurătorii în cazul în care Comisia Europeană are declanșată procedura de investigație a unui ajutor ilegal.

10.7.2. Decizii emise de furnizorii de ajutor de stat:

Obligația de a se asigura existența unui mediu concurențial corect nu revine doar Comisiei Europene. În cazul în care furnizorul de ajutor de stat constată că nu mai sunt îndeplinite condițiile prevăzute în actul normativ/administrativ de acordare a ajutorului de stat, acesta poate dispune recuperarea ajutorului de stat plătit.

De exemplu, în calitate de furnizor de ajutor de stat, Ministerul Finanțelor Publice are obligația de a urmări modul de utilizare a ajutoarelor de stat acordate, și să dispună măsurile necesare în cazul în care condițiile prevăzute la acordarea ajutorului de stat nu mai sunt întrunite.

În îndeplinirea atribuției de supraveghere a modului de utilizare a ajutoarelor de stat, Ministerul Finanțelor Publice colaborează cu:

- direcțiile de specialitate din cadrul Ministerului Finanțelor Publice - Agenția Națională de Administrare Fiscală;
- direcțiile generale ale finanțelor publice județene, a municipiului București și Direcția generală de administrare a marilor contribuabili;
- alți furnizori de ajutor de stat;
- operatorii economici beneficiari de ajutor de stat.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Recuperarea ajutorului de stat se poate dispune în baza prevederilor:

- *OUG nr. 77/2014;*
- *actului normativ/administrativ de acordare;*
- *Regulamentului (CE) nr. 794/2004 de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 659/1999 al Consiliului de stabilire a normelor de aplicare a art. 93 din Tratatul de instituire a Comunității Europene, cu modificările ulterioare;*
- *Ordinul ministrului finanțelor publice nr. 1133/2008 privind aprobarea Normelor metodologice pentru aplicarea de către Ministerul Economiei și Finanțelor a prevederilor art. 18 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 117/2006 privind procedurile naționale în domeniul ajutorului de stat, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 137/2007.*

În conformitate cu prevederile *OUG nr. 77/2014*, Ministerul Finanțelor Publice, în calitate de furnizor de ajutor de stat, dispune măsuri în legătură cu modul de utilizare a ajutoarelor de stat/de minimis aflate în derulare la operatorii economici beneficiari și poate emite decizii prin care dispune recuperarea ajutoarelor de stat/de minimis acordate, aceste decizii având caracter de titlu executoriu.

Deciziile prin care se dispune recuperarea ajutorului de stat/de minimis trebuie să conțină cel puțin următoarele elemente:

- emitentul deciziei, sediul social și codul de identificare ale acestuia;
- numărul și data deciziei;
- denumirea operatorului economic;
- codul unic de înregistrare;
- domiciliul fiscal;
- obiectul deciziei;
- motivele de fapt și de drept care au condus la emiterea deciziei;
- data la care ajutorul de stat a fost pus la dispoziție beneficiarului;
- data până la care s-a calculat dobânda de recuperare;
- cuantumul ajutorului de stat, precum și al dobânzii ce trebuie recuperate;
- rata dobânzii utilizată pentru determinarea cuantumului dobânzii de recuperat;
- temeiul legal în baza căruia s-a dispus recuperarea ajutorului de stat, precum și a dobânzilor aferente;
- temeiul legal al puterii executorii a deciziei;
- organul la care se depune contestația și termenul de depunere a acesteia;
- data la care își produce efectele decizia;
- numele și semnătura ministrului finanțelor publice sau ale persoanei înlocuitoare de drept și ștampila instituției publice.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Decizia de recuperare se transmite operatorului economic beneficiar și, spre aplicare, organelor fiscale competente în administrarea beneficiarilor de ajutor de stat.

Deciziile de recuperare a ajutoarelor de stat/de minimis se transmit spre executare silită.

Sumele recuperate reprezentând ajutoare de stat, care se fac venit la bugetul de stat, se virează în contul 22.01.24 "Venituri din ajutoare de stat recuperate".

Recuperarea ajutoarelor de stat include și aplicarea unei dobânzi.

Mecanismul de stabilire a dobânzii este prevăzut de *Regulamentul CE nr. 794/2004 de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 659/1999*, astfel:

Conform prevederilor regulamentului, **Comisia Europeană publică ratele dobânzii aplicabile recuperării ajutoarelor de stat, în vigoare și anterioare, în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene și, cu titlu de informare, pe Internet.**

În cazul în care cea mai recentă medie pe trei luni a ratelor swap interbancare pe cinci ani disponibilă, la care se adaugă 75 puncte de bază, diferă cu mai mult de 15% față de rata dobânzii aplicabile recuperării ajutorului de stat în vigoare, Comisia recalculează rata dobânzii aplicabile recuperării. Noua rată se aplică din prima zi a lunii următoare recalculării efectuate de Comisie.

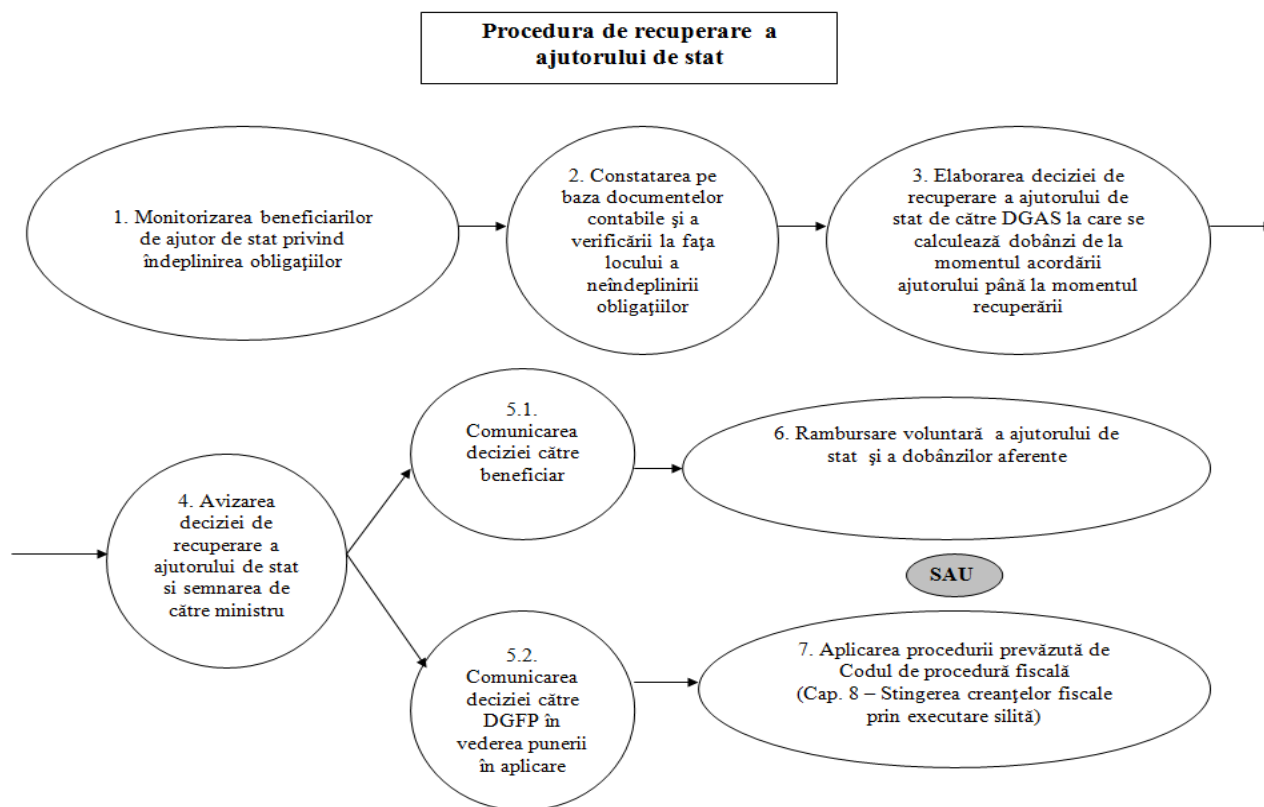
Comisia informează Statele Membre, prin intermediul unei scrisori, cu privire la recalculare și la data de la care se aplică aceasta.

Rata dobânzii aplicabile recuperării ajutoarelor de stat pentru România este publicată pe pagina web a Consiliului Concurenței www.ajutordestat.ro, la Secțiunea "Dobânda de referință".

Dobânda se calculează de la data la care ajutorul de stat a fost pus la dispoziția beneficiarului, până la data recuperării efective, fiind aplicabil principiul capitalizării.

Regulamentul Comisiei (CE) nr. 271/2008 din 30 ianuarie 2008, care a modificat *Regulamentul (CE) nr. 794/2004*, prevede faptul că, **exceptând cazul în care este menționat altfel într-o decizie specifică, rata de recuperare va fi, de asemenea, calculată prin adăugarea a 100 de puncte de bază la rata de bază.**

Procedura de recuperare aplicată de Ministerul Finanțelor Publice este redată în diagrama de mai jos:

10.7.3. Decizii emise de Consiliul Concurenței:

În conformitate cu prevederile articolului 26 alin. 7 din *OUG nr. 77/2014*, Consiliul Concurenței, atunci când constată faptul că furnizorul nu întreprinde măsurile necesare pentru recuperarea unor ajutoare *de minimis*, poate dispune recuperarea acestora. Decizia Consiliului Concurenței reprezintă titlu executoriu și poate fi contestată la Curtea de Apel București.

În cazul deciziilor emise de Consiliul Concurenței, ajutorul recuperat nu se mai face venit la bugetul furnizorului de ajutor, devenind venit la bugetul statului. Această modificare a principiilor privind recuperarea apare ca o consecință firească de sancționare a furnizorului care, deși a fost informat cu privire la necesitatea dispunerii unor măsuri de recuperare, refuză să facă acest lucru. Asigurarea concurenței este realizată întrucât beneficiarul va fi obligat la rambursarea sumelor, însă va fi sancționat furnizorul. Deciziile Consiliului Concurenței prin care se dispune recuperarea ajutoarelor de minimis vor fi implementate de către ANAF.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

11. REGULAMENTUL DE EXCEPTĂRI PE CATEGORII - PREZENTARE GENERALĂ:

11.1. SCOP:

Finanțarea acordată de către stat, care îndeplinește condițiile prevăzute la art. 107 alin. 1 din *Tratatul privind Funcționarea Uniunii Europene* (TFUE), reprezintă ajutor de stat și, ca principiu, trebuie notificată Comisiei Europene în vederea autorizării.

Totuși, pentru a facilita implementarea cu celeritate a unor măsuri al căror quantum se situează sub pragurile stabilite de Comisia Europeană, Consiliul European a stabilit, prin *Regulamentul (CE) nr. 994/1998 al Consiliului de aplicare a art. 92 și 93 din Tratatul de instituire a Comunității Europene anumitor categorii de ajutoare de stat orizontale*¹²⁸, posibilitatea exceptării de la obligația de notificare a măsurilor de ajutor de stat care sunt mai puțin distorsionante și în analiza cărora forul european a acumulat suficientă experiență.

Astfel, în cazul în care toate condițiile prevăzute în regulamentele de exceptare sunt respectate, măsurile de ajutor de stat pot fi implementate de către Statele Membre, fiind necesară doar o informare a Comisiei Europene.

Prevederile *Regulamentului (CE) nr. 994/1998* au fost extinse în cursul anului 2014, în așa fel încât, actualmente, un număr de 42 de categorii de ajutoare sunt exceptate de la obligația de notificare la Comisia Europeană (față de 26 exceptate de către reglementarea anterioară).

Au fost incluse noi categorii de ajutoare exceptate de la notificare, respectiv: ajutoarele destinate reparării daunelor provocate de anumite dezastre naturale, ajutoarele sociale pentru transportul rezidenților din regiunile îndepărtate, ajutoarele pentru infrastructurile de bandă largă, ajutoarele pentru inovare, ajutoarele pentru cultură și pentru conservarea patrimoniului, ajutoarele pentru infrastructurile sportive și pentru infrastructurile de agrement multifuncționale.

Pe lângă extinderea sferei de aplicabilitate, prevederile *Regulamentului nr. 651/2014* clarifică o serie de concepte și simplifică procedurile, astfel încât Statele Membre să fie încurajate să utilizeze cu precădere această reglementare.

În contrapartidă, noile reglementări aplicabile ajutoarelor puternic distorsionante (notificabile) sunt mai riguroase și mai stricte. Verificarea, de către Comisia Europeană, a compatibilității acestora implică furnizarea unei

¹²⁸ Publicat în JO CE nr. 142 din data de 14.05.1998.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

documentații extinse și o analiză economică complexă, fapt care, de asemenea, are potențialul de a determina Statele Membre să utilizeze, cu preponderență, instrumentarul propriu ajutoarelor exceptate de la obligația de notificare și, implicit, prevederile *Regulamentului nr. 651/2014*.

Ca o consecință a modificării cadrului legislativ comunitar în domeniul ajutorului de stat, Comisia Europeană apreciază că, în perioada 2014-2020, un procent de 90% din măsurile de ajutor de stat va fi implementat sub forma ajutoarelor exceptate de la obligația notificării.

11.2. DOMENIUL DE APLICARE A REGULAMENTULUI (UE) NR. 651/2014:

Regulamentul (UE) nr. 651/2014 exceptează de la obligația de notificare următoarele categorii de ajutoare de stat:

- ajutoare regionale;
- ajutoare destinate IMM-urilor sub formă de ajutoare pentru investiții, ajutoare de exploatare și ajutoare pentru accesul IMM-urilor la finanțare;
- ajutoare pentru protecția mediului;
- ajutoare pentru cercetare, dezvoltare și inovare;
- ajutoare pentru formare;
- ajutoare pentru recrutarea și încadrarea în muncă a lucrătorilor defavorizați și a lucrătorilor cu handicap;
- ajutoare destinate reparării daunelor provocate de anumite dezastre naturale;
- ajutoare sociale pentru transportul rezidenților din regiunile îndepărtate;
- ajutoare pentru infrastructura de bandă largă;
- ajutoare pentru cultură și pentru conservarea patrimoniului;
- ajutoare pentru infrastructurile sportive și pentru infrastructurile de agrement multifuncționale;
- ajutoare pentru infrastructurile locale.

Regulamentul nr. 651/2014 (RGECA) nu se aplică:

(a) ajutoarelor acordate în sectorul pescuitului și al acvaculturii, astfel cum este reglementat de *Regulamentul (UE) nr. 1379/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 decembrie 2013 privind organizarea comună a piețelor în sectorul produselor pescărești și de acvacultură*, de modificare a *Regulamentelor (CE) nr. 1184/2006 și (CE) nr. 1224/2009 ale Consiliului și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 104/2000 al Consiliului*, cu excepția ajutoarelor pentru formare, ajutoarelor pentru accesul IMM-urilor la finanțare, ajutoarelor în

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

materie de cercetare și dezvoltare, ajutoarelor pentru inovare destinate IMM-urilor și ajutoarelor pentru lucrătorii defavorizați și pentru lucrătorii cu handicap;

(b) ajutoarelor acordate în sectorul producției agricole primare, cu excepția compensației pentru costurile suplimentare, altele decât costurile de transport în regiunile ultraperiferice, astfel cum este prevăzut la articolul 15 alineatul (2) litera (b), ajutoarelor pentru consultanță în favoarea IMM-urilor, ajutoarelor pentru finanțare de risc, ajutoarelor pentru cercetare și dezvoltare, ajutoarelor pentru inovare destinate IMM-urilor, ajutoarelor de mediu, ajutoarelor pentru formare și ajutoarelor pentru lucrătorii defavorizați și lucrătorii cu handicap;

(c) ajutoarelor acordate în sectorul prelucrării și comercializării produselor agricole, în următoarele cazuri:

(i) atunci când valoarea ajutoarelor este stabilită pe baza prețului sau a cantității unor astfel de produse achiziționate de la producători primari sau introduse pe piață de întreprinderile respective; sau

(ii) atunci când ajutoarele sunt condiționate de transferarea lor parțială sau integrală către producătorii primari;

(d) ajutoarelor pentru facilitarea închiderii minelor de cărbune necompetitive, astfel cum sunt reglementate de *Decizia nr. 2010/787* a Consiliului.

De asemenea, întreprinderile în dificultate nu pot beneficia de ajutoare de stat exceptate de la obligația notificării.

11.3. PLANUL DE EVALUARE

11.3.1. Necesitatea Planului de evaluare:

Nu beneficiază de exceptarea de la obligația de notificare schemele al căror buget mediu anual depășește 150 milioane euro decât pentru o perioadă de 6 luni, cu excepția cazului în care Comisia Europeană se pronunță asupra *Planului de evaluare* notificat de Statul Membru¹²⁹ în termen de 20 zile lucrătoare de la intrarea în vigoare a schemei.

Prevederea se aplică următoarelor categorii de ajutoare:

- ajutoarele regionale (cu excepția ajutoarelor regionale de exploatare);
- ajutoarele destinate IMM-urilor;
- ajutoarele pentru accesul IMM-urilor la finanțare;

¹²⁹ În cazul în care Comisia nu s-a pronunțat asupra Planului de evaluare în termen de 6 luni, Statul Membru are obligația de a suspenda aplicarea măsurii și de a o notifica formal.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

- ajutoarele pentru CDI;
- ajutoarele pentru protecția mediului (cu excepția ajutoarelor sub formă de reduceri ale taxelor de mediu);
- ajutoarele pentru infrastructurile de bandă largă.

Prevederea se aplică și modificărilor schemelor respective, cu următoarele excepții:

- modificările schemelor care fac obiectul evaluării, altele decât modificările care nu pot afecta compatibilitatea schemei de ajutoare în temeiul prezentului regulament sau care nu pot afecta semnificativ conținutul *Planului de evaluare* aprobat, ar trebui analizate ținându-se seama de rezultatul acestei evaluări;
- modificările precum cele de natură pur formală, cele administrative sau modificările efectuate în cadrul măsurilor cofinanțate de Uniunea Europeană nu ar trebui, în principiu, să fie considerate ca afectând semnificativ conținutul *Planului de evaluare* aprobat.

11.3.2. Conținutul *Planului de evaluare*:

Planul de evaluare a cărui notificare este solicitată de către Comisia Europeană va conține cel puțin următoarele elemente:

- obiectivele schemei de ajutoare care urmează a fi evaluată;
- întrebările evaluării;
- indicatorii de rezultat;
- metodologia avută în vedere pentru efectuarea evaluării;
- cerințele privind colectarea datelor;
- calendarul propus al evaluării, inclusiv data prezentării raportului final de evaluare;
- descrierea organismului independent care efectuează evaluarea sau a criteriilor care vor fi utilizate pentru selectarea acestuia;
- modalitățile prin care Statul Membru se asigură că evaluarea devine publică.

Până în prezent, nu există proceduri specifice privind procedurile pe care Comisia le va aplica pentru aprobarea *Planului de evaluare*. Comisia Europeană a făcut publice, totuși, în mod informal, o serie de considerații referitoare la modalitatea efectivă de analiză a *Planului de evaluare*.

În continuare, vom prezenta câteva dintre aceste considerații:

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

11.3.3. Rezultate posibile ale analizării *Planului de evaluare* de către Comisia Europeană:

a. *Planul de evaluare* nu este aprobat:

În cazul în care Comisia Europeană nu aprobă *Planul de evaluare*, aceasta va emite o decizie în acest sens, iar schema pierde beneficiul exceptării de la obligația de notificare (va trebui notificată la Comisia Europeană care va analiza compatibilitatea măsurii de sprijin în conformitate cu procedura specifică).

Decizia Comisiei nu va fi precedată de demararea unei proceduri formale de investigare. Statele Membre au posibilitatea de a aduce argumente în favoarea *Planului de evaluare* pe care l-au notificat. În analiza sa, Comisia Europeană nu va ține cont de opiniile eventualelor părți interesate.

b. *Planul de evaluare* este aprobat:

În situația aprobării *Planului de evaluare*, schema rămâne exceptată de la obligația de notificare. De notat este faptul că aprobarea *Planului de evaluare* nu certifică compatibilitatea schemei cu reglementările comunitare din domeniul ajutorului de stat. Cu alte cuvinte, Comisia Europeană își păstrează privilegiul de a analiza separat compatibilitatea măsurii în cazul în care există dubii privind respectarea prevederilor regulamentului de exceptare sau în cazul în care persoanele interesate depun plângeri în acest sens.

Structura deciziei de aprobare a prelungirii exceptării de la obligația de notificare este similară cu cea a *Planului de evaluare*, și anume:

- descrierea obiectivelor schemei de ajutoare care urmează a fi evaluată;
- întrebările evaluării;
- indicatorii de rezultat;
- metodologia avută în vedere pentru efectuarea evaluării;
- cerințele privind colectarea datelor;
- calendarul propus al evaluării, inclusiv data prezentării raportului final de evaluare;
- descrierea organismului independent care efectuează evaluarea sau a criteriilor care vor fi utilizate pentru selectarea acestuia;
- modalitățile prin care Statul Membru se asigură că evaluarea devine publică.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

Fiecare din criteriile prezentate anterior este evaluat de Comisia Europeană. De asemenea, decizia include angajamentele Statelor Membre referitoare la:

- calendarul evaluării;
- criteriile de selecție care vor fi utilizate pentru selectarea organismului independent care va efectua evaluarea finală a schemei;
- modalitățile de publicare a rezultatelor evaluării;
- obligația de a informa Comisia Europeană, la jumătatea perioadei de implementare a schemei cu privire la orice elemente care pot compromite implementarea planului;
- obligația de a transmite raportul final de evaluare a schemei cu cel puțin 6 luni înainte de expirarea schemei de ajutor.

11.3.4. Condiții asociate selecției organismului care efectuează evaluarea:

Comisia Europeană a sugerat următoarele criterii de selecție:

- evaluatorul trebuie să fie independent față de autoritatea furnizoare a ajutorului pentru a evita posibilele interferențe și conflicte de interese în derularea procesului de evaluare;
- acest lucru nu implică faptul că evaluarea ar trebui, în mod sistematic, să fie externalizată către un evaluator care operează pe piața specifică, în condițiile în care expertiza necesară este, de asemenea, disponibilă la nivelul unor autorități publice independente față de autoritatea furnizoare a ajutorului;
- evaluatorul ar trebui să demonstreze faptul că deține experiența necesară pentru a derula evaluarea ajutorului de stat, de exemplu, experiență în domeniul analizei statistice, în special în aplicarea uneia (sau mai multor) metode empirice descrise în Ghidul metodologic, managementul datelor, metode de eșantionare și o cunoaștere aprofundată a contextului național sau regional care face obiectul evaluării.

11.3.5. Condiții asociate cerinței de a face publice rezultatele evaluării:

Comisia Europeană a sugerat următoarele criterii:

- evaluarea ar trebui făcută publică;
- atât *Planul de evaluare*, cât și *Raportul final de evaluare*, odată aprobat, ar trebui să beneficieze de o publicitate adecvată, fiind puse la dispoziția publicului și publicate, de exemplu, pe o pagină de Internet;
- Comisia Europeană poate face, de asemenea, publice aceste documente, cu sau fără sprijinul autorităților naționale sau a evaluatorilor;

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

- reglementările privind protejarea secretelor comerciale și a informațiilor confidențiale vor fi aplicabile și în cazul publicării rezultatelor evaluării finale a schemelor de ajutor de stat;
- se recomandă Statelor Membre să identifice, încă de la început, în textul *Planului de evaluare*, reglementările naționale care ar putea bloca accesul la datele necesare pentru derularea evaluării și modalitățile prin care aceste blocaje ar putea fi soluționate;
- precizarea condițiilor necesare pentru a asigura o participare corespunzătoare a părților implicate în derularea procesului de evaluare.

11.3.6. Recomandări privind durata evaluării:

- durata procesului de evaluare este esențială pentru ca aceasta să poată furniza informații decidenților naționali, în mod efectiv, în vederea adaptării ulterioare sau prelungirii schemei, precum și Comisiei, în vederea evaluării compatibilității unei eventuale noi scheme;
- principiul de bază este ca evaluarea să se încheie, iar rezultatele ei să fie transmise Comisiei Europene, cu cel puțin 6 luni înainte de data expirării schemei de ajutor. *Planul de evaluare* ar trebui să fie conceput de așa manieră încât evaluatorul să poată furniza o evaluare semnificativă în interiorul perioadei de raportare;
- pentru schemele concepute a se derula pentru o perioadă de mai mulți ani, Comisia sugerează Statelor Membre să deruleze evaluări intermediare și să discute rezultatele acestora cu toate entitățile implicate.

11.3.7. Relația dintre *Planul de evaluare* și cerințele de evaluare impuse de reglementările din domeniul fondurilor structurale și de investiții:

În cazul schemelor de ajutor co-finanțate din fonduri structurale și fonduri de investiții și care fac deja obiectul evaluării din perspectiva ajutorului de stat, nu există nicio redundanță.

Autoritățile de management își pot îndeplini obligațiile specifice domeniului fondurilor structurale și de investiții cu ajutorul evaluării derulate în conformitate cu reglementarea din domeniul ajutorului de stat.

Acest aspect este tratat în documentul DG REGIO referitor la evaluare¹³⁰:

"Autoritățile de management pot să își îndeplinească obligațiile [referitoare la evaluare] și când evaluările sunt derulate în baza altor reglementări, de exemplu,

¹³⁰ http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/2014/working/wd_2014_en.pdf.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

al celor solicitate prin deciziile Comisiei privind schemele de ajutor de stat finanțate prin fonduri structurale și de investiții”.

11.3.8. Implicațiile Raportului final de evaluare:

Elaborarea Raportului final de evaluare are următoarele implicații:

- rezultatele evaluării nu vor avea impact asupra compatibilității ajutorului acordat în cadrul unei scheme de ajutor aprobate;
- consecințele vor viza doar schemele viitoare sau reînnoirea unei scheme existente - ajutoarele acordate în baza schemei evaluate nu vor fi afectate;
- costurile sunt relativ reduse - de obicei, sunt situate sub 1% din bugetul total al schemei și nu sunt semnificative în raport cu beneficiile scontate (măsuri de ajutor mai eficiente și mai eficace).

11.4. TERMINOLOGIA UTILIZATĂ:

În cadrul RGECA sunt utilizați o serie de termeni specifici. Cei mai importanți dintre aceștia sunt prezentați în continuare:

- **întreprinderi mici și mijlocii** - întreprinderile care îndeplinesc criteriile prevăzute în *Anexa I* la RGECA;
- **întreprinderi mari** - întreprinderile care nu sunt IMM-uri;
- **întreprindere în dificultate** - întreprindere care se află în cel puțin una din situațiile următoare:

- în cazul unei societăți comerciale cu răspundere limitată¹³¹, atunci când mai mult de jumătate din capitalul său social subscris a dispărut din cauza pierderilor acumulate. Această situație survine atunci când deducerea pierderilor acumulate din rezerve (și din toate celelalte elemente considerate în general ca făcând parte din fondurile proprii ale societății) conduce la un rezultat negativ care depășește jumătate din capitalul social subscris;
- în cazul unei societăți comerciale în care cel puțin unii dintre asociați au răspundere nelimitată pentru creanțele societății¹³², atunci când mai mult de jumătate din capitalul propriu așa cum reiese din contabilitatea societății a dispărut din cauza pierderilor acumulate;

¹³¹ Alta decât un IMM care există de mai puțin trei ani sau, în sensul eligibilității pentru ajutor pentru finanțare de risc, un IMM aflat la 7 ani de la prima sa vânzare comercială care se califică pentru investiții pentru finanțare de risc în urma unui proces de diligență efectuat de un intermediar financiar selectat.

¹³² Idem.

- atunci când întreprinderea face obiectul unei proceduri colective de insolvență sau îndeplinește criteriile prevăzute în dreptul intern pentru ca o procedură colectivă de insolvență să fie deschisă la cererea creditorilor săi;
- atunci când întreprinderea a primit ajutor pentru salvare și nu a rambursat încă împrumutul sau nu a încetat garanția sau a primit ajutoare pentru restructurare și face încă obiectul unui plan de restructurare;
- în cazul unei întreprinderi care nu este un IMM, atunci când, în ultimii doi ani:

- raportul datoriei/capitaluri proprii al întreprinderii este mai mare de 7,5; și
- capacitatea de acoperire a dobânzilor calculată pe baza EBITDA este sub valoarea 1,0.

- **comercializarea produselor agricole** - deținerea sau expunerea unui produs agricol în vederea vânzării, a punerii în vânzare, a livrării sau a oricărei alte forme de introducere pe piață, cu excepția primei vânzări de către un producător primar către revânzatori sau prelucrători și a oricărei alte activități de pregătire a produsului pentru această primă vânzare. O vânzare efectuată de un producător primar către consumatorii finali este considerată comercializare în cazul în care se desfășoară în localuri distincte, rezervate acestei activități;
- **producția agricolă primară** - producția de produse ale solului și ale creșterii animalelor, enumerate în *Anexa I* la Tratat, fără a se mai efectua o altă operațiune de modificare a naturii produselor respective;
- **prelucrarea produselor agricole** - orice operațiune efectuată asupra unui produs agricol care are drept rezultat un produs care este tot un produs agricol, cu excepția activităților desfășurate în exploatațile agricole, necesare în vederea pregătirii unui produs de origine animală sau vegetală pentru prima vânzare;
- **produse agricole** - produsele enumerate în *Anexa I* la Tratat¹³³;
- **cărbune** - cărbune de calitate superioară, medie și inferioară de categoria A și B, în sensul sistemului internațional de codificare pentru cărbune¹³⁴;
- **ajutor individual:**
 - ajutor ad hoc, și
 - ajutor acordat unor beneficiari individuali pe baza unei scheme de ajutoare.

¹³³ Cu excepția produselor obținute din pescuit și din acvacultură enumerate în *Anexa I* la *Regulamentul (UE) nr. 1379/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 decembrie 2013*.

¹³⁴ Stabilit de Comisia Economică a Națiunilor Unite pentru Europa și clarificat în *Decizia Consiliului din 10 decembrie 2010 privind ajutorul de stat pentru facilitarea închiderii minelor de cărbune necompetitive*.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

- **schemă de ajutoare** - orice act pe baza căruia, fără să fie nevoie de măsuri de punere în aplicare suplimentare, pot fi acordate ajutoare individuale întreprinderilor definite în cadrul actului într-un mod general și abstract, precum și orice act pe baza căruia pot fi acordate ajutoare care nu sunt legate de un proiect specific, uneia sau mai multor întreprinderi, pentru o perioadă nedefinită de timp și/sau pentru o valoare nedefinită;
- **plan de evaluare** - document care conține cel puțin următoarele elemente: obiectivele schemei de ajutoare care urmează a fi evaluată, întrebările evaluării, indicatorii de rezultat, metodologia avută în vedere pentru efectuarea evaluării, cerințele privind colectarea datelor, calendarul propus al evaluării inclusiv data prezentării raportului final de evaluare, descrierea organismului independent care efectuează evaluarea sau a criteriilor care vor fi utilizate pentru selectarea acestuia și modalitățile prin care se asigură că evaluarea devine publică;
- **avans rambursabil** - împrumut pentru un proiect, care este plătit în una sau mai multe tranșe și ale cărui condiții de rambursare depind de rezultatul proiectului;
- **echivalent subvenție brută** - valoarea ajutorului în cazul în care acesta ar fi acordat sub formă de grant beneficiarului, înainte de orice deducere de impozit sau de orice altă taxă;
- **garanție** (în contextul prederilor din RGECA privind ajutoarele regionale, ajutoarele pentru accesul IMM-urilor la finanțare și ajutoarele pentru protecția mediului) - angajament scris de asumare a responsabilității pentru toate sau o parte din noile operațiuni de creditare nou-inițiate de un terț, cum ar fi instrumentele de datorie sau de leasing, precum și instrumentele de cvasicapital;
- **rată de garantare** - procentul de acoperire a pierderii suportat de un investitor public pentru fiecare operațiune eligibilă în cadrul măsurii de ajutor de stat relevante;
- **demararea lucrărilor** - fie demararea lucrărilor de construcții în cadrul investiției, fie primul angajament cu caracter juridic obligatoriu¹³⁵ de comandă pentru echipamente sau oricare alt angajament prin care investiția devine ireversibilă, în funcție de care are loc primul¹³⁶. Cumpărarea de terenuri și lucrările pregătitoare, cum ar fi obținerea permiselor și realizarea studiilor de fezabilitate, nu sunt considerate drept demarare a lucrărilor. În cazul preluărilor de întreprinderi, demararea lucrărilor corespunde datei dobândirii activelor direct legate de unitatea preluată;

¹³⁵ Încheierea de contracte conținând clauze care permit anularea acestora constituie indicii privind demararea lucrărilor în situația în care anularea implică pierderi financiare semnificative pentru beneficiarul de ajutor de stat.

¹³⁶ Organizarea unei proceduri de achiziție publică în vederea cumpărării de construcții, echipamente sau servicii aferente unei investiții viitoare nu înseamnă, în mod necesar, un angajament de a achiziționa efectiv bunurile și serviciile care fac obiectul procedurii și nu ar trebui considerată ca desemnând demararea lucrărilor, cu excepția cazului în care legislația națională obligă organizatorul, ca odată demarată procedura, să achiziționeze, în mod efectiv, bunurile și serviciile solicitate.

- **versiune ulterioară a unui sistem fiscal** - sistem sub forma unor avantaje fiscale, care constituie o versiune modificată a unui existent anterior sub formă de avantaje fiscale și care îl înlocuiește pe acesta din urmă;
- **intensitatea ajutorului** - valoarea brută a ajutorului exprimată ca procent din costurile eligibile, înainte de deducerea impozitelor sau a altor taxe;
- **zone asistate** - zonele desemnate într-o hartă a ajutoarelor regionale aprobată pentru perioada 01.07.2014 - 31.12.2020, în aplicarea articolului 107 alineatul (3) literele (a) și (c) din Tratat;
- **data acordării ajutorului** - data la care dreptul legal de a primi ajutorul este conferit beneficiarului în conformitate cu regimul juridic național aplicabil;
- **active corporale** - active precum terenuri, clădiri și instalații, utilaje și echipamente;
- **active necorporale** - active care nu au o concretizare fizică sau financiară precum brevete, licențe, know-how sau alte drepturi de proprietate intelectuală;
- **cost salarial** - valoarea totală care trebuie plătită efectiv de beneficiarul ajutorului pentru locul de muncă respectiv, cuprinzând salariul brut înainte de impozitare și contribuțiile obligatorii, precum contribuțiile la sistemul de securitate socială și costurile cu îngrijirea copiilor și a părinților, dintr-o perioadă definită;
- **creștere netă a numărului de angajați** - creștere netă a numărului de angajați în unitatea în cauză în raport cu media pe o anumită perioadă de timp. Prin urmare, orice post pierdut în perioada respectivă trebuie să fie dedus, iar numărul de persoane angajate cu normă întreagă, cu fracțiuni de normă și cu contract sezonier trebuie considerat ținându-se seama de fracțiunile de unități de muncă anuală ale acestora;
- **infrastructură specifică** - infrastructură care este construită pentru o întreprindere (întreprinderi) identificabilă(e) ex ante și adaptată la nevoile acesteia (acestora);
- **procedură de ofertare concurențială** - proces de ofertare nediscriminatoriu care prevede participarea unui număr suficient de întreprinderi și în care ajutorul se acordă fie pe baza ofertei inițiale prezentate de ofertant, fie pe baza unui preț de echilibru. De asemenea, bugetul sau volumul aferent procedurii de ofertare reprezintă o constrângere obligatorie, ceea ce creează o situație în care nu toți ofertanții pot primi ajutoare;
- **profit din exploatare** - diferența dintre veniturile actualizate și valoarea actualizată a costurilor de exploatare pe durata de viață a investiției, în cazul în care această diferență este pozitivă. Cheltuielile de exploatare includ costuri precum costurile cu personalul, materialele, serviciile contractate, comunicațiile, energia, întreținerea, chiria, administrația, dar exclud, în sensul prezentului regulament, costurile de amortizare și costurile de finanțare în cazul în care acestea au fost acoperite de ajutoare pentru investiții;

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

- **profitul rezonabil** - se stabilește în funcție de profitul tipic pentru sectorul în cauză. În orice caz, o rată a rentabilității capitalului care nu depășește rata swap relevantă, majorată cu o primă de 100 de puncte de bază va fi considerată a fi rezonabilă¹³⁷;
- **ajutoare regionale pentru investiții** - ajutoarele regionale acordate pentru o investiție inițială sau pentru o investiție inițială în favoarea unei noi activități economice.

11.5. CONDIȚII DE APLICARE A EXCEPTĂRILOR PE CATEGORII:

Exceptarea anumitor categorii de ajutoare de la obligația notificării se aplică în următoarele situații:

- când ajutorul se situează sub anumite praguri (praguri de notificare sunt individualizate pentru fiecare categorie de ajutor și vor fi prezentate ulterior);
- când intensitățile ajutorului respectă prevederile din RGECA (intensitățile sunt individualizate pentru fiecare categorie de ajutor și vor fi prezentate ulterior);
- când ajutorul se acordă pentru cheltuieli eligibile clar definite în RGECA (cheltuielile eligibile sunt individualizate pentru fiecare categorie de ajutor și vor fi prezentate ulterior);
- când ajutorul este transparent;
- când ajutorul are efect stimulat (presumat sau dovedit).

11.6. TRANSPARENȚA AJUTOARELOR:

RGECA se aplică numai ajutoarelor transparente, adică acelor ajutoare pentru care se cunoaște sau se poate evalua, de la început, contravaloarea avantajului economic acordat, fără a fi necesară efectuarea unei evaluări a riscurilor.

11.7. EFECTUL STIMULATIV:

RGECA se aplică doar ajutoarelor care au un efect stimulat.

¹³⁷ Dacă se alege această a doua variantă, rata swap va depinde de mecanismul de compensare:
- dacă compensația este determinată ex-ante, în baza unor estimări rezonabile, rata swap care va fi utilizată este cea aflată în vigoare la momentul acordării ajutorului. Rata respectivă va fi utilizată pentru întreaga perioadă;
- dacă compensația este determinată ex-post, în funcție de costurile reale suportate, se vor aplica ratele swap aferente fiecărei perioade (se vor lua în calcul mai multe rate swap);
- dacă se utilizează un mecanism de recuperare (și se realizează un calcul ex-post în baza cifrelor actuale), se vor aplica ratele swap aferente fiecărei perioade.

Criterii de determinare a efectului stimulativ:

➤ beneficiarul a prezentat furnizorului o Cerere de ajutor scrisă înainte de începerea lucrului la proiectul/activitatea respectivă care conține cel puțin:

- denumirea întreprinderii și dimensiunea acesteia;
- descrierea proiectului, inclusiv data începerii și a încheierii acestuia;
- locul de desfășurare a proiectului;
- lista costurilor proiectului;
- instrumentul de acordare a ajutorului și valoarea finanțării publice solicitate.

Demararea lucrărilor se referă la:

- demararea lucrărilor de construcții în cadrul investiției;
 - prima comandă pentru echipamente sau oricare alt angajament prin care investiția devine ireversibilă, în funcție de care are loc primul;
 - cumpărarea de terenuri și lucrările pregătitoare (obținerea permiselor și realizarea studiilor de fezabilitate), nu sunt considerate "demarare a lucrărilor";
 - în cazul preluărilor de întreprinderi, „demararea lucrărilor” corespunde datei dobândirii activelor direct legate de unitatea preluată.
- ajutoarele ad-hoc acordate întreprinderilor mari au un efect stimulativ în cazul în care, în plus față de depunerea *Cererii de finanțare* înainte de data demarării lucrărilor, furnizorul a verificat, înainte de a acorda ajutorul în cauză, că ajutoarele vor avea drept rezultat unul sau mai multe dintre următoarele:
- în cazul ajutoarelor regionale pentru investiții, faptul că se realizează un proiect care nu ar fi fost realizat în zona respectivă sau nu ar fi fost suficient de profitabil pentru beneficiar în zona respectivă în absența ajutoarelor;
 - în toate celelalte cazuri, faptul că există:
 - o creștere substanțială a domeniului de aplicare al proiectului/activității ca urmare a ajutorului; sau
 - o creștere substanțială a valorii totale a cheltuielilor suportate de beneficiar pentru proiect/activitate ca urmare a ajutorului; sau
 - o creștere substanțială a ritmului de finalizare a proiectului/activității în cauză.

Efectul stimulativ este prezumat pentru următoarele categorii de ajutoare:

- ajutoarele sub formă de avantaje fiscale dacă măsura fiscală instituie un drept la ajutor, în conformitate cu criteriile obiective și fără ca Statul Membru să mai dispună de o putere de apreciere și măsura a fost adoptată și a intrat în vigoare înainte de demararea proiectului sau a activității subvenționate;
- ajutoarele pentru accesul IMM-urilor la finanțare;
- ajutoarele pentru recrutarea lucrătorilor defavorizați și ajutoarele pentru încadrarea în muncă a lucrătorilor cu handicap, acordate sub formă de subvenții salariale;
- ajutoarele pentru compensarea costurilor suplimentare generate de încadrarea în muncă a lucrătorilor cu handicap;
- ajutoarele acordate sub forma unor reduceri ale taxelor de mediu în temeiul *Directivei 2003/96/CE*;
- ajutoarele destinate reparării pagubelor provocate de dezastre naturale;
- ajutoarele pentru cultură și pentru conservarea patrimoniului.

11.8. CUMULUL AJUTOARELOR DE STAT:

Ajutoarele cu costuri eligibile identificabile pot fi cumulate cu:

- (a) orice alt ajutor de stat, atât timp cât măsurile respective vizează costuri eligibile identificabile diferite;
- (b) orice alt ajutor de stat, în legătură cu aceleași costuri eligibile, care se suprapun parțial sau integral, numai în cazul în care cumulul respectiv nu are drept rezultat depășirea celui mai ridicat nivel de intensitate a ajutorului sau a celui mai ridicat quantum al ajutorului aplicabil ajutorului respectiv în temeiul RGECA.

Ajutoarele fără costuri eligibile (o parte din ajutoarele pentru IMM-uri) pot fi cumulate cu oricare alte ajutoare de stat cu costuri eligibile identificabile.

Ajutoarele fără costuri eligibile identificabile pot fi cumulate cu orice alt ajutor de stat fără costuri eligibile identificabile până la cel mai ridicat plafon total de finanțare relevant stabilit în RGECA, în alt regulament de exceptare pe categorii de ajutoare ori într-o decizie adoptată de Comisie.

Ajutoarele de stat exceptate în temeiul RGECA nu se cumulează cu niciun tip de ajutoare de minimis în raport cu aceleași costuri eligibile dacă un astfel de cumul ar conduce la o intensitate a ajutorului care le depășește pe cele prevăzute în RGECA.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

Ajutoarele în favoarea lucrătorilor cu handicap pot fi cumulate cu alte ajutoare exceptate în legătură cu aceleași costuri eligibile peste pragul maxim aplicabil în conformitate cu RGECA, cu condiția ca un astfel de cumul să nu aibă drept rezultat o intensitate a ajutorului care să depășească 100% din costurile relevante pentru orice perioadă de angajare a lucrătorilor în cauză.

11.9. TRANSPARENȚA AJUTOARELOR ACORDATE:

În primul rând, Statul Membru va transmite o *Informare* Comisiei, în format standard, prin SANI II, în termen de 20 de zile lucrătoare de la intrarea în vigoare a unei scheme de ajutoare exceptate sau de la acordarea unui ajutor ad-hoc exceptat de la obligația de notificare.

Comisia va publica *Informările* în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene și pe site-ul Internet al Comisiei. Comisia verifică îndeplinirea condițiilor din RGECA. Pe de altă parte, părțile interesate pot contesta măsura, în cazul în care consideră că aceasta nu respectă prevederile RGECA.

În al doilea rând, Statele Membre sunt obligate să creeze, până cel târziu la data de 01 iulie 2016, site-uri Internet cuprinzătoare privind ajutoarele de stat, la nivel regional sau național, care să prezinte informații succinte despre fiecare măsură de ajutor exceptată.

Informațiile se publică sub formă de foaie de calcul cu date, care permite căutarea, extragerea și publicarea cu ușurință a datelor pe internet, de exemplu în format CSV sau XML.

Accesul la site-ul internet este permis oricărei părți interesate, fără restricții. Pentru accesarea site-ului nu este necesară înregistrarea prealabilă a utilizatorului.

Se publică următoarele informații privind ajutoarele implementate:

- (a) informațiile din Informare sau a unui link către acestea;
- (b) textul integral al fiecărei măsuri de ajutor sau a un link către acesta.

Pentru schemele sub formă de avantaje fiscale și pentru schemele de ajutor regional pentru dezvoltare urbană ajutoare de finanțare de risc, este suficient ca Statele Membre să publice informațiile necesare privind cuantumul ajutoarelor individuale în următoarele intervale (în milioane euro): 0,5-1; 1-2; 2-5; 5-10; 10-30; și 30 și peste această valoare.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Se poate acorda o derogare de la cerința de a publica informații pentru fiecare atribuire individuală care depășește 500.000 euro pentru IMM-urile care nu au efectuat nicio vânzare comercială pe nicio piață.

În cazul ajutoarelor individuale acordate, cu un quantum peste 500.000 euro, se publică următoarele informații:

- numele beneficiarului;
- identificatorul beneficiarului (CUI);
- tipul de întreprindere (IMM/mare) la data acordării ajutorului;
- regiunea în care este situat beneficiarul, la nivelul NUTS II;
- sectorul de activitate (CAEN);
- elementul de ajutor, exprimat ca valoare întreagă în monedă națională;
- instrumentul de ajutor [grant/subvenționare a ratei dobânzii, împrumut/avansuri rambursabile/grant rambursabil, garanție, avantaj fiscal sau scutire de taxe, finanțare de risc, altele (a se preciza)];
- data acordării ajutorului;
- obiectivul ajutorului;
- autoritatea care acordă ajutorul;
- în cazul ajutoarelor regionale pentru dezvoltare urbană și a celor de finanțare de risc, numele entității căreia i-a fost încredințată execuția și numele intermediarilor financiari selectați;
- referința măsurii de ajutor.

11.10. SANCTIUNI ÎN CAZUL NERESPECTĂRII RGECA:

Comisia poate, după ce a acordat Statului Membru în cauză posibilitatea de a-și face cunoscute opiniile, să adopte o decizie în care să se precizeze că toate sau unele dintre viitoarele măsuri de ajutor adoptate de Statul Membru în cauză, care altfel ar îndeplini cerințele RGECA, trebuie notificate Comisiei.

Măsurile care trebuie notificate se pot limita la:

- măsurile prin care se acordă anumite tipuri de ajutoare;
- măsurile în favoarea anumitor beneficiari;
- măsurile de ajutor adoptate de anumite autorități din Statul Membru în cauză.

Comisia Europeană are dreptul de a verifica dacă sunt respectate condițiile prevăzute în *Regulamentul nr. 651/2014* în termen de 10 ani de la data la care a fost acordat un ajutor ad-hoc sau ultima alocare specifică în cadrul unei scheme.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

În consecință, furnizorul are obligația de a păstra toate informațiile referitoare la schemă și la alocările acordate în baza acestora pentru o perioadă de minim 10 ani.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

12. AJUTOARELE DE STAT REGIONALE:

12.1 DOMENIUL DE APLICARE:

RGECA, pe lângă prevederile generale legate de aplicabilitate, cuprinde și reguli specifice numai ajutorului de stat regional.

Astfel, în cazul ajutoarelor regionale, RGECA nu se aplică:

- pescuitului și acvaculturii;
- producției agricole primare;
- ajutoarelor pentru facilitarea închiderii minelor de cărbune necompetitive;
- sectorului siderurgic;
- sectorului cărbunelui;
- sectorului construcțiilor navale;
- sectorului fibrelor sintetice;
- sectorului transporturilor și al infrastructurii conexe;
- sectorului producerii și distribuției de energie și al infrastructurii pentru aceasta;
- prelucrării și comercializării produselor agricole când:

(i) valoarea ajutoarelor este stabilită pe baza prețului sau a cantității unor astfel de produse achiziționate de la producători primari sau introduse pe piață de întreprinderile respective;

sau

(ii) ajutoarele sunt condiționate de transferarea lor parțială sau integrală către producătorii primari.

- schemelor de ajutoare/ajutoare ad-hoc care nu exclud, în mod explicit, plata unor ajutoare individuale pentru o întreprindere care face obiectul unui ordin de recuperare neexecutat referitor la un ajutor ilegal;
- ajutoarelor pentru întreprinderi aflate în dificultate;
- măsurilor de ajutor de stat care implică o încălcare nedisociabilă a dreptului Uniunii, în special:

(i) în cazul cărora acordarea de ajutoare este condiționată de obligația ca beneficiarul să aibă sediul în Statul Membru relevant sau să fie stabilit cu preponderență în Statul Membru respectiv;

(ii) în cazul cărora acordarea de ajutoare este condiționată de obligația ca beneficiarul să utilizeze bunuri produse sau servicii naționale;

(iii) în cazul în care limitează posibilitatea ca beneficiarii să exploateze în alte State Membre rezultatele obținute din cercetare-dezvoltare și inovare.

- schemelor de ajutor de stat regionale, precum și modificărilor acestora în măsura în care afectează compatibilitatea acestora (cu excepția ajutoarelor regionale pentru exploatare), dacă bugetul mediu anual al ajutoarelor de stat depășește 150 milioane euro, la șase luni după intrarea în vigoare a acestora;
- ajutoarelor destinate activităților legate de export;
- schemelor care vizează un număr limitat de sectoare specifice de activitate economică (cu excepția celor pentru turism, realizarea infrastructurilor de comunicații electronice în bandă largă sau prelucrării și comercializării produselor agricole);
- ajutoarelor regionale individuale acordate unui beneficiar¹³⁸ care a închis aceeași activitate sau o activitate similară în SEE în cei doi ani precedenți sau care, în momentul depunerii cererii de ajutor, are planuri de a închide o astfel de activitate într-o perioadă de doi ani după finalizarea investiției inițiale pentru care solicită ajutoare;
- ajutoarelor pentru exploatare acordate întreprinderilor cu următoarele activități principale: „Activități financiare și de asigurări”, „Activități privind sediile sociale”, „Activități de consultanță în afaceri și management”;
- ajutoarelor regionale pentru investiții cu costuri eligibile de 100 de milioane euro care depășesc pragul de notificare egal cu „valoarea ajustată a ajutoarelor”;
- ajutoarelor regionale pentru dezvoltare urbană cu un quantum mai mare de 20 de milioane euro.

12.2. AJUTOARELE DE STAT PENTRU INVESTIȚII:

12.2.1. Eligibilitatea din punct de vedere geografic:

Din punct de vedere geografic, ajutoarele de stat regionale se pot acorda numai în zone asistate, definite conform art. 107, alin. (3) literele a) și c) din TFUE.

Conform *Hărții regionale a ajutorului de stat aprobate în cazul României în perioada 2014-2020*, intensitățile maxime ale ajutoarelor regionale de investiții sunt limitate la următoarele nivele:

- zonă asistată de tip "a" - Regiunea Nord-Vest - 50%;
- zonă asistată de tip "a" - Regiunea Centru - 50%;
- zonă asistată de tip "a" - Regiunea Nord-Est - 50%;
- zonă asistată de tip "a" - Regiunea Sud-Est - 50%;
- zonă asistată de tip "a" - Regiunea Sud-Muntenia - 50%;
- zonă asistată de tip "a" - Regiunea Sud-Vest Oltenia - 50%;
- zonă asistată de tip "a" - Regiunea Vest - 35%;

¹³⁸ Considerat la nivel de grup.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

- zonă asistată de tip "c" - Municipiul București - 15% până la 31 decembrie 2017 și 10% după aceea;
- zonă asistată de tip "c" - Județul Ilfov - 35%.

La aceste intensități se adaugă bonusuri de maxim 20%, în cazul în care se finanțează investițiile realizate de întreprinderile mici/microîntreprinderi sau 10% în cazul în care investițiile sunt realizate de către întreprinderile mijlocii.

12.2.2. Eligibilitatea investițiilor:

Sunt eligibile pentru finanțare prin ajutor de stat investițiile care se încadrează în categoria investițiilor inițiale.

Investiție inițială înseamnă:

(a) o investiție în active corporale și necorporale legată de demararea unei unități noi, extinderea capacității unei unități existente¹³⁹, diversificarea producției unei unități prin produse care nu au fost fabricate anterior în unitate¹⁴⁰ sau o schimbare fundamentală a procesului general de producție al unei unități existente¹⁴¹;

sau

(b) o achiziționare de active legate direct de o unitate, cu condiția ca unitatea să fie închisă sau să fi fost închisă dacă nu ar fi fost achiziționată și să fie cumpărată de un investitor care nu are legătură cu vânzătorul și exclude simpla achiziționare a acțiunilor unei întreprinderi.

12.2.3. Eligibilitatea întreprinderilor, în funcție de mărime, în zonele asistate de tip "c":

IMM-urile pot fi eligibile pentru orice formă de investiție inițială.

Întreprinderile mari sunt eligibile numai pentru o investiție inițială în favoarea dezvoltării unei noi activități economice în zona în cauză, identificată la nivel NUTS3 (județ). Noua activitate nu trebuie să reprezinte o extindere a activității deja desfășurate de întreprindere în zona respectivă. Acest lucru nu înseamnă că, dacă întreprinderea derulează o activitate similară în alt județ, nu poate beneficia

¹³⁹ Extinderea capacității de producție presupune menținerea sortimentății și a proceselor de producție deja existente și creșterea volumului producției ca urmare a achiziției de noi echipamente.

¹⁴⁰ Diversificarea producției presupune că noile produse se adaugă gamei sortimentale deja fabricate.

¹⁴¹ În acest caz, se menține sortimentăția existentă, dar procesul de producție este modificat ca urmare a achiziției de noi echipamente. O parte din echipamentele deja existente pot fi reutilizate pe fluxul de producție.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

de finanțare sub forma ajutorului de stat regional acordat în baza *Regulamentului nr. 651/2014*.

Comisia Europeană precizează faptul că o nouă activitate economică trebuie să funcționeze de o manieră independentă de orice alte operațiuni derulate de întreprinderea în cauză, inclusiv de activități de tip back-office (resurse umane, IT etc).

“Investiție inițială pentru o nouă activitate economică” înseamnă:

- (a) o investiție în active corporale și necorporale legată de demararea unei noi unități sau de diversificarea activității unei unități, cu condiția ca noua activitate să nu fie identică sau similară (activitate care face parte din aceeași clasa/cod numeric cu 4 cifre conform CAEN) cu activitatea desfășurată anterior în unitatea respectivă;
- (b) achiziționarea de active aparținând unei unități care a fost închisă sau care ar fi fost închisă dacă nu ar fi fost cumpărată și care este achiziționată de un investitor care nu are legătură cu vânzătorul, cu condiția ca noua activitate ce urmează a fi desfășurată utilizând activele dobândite să nu fie identică sau similară cu activitatea desfășurată în unitatea respectivă înainte de achiziție.

12.2.4. Costuri eligibile ale investițiilor:

- (a) costurile în legătură cu active corporale și necorporale;
 - (b) costurile salariale aferente locurilor de muncă nou create în urma unei investiții inițiale, calculate pe o perioadă de doi ani;
- sau
- (c) o combinație din cele 2 tipuri de costuri fără a depăși valoarea cea mai mare aferentă uneia din cele 2 categorii.

12.2.4.1. Eligibilitatea costurilor constând în active corporale:

Investiția trebuie menținută în regiunea beneficiară pentru o perioadă de cel puțin cinci ani sau, în cazul IMM-urilor, de cel puțin trei ani de la finalizarea investițiilor.

Activele corporale trebuie să fie noi, cu excepția celor pentru IMM-uri și pentru achiziționarea unei unități.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

Închirierea de active corporale poate fi eligibilă dacă:

- (a) în cazul terenurilor și clădirilor, contractul de închiriere continuă cel puțin timp de cinci ani de la data finalizării investiției realizate de întreprinderile mari și trei ani în cazul IMM-urilor;
- (b) în cazul instalațiilor sau utilajelor, contractul este de leasing financiar și beneficiarul achiziționează activul la finalul contractului.

Achiziția de active trebuie făcută de la un terț care nu are legătură cu cumpărătorul¹⁴² și în condiții de piață¹⁴³. Achiziționarea de acțiuni nu constituie o investiție inițială.

În cazul unei schimbări fundamentale în procesul de producție, costurile eligibile trebuie să depășească amortizarea activelor legate de activitatea care trebuie modernizată în cursul celor trei exerciții financiare precedente.

Menționăm faptul că simpla înlocuire a unor active individuale, fără modificarea fundamentală a procesului de producție reprezintă o investiție de înlocuire, care nu este eligibilă pentru finanțare prin ajutorul regional pentru investiții, cu excepția cazului în care echipamentul a devenit depășit din punct de vedere tehnic sau a fost distrus în perioada minimă obligatorie de menținere a investiției în regiunea defavorizată.

În cazul diversificării unei unități existente, costurile eligibile trebuie să depășească cu cel puțin 200% valoarea contabilă a activelor corporale și necorporale reutilizate, corespunzătoare anului fiscal anterior demarării lucrărilor.

De notat faptul că, la calculul valorii contabile a activelor reutilizate se ia în considerare măsura în care acestea sunt utilizate în cadrul proiectului de diversificare a activității existente (pro-rata funcție de gradul de utilizare al activului în procesul de diversificare).

¹⁴² Se referă la cazul în care niciuna dintre părți nu deține acțiuni/părți sociale în cealaltă.

¹⁴³ Pentru a demonstra faptul că achiziția de active s-a realizat în condiții de piață, Comisia Europeană recomandă ca tranzacția să se realizeze în baza unui raport de evaluare derulat de o companie independentă sau ca tranzacția să se deruleze între companii independente. În cazul în care statul este implicat în vânzare, în calitate de proprietar sau în situația în care vânzarea este supervizată de o instanță națională cu competențe în domeniul gestionării reglementărilor în domeniul falimentului, Comisia recomandă ca vânzarea să se deruleze printr-o procedură deschisă, necondiționată și nediscriminatorie, care a beneficiat de o publicitate suficientă (licitație).

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

12.2.4.2. Eligibilitatea costurilor constând în active necorporale:

- trebuie să fie utilizate exclusiv în cadrul unității beneficiare;
- trebuie să fie amortizabile;
- trebuie să fie achiziționate în condițiile pieței de la terți care nu au legături cu cumpărătorul și
- trebuie să fie incluse în activele întreprinderii care beneficiază de ajutor și să rămână asociate proiectului pentru care s-a acordat ajutorul pe o perioadă de minimum cinci ani în cazul întreprinderilor mari sau de trei ani în cazul IMM-urilor.

Pentru întreprinderile mari, costurile activelor necorporale sunt eligibile numai până la un plafon de 50% din costurile totale eligibile ale investiției inițiale.

12.2.5. Caracteristicile costurilor eligibile constând în cheltuieli salariale:

- proiectul de investiții determină o creștere netă a numărului de angajați în unitatea în cauză, în comparație cu media din ultimele 12 luni, ceea ce înseamnă că orice loc de muncă pierdut se deduce din numărul aparent de locuri de muncă create în perioada respectivă;
- locurile de muncă trebuie ocupate în termen de trei ani de la finalizarea lucrărilor;
- locurile de muncă create trebuie menținute o perioadă de cel puțin cinci ani sau, în cazul IMM-urilor, de trei ani de la data la care postul a fost ocupat prima dată.

12.2.6. Alte prevederi:

În cazul proiectelor mari de investiții (investiții de peste 50 de milioane de euro), valoarea ajutorului nu depășește valoarea ajustată¹⁴⁴ a ajutorului, calculată conform formulei:

Liniile directoare privind ajutorul de stat regional:

$$V_{\max} = R \times (A + 0,50 \times B + 0,34 \times C)$$

Dat fiind faptul ca RGECA se aplică doar investițiilor cu costuri eligibile sub 100 milioane EURO, formula devine:

$$V_{\max} = R \times (A + 0,50 \times B + 0 \times C)$$

¹⁴⁴ Proiectele de investiții nu demarează la același moment. De aceea, valoarea costurilor eligibile și valoarea ajutorului trebuie ajustată, funcție de momentul la care se derulează ultimul proiect de investiții.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

unde:

V_{max} - valoarea ajustată a ajutoarelor;

R - intensitatea maximă a ajutoarelor aplicabilă în zona în cauză;

A - reprezintă costurile inițiale eligibile în valoare de 50 de milioane EUR;

B - este partea din costurile eligibile cuprinsă între 50-100 milioane EUR;

C - este partea din costurile eligibile de peste 100 de milioane EUR.

EXEMPLU DE CALCUL:

Întreprinderea X dorește să obțină un ajutor de stat pentru realizarea unei investiții inițiale în Regiunea de dezvoltare Nord-Est. Costurile eligibile totale ale investiției ar fi de 80 de milioane euro.

Întrebare:

Care este valoarea maximă a ajutorului de stat exceptat de la obligația de notificare pe care poate să o primească întreprinderea X, presupunând că nu a mai beneficiat până în prezent de alte ajutoare de stat/minimis?

Răspuns:

Costurile eligibile ale investiției depășesc 50 milioane euro, deci ne aflăm în prezența unui proiect mare de investiții.

În acest caz, valoarea maximă a ajutorului posibil de acordat se calculează conform formulei:

$$\text{Valoare maximă ajutor} = R \times (A + 0,50 \times B + 0 \times C) = 50\% \times (50 + 0,5 \times 30) = 50\% \times 65 = 32,5 \text{ milioane euro.}$$

Astfel, pentru zonele din România putem defini următoarele praguri de notificare:

- 37,5 milioane euro pentru regiunile de dezvoltare cu intensitate de 50%;
- 26,25 milioane euro pentru regiunile de dezvoltare cu intensitate de 35%;
- 11,25 milioane euro pentru regiunile de dezvoltare cu intensitate de 15%;

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

➤ 7,5 milioane euro pentru regiunile de dezvoltare cu intensitate de 10%.

Orice investiție inițială demarată de același beneficiar (la nivel de grup¹⁴⁵) într-un interval de trei ani de la data de începere a lucrărilor la o altă investiție care beneficiază de ajutor în aceeași regiune, este considerată ca un proiect unic de investiții. Dacă este un proiect mare de investiții, se aplică formula ajutorului ajustat.

EXEMPLU DE CALCUL:

Întreprinderea Y a aplicat pentru o schema de ajutor regional la Ministerul Fondurilor Europene pentru un proiect de investiții cu costuri eligibile în valoare de 30 de milioane euro, care va fi implementat în județul Timiș începând cu data de 01 martie 2015.

Menționăm că întreprinderea a mai primit în trecut un ajutor de stat regional în valoare de 15 milioane Euro, pentru un alt proiect de investiții, situat în aceeași locație, realizat în perioada 2012-2014. Costurile eligibile ale acestui proiect au fost de 40 de milioane euro, iar lucrările de investiții au demarat la data de 01 septembrie 2012.

Întrebare:

Care este valoarea maximă a ajutorului regional de care poate beneficia întreprinderea Y în baza schemei actuale gestionate de Ministerul Fondurilor Europene?

Răspuns:

Având în vedere că cel de-al doilea proiect de investiții va începe la un interval mai mic de trei ani de la demararea primului proiect de investiții, precum și faptul că ambele sunt localizate în aceeași zonă NUTS 3 (județul Timiș), cele două proiecte vor fi considerate ca parte a unui proiect unic de investiții, cu costuri eligibile de 70 milioane de Euro.

¹⁴⁵ Noțiunea de grup trebuie înțeleasă ca reprezentând o entitate economică compusă controlată dintr-o sursă unică. O aproximare a noțiunii de "grup" este dată de definiția "întreprinderii unice" din *Regulamentul nr. 1407/2013*. Pentru identificarea controlului unic asupra mai multor entități economice se vor lua în considerare și cazuri precum exercitarea controlului de către persoane fizice sau de către companii străine.

Costurile eligibile ale proiectului unic de investiții sunt mai mari de 50 milioane euro, prin urmare este vorba de un proiect mare de investiții, care va putea beneficia de ajutor calculat conform formulei:

Valoare maxima ajutor = 35% x (50 + 0.5 x 20) = 35% x 60 = 21 mil. euro,

unde 35% este intensitatea maximă aplicabilă în județul Timiș.

Având în vedere faptul că, pentru acest proiect unic de investiții, întreprinderea Y a mai primit 15 milioane de euro, aceasta mai poate beneficia, în baza schemei de la Ministerul Fondurilor Europene, doar de diferența până la pragul de 21 de milioane, respectiv $21 - 15 = 6$ milioane euro.

Pentru o investiție inițială legată de proiecte de cooperare teritorială europeană, intensitatea ajutorului pentru zona în care este localizată investiția inițială se aplică tuturor beneficiarilor participanți la proiect. Dacă investiția inițială este localizată în două sau mai multe zone asistate, intensitatea maximă a ajutorului este cea aplicabilă în zona asistată unde este cheltuită cea mai mare parte din cheltuielile eligibile.

În cazul în care există beneficiari implicați în proiecte de cooperare teritorială europeană localizați în alte regiuni, asistate sau neasistate, aceștia pot aplica aceeași intensitate a ajutorului. Precizăm faptul că, în aceste cazuri, rămân aplicabile condițiile prevăzute în *Regulamentul nr. 651/2014*, atât cele generale, cât și cele specifice ajutorului regional.

În zonele asistate de tip "c" această dispoziție se aplică întreprinderilor mari doar dacă investițiile inițiale privesc o nouă activitate economică.

Confinanțarea beneficiarului:

Beneficiarul trebuie să asigure o contribuție financiară de cel puțin 25% din costurile eligibile, provenind fie din resurse proprii, fie din surse atrase prin finanțare externă, sub o formă care să nu facă obiectul niciunui alt ajutor public.

EXEMPLU:

Un beneficiar contractează un credit de la o bancă comercială, cu garanția municipalității pentru finanțarea unui proiect de investiții pentru care dorește să obțină ajutor de stat.

Întrebare:

Acest credit poate fi considerat ca reprezentând contribuție proprie neafectată de sprijin din surse publice, în sensul regulii de mai sus?

Răspuns:

Da, dacă garanția este acordată în condiții de piață. Nu, dacă garanția nu este acordată în condiții de piață și reprezintă ajutor de stat. În această situație, întregul credit se consideră a fi afectat de sprijin public.

12.3. AJUTOARELE DE STAT PENTRU INVESTIȚII CARE FAC OBIECTUL NOTIFICĂRII:

Ajutoarele individuale acordate în cadrul unei scheme notificate continuă să facă obiectul obligației de notificare în temeiul articolului 108 alineatul (3) din TFUE, dacă ajutoarele din toate sursele depășesc pragurile de notificare anterior menționate sau dacă sunt acordate unui beneficiar care a închis o activitate identică sau similară în SEE într-o perioadă de doi ani imediat anterioară datei solicitării ajutoarelor sau care la momentul solicitării ajutoarelor are intenția de a închide o astfel de activitate în termen de doi ani după finalizarea investiției care urmează să fie subvenționată.

De asemenea, fac obiectul obligației de notificare în temeiul articolului 108 alineatul (3) din TFUE ajutoarele de investiții acordate unei întreprinderi mari pentru diversificarea unei unități existente într-o zonă „c” pentru a crea noi produse.

Regulile de acordare ale ajutorului regional sunt detaliate în *Orientările privind ajutoarele de stat regionale pentru perioada 2014-2020*.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

12.3.1. Criteriile de evaluare de către Comisia Europeană a compatibilității ajutoarelor regionale:

Pentru a evalua dacă o măsură de ajutor notificată poate fi considerată compatibilă cu Piața internă, Comisia analizează, în general, dacă prin structura măsurii se garantează că impactul pozitiv al ajutorului în direcția unui obiectiv de interes comun este mai mare decât eventualele efecte negative ale măsurii de ajutor asupra schimburilor comerciale și a concurenței.

Comisia va considera o măsură de ajutor compatibilă cu TFUE doar dacă îndeplinește fiecare dintre criteriile următoare:

- (a) contribuția la un obiectiv de interes comun bine definit;
- (b) necesitatea intervenției statului;
- (c) adecvarea măsurii de ajutor;
- (d) efectul de stimulare;
- (e) proporționalitatea ajutoarelor (ajutorul limitat la un nivel minim);
- (f) evitarea efectelor negative necorespunzătoare asupra concurenței și a schimburilor comerciale dintre statele membre;
- (g) transparența ajutorului.

12.3.1.1 Contribuția la atingerea unui obiectiv comun:

Obiectivul principal al ajutoarelor regionale este reducerea diferențelor dintre diferitele regiuni ale Uniunii Europene.

De aceea, schemele de ajutoare regionale ar trebui integrate într-o strategie de dezvoltare regională cu obiective clar definite la care să contribuie și pe care să le respecte.

Acest lucru ar fi valabil, în special, în cazul măsurilor implementate în conformitate cu strategiile de dezvoltare regională definite în contextul programelor operaționale care implementează fondurile structurale.

În cazul schemelor de ajutoare care nu fac parte dintr-un program operațional finanțat din fondurile politicii de coeziune, Statele Membre ar trebui să demonstreze că măsura este consecventă și contribuie la strategia de dezvoltare a zonei respective.

Rămân valabile condițiile referitoare la menținerea investițiilor și a locurilor de muncă în zona asistată, în forma anterior menționată pentru ajutoarele exceptate

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

de la obligația de notificare, precum și intensitățile maxim admisibile ale ajutorului.

De asemenea, pentru a evita ca măsurile de ajutor de stat să aducă daune mediului, Statele Membre trebuie să asigure conformitatea cu legislația Uniunii în domeniul mediului, trebuind în special să efectueze o evaluare a impactului asupra mediului, atunci când această măsură este impusă de lege, și să asigure obținerea tuturor autorizațiilor necesare.

Pentru a demonstra contribuția în regiune a ajutoarelor individuale pentru investiții notificate Comisiei, Statele Membre pot utiliza o varietate de indicatori:

- (a) numărul de locuri de muncă create direct în urma investiției este un indicator important al contribuției la dezvoltarea regiunii. Calitatea locurilor de muncă create și nivelul de calificare solicitat ar trebui, de asemenea, luate în considerare;
- (b) s-ar putea crea un număr și mai mare de locuri noi de muncă în rețeaua locală de (sub)furnizori, contribuind la o mai bună integrare a investiției în regiunea respectivă și asigurând o propagare mai largă a efectelor. Prin urmare, se va lua în considerare și numărul de locuri de muncă create indirect;
- (c) angajamentul beneficiarului de a participa la activități de formare de anvergură pentru a îmbunătăți calificările (generale și specifice) ale personalului său va fi considerat un factor care contribuie la dezvoltarea regională. Pentru a evita dubla contabilizare, formarea generală sau specifică pentru care a fost aprobat un ajutor de stat pentru formare nu va fi considerată drept un efect pozitiv al ajutoarelor regionale;
- (d) ca urmare a proximității (efectul de grupare), pot rezulta economii externe de scară sau alte beneficii din perspectiva dezvoltării regionale. Gruparea întreprinderilor care fac parte din același sector de activitate permite fiecărei unități să se specializeze într-o măsură mai mare, fapt care duce la îmbunătățirea eficienței. Cu toate acestea, importanța acestui indicator în stabilirea contribuției la dezvoltarea regională depinde de cât de dezvoltată este gruparea respectivă;
- (e) investițiile implică cunoștințe tehnice și pot genera un transfer important de tehnologie (diseminarea cunoștințelor). Investițiile în sectoarele cu utilizare intensivă a tehnologiei sunt mai susceptibile să implice un transfer de tehnologie către regiunea beneficiară. Din acest punct de vedere, sunt importante și nivelul și gradul de specificitate al diseminării cunoștințelor;
- (f) de asemenea, se poate lua în considerare contribuția proiectelor la capacitatea regiunii de a genera tehnologii noi prin inovație la nivel local. Cooperarea dintre noua unitate de producție și instituțiile locale de învățământ superior poate fi apreciată în mod pozitiv în acest sens;

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

(g) durata investiției și eventualele investiții ulterioare pot indica un angajament de durată al întreprinderii în regiunea în cauză.

12.3.1.2. Necesitatea intervenției statului:

Ajutoarele acordate în zonele incluse pe harta ajutoarelor regionale sunt considerate compatibile cu Piața internă în conformitate cu articolul 107 alineatul (3) literele (a) și (c) din TFUE.

12.3.1.3. Adecvarea ajutoarelor regionale:

Ajutoarele regionale pentru investiții nu sunt singurele instrumente de politică de care dispun Statele Membre pentru a sprijini investițiile și crearea de locuri de muncă în regiunile defavorizate.

Statele Membre pot utiliza alte măsuri, precum dezvoltarea infrastructurii, îmbunătățirea calității educației și a formării sau ameliorarea mediului de afaceri.

De aceea, Statele Membre trebuie să indice motivul pentru care aleg să acorde ajutoare regionale pentru atingerea obiectivului comun de echitate sau de coeziune atunci când introduc o schemă care nu face parte dintr-un program operațional finanțat din fondurile politicii de coeziune.

În plus, trebuie menționat faptul că ajutoarele regionale pot fi acordate sub mai multe forme. De aceea, Statul Membru trebuie să garanteze că ajutorul este acordat sub forma care are potențialul de a denatura într-o măsură cât mai mică schimburile comerciale și concurența.

În această privință, dacă ajutorul este acordat sub forme care presupun beneficii pecuniare directe (de exemplu, granturi directe, scutiri sau reduceri ale impozitelor, ale contribuțiilor la asigurările sociale sau ale altor taxe obligatorii ori furnizarea de terenuri, mărfuri sau servicii la prețuri avantajoase etc.), Statul Membru trebuie să demonstreze motivul pentru care nu sunt adecvate alte forme de ajutor care și ele au potențialul de a denatura piața într-o măsură mai mică, cum ar fi avansurile rambursabile sau tipurile de ajutoare bazate pe instrumente de datorii sau de capitaluri proprii (de exemplu, împrumuturi cu dobândă mică sau bonificări ale dobânzii, garanții de stat, cumpărarea de acțiuni sau alte aporturi de capital în condiții avantajoase).

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

În cazul schemelor de ajutoare care pun în aplicare obiectivele și prioritățile programelor operaționale, instrumentul de finanțare ales în cadrul acestui program este considerat a fi un instrument adecvat.

12.3.1.4. Efectul de stimulare:

Ajutoarele regionale pot fi considerate compatibile cu Piața internă numai dacă au un efect de stimulare. Un efect de stimulare există atunci când ajutoarele modifică comportamentul unei întreprinderi de așa manieră încât aceasta demarează o activitate suplimentară prin care contribuie la dezvoltarea unei zone, activitate pe care nu ar fi inițiat-o în absența ajutorului sau pe care ar fi desfășurat-o într-o manieră diferită sau limitată sau într-un alt loc.

Ajutoarele nu trebuie să subvenționeze costurile unei activități pe care o întreprindere le-ar fi suportat în orice caz și nu trebuie să compenseze riscul comercial normal al unei activități economice.

Existența efectului de stimulare, în cazul întreprinderilor mari, se poate dovedi prin două scenarii posibile:

- (a) ajutorul stimulează adoptarea unei decizii favorabile de investiție, deoarece poate fi efectuată în zona respectivă o investiție care altfel nu ar fi suficient de profitabilă pentru beneficiar;
- (b) ajutorul este un stimulent pentru a alege să se efectueze o investiție planificată în zona respectivă, mai degrabă decât într-un alt loc, deoarece compensează dezavantajele și costurile nete asociate unei locații din zona respectivă.

Dacă ajutorul nu modifică comportamentul beneficiarului prin stimularea investițiilor (suplimentare) în zona respectivă, atunci se poate considera că aceeași investiție s-ar efectua în regiune și în absența ajutorului. Astfel de ajutoare nu au efect de stimulare asupra atingerii obiectivului regional și nu pot fi aprobate drept compatibile cu Piața internă.

Cu toate acestea, în cazul ajutoarelor regionale acordate prin fonduri destinate politicii de coeziune în zonele „a” pentru investiții necesare pentru a atinge standarde stabilite de dreptul Uniunii, se poate considera că ajutorul are efect de stimulare dacă în absența ajutorului nu ar fi fost suficient de profitabil pentru beneficiar să facă investiția în zona respectivă, ceea ce ar fi dus la închiderea unei unități existente în acea zonă.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

Mai mult, atât în cazul IMM-urilor, cât și al întreprinderilor mari, pentru a asigura efectul stimulat al acordării ajutorului regional, lucrările privind o investiție individuală pot începe doar după depunerea formularului de cerere pentru acordarea ajutorului. Dacă lucrările încep înainte de depunerea cererii pentru ajutor, niciun ajutor acordat în legătură cu acea investiție individuală nu va fi considerat compatibil cu Piața internă.

12.3.1.5. Proportionalitatea valorii ajutoarelor (ajutorul limitat la minimum):

Ca regulă generală, se consideră că ajutoarele individuale care fac obiectul notificării sunt limitate la minimum dacă valoarea ajutorului corespunde costurilor nete suplimentare de implementare a investiției în zona respectivă, comparativ cu scenariul contrafactual în absența ajutorului.

12.3.1.6. Evitarea efectelor negative nejustificate asupra concurenței și comerțului intra-comunitar:

Pentru ca ajutorul să fie compatibil, efectele negative ale măsurii de ajutor în ceea ce privește denaturarea concurenței și impactul asupra comerțului între Statele Membre trebuie să fie limitate și mai puțin semnificative decât efectele pozitive în ceea ce privește contribuția la realizarea unui obiectiv de interes comun.

Comisia distinge două surse principale ale eventualelor efecte negative asupra piețelor de produse:

- (a) cazurile de majorare substanțială a capacității care creează o situație de capacitate excedentară sau agravează o astfel de situație, mai ales pe o piață aflată în declin și
- (b) cazurile în care beneficiarul ajutorului deține o putere semnificativă de piață.

De aceea, pentru a evalua dacă ajutorul poate servi la crearea sau la menținerea unor structuri de piață ineficiente, Comisia va lua în considerare capacitatea suplimentară de producție creată de proiect și va determina dacă piața este neperformantă.

În cazul în care piața vizată este în creștere, în mod normal există mai puține motive să se considere că ajutorul va afecta stimulentele dinamice sau că va împiedica în mod nejustificat ieșirea de pe piață sau intrarea pe piață.

Situația este mai problematică în cazul piețelor aflate în declin. În acest sens, Comisia face distincția între cazurile în care pe termen lung piața relevantă este

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

în mod structural în declin (adică înregistrează o rată de creștere negativă) și cazurile în care piața relevantă se află într-un declin relativ (adică înregistrează o rată de creștere pozitivă, însă nu depășește o rată de creștere de referință).

De asemenea, în cazurile în care analizează efectul acordării ajutorului din perspectiva locației, Comisia consideră că acordarea ajutorului va avea un efect negativ, care este improbabil să fie compensat de vreun efect pozitiv, în cazul în care, în absența ajutorului, investiția ar fi fost localizată într-o regiune cu o intensitate a ajutoarelor regionale superioară sau similară celei din regiunea vizată.

În cazul în care beneficiarul închide o activitate identică sau similară în altă zonă din SEE și mută activitatea respectivă în zona vizată și, dacă există o legătură de cauzalitate între ajutor și relocare, acest fapt va reprezenta un efect negativ, fiind puțin probabil ca acesta să fie compensat prin elemente pozitive.

În plus, faptul că o întreprindere apelează în mod sistematic la ajutoare de stat ar putea indica faptul că întreprinderea în cauză nu este în măsură să facă față concurenței fără sprijin sau că beneficiază de avantaje necuvenite comparativ cu concurenții săi.

12.4. AJUTOARELE DE STAT REGIONALE PENTRU EXPLOATARE:

Schemele de ajutoare regionale de exploatare **compensează costurile suplimentare pentru transportul mărfurilor produse în zone eligibile¹⁴⁶ precum și costurile suplimentare pentru transportul mărfurilor care sunt prelucrate ulterior în acele zone**, cu respectarea următoarelor condiții:

- (i) activitatea de producție a beneficiarilor se desfășoară în acele zone;
- (ii) ajutoarele sunt cuantificabile în mod obiectiv în avans;
- (iii) aceste costuri suplimentare de transport sunt calculate pe baza traseului mărfurilor în interiorul frontierei naționale a Statului Membru în cauză, folosindu-se mijloacele de transport care generează cele mai mici costuri pentru beneficiar.

Intensitatea ajutorului nu depășește 100% din costurile suplimentare eligibile.

Nu există prag de notificare.

¹⁴⁶ Regiunile ultraperiferice și zonele slab populate, așa cum sunt desemnate de Statele Membre în harta proprie a ajutoarelor regionale aprobată de Comisia Europeană. România nu are definite astfel de zone.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

12.5. AJUTOARELE DE STAT PENTRU EXPLOATARE CARE FAC OBIECTUL NOTIFICĂRII:

În cazurile în care nu sunt îndeplinite condițiile de exceptare, ajutoarele de stat pentru exploatare fac obiectul notificării la Comisia Europeană în temeiul prevederilor articolului 108 alineatul (3) din TFUE.

Și în acest caz, Comisia va considera o măsură de ajutor compatibilă cu Tratatul doar dacă îndeplinește fiecare dintre criteriile următoare:

- (a) contribuția la un obiectiv de interes comun bine definit;
- (b) necesitatea intervenției statului;
- (c) adecvarea măsurii de ajutor;
- (d) efectul de stimulare;
- (e) proporționalitatea ajutoarelor (ajutorul limitat la un nivel minim);
- (f) evitarea efectelor negative necorespunzătoare asupra concurenței și a schimburilor comerciale dintre Statele Membre;
- (g) transparența ajutorului.

12.5.1. Contribuția la atingerea unui obiectiv comun:

Schemele de ajutoare de exploatare vor promova dezvoltarea zonelor defavorizate doar dacă provocările cu care se confruntă aceste zone sunt clar determinate în prealabil. Obstacolele în calea atragerii sau a menținerii activității economice pot să fie extrem de grave sau permanente, astfel încât să existe riscul ca zonele respective să nu se poată dezvolta dacă se acordă doar ajutoare pentru investiții.

Poate fi vorba despre dificultăți specifice cu care se confruntă IMM-urile în zonele „a” sau despre riscul de depopulare a zonelor relevante în absența ajutoarelor de exploatare.

12.5.2. Necesitatea intervenției statului:

Ajutoarele acordate în zonele incluse pe harta ajutoarelor regionale sunt considerate compatibile cu Piața internă în conformitate cu articolul 107 alineatul (3) literele (a) și (c) din TFUE.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

12.5.3. Adecvarea ajutoarelor regionale:

Statul Membru trebuie să demonstreze că ajutorul este adecvat pentru atingerea obiectivelor schemei în ceea ce privește problemele pe care ajutorul are rolul de a le soluționa.

Pentru a demonstra că ajutorul este adecvat, Statul Membru poate calcula quantumul ajutorului *ex ante* ca o sumă fixă care acoperă costurile suplimentare preconizate pe o perioadă dată, pentru a stimula întreprinderile să limiteze costurile și, cu timpul, să își dezvolte activitatea în mod mai eficient.

12.5.4. Efectul de stimulare:

În cazul schemelor de ajutoare de exploatare, se va considera că ajutorul produce un efect de stimulare dacă este probabil ca, în absența ajutorului, nivelul activității economice din zona sau regiunea respectivă să fie redus semnificativ din cauza problemelor pe care ajutorul își propune să le soluționeze.

12.5.5. Proporționalitatea valorii ajutoarelor (ajutorul limitat la minimum):

Trebuie să fie îndeplinite, în special, următoarele condiții generale:

- (a) ajutorul trebuie stabilit în funcție de un set predefinit de costuri eligibile ce pot fi atribuite integral problemelor pe care ajutorul urmărește să le soluționeze;
- (b) ajutorul trebuie să se limiteze la un anumit procent din acele costuri eligibile predefinite și nu le poate depăși;
- (c) valoarea ajutorului pentru fiecare beneficiar trebuie să fie proporțională cu amploarea problemelor cu care se confruntă efectiv fiecare beneficiar.

12.5.6. Evitarea efectelor negative nejustificate asupra concurenței și comerțului intra-comunitar:

Pentru ca ajutorul să fie compatibil, efectele negative ale măsurii de ajutor în ceea ce privește denaturarea concurenței și impactul asupra comerțului între Statele Membre trebuie să fie limitate și mai puțin semnificative decât efectele pozitive în ceea ce privește contribuția la realizarea obiectivului de interes comun.

În cazul în care ajutorul este necesar și proporțional în vederea îndeplinirii obiectivului comun, este probabil ca efectele negative ale ajutorului să fie compensate prin efecte pozitive.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

Cu toate acestea, în unele cazuri, ajutorul poate rezulta în modificări ale structurii pieței sau ale caracteristicilor unui sector de activitate sau a unei industrii, fapt care ar putea denatura semnificativ concurența prin bariere la intrarea sau la ieșirea de pe piață, prin efecte de substituire sau prin devierea fluxurilor comerciale. În astfel de cazuri, este puțin probabil ca efectele negative să fie compensate prin efecte pozitive.

12.6. AJUTOARELE DE STAT PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ:

Sunt eligibile pentru finanțare prin ajutor de stat proiectele de dezvoltare urbană care îndeplinesc următoarele criterii:

- sunt implementate prin fonduri de dezvoltare urbană în zone asistate;
- sunt cofinanțate de fondurile structurale și de investiții europene;
- sprijină punerea în aplicare a unei „strategii de dezvoltare urbană integrată și durabilă”.

Investiția totală într-un proiect de dezvoltare eligibil pentru ajutor pentru dezvoltare urbană nu depășește 20 de milioane euro.

Ajutorul acordat poate fi sub formă de capital propriu, cvasicapital, împrumuturi, garanții, sau o combinație a acestora.

Ajutorul de dezvoltare urbană determină investiții suplimentare din partea investitorilor privați în valoare cel puțin 30% din totalul finanțării acordate unui proiect de dezvoltare urbană.

Investitorii privați și cei publici pot furniza numerar sau o contribuție în natură sau o combinație a acestora pentru implementarea unui proiect de dezvoltare urbană.

Măsurile de dezvoltare urbană trebuie să îndeplinească următoarele condiții:

- a) administratorii de fonduri de dezvoltare urbană sunt selecționați printr-o procedură deschisă, transparentă și nediscriminatorie;
- b) investitorii privați independenți sunt selectați printr-un apel deschis, transparent și nediscriminatoriu, prin care se urmărește stabilirea mecanismelor adecvate de partajare a riscurilor și profitului. În cazul în care investitorii privați nu sunt selectați printr-un astfel de apel, rata echitabilă de rentabilitate a investitorilor privați este stabilită de un expert independent selectat prin intermediul unui apel deschis, transparent și nediscriminatoriu;

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

- c) în cazul în care pierderile sunt împărțite asimetric între investitorii publici și cei privați, prima pierdere asumată de către investitorul din sectorul public este plafonată la 25% din totalul investiției;
- d) în cazul garanțiilor către investitori privați în proiecte de dezvoltare urbană, rata de garantare este limitată la 80%, iar pierderile totale asumate de către un Stat Membru sunt plafonate la 25% din portofoliul subadiacent garantat;
- e) investitorilor li se permite să fie reprezentați în organismele de guvernanță ale fondului de dezvoltare urbană;
- f) Statul Membru prevede un proces de diligență pentru a se asigura o strategie de investiții solidă din punct de vedere comercial în scopul punerii în aplicare a măsurii de ajutor pentru dezvoltare urbană.

Fondurile de dezvoltare urbană sunt gestionate pe bază comercială și asigură decizii de finanțare care urmăresc obținerea de profit și administratorii fondului de dezvoltare urbană trebuie să îndeplinească următoarele condiții:

- a) sunt obligați prin lege sau contract să acționeze cu diligența și de bună credință, evitând conflictele de interese;
- b) administratorul este selectat printr-un apel competitiv, deschis, transparent și nediscriminatoriu, bazat pe criterii obiective legate de experiență, cunoștințe de specialitate și capacitate operațională și financiară, în funcție de care este remunerat corespunzător;
- c) primesc o remunerație în funcție de performanță sau își asumă o parte din riscurile de investiții prin co-investirea de resurse proprii;
- d) stabilesc o strategie de investiții stabilind *ex ante* viabilitatea financiară și impactul preconizat al acestora asupra dezvoltării urbane;
- e) există o strategie de ieșire clară și realistă pentru fiecare investiție de capital și de cvasicapital.

În cazul în care un fond de dezvoltare urbană acordă împrumuturi sau garanții pentru proiecte de dezvoltare urbană, trebuie îndeplinite următoarele condiții:

- a) în cazul împrumuturilor, în calculul valorii maxime a investiției de 20 milioane euro se ia în considerare valoarea nominală a împrumutului;
- b) în cazul garanțiilor, în calculul valorii maxime a investiției de 20 milioane euro se ia în considerare valoarea nominală a împrumutului subiacent.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

13. AJUTOARELE DE STAT PENTRU IMM-URI:

Întreprinderile mici și mijlocii dețin un rol decisiv în crearea de locuri de muncă și, la un nivel mai general, acționează ca un factor de stabilitate socială și de dezvoltare economică.

Cu toate acestea, dezvoltarea lor poate fi împiedicată de disfuncționalități ale pieței precum dificultăți în obținerea de capital sau de împrumuturi, din cauza reticenței anumitor piețe financiare în ceea ce privește asumarea de riscuri și din cauza garanțiilor limitate pe care le pot oferi. Din cauza resurselor limitate de care dispun, acestea pot, de asemenea, să aibă un acces restrâns la informații, în special la informațiile legate de noi tehnologii și piețe potențiale.

Având în vedere importanța sectorului IMM-urilor în economia Uniunii Europene, Comisia Europeană, prin *Regulamentul nr. 651/2014*, a creat cadrul legal necesar pentru a putea fi acordate, mai ușor, o serie de facilități acestui „motor al economiei”.

13.1. AJUTOARELE PENTRU INVESTIȚII ACORDATE IMM-URILOR:

Costuri eligibile:

- (a) costurile investițiilor în active corporale și necorporale;
- (b) costurile salariale estimate pentru locurile de muncă direct create prin proiectul de investiții, calculate pe o perioadă de doi ani.

Investițiile pot consta în:

- (a) o investiție în active corporale și/sau necorporale legate de înființarea unei noi unități, de extinderea unei unități existente, de diversificarea producției unei unități prin realizarea unor produse noi sau de o modificare fundamentală în procesul general de producție al unei unități existente
- (b) achiziționarea activelor care aparțin unei unități, în cazul în care sunt îndeplinite următoarele condiții:

- unitatea s-a închis sau s-ar fi închis dacă nu ar fi fost cumpărată;
- activele sunt achiziționate de la terți care nu au legătură cu cumpărătorul;
- tranzacția are loc în condițiile pieței.

În cazul în care un membru al familiei proprietarului inițial sau un angajat preia o întreprindere mică, condiția ca activele să fie cumpărate de la terți care nu au

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

legătură cu cumpărătorul nu se aplică. Simpla achiziționare a acțiunilor unei întreprinderi nu se consideră a fi o investiție.

Activele necorporale trebuie să îndeplinească toate condițiile următoare:

- (a) sunt utilizate exclusiv în cadrul unității care primește ajutorul;
- (b) sunt considerate drept active amortizabile;
- (c) sunt achiziționate în condițiile pieței de la terți care nu au legătură cu cumpărătorul;
- (d) sunt incluse în activele întreprinderii timp de cel puțin trei ani.

Locurile de muncă create în mod direct în urma unui proiect de investiții trebuie să îndeplinească următoarele condiții:

- (a) locurile de muncă sunt create în termen de trei ani de la finalizarea investiției;
- (b) se înregistrează o creștere netă a numărului de angajați în unitatea în cauză, în comparație cu media din ultimele 12 luni;
- (c) locurile de muncă sunt menținute pentru o perioadă minimă de trei ani de la data la care postul a fost ocupat prima dată.

Intensitatea ajutorului nu trebuie să depășească:

- (a) 20% din costurile eligibile în cazul întreprinderilor mici;
- (b) 10% din costurile eligibile în cazul întreprinderilor mijlocii.

Pragul de notificare este de 7,5 milioane euro/întreprindere/proiect.

13.2. AJUTOARELE PENTRU CONSULTANȚĂ ACORDATE IMM-URILOR:

Costurile eligibile sunt costurile serviciilor de consultanță furnizate de consultanți externi.

Pentru a fi eligibile, serviciile în cauză nu trebuie să reprezinte o activitate continuă sau periodică și nici să nu fie legate de costurile de exploatare obișnuite ale întreprinderii, cum ar fi serviciile de rutină de consultanță fiscală, serviciile juridice cu caracter periodic sau activitatea curentă de publicitate.

Intensitatea ajutorului nu trebuie să depășească 50% din costurile eligibile.

Pragul de notificare este de 2 milioane euro/întreprindere/proiect.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

13.3. AJUTOARELE PENTRU PARTICIPAREA LA TÂRGURI A IMM-URILOR:

Costurile eligibile sunt costurile suportate pentru închirierea, realizarea și funcționarea standului pentru participarea unei întreprinderi la orice târg sau expoziție.

Intensitatea ajutorului nu trebuie să depășească 50% din costurile eligibile.

Pragul de notificare este de 2 milioane euro/întreprindere/proiect.

13.4. AJUTOARELE PENTRU COSTURILE DE PARTICIPARE ALE IMM-URILOR LA PROIECTELE DE COOPERARE TERITORIALĂ EUROPEANĂ:

Costurile eligibile sunt următoarele:

- (a) costurile pentru cooperarea organizațională, inclusiv costurile cu personalul și birourile în măsura în care acestea sunt legate de proiectul de cooperare;
- (b) costurile serviciilor de consultanță și de sprijin legate de cooperare și furnizate de consultanți și prestatori de servicii externi;
- (c) costurile de călătorie, costurile echipamentelor și cheltuielile de investiții direct legate de proiect, precum și amortizarea instrumentelor și echipamentelor utilizate în mod direct pentru proiect.

Serviciile menționate la litera (b) nu trebuie să fie o activitate continuă sau periodică și nici nu trebuie să fie legate de costurile de exploatare obișnuite ale întreprinderii, cum ar fi serviciile de rutină de consultanță fiscală, serviciile juridice cu caracter periodic sau activitatea curentă de publicitate.

Intensitatea ajutorului nu trebuie să depășească 50% din costurile eligibile.

Pragul de notificare este de 2 milioane euro/întreprindere/proiect.

13.5. AJUTOARELE PENTRU ACCES LA FINANȚARE:

În urma aplicării *Orientărilor comunitare privind ajutorul de stat pentru promovarea investițiilor cu capital de risc în IMM-uri*¹⁴⁷, Comisia Europeană a constatat o serie de disfuncționalități specifice pieței capitalului de risc din

¹⁴⁷ Publicate în Jurnalul Oficial al UE nr. C 194/2006 și abrogate, începând cu data de 01.07.2014, de *Orientările privind ajutoarele de stat pentru promovarea investițiilor de finanțare de risc* publicate în Jurnalul Oficial al UE nr. C 19/2014.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Uniune, legate de anumite tipuri de investiții, în diferite etape ale dezvoltării întreprinderilor respective.

Aceste disfuncționalități ale pieței sunt generate de disparitatea dintre cererea și oferta de capital de risc. Prin urmare, este posibil ca volumul capitalului de risc de pe piață să fie prea limitat, iar întreprinderile să nu obțină finanțare, în pofida faptului că au un model de afaceri valoros și perspective de creștere.

Principala cauză a disfuncționalităților pieței în domeniul piețelor de capital de risc, care afectează în special accesul la capital al IMM-urilor și care ar putea justifica o intervenție publică, este legată de caracterul imperfect sau asimetric al informațiilor. Aceasta nu doar afectează furnizarea de capital de risc, ci și împiedică accesul la finanțarea prin îndatorare pentru anumite IMM-uri.

În consecință, Comisia Europeană a considerat că anumite măsuri din domeniul finanțării de risc ar trebui să fie exceptate, în anumite condiții, de la obligația de notificare.

Prevederile referitoare la ajutoare pentru accesul IMM-urilor la finanțare utilizează o serie de termeni (sintagme) specifici. Cei mai importanți dintre aceștia sunt prezentați în continuare:

➤ **întreprinderile eligibile** - întreprinderile care, la momentul investiției inițiale de finanțare de risc, sunt IMM-uri necotate și îndeplinesc cel puțin una dintre următoarele condiții:

(a) nu au funcționat pe nicio piață;

(b) funcționează, pe orice piață, de mai puțin de 7 ani de la prima lor vânzare comercială;

(c) necesită o investiție inițială de finanțare de risc care, pe baza unui plan de afaceri elaborat în vederea intrării pe o nouă piață de produs sau pe o nouă piață geografică, este mai mare de 50% din cifra de afaceri anuală medie a întreprinderii în ultimii 5 ani.

➤ **intermediar financiar** - orice instituție financiară, indiferent de forma sa și de tipul său de proprietate, inclusiv fondurile de fonduri, fondurile de investiții în societăți necotate, fondurile de investiții publice, băncile, instituțiile de microfinanțare și societățile de garantare;

➤ **rată echitabilă de rentabilitate (FRR)** - rata preconizată de rentabilitate, echivalentă cu o rată de actualizare ajustată la risc care reflectă nivelul de risc aferent unui proiect, precum și natura și nivelul capitalului pe care investitorii privați preconizează să-l investească;

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

- **finanțare totală** - cuantumul total al investițiilor făcute într-o întreprindere sau într-un proiect eligibil în temeiul prevederilor privind ajutoarele pentru accesul IMM-urilor la finanțare sau al articolelor 16 sau 39 din RGECA, cu excluderea investițiilor integral private furnizate în condițiile pieței și în afara sferei de aplicare a măsurii relevante de ajutor de stat;
- **investiție de cvasicapital** - tip de finanțare încadrată între finanțarea prin participare la capital și finanțarea prin îndatorare care implică un risc mai mare decât datoria cu rang prioritar și un risc mai scăzut decât capitalul propriu comun, a cărei rentabilitate pentru deținător se bazează în mod preponderent pe profiturile sau pierderile întreprinderii subiacente vizate și care nu sunt garantate în caz de neplată. Investițiile de cvasicapital pot fi structurate ca datorie, negarantată și subordonată, inclusiv datorie de tip mezanin, și, în unele cazuri, convertibilă în capital propriu, sau drept capital propriu preferențial;
- **ieșire** - lichidarea participațiilor deținute de către un intermediar financiar sau un investitor, inclusiv vânzarea comercială, lichidarea, rambursarea acțiunilor/împrumuturilor, vânzarea către un alt intermediar financiar sau un alt investitor, vânzarea către o instituție financiară și vânzarea printr-o ofertă publică, inclusiv o ofertă publică inițială;
- **resurse financiare atribuite** - investiție publică rambursabilă, efectuată către un intermediar financiar în scopul de a face investiții în cadrul unei măsuri de finanțare de risc și în cazul căreia toate încasările sunt returnate investitorului public;
- **investiție de finanțare de risc** - investiții de capital și de cvasicapital, împrumuturi, inclusiv contracte de leasing, garanții sau o combinație între acestea, de care beneficiază întreprinderi eligibile, în vederea efectuării de noi investiții;
- **investitor privat independent** - investitor privat care nu este acționar al întreprinderii eligibile în care investește, inclusiv investitorii providențiali și instituțiile financiare, indiferent de tipul lor de proprietate, în măsura în care suportă în întregime riscul investiției lor. În momentul înființării unei noi întreprinderi, toți investitorii privați, inclusiv fondatorii, sunt considerați a fi independenți în raport cu întreprinderea respectivă;
- **persoană fizică** - în sensul articolelor 21¹⁴⁸ și 23¹⁴⁹ din RGECA, este o persoană, alta decât o entitate juridică, care nu este o întreprindere în sensul articolului 107 alineatul (1) din Tratat;
- **investiție de capital** - punerea la dispoziția unei întreprinderi a unui capital investit direct sau indirect, în schimbul dreptului de proprietate asupra unei părți echivalente din capitalul întreprinderii respective;

¹⁴⁸ Ajutoarele de finanțare de risc.

¹⁴⁹ Ajutoarele în favoarea platformelor alternative de tranzacționare specializate în IMM-uri.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

- **prima vânzare comercială** - prima vânzare efectuată de o întreprindere pe o piață de produse sau de servicii, cu excepția vânzărilor limitate pentru testarea pieței;
- **IMM necotată** - întreprindere mică sau mijlocie care nu este cotate în lista oficială a unei burse de valori, cu excepția platformelor alternative de tranzacționare;
- **investiție de continuare** - investiție suplimentară de finanțare de risc într-o întreprindere, care este efectuată după una sau mai multe runde anterioare de investiții de finanțare de risc;
- **capital de înlocuire** - cumpărarea de acțiuni existente într-o întreprindere de la un investitor sau acționar anterior;
- **entitate căreia i-a fost încredințată execuția** - Banca Europeană de Investiții și Fondul european de investiții, o instituție financiară internațională la care un stat membru este acționar sau o instituție financiară stabilită într-un stat membru care are drept obiectiv realizarea intereselor publice sub controlul unei autorități publice, al unui organism de drept public sau al unui organism de drept privat cu o misiune de serviciu public: entitatea căreia i-a fost încredințată execuția poate fi selectată sau desemnată direct în conformitate cu dispozițiile *Directivei 2004/18/CE*¹⁵⁰ sau cu ale oricărui act legislativ care înlocuiește integral sau parțial Directiva;
- **întreprindere inovatoare** - întreprindere:

(a) care poate demonstra, prin intermediul unei evaluări realizate de un expert extern, că va dezvolta într-un viitor previzibil produse, servicii sau procese care sunt noi sau îmbunătățite în mod substanțial în raport cu stadiul actual al tehnologiei din sectorul respectiv și care prezintă riscul unei disfuncționalități de natură tehnologică ori industrială; sau

(b) ale cărei costuri aferente activității de cercetare și dezvoltare reprezintă cel puțin 10% din costurile sale totale de funcționare înregistrate cel puțin în cursul unuia dintre cei trei ani care preced acordarea ajutorului sau, în cazul unei întreprinderi nou-înființate fără niciun istoric financiar, în auditul perioadei fiscale în curs, astfel cum este certificat de un auditor extern.

- **platformă alternativă de tranzacționare** - sistem multilateral de tranzacționare, astfel cum este definit la articolul 4 alineatul (1) al cincisprezecelea paragraf din *Directiva 2004/39/CE*, în care majoritatea instrumentelor financiare admise la tranzacționare sunt emise de IMM-uri;
- **împrumut** - acord prin care creditorul are obligația de a pune la dispoziția debitorului o sumă de bani convenită pentru o perioadă convenită și în temeiul căruia debitorul are obligația de a rambursa suma respectivă în decursul

¹⁵⁰ *Directiva 2004/18/CE privind coordonarea procedurilor de atribuire a contractelor de achiziții publice de lucrări, de bunuri și de servicii*, publicată în Jurnalul Oficial al UE nr. L 134/2004.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

perioadei convenite. Acesta poate lua forma unui împrumut sau a unui alt instrument de finanțare, inclusiv a unui contract de leasing, care oferă creditorului o componentă predominantă cu randament minim. Refinanțarea împrumuturilor existente nu constituie un împrumut eligibil.

13.5.1. Ajutoarele pentru finanțare de risc:

În cazul intermediarilor financiari, ajutoarele de finanțare de risc acordate investitorilor privați independenți pot lua una dintre formele următoare:

- (a) capital sau cvasicapital sau resurse financiare atribuite în scopul de a furniza întreprinderilor eligibile, în mod direct sau indirect, investiții de finanțare de risc - se poate utiliza în scopul gestionării lichidității un procent de cel mult 30% din totalul aporturilor de capital și al capitalului angajat nevărsat al intermediarului financiar;
- (b) împrumuturi acordate în scopul de a furniza întreprinderilor eligibile, în mod direct sau indirect, investiții de finanțare de risc;
- (c) garanții acordate pentru acoperirea pierderilor generate de investițiile de finanțare de risc, în mod direct sau indirect, întreprinderilor eligibile.

În cazul investitorilor independenți, pe lângă formele menționate anterior, ajutoarele de finanțare de risc pot lua forma unor stimulente fiscale acordate investitorilor privați care au calitatea de persoană fizică și care furnizează întreprinderilor eligibile, în mod direct sau indirect, finanțare de risc¹⁵¹.

În cazul întreprinderilor eligibile, ajutoarele de finanțare de risc se pot prezenta sub formă de investiții de capital și de cvasicapital, de împrumuturi, de garanții sau pot lua forma unei combinații între aceste instrumente.

Întreprinderile eligibile sunt întreprinderile care, la momentul investiției inițiale de finanțare de risc, sunt IMM-uri necotate și îndeplinesc cel puțin una dintre următoarele condiții:

- (a) nu au funcționat pe nicio piață;
- (b) funcționează, pe orice piață, de mai puțin de 7 ani de la prima lor vânzare comercială;
- (c) necesită o investiție inițială de finanțare de risc care, pe baza unui plan de afaceri elaborat în vederea intrării pe o nouă piață de produs sau pe o nouă piață

¹⁵¹ În acest caz, jurisprudența comunitară stabilește că persoanele fizice nu sunt beneficiari de ajutor de stat, dar acordarea facilităților fiscale în beneficiul acestora poate determina acordarea de ajutoare de stat IMM-urilor, în sensul că acestea beneficiază de fonduri pe care nu le-ar fi putut accesa în condiții normale de piață sau le-ar fi accesat la costuri suplimentare.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

geografică, este mai mare de 50% din cifra de afaceri anuală medie a întreprinderii în ultimii 5 ani.

Ajutoarele de finanțare de risc pot acoperi, de asemenea, investițiile de continuare făcute în întreprinderi eligibile, inclusiv după perioada de 7 ani menționată la litera (b), în cazul în care sunt îndeplinite cumulativ următoarele condiții:

- (a) valoarea totală a finanțării de risc nu depășește 15 milioane euro pe întreprindere, în cadrul oricărei măsuri de finanțare de risc;
- (b) posibilitatea unor investiții de continuare a fost prevăzută în planul inițial de afaceri;
- (c) întreprinderea care primește investiții de continuare nu a devenit afiliată unei alte întreprinderi, diferită de intermediarul financiar sau de investitorul privat independent care furnizează finanțare de risc în cadrul măsurii, cu excepția cazului în care noua entitate îndeplinește condițiile prevăzute în definiția IMM-urilor.

În cazul investițiilor de capital și de cvasicapital în întreprinderile eligibile, o măsură de finanțare de risc poate oferi sprijin pentru capitalul de înlocuire numai dacă acesta din urmă este combinat cu capital nou reprezentând cel puțin 50% din fiecare rundă de investiții în întreprinderile eligibile.

În cazul măsurilor de finanțare de risc care furnizează întreprinderilor eligibile investiții de capital, de cvasicapital sau sub formă de împrumuturi, măsura de finanțare de risc trebuie să mobilizeze finanțare suplimentară de la investitori privați independenți la nivelul intermediarilor financiari sau al întreprinderilor eligibile, astfel încât să se obțină o rată totală de participare privată care să atingă următoarele praguri minime:

- (a) 10% din finanțarea de risc acordată întreprinderilor eligibile anterior realizării primei vânzări comerciale pe orice piață;
- (b) 40% din finanțarea de risc acordată întreprinderilor eligibile care funcționează pe piață de mai puțin de 7 ani de la prima vânzare comercială;
- (c) 60% din finanțarea de risc pentru investiții acordată întreprinderilor care au un plan de afaceri elaborat în vederea intrării pe o nouă piață de produs sau geografică, pentru investițiile de continuare efectuate în întreprinderile eligibile după perioada de 7 ani.

În cazul în care o măsură de finanțare de risc este pusă în aplicare prin mijlocirea unui intermediar financiar care vizează întreprinderile eligibile în diferite stadii de dezvoltare și nu prevede participarea privată la capital la nivelul

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

întreprinderilor eligibile, intermediarul financiar trebuie să realizeze o rată de participare privată totală care să reprezinte cel puțin media ponderată bazată pe volumul investițiilor individuale în portofoliul subiacent și rezultată din aplicarea ratelor minime de participare la astfel de investiții.

O măsură de finanțare de risc nu poate să facă discriminare între intermediarii financiari în funcție de locul lor de stabilire sau de înregistrare, indiferent de Statul Membru. Este posibil ca intermediarilor financiari să li se ceară să îndeplinească o serie de criterii definite în prealabil, justificate în mod obiectiv de natura investițiilor.

O măsură de finanțare de risc trebuie să îndeplinească următoarele condiții:

- (a) este pusă în aplicare prin intermediul unuia sau al mai multor intermediari financiari, cu excepția stimulentei fiscale pentru investitorii privați în legătură cu investițiile lor directe în întreprinderi eligibile;
- (b) intermediarii financiari, precum și investitorii sau administratorii de fonduri, sunt selectați prin intermediul unei proceduri deschise, transparente și nediscriminatorii, care este efectuată în conformitate cu legislația Uniunii și cu legislația națională aplicabilă și care urmărește stabilirea unor mecanisme adecvate de partajare a riscurilor și a recompenselor prin care, pentru investiții în afară de garanții, se va prefera participarea asimetrică la profit în locul protecției împotriva evoluției negative;
- (c) în cazul în care pierderile sunt împărțite asimetric între investitorii publici și cei privați, prima pierdere asumată de către investitorul public este plafonată la 25% din totalul investiției efectuate;
- (d) în cazul garanțiilor pentru acoperirea pierderilor generate de investițiile de risc, rata de garantare este limitată la 80%, iar pierderile totale asumate de către un Stat Membru sunt plafonate la maximum 25% din portofoliul subiacent garantat.

Numai garanțiile care acoperă pierderile preconizate ale portofoliului subiacent garantat pot fi furnizate în mod gratuit. Dacă o garanție cuprinde, de asemenea, acoperirea pierderilor neprevăzute, intermediarul financiar plătește, pentru partea din garanție care acoperă pierderile neprevăzute, o primă de garanție conformă cu condițiile pieței.

Măsurile de finanțare de risc asigură faptul că deciziile de finanțare sunt motivate de obținerea unui profit. Se consideră că acest lucru se întâmplă în cazul în care sunt îndeplinite toate condițiile următoare:

- (a) intermediarii financiari sunt stabiliți în conformitate cu legislația aplicabilă;

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

(b) Statul Membru sau entitatea căreia i s-a încredințat punerea în aplicare a măsurii prevede un proces de diligență astfel încât să asigure o strategie de investiții solidă din punct de vedere comercial în scopul punerii în aplicare a măsurii de finanțare de risc, ceea ce include o politică adecvată de diversificare a riscurilor vizând asigurarea viabilității economice și a unui nivel eficient în ceea ce privește dimensiunea și domeniul de aplicare teritorială al portofoliului relevant de investiții;

(c) finanțarea de risc furnizată întreprinderilor eligibile are la bază un plan de afaceri viabil, care cuprinde detalii despre produs, vânzări și dezvoltarea profitabilității și care stabilește viabilitatea financiară ex ante;

(d) există o strategie de ieșire clară și realistă pentru fiecare investiție de capital și de cvasicapital.

Intermediarii financiari sunt gestionați pe o bază comercială. Se consideră că această cerință este îndeplinită în cazul în care intermediarul financiar și, în funcție de tipul de măsură de finanțare de risc, administratorul fondului, îndeplinesc următoarele condiții:

(a) sunt obligați prin lege sau prin contract să acționeze cu diligența unui administrator profesionist și de bună credință, evitând conflictele de interese; se aplică cele mai bune practici și supravegherea normativă;

(b) remunerația lor este conformă cu practicile de pe piață. Se consideră că această cerință este respectată în cazul în care administratorul sau intermediarul financiar este selectat printr-o procedură de selecție deschisă, transparentă și nediscriminatorie, bazată pe criterii obiective legate de experiență, cunoștințe de specialitate și capacitate operațională și financiară;

(c) primesc o remunerație în funcție de performanță sau își asumă o parte din riscurile de investiții prin co-investirea de resurse proprii, astfel încât să se asigure că interesele lor sunt în permanență aliniate cu interesele investitorului public;

(d) stabilesc o strategie de investiții, criteriile și calendarul propus pentru derularea investițiilor;

(e) investitorilor li se permite să fie reprezentați în organismele de guvernanță ale fondului de investiții (consiliul de supraveghere sau comitetul consultativ).

O măsură de finanțare de risc care oferă garanții sau împrumuturi întreprinderilor eligibile trebuie să îndeplinească următoarele condiții:

(a) ca urmare a măsurii, intermediarul financiar realizează investiții care nu ar fi fost efectuate sau care ar fi fost efectuate într-o manieră limitată sau diferită în absența ajutorului. Intermediarul financiar este în măsură să demonstreze că utilizează un mecanism care asigură că toate avantajele sunt transferate în cea

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

mai mare măsură către beneficiarii finali sub forma unor volume mai mari de finanțare, a unor portofolii mai riscante, a unor cerințe mai reduse în materie de garanții reale, a unor prime de garantare mai mici sau a unor rate ale dobânzii mai scăzute;

(b) în cazul împrumuturilor, în calculul valorii maxime a investiției se ia în considerare valoarea nominală a împrumutului;

(c) în cazul garanțiilor, în calculul valorii maxime a investiției, se ia în considerare valoarea nominală a împrumutului subiacent. Garanția nu depășește 80% din împrumutul subiacent.

13.5.2. Ajutoarele pentru întreprinderile nou-înființate:

Întreprinderile eligibile sunt întreprinderile mici necotate pe o perioadă de până la cinci ani de la înregistrarea lor, care nu au distribuit încă profituri și care nu s-au format printr-o fuziune. În cazul întreprinderilor eligibile care nu fac obiectul unei obligații de înregistrare se poate considera că perioada de eligibilitate de cinci ani începe din momentul în care întreprinderea respectivă fie își începe activitatea economică, fie devine plătitoare de impozite pentru activitatea sa economică.

Ajutorul pentru întreprinderile nou-înființate se prezintă sub următoarele forme:

(a) împrumuturi cu rate ale dobânzii care nu se conformează condițiilor pieței, cu o durată de 10 ani și cu o valoare nominală maximă de 1 milion euro, respectiv de 1,5 milioane euro pentru întreprinderile stabilite în zone asistate care îndeplinesc condițiile prevăzute la articolul 107 alineatul (3) litera (c) din TFUE sau de 2 milioane euro pentru întreprinderile stabilite în zone asistate care îndeplinesc condițiile prevăzute la articolul 107 alineatul (3) litera (a) din TFUE.

Pentru împrumuturile cu o durată cuprinsă între 5 și 10 ani, valorile maxime pot fi ajustate prin înmulțirea sumelor menționate mai sus cu raportul dintre durata de 10 ani și durata reală a împrumutului.

Pentru împrumuturile cu o durată mai mică de 5 ani, valoarea maximă este aceeași cu cea pentru împrumuturile cu o durată de 5 ani.

(b) garanții cu prime care nu se conformează condițiilor pieței, cu o durată de 10 ani și pentru care valoarea maximă garantată este de 1,5 milioane euro, respectiv de 2,25 milioane euro pentru întreprinderile stabilite în zone asistate care îndeplinesc condițiile prevăzute la articolul 107 alineatul (3) litera (c) din TFUE sau de 3 milioane euro pentru întreprinderile stabilite în zone asistate care îndeplinesc condițiile prevăzute la articolul 107 alineatul (3) litera (a) din TFUE.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Pentru garanțiile cu o durată cuprinsă între 5 și 10 ani, valorile maxime garantate pot fi ajustate prin înmulțirea sumelor menționate anterior cu raportul dintre durata de 10 ani și durata reală a garanției.

Pentru garanțiile cu o durată mai mică de 5 ani, valoarea maximă garantată este aceeași cu cea pentru garanțiile cu o durată de 5 ani. Garanția nu trebuie să depășească 80% din împrumutul subiacent.

(c) granturi, inclusiv sub formă de investiții de capital sau de cvasicapital, reduceri ale ratelor dobânzilor și ale primelor de garantare de până la 0,4 milioane euro echivalent subvenție brută, respectiv 0,6 milioane euro pentru întreprinderile stabilite în zone asistate care îndeplinesc condițiile prevăzute la articolul 107 alineatul (3) litera (c) din TFUE sau 0,8 milioane euro pentru întreprinderile stabilite în zone asistate care îndeplinesc condițiile prevăzute la articolul 107 alineatul (3) litera (a) din TFUE.

Pentru întreprinderile mici și inovatoare, valorile maxime pot fi dublate.

Proporția pe care o reprezintă suma acordată prin intermediul unuia dintre instrumentele de ajutor, calculată pe baza valorii maxime a ajutorului care este permisă pentru acel instrument, să fie luată în considerare în vederea stabilirii proporției reziduale din valoarea maximă a ajutorului permisă pentru celelalte instrumente care fac parte dintr-un astfel de instrument combinat.

13.5.3. Ajutoarele în favoarea platformelor alternative de tranzacționare:

În cazul în care operatorul platformei este o întreprindere mică, măsura de ajutor poate lua forma unui ajutor pentru întreprinderile nou-înființate acordat operatorului platformei. Se vor respecta regulile menționate anterior.

Măsura de ajutor poate lua forma unor stimulente fiscale acordate unor investitori privați independenți care au calitatea de persoană fizică pentru investițiile lor de finanțare de risc realizate prin intermediul unei platforme alternative de tranzacționare în întreprinderi eligibile.

13.5.4. Ajutoarele pentru acoperirea costurilor de prospecție:

Costurile eligibile sunt costurile pentru analiza inițială și procesul formal de diligență realizate de administratorii intermediarilor financiari sau de investitor.

Intensitatea ajutorului nu trebuie să depășească 50% din costurile eligibile.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

14. AJUTOARELE DE STAT PENTRU CERCETARE, DEZVOLTARE ȘI INOVARE

Prevederile referitoare la ajutoare pentru cercetare, dezvoltare și inovare fac referire la o serie de termeni specifici. O parte dintre aceștia sunt prezentați în continuare:

- **organizație de cercetare și diseminare a cunoștințelor** - entitate (cum ar fi universitățile sau institutele de cercetare, agențiile de transfer de tehnologie, intermediarii pentru inovare, entitățile de colaborare fizice sau virtuale orientate spre cercetare), indiferent de statutul său juridic (organizație de drept public sau privat) sau de modalitatea de finanțare, al cărei obiectiv principal este de a efectua în mod independent cercetare fundamentală, cercetare industrială sau dezvoltare experimentală sau de a disemina la scară largă rezultatele unor astfel de activități prin predare, publicare sau transfer de cunoștințe. În cazul în care entitatea desfășoară și activități economice, finanțarea, costurile și veniturile activităților economice respective trebuie să fie contabilizate separat. Întreprinderile care pot exercita o influență decisivă asupra unei astfel de entități, de exemplu, în calitate de acționari sau asociați, nu pot beneficia de acces preferențial la rezultatele generate de aceasta;
- **studiu de fezabilitate** - evaluarea și analiza potențialului unui proiect care urmărește să vină în sprijinul procesului decizional evidențiind în mod obiectiv și rațional punctele forte și punctele slabe ale acestuia, oportunitățile și amenințările, și identificând resursele necesare pentru punerea în practică și, în ultimă instanță, perspectivele de succes ale acestuia;
- **costuri cu personalul** - costul cercetătorilor, al tehnicienilor și al altor membri ai personalului de sprijin în măsura în care sunt angajați în proiectul sau activitatea respectivă;
- **concurență deplină** - situație în care condițiile tranzacției dintre părțile contractante nu diferă de cele care s-ar aplica între întreprinderi independente și nu conțin niciun element de coluziune. Se consideră că instituirea unei proceduri de atribuire deschisă, transparentă și necondiționată pentru tranzacția în cauză îndeplinește principiul concurenței depline;
- **colaborare efectivă** - colaborare între cel puțin două părți independente în vederea schimbului de cunoștințe și tehnologii sau în vederea atingerii unui obiectiv comun, bazată pe diviziunea muncii, în cadrul căreia părțile definesc de comun acord domeniul de aplicare a proiectului de colaborare, contribuie la punerea în aplicare a acestuia și împart riscurile și rezultatele. Este posibil ca una sau mai multe părți să suporte integral costurile proiectului și, prin urmare, celelalte părți să nu fie expuse la riscurile financiare pe care le presupune acesta. Cercetarea contractuală și furnizarea de servicii de cercetare nu sunt considerate forme de colaborare;

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

- **infrastructură de cercetare** - instalații, resurse și servicii conexe utilizate de comunitatea științifică pentru a desfășura activități de cercetare în domeniile sale respective și cuprinde principalele echipamente sau seturi de instrumente științifice, resurse de cunoștințe precum colecții, arhive sau informații științifice structurate, infrastructurile generice bazate pe tehnologia informației și comunicațiilor cum ar fi rețelele, materialul informatic, programele de software și instrumentele de comunicare, precum și orice alte mijloace necesare pentru desfășurarea activităților de cercetare. Asemenea infrastructuri pot fi „localizate” într-un singur sit sau „distribuite” (o rețea organizată de resurse), în conformitate cu articolul 2 litera (a) din *Regulamentul (CE) nr. 723/2009*¹⁵²;
- **clustere de inovare** - structuri sau grupuri organizate de părți independente (cum ar fi întreprinderi nou-înființate inovatoare, întreprinderi mici și mijlocii și întreprinderi mari, precum și organizații de cercetare și diseminare a cunoștințelor, organizații non-profit și alți operatori economici afiliați) concepute pentru a stimula activitatea inovatoare prin promovarea utilizării în comun a echipamentelor și a schimbului de cunoștințe și cunoștințe de specialitate și prin contribuții efective la transferul de cunoștințe, stabilirea de contacte, diseminarea informațiilor și colaborarea între întreprinderi și alte organizații din cluster;
- **personal cu înaltă calificare** - personalul având studii superioare și cel puțin 5 ani de experiență profesională relevantă, care poate include și formarea în cadrul unui doctorat;
- **servicii de consultanță în domeniul inovării** - servicii de consultanță, asistență și formare profesională în ceea ce privește transferul de cunoștințe, achiziția, protecția și valorificarea activelor necorporale, utilizarea standardelor și a reglementărilor care le conțin;
- **servicii de asistență în domeniul inovării** - furnizarea de spații de lucru, bănci de date, biblioteci, cercetare de piață, laboratoare, etichetare de calitate, testarea și certificarea calității în scopul dezvoltării de produse, procese sau servicii mai eficiente;
- **inovare organizațională** - punerea în aplicare a unei noi metode organizaționale în practicile comerciale, organizarea locului de muncă sau relațiile externe ale unei întreprinderi, cu excepția modificărilor care sunt bazate pe metode organizaționale deja în funcțiune în întreprindere, a modificărilor aduse strategiei de gestionare, a fuziunilor și achizițiilor, a încetării utilizării unui proces, a simplei înlocuiri sau majorări a capitalului, a schimbărilor rezultate numai din modificarea prețurilor factorilor, a personalizării, a localizării, a schimbărilor regulate, sezoniere și a altor schimbări ciclice și a comercializării de produse noi sau îmbunătățite semnificativ;

¹⁵² *Regulamentul (CE) nr. 723/2009* din 25 iunie 2009 privind cadrul juridic comunitar aplicabil unui consorțiu pentru o infrastructură europeană de cercetare (ERIC), publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. L 206/2009.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

- **inovare de proces** - punerea în aplicare a unei metode de producție sau de livrare noi sau îmbunătățite semnificativ (inclusiv modificări semnificative de tehnici, echipamente sau software), excepție făcând schimbările sau îmbunătățirile minore, creșterea capacităților de producție sau de prestare de servicii prin adăugarea de sisteme de fabricație sau logistice care sunt foarte asemănătoare cu cele utilizate deja, încetarea utilizării unui proces, simpla înlocuire sau majorare a capitalului, schimbări rezultate numai din modificarea prețurilor factorilor, personalizarea producției, localizarea, schimbările regulate, sezoniere și alte schimbări ciclice și comercializarea de produse noi sau îmbunătățite semnificativ;
- **detașare** - angajarea temporară de personal de către un beneficiar cu dreptul de a reveni la angajatorul anterior.

14.1. AJUTOARELE PENTRU PROIECTE DE CERCETARE ȘI DEZVOLTARE:

Partea din proiectul de cercetare și dezvoltare care beneficiază de ajutor trebuie să se încadreze complet într-una sau în mai multe dintre categoriile următoare:

- (a) cercetare fundamentală;
- (b) cercetare industrială;
- (c) dezvoltare experimentală;
- (d) studii de fezabilitate¹⁵³,

unde:

- (a) **cercetare fundamentală** - activitatea experimentală sau teoretică întreprinsă, în principal, pentru a dobândi cunoștințe noi despre bazele fenomenelor și faptelor observabile, fără a fi avută în vedere nicio aplicare sau utilizare comercială directă;
- (b) **cercetare industrială** - cercetare sau investigație critică planificată în scopul dobândirii de cunoștințe și competențe noi pentru elaborarea unor noi produse, procese sau servicii sau pentru realizarea unei îmbunătățiri semnificative a produselor, proceselor sau serviciilor existente. Aceasta cuprinde crearea de părți componente pentru sisteme complexe și poate include construcția de prototipuri în laborator sau într-un mediu cu interfețe simulate ale sistemelor existente, precum și de linii pilot, atunci când acest lucru este necesar pentru cercetarea industrială și, în special, pentru validarea tehnologiilor generice;

¹⁵³ În cazul în care studiile sunt derulate de terți, costurile acestora reprezintă cheltuielă eligibilă pentru stabilirea ajutorului pentru proiecte de cercetare și dezvoltare. În cazul în care studiile de fezabilitate sunt derulate in-house, se vor lua în considerare costurile eligibile generale asociate proiectelor de cercetare și dezvoltare.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

(c) **dezvoltare experimentală** - dobândirea, combinarea, modelarea și utilizarea unor cunoștințe și competențe relevante existente de ordin științific, tehnologic, de afaceri și altele, cu scopul de a dezvolta produse, procese sau servicii noi sau îmbunătățite. Aceasta poate include, de exemplu, și activități care vizează definirea, planificarea și documentarea conceptuală a noilor produse, procese sau servicii.

Dezvoltarea experimentală poate include crearea de prototipuri, demonstrarea, crearea de proiecte-pilot, testarea și validarea unor produse, procese sau servicii noi sau îmbunătățite în medii reprezentative pentru condițiile de funcționare reale, în cazul în care obiectivul principal este de a aduce noi îmbunătățiri tehnice produselor, proceselor sau serviciilor care nu sunt definitive în mod substanțial. Aceasta poate include dezvoltarea unui prototip sau pilot utilizabil comercial care este în mod obligatoriu produsul comercial final și a cărui producție este prea costisitoare pentru ca acesta să fie utilizat exclusiv în scopuri demonstrative și de validare.

Dezvoltarea experimentală nu include modificările de rutină sau periodice aduse produselor, liniilor de producție, proceselor de fabricație, serviciilor existente și altor operațiuni în curs, chiar dacă modificările respective ar putea reprezenta ameliorări.

Costurile eligibile ale proiectelor de cercetare și dezvoltare sunt alocate unei categorii specifice de cercetare și dezvoltare și sunt următoarele:

- (a) costurile cu personalul: cercetători, tehnicieni și alți membri ai personalului auxiliar, în măsura în care aceștia sunt angajați în proiect;
- (b) costurile instrumentelor și ale echipamentelor, în măsura în care acestea sunt utilizate în cadrul proiectului și pe durata acestei utilizări. În cazul în care aceste instrumente și echipamente nu sunt folosite pe întreaga lor durată de viață în proiect, sunt considerate eligibile doar costurile de amortizare corespunzătoare duratei proiectului, calculate pe baza principiilor contabile general acceptate;
- (c) costurile cu clădirile și terenurile, în măsura utilizării acestora în cadrul proiectului și pe durata perioadei acestei utilizări. În ceea ce privește clădirile, sunt considerate eligibile doar costurile de amortizare corespunzătoare duratei proiectului, calculate pe baza principiilor contabile general acceptate. În cazul terenurilor, sunt eligibile costurile transferului comercial sau costurile de capital efectiv suportate;
- (d) costurile aferente cercetării contractuale, cunoștințelor și brevetelor cumpărate sau obținute cu licență din surse externe, în condiții de concurență deplină, precum și costurile aferente serviciilor de consultanță și serviciilor echivalente folosite exclusiv pentru proiect;

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

(e) cheltuielile de regie suplimentare și alte costuri de exploatare, inclusiv costurile materialelor, consumabilelor și ale altor produse similare, suportate direct ca urmare a proiectului¹⁵⁴.

Costurile eligibile pentru studiile de fezabilitate sunt costurile aferente studiului.

Intensitatea ajutorului pentru fiecare beneficiar nu trebuie să depășească:

- (a) 100% din costurile eligibile pentru cercetarea fundamentală;
- (b) 50% din costurile eligibile pentru cercetarea industrială;
- (c) 25% din costurile eligibile pentru dezvoltarea experimentală;
- (d) 50% din costurile eligibile pentru studiile de fezabilitate.

Intensitățile ajutorului pentru cercetarea industrială și dezvoltarea experimentală pot fi majorate până la o intensitate maximă a ajutorului de 80% din costurile eligibile, după cum urmează:

- (a) cu 10 puncte procentuale pentru întreprinderile mijlocii și cu 20 de puncte procentuale pentru întreprinderile mici;
- (b) cu 15 puncte procentuale dacă este îndeplinită una dintre următoarele condiții:

(i) proiectul implică o colaborare efectivă:

- între întreprinderi dintre care cel puțin una este IMM, sau proiectul este realizat în cel puțin două State Membre sau într-un Stat Membru al Uniunii Europene și într-o parte contractantă la Acordul privind SEE, și niciuna dintre întreprinderi nu suportă singură mai mult de 70% din costurile eligibile;
- sau:
- între o întreprindere și un organism de cercetare și de difuzare a cunoștințelor sau mai multe astfel de organisme, în cazul în care aceste organisme suportă cel puțin 10% din costurile eligibile și au dreptul de a publica rezultatele cercetărilor proprii.

(ii) rezultatele proiectului sunt difuzate pe scară largă prin conferințe, prin publicări, prin registre cu acces liber sau prin intermediul unor programe informatice gratuite sau open source.

¹⁵⁴ Sunt eligibile pentru acordarea ajutorului și costurile participării la conferințe legate de scopul proiectului (costuri de călătorie, de cazare, taxe de participare etc).

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

Intensitățile ajutoarelor pentru studiile de fezabilitate pot fi majorate cu:

- a) 10 puncte procentuale în cazul întreprinderilor mijlocii ;
- b) cu 20 de puncte procentuale în cazul întreprinderilor mici.

Pragurile de notificare aplicabile proiectelor de cercetare și dezvoltare sunt:

- dacă proiectul constă în principal în cercetare fundamentală: 40 milioane euro/întreprindere/proiect;
- dacă proiectul constă în principal în cercetare industrială: 20 milioane euro/întreprindere/proiect;
- dacă proiectul constă în principal în dezvoltare experimentală: 15 milioane euro/întreprindere/proiect;
- dacă proiectul este un proiect Eureka sau este pus în aplicare de către o întreprindere comună instituită în temeiul articolului 185 sau al articolului 187 din Tratat, sumele menționate la punctele anterior se dublează;
- dacă ajutoarele pentru proiectele de cercetare și dezvoltare sunt acordate sub forma unor avansuri rambursabile care, în absența unei metodologii acceptate de calculare a echivalentului subvenție brută al acestora, sunt exprimate ca procent din costurile eligibile, iar măsura prevede ca în cazul unui rezultat pozitiv al proiectului, astfel cum este definit pe baza unei ipoteze rezonabile și prudente, avansurile să fie rambursate cu o rată a dobânzii cel puțin egală cu rata de actualizare aplicabilă la momentul acordării grantului, sumele menționate la punctele anterior pot fi majorate cu 50%;
- ajutoare pentru studii de fezabilitate pentru pregătirea activităților de cercetare: 7,5 milioane euro/studiu.

14.2. AJUTOARELE PENTRU INVESTIȚII ÎN INFRASTRUCTURILE DE CERCETARE:

Finanțarea investițiilor în infrastructura de cercetare nu este legată, în mod specific, de un proiect anume de cercetare.

În cazul în care o infrastructură de cercetare desfășoară atât activități economice¹⁵⁵, cât și activități fără caracter economic, finanțarea, costurile și veniturile aferente fiecărui tip de activitate sunt luate în considerare separat, pe baza principiilor de contabilitate analitică aplicate în mod coerent și justificabile în mod obiectiv.

¹⁵⁵ Închirierea de echipament sau facilități de cercetare întreprinderilor, furnizarea de servicii întreprinderilor, derularea de contracte de cercetare (indiferent că implică întreprinderi sau alte categorii de entități - autorități publice, institute de cercetare finanțate public etc).

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

Finanțarea publică intră sub incidența normelor privind ajutoarele de stat doar în măsura în care acoperă costuri legate de activitățile economice. Dacă infrastructura este utilizată aproape exclusiv pentru o activitate fără caracter economic, este posibil ca finanțarea sa să nu intre deloc sub incidența normelor privind ajutoarele de stat, cu condiția ca utilizarea economică să rămână complet auxiliară, și anume o activitate care este în mod direct legată de exploatarea infrastructurii și necesară pentru aceasta sau este în mod intrinsec legată de utilizarea sa principală fără caracter economic, și amploarea acesteia să fie limitată. Ar trebui să se considere că acest lucru se întâmplă în cazul în care activitățile economice consumă aceiași factori de producție (de exemplu, materiale, echipamente, forță de muncă și capital fix) ca activitățile fără caracter economic, iar capacitatea alocată în fiecare an unei astfel de activități economice nu va depăși 20% din capacitatea anuală totală a infrastructurii de cercetare¹⁵⁶.

Prețul perceput pentru exploatarea sau utilizarea infrastructurii trebuie să corespundă unui preț de piață.

Accesul la infrastructură este deschis pentru mai mulți utilizatori și se acordă în mod transparent și nediscriminatoriu. Întreprinderilor care au finanțat cel puțin 10% din costurile de investiții pentru infrastructură li se poate acorda acces preferențial în condiții mai favorabile. Pentru a se evita supracompensarea, accesul de acest tip trebuie să fie proporțional cu contribuția întreprinderii la costurile de investiții, iar condițiile menționate trebuie să fie făcute publice.

Intensitatea ajutorului nu trebuie să depășească 50% din costurile eligibile.

Costurile eligibile sunt costurile de investiții în active corporale și necorporale.

În cazul în care o infrastructură de cercetare primește finanțare din fonduri publice atât pentru activități economice, cât și pentru activități fără caracter economic, trebuie instituit un mecanism de monitorizare și recuperare pentru a se asigura că intensitatea aplicabilă a ajutorului nu este depășită ca urmare a unei creșteri a ponderii activităților economice în comparație cu situația prevăzută la data acordării ajutorului.

Pragul de notificare este de 20 milioane euro/infrastructură.

¹⁵⁶ Comisia a conceput prevederea regulamentară în mod flexibil, așa încât Statele Membre au libertatea de a alege indicatorul la care să se raporteze în vederea calculării pragului de 20% (veniturile generate de infrastructură, suprafața infrastructurii utilizate, numărul de ore-muncă implicate de fiecare categorie de activități etc). De asemenea, calculul se poate realiza la nivelul unui an sau pe întreaga durată de viață a infrastructurii.

14.3. AJUTOARELE PENTRU CLUSTERELE DE INOVARE:

Se acordă exclusiv entităţii juridice care exploatează clusterul de inovare (organizaţia clusterului).

La localurile, instalaţiile şi activităţile clusterului trebuie să aibă acces, în mod transparent şi nediscriminatoriu, mai mulţi utilizatori. Întreprinderile care au finanţat cel puţin 10% din costurile de investiţii ale clusterului de inovare pot primi acces preferenţial în condiţii mai favorabile. Pentru a se evita supracompensarea, accesul de acest tip trebuie să fie proporţional cu contribuţia întreprinderii la costurile de investiţii, iar condiţiile menţionate trebuie să fie făcute publice.

Taxele percepute pentru utilizarea instalaţiilor clusterului şi pentru participarea la activităţile clusterului trebuie să corespundă preţului de pe piaţă sau să reflecte costurile aferente utilizării şi participării la activităţi.

Pentru construirea sau modernizarea clusterelor de inovare se pot acorda ajutoare pentru investiţii.

Costurile eligibile sunt costurile de investiţii în active corporale şi necorporale.

Intensitatea ajutorului în ceea ce priveşte ajutoarele pentru investiţii în favoarea clusterelor de inovare nu poate depăşi 50% din costurile eligibile.

Intensitatea ajutorului poate fi majorată cu 15 puncte procentuale pentru clusterelor de inovare situate în zone asistate care îndeplinesc condiţiile prevăzute la articolul 107 alineatul (3) litera (a) din TFUE şi cu 5 puncte procentuale pentru clusterelor de inovare situate în zone asistate care îndeplinesc condiţiile prevăzute la articolul 107 alineatul (3) litera (c) din TFUE.

Se pot acorda şi ajutoare de exploatare pentru funcţionarea clusterelor de inovare. Însă, perioada de acordare a acestuia nu poate depăşi zece ani¹⁵⁷.

Costurile eligibile în cazul ajutoarelor de exploatare pentru clusterelor de inovare sunt costurile cu personalul şi costurile administrative (inclusiv cheltuielile de regie) legate de:

¹⁵⁷ Perioada de acordare se calculează de la momentul la care ajutorul de operare este acordat pentru prima dată.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

- (a) animarea clusterului pentru a facilita colaborarea, schimbul de informații și furnizarea sau direcționarea serviciilor specializate și personalizate de sprijin pentru întreprinderi;
- (b) promovarea clusterului pentru a spori participarea unor noi întreprinderi sau organizații și pentru a beneficia de o mai mare vizibilitate;
- (c) gestionarea instalațiilor aparținând clusterului de inovare; organizarea de programe de formare, de ateliere și de conferințe pentru a sprijini schimbul de cunoștințe și stabilirea de contacte, precum și cooperarea transnațională.

Intensitatea ajutoarelor de exploatare nu poate depăși 50% din costurile eligibile totale pe durata perioadei pentru care se acordă ajutoarele.

Pragul de notificare este de 7,5 milioane euro/cluster.

14.4. AJUTOARELE PENTRU INOVARE DESTINATE IMM-URILOR:

Costurile eligibile pentru acest tip de ajutor sunt:

- (a) costurile obținerii, validării și protejării brevetelor și altor active necorporale;
- (b) costurile pentru detașarea de personal cu înaltă calificare de la un organism de cercetare și de difuzare a cunoștințelor sau de la o întreprindere mare, care efectuează activități de cercetare, dezvoltare și inovare, într-o funcție nou creată în cadrul întreprinderii beneficiare, fără să se înlocuiască alți membri ai personalului;
- (c) costurile pentru serviciile de consultanță în domeniul inovării și pentru serviciile de sprijinire a inovării.

Intensitatea ajutorului nu trebuie să depășească 50% din costurile eligibile.

În cazul particular al ajutoarelor pentru serviciile de consultanță în domeniul inovării și pentru serviciile de sprijinire a inovării, intensitatea ajutorului poate fi majorată până la 100% din costurile eligibile, cu condiția ca valoarea totală a ajutoarelor pentru serviciile de consultanță în domeniul inovării și serviciile de sprijinire a inovării să nu depășească 200.000 EUR per întreprindere, pe durata oricărei perioade de trei ani.

Pragul de notificare este de 5 milioane euro/întreprindere/proiect.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

14.5. AJUTOARELE PENTRU INOVAREA DE PROCES ȘI ORGANIZAȚIONALĂ:

Ajutoarele în favoarea întreprinderilor mari sunt compatibile doar dacă acestea colaborează efectiv cu IMM-uri în cadrul activității care beneficiază de ajutor și dacă IMM-urile implicate în colaborare suportă cel puțin 30% din costurile eligibile totale.

Costurile eligibile sunt:

- (a) costurile cu personalul;
- (b) costurile instrumentelor, echipamentelor, clădirilor și terenurilor, în măsura în care acestea sunt utilizate în cadrul proiectului și pe durata acestei utilizări;
- (c) costurile aferente cercetării contractuale, cunoștințelor și brevetelor cumpărate sau obținute cu licență din surse externe în condiții de concurență deplină;
- (d) cheltuielile de regie suplimentare și alte costuri de exploatare, inclusiv costurile materialelor, ale consumabilelor și ale altor produse similare suportate direct ca urmare a proiectului.

Intensitatea ajutorului nu trebuie să depășească 15% din costurile eligibile pentru întreprinderile mari și 50% din costurile eligibile pentru IMM-uri.

Un caz special îl reprezintă ajutoarele acordate pentru serviciile de consultanță în domeniul inovării și pentru serviciile de sprijinire a inovării. În acest caz, **intensitatea ajutorului** este de până la 100%, iar **cuantumul maxim al ajutorului** posibil de acordat este de 300.000 euro/întreprindere/3 ani.

14.6. AJUTOARELE PENTRU CERCETARE ȘI DEZVOLTARE ÎN SECTORUL PESCĂRESC ȘI AL ACVACULTURII:

Proiectul care beneficiază de ajutor trebuie să prezinte un interes pentru toate întreprinderile din sectorul sau subsectorul specific în cauză.

Înainte de data începerii proiectului care beneficiază de ajutor, trebuie publicate pe internet următoarele informații:

- (a) faptul că urmează să se desfășoare proiectul care beneficiază de ajutor;
- (b) obiectivele proiectului care beneficiază de ajutor;
- (c) data aproximativă de publicare a rezultatelor preconizate ale proiectului care beneficiază de ajutor și locul unde acestea vor fi publicate pe internet;

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

(d) mențiunea că rezultatele proiectului care beneficiază de ajutor vor fi puse în mod gratuit la dispoziția tuturor întreprinderilor care își desfășoară activitatea în sectorul sau subsectorul specific în cauză.

Rezultatele proiectului care beneficiază de ajutor sunt puse la dispoziție pe internet fie începând cu data încheierii proiectului care beneficiază de ajutor, fie începând cu data la care sunt comunicate membrilor oricărei organizații orice informații privind rezultatele respective, în funcție de care dintre aceste acțiuni are loc mai întâi.

Rezultatele trebuie să rămână disponibile pe internet pentru o perioadă de cel puțin 5 ani de la data încheierii proiectului care beneficiază de ajutor.

Ajutoarele se acordă direct organismului de cercetare și de diseminare a cunoștințelor și nu implică acordarea directă de ajutoare care nu au legătură cu cercetarea în favoarea unei întreprinderi care produce, prelucrează sau comercializează produse pescărești sau produse de acvacultură.

Costurile eligibile sunt:

(a) costurile cu personalul: cercetători, tehnicieni și alți membri ai personalului auxiliar, în măsura în care aceștia sunt angajați în proiect;

(b) costurile instrumentelor și ale echipamentelor, în măsura în care acestea sunt utilizate în cadrul proiectului și pe durata acestei utilizări. Dacă aceste instrumente și echipamente nu sunt folosite pe întreaga lor durată de viață în proiect, sunt considerate eligibile doar costurile de amortizare corespunzătoare duratei proiectului, calculate pe baza principiilor contabile general acceptate;

(c) costurile cu clădirile și terenurile, în măsura utilizării acestora în cadrul proiectului și pe durata perioadei acestei utilizări. În ceea ce privește clădirile, sunt considerate eligibile doar costurile de amortizare corespunzătoare duratei proiectului, calculate pe baza principiilor contabile general acceptate. În cazul terenurilor, sunt eligibile costurile transferului comercial sau costurile de capital efectiv suportate;

(d) costurile aferente cercetării contractuale, cunoștințelor și brevetelor cumpărate sau obținute cu licență din surse externe, în condiții de concurență deplină, precum și costurile aferente serviciilor de consultanță și serviciilor echivalente folosite exclusiv pentru proiect;

(e) cheltuielile de regie suplimentare și alte costuri de exploatare, inclusiv costurile materialelor, consumabilelor și ale altor produse similare, suportate direct ca urmare a proiectului.

Intensitatea ajutorului nu trebuie să depășească 100% din costurile eligibile.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

15. AJUTOARELE PENTRU FORMARE:

Ajutoarele pentru formare nu se acordă pentru finanțarea programelor de formare derulate de întreprinderi în scopul conformării la standardele naționale/comunitare obligatorii privind formarea profesională (formare în domeniul sănătății și securității la locul de muncă, prevenirii bolilor profesionale, etc).

Costurile eligibile sunt următoarele:

- (a) costurile cu personalul aferente formatorilor, pentru orele în care aceștia participă la formare;
- (b) costurile operaționale aferente formatorilor și participanților la formare, legate direct de proiectul de formare (cheltuielile de călătorie, materialele și consumabilele direct legate de proiect, amortizarea instrumentelor și a echipamentelor, în măsura în care acestea sunt utilizate exclusiv pentru proiectul de formare). Costurile de cazare sunt excluse, cu excepția costurilor minime de cazare necesare pentru participanții la formare care sunt lucrători cu handicap;
- (c) costurile serviciilor de consiliere legate de proiectul de formare;
- (d) costurile cu personalul aferente participanților la formare și costurile indirecte generale (costuri administrative, chirie, cheltuieli de regie) pentru orele în care participanții sunt la cursurile de formare.

Intensitatea ajutorului nu trebuie să depășească 50% din costurile eligibile.

Aceasta poate fi majorată până la o intensitate maximă a ajutorului de 70% din costurile eligibile, după cum urmează:

- (a) cu 10 puncte procentuale dacă formarea se adresează lucrătorilor cu handicap sau lucrătorilor defavorizați;
- (b) cu 10 puncte procentuale dacă ajutorul este acordat unor întreprinderi mijlocii și cu 20 de puncte procentuale dacă ajutorul este acordat unor întreprinderi mici.

În cazul în care ajutorul este acordat în sectorul transportului maritim, intensitatea ajutorului poate fi majorată până la 100% din costurile eligibile dacă sunt îndeplinite următoarele condiții:

- (a) beneficiarii formării nu sunt membri activi ai echipajului, ci sunt în supranumerar la bord; și
- (b) formarea are loc la bordul unor nave înscrise în registrele Uniunii.

Pragul de notificare este de 2 milioane euro/proiect.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

16. AJUTOARELE DE STAT PENTRU LUCRĂTORII DEFAVORIZAȚI ȘI PENTRU LUCRĂTORII CU HANDICAP:

Prevederile referitoare la ajutoare pentru lucrătorii defavorizați și pentru lucrătorii cu handicap fac referire la o serie de termeni specifici. Cei mai importanți dintre aceștia sunt prezentați în continuare:

➤ **lucrător cu handicap** - orice persoană care:

- a) este recunoscută ca lucrător cu handicap conform legislației naționale sau
- b) prezintă o incapacitate fizică, mentală, intelectuală sau senzorială de durată care, în interacțiune cu diferite bariere, poate împiedica participarea sa deplină și efectivă într-un mediu de lucru, în condiții de egalitate cu alți lucrători.

➤ **lucrător defavorizat** - orice persoană care:

- a) nu a avut un loc de muncă stabil remunerat în ultimele 6 luni; sau
- b) are vârsta cuprinsă între 15 și 24 de ani; sau
- c) nu a absolvit o formă de învățământ liceal sau nu deține o calificare profesională¹⁵⁸ sau se află în primii doi ani de la absolvirea unui ciclu de învățământ cu frecvență și nu a avut încă niciun loc de muncă stabil remunerat; sau
- d) are vârsta de peste 50 de ani; sau
- e) trăiește singur, având în întreținerea sa una sau mai multe persoane; sau
- f) lucrează într-un sector sau profesie într-un stat membru în care dezechilibrul repartizării posturilor între bărbați și femei este cel puțin cu 25 % mai mare decât media națională a dezechilibrului repartizării posturilor între bărbați și femei în toate sectoarele economice în Statul Membru respectiv și aparține sexului subreprezentat; sau
- g) este membru al unei minorități etnice dintr-un Stat Membru și are nevoie să își dezvolte competențele lingvistice, formarea profesională sau experiența în muncă pentru a-și spori șansele de a obține un loc de muncă stabil.

➤ **lucrător extrem de defavorizat** - orice persoană care:

- a) nu a avut un loc de muncă stabil remunerat în ultimele 24 de luni; sau
- b) nu a avut un loc de muncă stabil remunerat în ultimele 12 luni și aparține uneia dintre categoriile (b)-(g) menționate la definiția „lucrătorului defavorizat”.

¹⁵⁸ Conform Clasificării Internaționale Standard a Educației 3.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

➤ **încadrare în muncă protejată** - încadrarea într-o întreprindere în care cel puțin 30% din lucrători sunt lucrători cu handicap.

16.1 AJUTOARELE PENTRU RECRUTAREA LUCRĂTORILOR DEFAVORIZAȚI ACORDAT SUB FORMĂ DE SUBVENȚII SALARIALE:

Costurile eligibile sunt costurile salariale pe o perioadă de maxim 12 luni de la recrutarea unui lucrător defavorizat. Atunci când lucrătorul respectiv este un lucrător extrem de defavorizat, costurile eligibile sunt costurile salariale pe o perioadă de maxim 24 de luni de la recrutare.

În cazul în care recrutarea nu reprezintă o creștere netă a numărului de angajați în întreprinderea în cauză în comparație cu media pe cele douăsprezece luni anterioare, postul sau posturile trebuie să fi devenit vacante ca urmare a unei demisii, a unui handicap, a unei pensionări pentru limită de vârstă, a unei reduceri voluntare a timpului de lucru sau a unei concedieri legale pentru abatere profesională, și nu ca urmare a unor disponibilizări.

Cu excepția cazului concedierii legale pentru abatere profesională, lucrătorii defavorizați au dreptul la menținerea locului de muncă pentru o durată minimă corespunzătoare celei prevăzute de legislația națională aplicabilă sau de orice acorduri colective care reglementează contractele de muncă.

Dacă durata încadrării în muncă este mai mică de 12 luni sau, în cazul lucrătorilor extrem de defavorizați, de 24 de luni, ajutorul se reduce proporțional în mod corespunzător

Intensitatea ajutorului nu trebuie să depășească 50% din costurile eligibile.

Pragul de notificare este de 5 milioane euro/întreprindere/proiect.

16.2. AJUTORUL PENTRU ÎNCADRAREA ÎN MUNCĂ A LUCRĂTORILOR CU HANDICAP ACORDAT SUB FORMĂ DE SUBVENȚII SALARIALE:

Costurile eligibile sunt costurile salariale pentru orice perioadă dată de încadrare în muncă a lucrătorului cu handicap.

În cazul în care recrutarea nu reprezintă o creștere netă a numărului de angajați în întreprinderea în cauză în comparație cu media pe cele douăsprezece luni anterioare, postul sau posturile trebuie să fi devenit vacante ca urmare a unei demisii, a unui handicap, a unei pensionări pentru limită de vârstă, a unei

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

reduceri voluntare a timpului de lucru sau a unei concedieri legale pentru abatere profesională, și nu ca urmare a unor disponibilizări.

Cu excepția cazului concedierii legale pentru abatere profesională, lucrătorii cu handicap au dreptul la menținerea locului de muncă pentru o durată minimă corespunzătoare celei prevăzute de legislația națională aplicabilă sau de orice acorduri colective obligatorii pentru întreprindere din punct de vedere juridic, care reglementează contractele de muncă.

Intensitatea ajutorului nu trebuie să depășească 75% din costurile eligibile.

Pragul de notificare este de 10 milioane euro/întreprindere/proiect.

16.3. AJUTOARELE PENTRU COMPENSAREA COSTURILOR SUPLIMENTARE GENERATE DE ÎNCADRAREA ÎN MUNCĂ A LUCRĂTORILOR CU HANDICAP:

Costurile eligibile sunt următoarele:

- (a) costurile de adaptare a spațiilor;
- (b) costurile de angajare de personal exclusiv pentru timpul utilizat în scopul acordării de asistență lucrătorilor cu handicap și costurile de formare a acestui personal în vederea acordării de asistență lucrătorilor cu handicap;
- (c) costurile adaptării sau achiziționării echipamentelor ori ale achiziționării și validării programelor informatice pentru utilizarea acestora de către lucrătorii cu handicap, inclusiv a facilităților tehnologice adaptate sau de asistență, care sunt în plus față de cele pe care beneficiarul le-ar fi suportat dacă ar fi angajat lucrători fără handicap;
- (d) costurile direct legate de transportul lucrătorilor cu handicap la locul de muncă și în cadrul activităților legate de muncă;
- (e) costurile salariale pentru orele petrecute de un lucrător cu handicap pentru reabilitare;
- (f) în cazul în care beneficiarul oferă locuri de muncă protejate, costurile de construcție, instalare sau modernizare a unităților de producție ale întreprinderii în cauză¹⁵⁹, precum și orice costuri de administrare și transport, cu condiția ca acestea să rezulte direct din încadrarea în muncă a unor lucrători cu handicap.

Intensitatea ajutorului nu trebuie să depășească 100% din costurile eligibile.

Pragul de notificare este de 10 milioane euro/întreprindere/proiect.

¹⁵⁹ Se iau în considerare toate costurile aferente construcției, instalării sau modernizării unităților pe care angajatorul le utilizează pentru derularea activității economice.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

16.4. AJUTOARELE PENTRU COMPENSAREA COSTURILOR AFERENTE ASISTENȚEI ACORDATE LUCRĂTORILOR DEFAVORIZAȚI:

Costurile eligibile sunt următoarele:

- (a) costurile legate de încadrarea în muncă de personal exclusiv pentru timpul petrecut pentru a acorda asistență lucrătorilor defavorizați pe o perioadă de maxim 12 luni de la recrutarea unui lucrător defavorizat sau pe o perioadă de maxim 24 de luni de la recrutarea unui lucrător extrem de defavorizat;
- (b) costurile legate de formarea acestui tip de personal astfel încât acesta să poată acorda asistență lucrătorilor defavorizați.

Asistența oferită trebuie să conștie în măsuri destinate dezvoltării autonomiei lucrătorului defavorizat și adaptării acestuia la mediul de lucru, în sprijinul acordat lucrătorului în cadrul procedurilor sociale și administrative, în facilitarea comunicării cu întreprinzătorul și în gestionarea conflictelor.

Intensitatea ajutorului nu trebuie să depășească 50% din costurile eligibile.

Pragul de notificare este de 5 milioane euro/întreprindere/proiect.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

17. AJUTOARELE DE STAT PENTRU PROTECȚIA MEDIULUI:

Astfel cum se arată în Comunicarea Comisiei intitulată *Europa 2020: O strategie europeană pentru o creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii*, creșterea durabilă pentru o economie mai eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor, mai ecologică și mai competitivă este unul dintre principalii piloni ai obiectivului *Strategiei Europa 2020 pentru o creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii*.

Dezvoltarea durabilă se bazează, printre altele, pe un nivel înalt de protecție și pe îmbunătățirea calității mediului.

Domeniul protecției mediului se confruntă cu disfuncționalități ale pieței care fac în așa fel încât, în condiții normale de piață, întreprinderile să nu fie neapărat motivate să reducă poluarea pe care o cauzează din moment ce orice astfel de reducere poate antrena o creștere a costurilor acestora, fără beneficii corespunzătoare. Atunci când întreprinderile nu sunt obligate să internalizeze costurile poluării, societatea în ansamblul său suportă aceste costuri.

Introducerea unor standarde obligatorii de mediu poate soluționa o astfel de disfuncționalitate a pieței. Un nivel superior de protecție a mediului poate fi atins prin investiții care depășesc standardele obligatorii ale Uniunii. Pentru a stimula întreprinderile să îmbunătățească nivelul de protecție a mediului înconjurător dincolo de aceste standarde obligatorii ale Uniunii, ajutoarele de stat în acest domeniu fac obiectul exceptării pe categorii.

Totodată, pentru a facilita îndeplinirea obiectivelor UE, măsurile care sprijină ajutoarele acordate pentru investițiile de sprijinire a energiei din surse regenerabile, eficiența energetică, cogenerarea de înaltă eficiență, precum și sistemele de termoficare și răcire centralizată eficiente din punct de vedere energetic fac obiectul exceptării pe categorii.

Având în vedere specificul domeniului protecției mediului, *Regulamentul nr. 651/2014* enumeră principalii termeni utilizați, alături de o definiție a acestora:

➤ **protecția mediului** - orice acțiune menită să remedieze sau să prevină orice prejudiciu asupra mediului fizic sau a resurselor naturale, rezultat din activitățile proprii ale unui beneficiar, să reducă riscul unor astfel de prejudicii sau să conducă la o utilizare mai eficientă a resurselor naturale, inclusiv măsurile de economisire a energiei și utilizarea de surse regenerabile de energie;

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

➤ **standard al Uniunii**¹⁶⁰ înseamnă:

(a) un standard obligatoriu al Uniunii care stabilește nivelurile care trebuie atinse în materie de mediu de către întreprinderile individuale; sau
(b) obligația în temeiul *Directivei 2010/75/UE* a Parlamentului European și a Consiliului¹⁶¹ de a utiliza cele mai bune tehnici disponibile (BAT) și de a garanta că nivelurile de emisie a poluanților nu sunt mai ridicate decât nivelurile care s-ar fi înregistrat prin aplicarea BAT; în cazurile în care nivelurile emisiilor asociate BAT au fost definite în actele de punere în aplicare adoptate în temeiul *Directivei 2010/75/UE*, se vor aplica acele niveluri, iar dacă nivelurile respective sunt exprimate ca interval, se va aplica limita în care se atinge BAT pentru prima dată.

➤ **cele mai bune tehnici disponibile - BAT**¹⁶² - stadiul cel mai eficient și mai avansat în dezvoltarea activităților și a metodelor lor de operare, care indică posibilitatea practică a anumitor tehnici de a constitui referința pentru stabilirea valorilor limită de emisie și a altor condiții de autorizare, concepute pentru a preveni și, acolo unde nu este posibil, pentru a reduce emisiile și impactul asupra mediului în ansamblul său:

(a) **tehnici** - atât tehnologia utilizată, cât și modul în care instalația este proiectată, construită, întreținută, exploatată și scoasă din funcțiune;

(b) **tehnici disponibile** - acele tehnici care sunt dezvoltate la un nivel care permite punerea lor în aplicare în sectorul industrial relevant, în condiții economice și tehnice viabile, luându-se în considerare costurile și avantajele, indiferent dacă aceste tehnici sunt sau nu produse sau utilizate în Statul Membru respectiv, atât timp cât acestea sunt accesibile operatorului în condiții acceptabile;

(c) **cele mai bune tehnici**¹⁶³ - tehnicile cele mai eficiente pentru atingerea unui nivel general înalt de protecție a mediului în ansamblul său.

¹⁶⁰ Conform Articolul nr. 2 al *Directivei 2012/27/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 octombrie 2012 privind eficiența energetică, „standard european”* înseamnă un standard adoptat de Comitetul European de Standardizare, de Comitetul European de Standardizare Electrotehnică sau de Institutul European de Standardizare în Telecomunicații și pus la dispoziția publicului.

¹⁶¹ *Directiva 2010/75/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 24 noiembrie 2010 privind emisiile industriale (prevenirea și controlul integrat al poluării)*, publicată în Jurnalul Oficial al UE nr. L24 din 29.01.2008.

¹⁶² Conform *Directivei 2010/75/UE*.

¹⁶³ Conform *Anexei III la Directiva 2010/75/UE*, criteriile pentru determinarea celor mai bune tehnici disponibile sunt: 1) utilizarea tehnologiei cu generare redusă de deșeuri; 2) utilizarea unor substanțe mai puțin periculoase; 3) extinderea recuperării și a reciclării substanțelor generate și utilizate în procesul tehnologic, precum și a deșeurilor, dacă este posibil; 4) procese, echipamente sau metode de operare comparabile, testate cu succes la scară industrială; 5) progrese tehnologice și modificări ale cunoșterii și înțelegerii științifice; 6) natura, efectele și volumul emisiilor respective; 7) datele de punere în funcțiune a instalațiilor noi și a celor existente; 8) intervalul de timp necesar pentru introducerea celei mai bune

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

- **eficiența și/sau estimarea consumului înainte și după punerea în aplicare a unei măsuri de îmbunătățire a eficienței energetice, asigurând în același timp normaliz energetică** - cantitatea de energie economisită determinată prin măsurarea area condițiilor externe care afectează consumul de energie;
- **îmbunătățirea eficienței energetice**¹⁶⁴ - creștere a eficienței energetice ca rezultat al schimbărilor tehnologice, comportamentale și/sau economice;
- **consum de energie primară**¹⁶⁵ - consumul intern brut, cu excepția utilizărilor neenergetice;
- **consumul final de energie**¹⁶⁶ - toată energia furnizată industriei, transporturilor, gospodăriilor, sectoarelor prestatoare de servicii și agriculturii. Acesta exclude livrările către sectorul de transformare a energiei și către industriile din sectorul energetic;
- **economii de energie**¹⁶⁷ - cantitate de energie economisită determinată prin măsurarea și/sau estimarea consumului înainte și după punerea în aplicare a unei măsuri de îmbunătățire a eficienței energetice, asigurând în același timp normalizarea condițiilor externe care afectează consumul de energie;
- **audit energetic**¹⁶⁸ - procedură sistematică al cărei scop este obținerea unor cunoștințe corespunzătoare despre profilul consumului energetic existent al unei clădiri sau al unui grup de clădiri, al unei operațiuni sau instalații industriale sau comerciale sau al unui serviciu privat sau public, identificarea și cuantificarea oportunităților rentabile de economisire a energiei și raportarea rezultatelor;
- **proiect de eficiență energetică**¹⁶⁹ - proiect de investiții care sporește eficiența energetică a unei clădiri;
- **Fond pentru Eficiență Energetică (FEE)** - vehicul de investiții specializat, înființat în scopul de a face investiții în proiecte de eficiență energetică menite să îmbunătățească eficiența energetică a clădirilor, atât în sectorul rezidențial, cât și în cel nerezidențial. Fondurile pentru eficiență energetică sunt administrate de un administrator de fonduri pentru eficiență energetică;

tehnici disponibile; 9). consumul și natura materiilor prime (inclusiv apa) utilizate în procesul tehnologic și eficiența lor din punct de vedere energetic; 10). necesitatea de a preveni sau de a reduce la minimum impactul global al emisiilor asupra mediului și riscurile pentru mediu; 11). necesitatea de a preveni accidentele și de a reduce consecințele acestora asupra mediului; 12). informațiile publicate de organizațiile publice internaționale.

¹⁶⁴ Conform articolul nr. 2 al *Directivei 2012/27/UE din 25 octombrie 2012 privind eficiența energetică, de modificare a Directivelor 2009/125/CE și 2010/30/UE și de abrogare a Directivelor 2004/8/CE și 2006/32/CE.*

¹⁶⁵ Idem.

¹⁶⁶ Idem.

¹⁶⁷ Idem.

¹⁶⁸ Idem.

¹⁶⁹ Idem.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

- **administrator de Fonduri pentru Eficiență Energetică** - societate profesionistă de administrare, cu personalitate juridică, care selecționează și efectuează investiții în proiecte eligibile de eficiență energetică
- **cogenerare sau producere combinată de energie electrică și energie termică (CHP)** - producerea simultană, în același proces, a energiei termice și electrice și/sau mecanice;
- **cogenerare de înaltă eficiență** - cogenerarea care îndeplinește criteriile definiției privind cogenerarea de înaltă eficiență, conform articolului 2 alineatul (34) din *Directiva 2012/27/UE*;

În sensul *Directivei 2012/27/UE* (Anexa II), cogenerarea de înaltă eficiență îndeplinește următoarele criterii:

- producția în sistem de cogenerare de la unitățile de cogenerare asigură economii de energie primară de cel puțin 10%, comparativ cu valorile de referință pentru producerea separată de energie electrică și termică;
 - producția unităților de mică putere și a unităților de microcogenerare care asigură economii de energie primară poate fi considerată drept cogenerare de înaltă eficiență.
- **energie din surse regenerabile** - energia generată de instalații care utilizează exclusiv surse regenerabile de energie, precum și cota, din punctul de vedere al valorii calorice, a energiei produse din surse regenerabile în instalații hibride care utilizează și surse de energie convențională. Aceasta include energia electrică regenerabilă utilizată pentru umplerea sistemelor de stocare, dar exclude energia electrică produsă ca urmare a sistemelor de stocare;
 - **surse regenerabile de energie** - următoarele surse regenerabile nefosile de energie: eoliană, solară, aerotermală, geotermală, hidrotermală și energia oceanelor, hidroelectrică, biomasa, gazul provenit din depozitele de deșeuri, gazul provenit de la stațiile de epurare a apei și biogazul;
 - **biocombustibil** - combustibil lichid sau gazos pentru transport, produs din biomasă;
 - **biocombustibil durabil** - biocombustibil care îndeplinește criteriile de durabilitate prevăzute la articolul 17 din *Directiva 2009/28/CE*¹⁷⁰;

¹⁷⁰ Conform Articolul nr. 17 al *Directivei 2009/28/CE privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile*, reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră datorată utilizării biocarburanților și a biolichidelor este de cel puțin 35%, iar începând cu 1 ianuarie 2017, reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră datorată utilizării biocarburanților și a altor biolichide este de cel puțin 50%. Începând cu 1 ianuarie 2018, reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră devine de cel puțin 60% pentru biocarburanții și biolichidele produse în instalații a căror producție a început la sau după 1 ianuarie 2017. Biocarburanții și biolichidele nu trebuie obținute din materii prime ce provin de pe terenuri bogate în biodiversitate, adică de pe terenuri care în ianuarie 2008 sau după această dată dețineau unul din următoarele statute, indiferent dacă acest statut mai este valabil sau nu: (a) păduri primare și alte terenuri împădurite; (b) zone desemnate de lege sau de autoritățile competente relevante în scopul

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

- **biocombustibil de origine alimentară** - biocombustibil produs din cereale și alte culturi bogate în amidon, culturi de plante zaharoase și de plante oleaginoase, astfel cum este definit în propunerea Comisiei de Directivă a Parlamentului European și a Consiliului de modificare a *Directivei 98/70/CE privind calitatea benzinei și a motorinei și de modificare a Directivei 2009/28/CE privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile*;
- **tehnologie nouă și inovatoare** - tehnologie nouă și netestată în raport cu stadiul actual al tehnologiei din sectorul industrial, care prezintă un risc de eșec tehnologic sau industrial și nu reprezintă o optimizare sau o modernizare a tehnologiei existente;
- **responsabilități de echilibrare** - responsabilitatea pentru dezechilibre (abateri dintre producție, consum și tranzacții comerciale) a unui participant la piață sau a reprezentantului ales de acesta, denumit „partea responsabilă de echilibrare”, în cursul unei perioade date, denumită „perioada de remediere a dezechilibrului”;
- **responsabilități standard de echilibrare** - responsabilități de echilibrare care nu creează discriminări între tehnologii și care nu scutesc pe niciun producător de aceste responsabilități;
- **biomasă** - fracțiunea biodegradabilă a produselor, deșeurilor și reziduurilor din agricultură (printre care substanțe vegetale și animale), din silvicultură și din industriile conexe, inclusiv pescuitul și acvacultura, precum și biogazul și fracțiunea biodegradabilă a deșeurilor industriale și municipale;
- **costuri totale egalizate ale producerii de energie** - costurile calculate de producere a energiei electrice în punctul de racordare la un consumator sau la o rețea electrică. Calculul include capitalul inițial, rata de actualizare, precum și costurile aferente unei funcționări permanente, combustibilului și întreținerii;
- **taxă de mediu** - taxă cu o bază de impozitare specifică care are un efect negativ clar asupra mediului sau care urmărește să impoziteze anumite activități, bunuri sau servicii astfel încât costurile de mediu să poată fi incluse în prețul lor și/sau astfel încât producătorii și consumatorii să fie orientați către activități care respectă mai mult mediul;
- **nivelul minim al taxei Uniunii** - nivelul minim de impozitare prevăzut de legislația Uniunii: pentru produsele energetice și pentru energie electrică înseamnă nivelul minim de impozitare prevăzut în *Anexa I la Directiva 2003/96/CE* a Consiliului din 27 octombrie 2003 privind restructurarea cadrului comunitar de impozitare a produselor energetice și a electricității;
- **sit contaminat** - sit în care s-a confirmat prezența, cauzată de om, a unor substanțe periculoase la un asemenea nivel încât prezintă un risc semnificativ pentru sănătatea umană sau pentru mediu, având în vedere utilizarea actuală a terenului respectiv sau viitoarea utilizare autorizată a acestuia;

protecției naturii, sau zone pentru protecția ecosistemelor sau speciilor rare, amenințate sau pe cale de dispariție; (c) pășuni bogate în biodiversitate.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

- **principiul poluatorul plătește** - poluatorul care cauzează poluarea trebuie să suporte costurile măsurilor de combatere a poluării;
- **poluare** - dauna cauzată de poluator prin prejudicierea directă sau indirectă a mediului sau prin crearea unor condiții care conduc la asemenea daune asupra mediului fizic înconjurător sau a resurselor naturale;
- **sistem de termoficare și răcire centralizată eficient din punct de vedere energetic** - sistem de termoficare și răcire centralizată care îndeplinește criteriile definiției sistemului eficient de termoficare și răcire centralizată, astfel cum sunt prevăzute la articolul 2 alineatele (41) și (42) din *Directiva 2012/27/UE*, respectiv:

- sistem eficient de termoficare și răcire centralizată - înseamnă un sistem de termoficare sau răcire centralizat care utilizează cel puțin 50% energie din surse regenerabile, 50% căldură reziduală, 75% energie termică cogenerată sau 50% dintr-o combinație de energie și căldură de tipul celor sus-menționate;
- încălzire și răcire eficientă - înseamnă o opțiune de încălzire și răcire care, comparativ cu un scenariu de bază care reflectă situația normală, reduce măsurabil consumul de energie primară necesar pentru a furniza o unitate de energie livrată în cadrul unei limite de sistem relevante într-un mod eficient din punct de vedere al costurilor, după cum a fost evaluat în analiza costuri-beneficii, ținând seama de energia necesară pentru extracție, conversie, transport și distribuție.

Definiția include instalațiile de termoficare/răcire și rețeaua (inclusiv echipamentele conexe) necesare pentru a distribui agentul de termoficare/răcire de la unitățile de producție la sediul clientului.

- **poluator** - persoana care aduce direct sau indirect daune mediului sau care creează condiții ce conduc la asemenea daune;
- **reutilizare** - operațiune prin care produsele sau componentele care nu au devenit deșeuri sunt utilizate din nou în același scop pentru care au fost concepute;
- **pregătirea pentru reutilizare** - operațiunile de valorificare prin verificare, curățare sau reparare, prin care produsele sau componentele produselor care au devenit deșeuri sunt pregătite pentru a fi reutilizate fără nicio altă operațiune de pretratare;
- **reciclare** - operațiune de valorificare prin care deșeurile sunt transformate în produse, materiale sau substanțe pentru a își îndeplini funcția lor inițială sau pentru alte scopuri. Aceasta include reprocesarea materialelor organice, dar nu include valorificarea energetică și reprocesarea în vederea folosirii materialelor drept combustibil sau pentru operațiunile de rambleiere;

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

- **stadiul actual al tehnologiei** - proces în care reutilizarea unui deșeu pentru fabricarea unui produs finit constituie o practică obișnuită și rentabilă din punct de vedere economic. După caz, conceptul de „stadiu actual al tehnologiei” trebuie interpretat prin prisma pieței interne și a tehnologiilor de la nivelul Uniunii;
- **infrastructură energetică** - echipament sau instalație fizică care este situată în Uniune sau care conectează Uniunea cu una sau mai multe țări terțe și care se încadrează în următoarele categorii:

a) în ceea ce privește energia electrică:

- i) transport - transportul de energie electrică în rețeaua de foarte înaltă și de înaltă tensiune, interconectată în scopul transmiterii energiei electrice către clienții finali sau către distribuitori, dar fără a include și furnizarea;
- ii) distribuție - transportul de energie electrică în rețele de distribuție de înaltă, medie și joasă tensiune, în vederea livrării energiei electrice către clienți, dar fără a include și furnizarea;
- iii) instalații de depozitare a energiei electrice - instalațiile utilizate pentru depozitarea permanentă sau temporară a energiei electrice în infrastructuri situate la suprafață sau în subteran sau în situri geologice, cu condiția să fie conectate direct la linii de transport de înaltă tensiune concepute pentru o tensiune de minimum 110 kV;
- iv) echipamente sau instalații indispensabile pentru a asigura funcționarea în condiții de siguranță, securitate și eficiență a sistemelor definite la punctele (i)-(iii), inclusiv a sistemelor de protecție, monitorizare și control la toate tensiunile și posturile de transformare; și
- v) rețele inteligente - orice echipament, linie, cablu sau instalație, atât la nivelul transportului, cât și al distribuției la tensiune joasă și medie, care are ca obiectiv comunicarea digitală bidirecțională, monitorizarea interactivă, inteligentă și în timp real sau aproape real și gestionarea producției, a transportului, a distribuției și a consumului de energie electrică în cadrul unei rețele de energie electrică, în vederea dezvoltării unei rețele care să integreze în mod eficient comportamentul și acțiunile tuturor utilizatorilor conectați la aceasta — producători, consumatori și cei cu dublu statut de producător și consumator — în vederea asigurării unui sistem de energie electrică eficient din punct de vedere economic și sustenabil, cu pierderi minore și cu un nivel înalt de securitate și de calitate în aprovizionare și de siguranță.

b) în ceea ce privește gazele:

- i) conducte de transport și distribuție pentru transportul gazelor naturale și al biogazelor care fac parte dintr-o rețea, cu excepția conductelor de înaltă presiune utilizate pentru distribuția în amonte de gaze naturale;

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

- ii) instalații subterane de stocare conectate la conductele de gaze de înaltă presiune menționate la punctul (i);
- iii) instalații de recepție, de stocare și de regazeificare sau decompresie pentru gaze naturale lichefiate („GNL”) sau gaze naturale comprimate („GNC”); și
- iv) echipamente sau instalații esențiale pentru funcționarea securizată, eficientă și în condiții de siguranță a sistemului sau pentru asigurarea capacității bidirecționale, inclusiv stații de comprimare.

c) în ceea ce privește petrolul:

- i) conducte folosite pentru transportul țițeiului;
- ii) stații de pompare și instalații de depozitare necesare pentru exploatarea conductelor de țiței; și
- iii) orice echipament sau instalație esențială pentru funcționarea corespunzătoare, sigură și eficientă a sistemului, inclusiv sisteme de protecție, monitorizare și control și dispozitive de flux invers.

d) în ceea ce privește CO₂: rețeaua de conducte, inclusiv stațiile auxiliare conexe, pentru transportarea CO₂ către siturile de stocare, în vederea injectării acestuia într-o formațiune geologică subterană adecvată, în scopul stocării permanente.

17.1. AJUTOARELE PENTRU INVESTIȚII CARE PERMIT ÎNTREPRINDERILOR SĂ APLICE STANDARDE PENTRU PROTECȚIA MEDIULUI MAI STRICTE DECÂT CELE ALE UNIUNII EUROPENE SAU SĂ ÎMBUNĂȚĂTEASCĂ NIVELUL DE PROTECȚIE A MEDIULUI ÎN ABSENȚA STANDARDELOR UNIUNII:

Investițiile trebuie să îndeplinească una dintre condițiile următoare:

- (a) permit beneficiarului să îmbunătățească nivelul de protecție a mediului, ca rezultat al activităților sale, aplicând standarde mai stricte în domeniu decât cele ale Uniunii, indiferent dacă există standarde naționale obligatorii mai stricte decât cele ale Uniunii;
- (b) permit beneficiarului să crească nivelul de protecție a mediului, ca rezultat al activităților sale, în absența unor standarde ale Uniunii.

Nu se acordă ajutoare în cazul în care investițiile sunt realizate pentru a se asigura respectarea de către întreprinderi a standardelor Uniunii deja adoptate dar care nu sunt încă în vigoare.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

Totuși, ajutorul poate fi acordat pentru:

(a) achiziționarea de vehicule noi de transport destinate transportului rutier, feroviar, transportului pe căi navigabile interioare și transportului maritim, care respectă standardele Uniunii deja adoptate, cu condiția ca achiziționarea acestora să aibă loc înainte de intrarea în vigoare a standardelor respective și ca, odată devenite obligatorii, standardele să nu se aplice vehiculelor deja achiziționate înainte de acea dată;

(b) re tehnologizarea vehiculelor de transport existente destinate transportului rutier, feroviar, transportului pe căi navigabile interioare și transportului maritim, cu condiția ca standardele Uniunii să nu fi fost încă în vigoare la data începerii exploatării vehiculelor respective și ca, odată devenite obligatorii, standardele să nu se aplice retroactiv vehiculelor respective.

Costurile eligibile sunt costurile suplimentare de investiții necesare pentru a aplica standarde mai stricte decât standardele aplicabile ale Uniunii sau pentru a îmbunătăți nivelul de protecție a mediului în absența standardelor Uniunii.

Acestea vor fi determinate după cum urmează:

(a) în cazul în care costurile investiției în protecția mediului pot fi identificate ca investiție separată în costurile totale de investiții, aceste costuri legate de protecția mediului constituie costurile eligibile;

(b) în toate celelalte cazuri, costurile investițiilor în protecția mediului sunt identificate prin raportare la o investiție similară, mai puțin ecologică, care ar fi fost realizată în mod credibil în absența ajutorului. Diferența dintre costurile aferente celor două investiții permite identificarea costurilor legate de protecția mediului și constituie costurile eligibile.

Costurile care nu sunt direct legate de realizarea unui nivel mai ridicat de protecție a mediului nu sunt eligibile.

Intensitatea ajutorului nu trebuie să depășească 40% din costurile eligibile.

Intensitatea ajutorului poate fi majorată cu 10 puncte procentuale pentru ajutoarele acordate întreprinderilor mijlocii și cu 20 de puncte procentuale pentru ajutoarele acordate întreprinderilor mici.

Intensitatea ajutorului poate fi majorată cu 15 puncte procentuale pentru investițiile situate în zone asistate care îndeplinesc condițiile prevăzute la articolul 107 alineatul (3) litera (a) din TFUE și cu 5 puncte procentuale pentru

investițiile situate în zone asistate care îndeplinesc condițiile prevăzute la articolul 107 alineatul (3) litera (c) din TFUE.

	Intensitate maximă admisă (% din costurile eligibile)		
	Întreprinderi mari	Întreprinderi mijlocii	Întreprinderi mici
Zone asistate în temeiul art. 107 (3) a) din TFUE	40+15 = 55	40+10+15 = 65	40+20+15 = 75
Zone asistate în temeiul art. 107 (3) c) din TFUE	40+5 = 45	40+10+5 = 55	40+20+5 = 65

Pragul de notificare este de 15 milioane euro/întreprindere/proiect.

17.2. AJUTOARELE PENTRU ADAPTAREA ANTICIPATĂ LA VIITOARELE STANDARDE ALE UNIUNII:

Standardele Uniunii trebuie să fi fost adoptate, iar investițiile trebuie realizate și finalizate cu cel puțin un an înainte de data intrării în vigoare a standardului respectiv.

Costurile eligibile sunt costurile suplimentare de investiții necesare pentru aplicarea unor standarde mai stricte decât standardele aplicabile ale Uniunii.

Acestea se determină după cum urmează:

(a) în cazul în care costurile investiției în protecția mediului pot fi identificate ca investiție separată în costurile totale de investiții, aceste costuri legate de protecția mediului constituie costurile eligibile;

(b) în toate celelalte cazuri, costurile investițiilor în protecția mediului sunt identificate prin raportare la o investiție similară, mai puțin ecologică, care ar fi fost realizată în mod credibil în absența ajutorului. Diferența dintre costurile aferente celor două investiții permite identificarea costurilor legate de protecția mediului și constituie costurile eligibile.

Costurile care nu sunt direct legate de realizarea unui nivel mai ridicat de protecție a mediului nu sunt eligibile.

Intensitatea ajutorului nu trebuie să depășească:

- (a) 20% din costurile eligibile în cazul întreprinderilor mici, 15% din costurile eligibile în cazul întreprinderilor mijlocii și 10% din costurile eligibile în cazul întreprinderilor mari dacă punerea în aplicare și finalizarea investiției au loc cu cel puțin trei ani înainte de data intrării în vigoare a noului standard al Uniunii;
- (b) 15% din costurile eligibile în cazul întreprinderilor mici, 10% din costurile eligibile în cazul întreprinderilor mijlocii și 5% din costurile eligibile în cazul întreprinderilor mari dacă punerea în aplicare și finalizarea investiției au loc între un an și trei ani înainte de data intrării în vigoare a noului standard al Uniunii.

Intensitatea ajutorului poate fi majorată cu 15 puncte procentuale pentru investițiile situate în zone asistate care îndeplinesc condițiile prevăzute la articolul 107 alineatul (3) litera (a) din TFUE și cu 5 puncte procentuale pentru investițiile situate în zone asistate care îndeplinesc condițiile prevăzute la articolul 107 alineatul (3) litera (c) din TFUE.

	Data adaptării anticipate la standardele UE	Intensitate maximă admisă (% din costurile eligibile)		
		Întreprinderi mari	Întreprinderi mijlocii	Întreprinderi mici
Zone asistate în temeiul art. 107 (3) a) din TFUE	Cu min. 3 ani înainte de intrarea în vigoare a standardului	10+15 = 25	15+15 = 30	20+15 = 35
	Între 1 și 3 ani înainte de intrarea în vigoare a standardului	5+15 = 20	10+15 = 25	15+15 = 30
Zone asistate în temeiul art. 107 (3) c) din TFUE	Cu min. 3 ani înainte de intrarea în vigoare a standardului	10+5 = 15	15+5 = 20	20+5 = 25
	Între 1 și 3 ani înainte de intrarea în vigoare a standardului	5+5 = 10	10+5 = 15	15+5 = 20

Pragul de notificare este de 15 milioane euro/întreprindere/proiect.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

17.3. AJUTOARELE PENTRU INVESTIȚII ÎN MĂSURI DE EFICIENȚĂ ENERGETICĂ:

Nu se acordă ajutoare în cazul în care îmbunătățirile respective sunt realizate pentru a se asigura respectarea de către întreprinderi a standardelor Uniunii deja adoptate, chiar dacă acestea nu au intrat încă în vigoare.

Costurile eligibile sunt costurile suplimentare de investiții necesare atingerii unui nivel mai ridicat de eficiență energetică¹⁷¹. Acestea sunt determinate după cum urmează:

- (a) în cazul în care costurile investiției în eficiența energetică pot fi identificate ca investiție separată în costurile totale de investiții, aceste costuri legate de eficiența energetică constituie costurile eligibile;
- (b) în toate celelalte cazuri, costurile investiției în eficiența energetică sunt identificate prin raportare la o investiție similară, a cărei eficiență energetică este mai redusă și care ar fi fost realizată în mod credibil în absența ajutorului. Diferența dintre costurile aferente celor două investiții permite identificarea costurilor legate de eficiența energetică și constituie costurile eligibile.

Costurile care nu sunt direct legate de obținerea unui nivel mai ridicat de eficiență energetică nu sunt eligibile. Comisia a precizat faptul că, în principiu, costurile legate de producerea de energie în sistem de cogenerare sunt și ele eligibile pentru finanțare în cadrul acestei categorii de ajutoare deoarece contribuie la reducerea consumului de energie, respectiv la creșterea eficienței energetice.

Intensitatea ajutorului nu trebuie să depășească 30% din costurile eligibile.

Intensitatea ajutorului poate fi majorată cu 20 de puncte procentuale în cazul ajutoarelor acordate întreprinderilor mici și cu 10 puncte procentuale în cazul ajutoarelor acordate întreprinderilor mijlocii.

Intensitatea ajutorului poate fi majorată cu 15 puncte procentuale pentru investițiile situate în zone asistate care îndeplinesc condițiile prevăzute la articolul 107 alineatul (3) litera (a) din TFUE și cu 5 puncte procentuale pentru investițiile situate în zone asistate care îndeplinesc condițiile prevăzute la articolul 107 alineatul (3) litera (c) din TFUE.

¹⁷¹ Cantitatea de energie economisită determinată prin măsurarea și/sau estimarea consumului înainte și după punerea în aplicare a unei măsuri de îmbunătățire a eficienței energetice, asigurând în același timp normalizarea condițiilor externe care afectează consumul de energie.

	Intensitate maximă admisă (% din costurile eligibile)		
	Întreprinderi mari	Întreprinderi mijlocii	Întreprinderi mici
Zone asistate în temeiul art. 107 (3) a) din TFUE	30+15 = 45	30+10+15 = 55	30+20+15 = 65
Zone asistate în temeiul art. 107 (3) c) din TFUE	30+5 = 35	30+10+5 = 45	30+20+5 = 55

Pragul de notificare este de 15 milioane euro/întreprindere/proiect.

17.4. AJUTOARELE PENTRU INVESTIȚII ÎN FAVOAREA UNOR PROIECTE DE EFICIENȚĂ ENERGETICĂ A CLĂDIRILOR:

Sunt eligibile pentru primirea de ajutor proiectele de eficiență energetică legate de clădiri.

Costurile eligibile sunt costurile globale ale proiectului de eficiență energetică¹⁷².

Ajutoarele se acordă sub formă de resurse atribuite, de capital propriu, de garanție sau de împrumut către un fond pentru eficiență energetică sau către un alt intermediar financiar, care îl transmite integral beneficiarilor finali, care sunt proprietarii sau locatarii clădirii.

Ajutoarele acordate de fondul pentru eficiență energetică sau de un alt intermediar financiar proiectelor de eficiență energetică eligibile pot lua forma unor împrumuturi sau a unor garanții. Valoarea nominală a împrumutului sau valoarea garantată nu depășește 10 milioane euro pe proiect la nivelul beneficiarilor finali. Garanția nu ar trebui să depășească 80% din împrumutul subiacent.

Suma rambursată de către proprietarii clădirii către fondul pentru eficiență energetică sau către un alt intermediar financiar nu trebuie să fie mai mică decât valoarea nominală a împrumutului.

Ajutoarele pentru eficiență energetică trebuie să mobilizeze investiții suplimentare din partea investitorilor privați, care se ridică la cel puțin 30% din finanțarea totală acordată unui proiect de eficiență energetică. Atunci când ajutorul este furnizat de un fond pentru eficiență energetică, mobilizarea investițiilor private poate fi efectuată la nivelul fondului pentru eficiență energetică și/sau la nivelul proiectelor de eficiență energetică, astfel încât să se

¹⁷² Sunt incluse atât costurile investiționale, cât și cele de operare.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

obțină un total de cel puțin 30% din finanțarea totală furnizată unui proiect de eficiență energetică.

Statele Membre pot înființa fonduri pentru eficiență energetică și/sau pot utiliza intermediari financiari atunci când acordă ajutoare pentru eficiență energetică. În acest caz, trebuie să fie îndeplinite următoarele condiții:

- (a) administratorii intermediarilor financiari, precum și administratorii de fonduri pentru eficiență energetică sunt selecționați printr-o procedură deschisă, transparentă și nediscriminatorie, în conformitate cu legislația Uniunii și cu legislațiile naționale aplicabile. În special, nu se face niciun fel de discriminare în funcție de locul de stabilire sau de înregistrare, indiferent de Statul Membru. Este posibil ca intermediarilor financiari și administratorilor de fonduri pentru eficiență energetică să li se ceară să îndeplinească anumite criterii definite în prealabil, justificate în mod obiectiv de natura investițiilor;
- (b) investitorii privați independenți sunt selecționați printr-o procedură deschisă, transparentă și nediscriminatorie, în conformitate cu legislația Uniunii și cu legislațiile naționale aplicabile, având drept scop stabilirea dispozițiilor adecvate privind partajarea riscurilor și a recompenselor prin care, pentru toate investițiile în afară de garanții, se va prefera participarea asimetrică la profit în locul protecției împotriva evoluției negative. În cazul în care investitorii privați nu sunt selectați printr-o astfel de procedură, rata echitabilă de rentabilitate pentru investitorii privați se stabilește de către un expert independent selectat prin intermediul unei proceduri deschise, transparente și nediscriminatorii;
- (c) în cazul în care pierderile sunt împărțite asimetric între investitorii publici și cei privați, prima pierdere asumată de către investitorul public este plafonată la 25% din totalul investiției efectuate;
- (d) în cazul garanțiilor, rata de garantare este limitată la 80%, iar pierderile totale asumate de către un Stat Membru sunt plafonate la 25% din portofoliul subiacent garantat. Numai garanțiile care acoperă pierderile preconizate ale portofoliului subiacent garantat pot fi furnizate în mod gratuit. Dacă o garanție cuprinde, de asemenea, acoperirea pierderilor neprevăzute, intermediarul financiar plătește, pentru partea din garanție care acoperă pierderile neprevăzute, o primă de garanție conformă cu condițiile pieței;
- (e) investitorilor li se permite să fie reprezentați în organismele de guvernanță ale fondului pentru eficiență energetică sau ale intermediarului financiar, cum ar fi consiliul de supraveghere sau comitetul consultativ;
- (f) fondul pentru eficiență energetică sau intermediarul financiar este instituit în conformitate cu legislația aplicabilă și Statul Membru prevede un proces de diligență astfel încât să asigure o strategie de investiții solidă din punct de vedere comercial în scopul punerii în aplicare a măsurii de ajutor privind eficiența energetică.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Intermediarii financiari, inclusiv fondurile pentru eficiență energetică, sunt gestionați pe bază comercială și asigură faptul că deciziile de finanțare sunt motivate de obținerea unui profit. Se consideră că acest lucru se întâmplă în cazul în care intermediarul financiar și, după caz, administratorii fondului pentru eficiență energetică îndeplinesc următoarele condiții:

- (a) sunt obligați prin lege sau prin contract să acționeze cu diligența unui administrator profesionist și de bună credință, evitând conflictele de interese; se aplică cele mai bune practici și supravegherea normativă;
- (b) remunerația lor respectă practicile de pe piață. Se consideră că această cerință este respectată atunci când administratorul este selecționat printr-o procedură deschisă, transparentă și nediscriminatorie, bazată pe criterii obiective legate de experiență, cunoștințe de specialitate și capacitate operațională și financiară;
- (c) primesc o remunerație în funcție de performanță sau își asumă o parte din riscurile de investiții prin co-investirea de resurse proprii, astfel încât să se asigure faptul că interesele lor sunt în permanență aliniate cu interesele investitorului public;
- (d) stabilesc o strategie de investiții, criteriile și calendarul propus pentru realizarea investițiilor în proiecte de eficiență energetică, determinând viabilitatea financiară ex-ante și impactul preconizat asupra eficienței energetice;
- (e) există o strategie de ieșire clară și realistă pentru fondurile publice investite în fondul pentru eficiență energetică sau acordate intermediarului financiar, care permite pieței să finanțeze proiecte de eficiență energetică atunci când piața este pregătită să facă acest lucru.

17.5. AJUTOARELE PENTRU INVESTIȚII ÎN COGENERARE DE ÎNALTĂ EFICIENȚĂ:

Ajutoarele pentru investiții se acordă numai pentru capacitățile nou instalate sau renovate.

Noua unitate de cogenerare asigură economii globale de energie primară în comparație cu producerea separată de energie termică și de energie electrică, astfel cum se prevede în *Directiva 2012/27/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 octombrie 2012 privind eficiența energetică, de modificare a Directivelor 2009/125/CE și 2010/30/UE și de abrogare a Directivelor 2004/8/CE și 2006/32/CE*. Îmbunătățirea unei unități de cogenerare existente sau conversia unei unități existente de generare de energie electrică într-o unitate de cogenerare are drept rezultat economii de energie primară în comparație cu situația inițială.

Costurile eligibile sunt fie costurile suplimentare de investiții pentru echipamentele necesare pentru ca instalația să funcționeze ca instalație de cogenerare de înaltă eficiență, în comparație cu instalațiile convenționale de energie electrică sau de energie termică de aceeași capacitate, fie costurile suplimentare de investiții pentru modernizarea în vederea obținerii unei eficiențe sporite în cazul în care o instalație existentă atinge deja pragul de înaltă eficiență.

Intensitatea ajutorului nu trebuie să depășească 45% din costurile eligibile. Intensitatea ajutorului poate fi majorată cu 20 de puncte procentuale în cazul ajutoarelor acordate întreprinderilor mici și cu 10 puncte procentuale în cazul ajutoarelor acordate întreprinderilor mijlocii.

Intensitatea ajutorului poate fi majorată cu 15 puncte procentuale pentru investițiile situate în zone asistate care îndeplinesc condițiile prevăzute la articolul 107 alineatul (3) litera (a) din TFUE și cu 5 puncte procentuale pentru investițiile situate în zone asistate care îndeplinesc condițiile prevăzute la articolul 107 alineatul (3) litera (c) din TFUE.

	Intensitate maximă admisă (% din costurile eligibile)		
	Întreprinderi mari	Întreprinderi mijlocii	Întreprinderi mici
Zone asistate în temeiul art. 107 (3) a) din TFUE	45+15 = 60	45+10+15 = 70	45+20+15 = 80
Zone asistate în temeiul art. 107 (3) c) din TFUE	45+5 = 50	45+10+5 = 60	45+20+5 = 70

Pragul de notificare este de 15 milioane euro/întreprindere/proiect.

17.6. AJUTOARELE PENTRU INVESTIȚII DESTINATE PROMOVĂRII PRODUCȚIEI DE ENERGIE DIN SURSE REGENERABILE:

Ajutoarele pentru investiții în favoarea producției de biocombustibili sunt exceptate de la obligația de notificare numai în măsura în care investițiile care beneficiază de ajutor sunt utilizate pentru producția de biocombustibili durabili, în afară de biocombustibilii obținuți din culturi alimentare. Cu toate acestea, ajutoarele pentru investiții destinate transformării instalațiilor existente de biocombustibili obținuți din culturi alimentare în instalații de biocombustibili avansați sunt exceptate de la obligația de notificare, cu condiția ca producția bazată pe culturi alimentare să fie redusă proporțional cu noua capacitate.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Nu se acordă ajutoare pentru biocombustibilii care fac obiectul unei obligații de furnizare sau de încorporare.

Nu se acordă ajutoare pentru instalațiile hidroelectrice care nu respectă *Directiva 2000/60/CE a Parlamentului European*.

Ajutoarele pentru investiții se acordă numai instalațiilor noi. Ajutoarele nu se acordă și nici nu sunt rambursate după ce instalația și-a început activitatea, iar ajutorul este independent de rezultat¹⁷³.

Costurile eligibile sunt costurile suplimentare de investiții necesare promovării producției de energie din surse regenerabile. Acestea sunt determinate după cum urmează:

(a) în cazul în care costurile de investiții în producția de energie din surse regenerabile pot fi identificate ca investiție separată în costurile totale de investiții, de exemplu, dacă pot fi legate de o componentă care este adăugată la o instalație deja existentă și care este ușor de identificat, aceste costuri legate de energia regenerabilă constituie costurile eligibile;

(b) în cazul în care costurile investițiilor în producția de energie din surse regenerabile pot fi identificate prin raportare la o investiție similară, mai puțin ecologică, care ar fi fost realizată în mod credibil în absența ajutorului, această diferență dintre costurile aferente celor două investiții permite identificarea costurilor legate de energia regenerabilă și constituie costurile eligibile;

(c) pentru anumite instalații mici, în cazul în care o investiție mai puțin ecologică nu poate fi identificată din cauză că nu există instalații de dimensiuni reduse, costurile totale de investiții destinate realizării unui nivel mai ridicat de protecție a mediului constituie costurile eligibile.

Costurile care nu sunt direct legate de realizarea unui nivel mai ridicat de protecție a mediului nu sunt eligibile.

Intensitatea ajutorului nu trebuie să depășească:

➤ 45% din costurile eligibile, în cazul în care costurile eligibile sunt calculate pe baza literei (a) sau a literei (b);

¹⁷³ Comisia a precizat că lucrările de reconstrucție/retehnologizare ale unei facilități de producție existente pot fi finanțate prin această categorie de ajutoare dacă lucrările vizează o parte considerabilă a unității și contribuie la prelungirea duratei de viață a acesteia, chiar în situația în care nu contribuie la creșterea capacității de producție. În orice caz, lucrările de întreținere și înlocuirea ale unor piese și componente mici ale unității de producție și care nu contribuie la extinderea duratei de viață a acesteia nu pot fi considerate ca investiții finanțabile prin ajutorul pentru investiții destinate promovării producției de energie din surse regenerabile.

- 30% din costurile eligibile, în cazul în care costurile eligibile sunt calculate pe baza literei (c).

Intensitatea ajutorului poate fi majorată cu 20 de puncte procentuale în cazul ajutoarelor acordate întreprinderilor mici și cu 10 puncte procentuale în cazul ajutoarelor acordate întreprinderilor mijlocii.

Intensitatea ajutorului poate fi majorată cu 15 puncte procentuale pentru investițiile situate în zone asistate care îndeplinesc condițiile prevăzute la articolul 107 alineatul (3) litera (a) din TFUE și cu 5 puncte procentuale pentru investițiile situate în zone asistate care îndeplinesc condițiile prevăzute la articolul 107 alineatul (3) litera (c) din TFUE.

În cazul în care ajutorul este acordat în cadrul unei proceduri de ofertare concurențiale, pe baza unor criterii clare, transparente și nediscriminatorii, intensitatea ajutorului poate ajunge la 100% din costurile eligibile. O astfel de procedură de ofertare trebuie să fie nediscriminatorie și să permită participarea tuturor întreprinderilor interesate.

	Costuri eligibile	Intensitate maximă admisă (% din costurile eligibile)		
		Întreprinderi mari	Întreprinderi mijlocii	Întreprinderi mici
Zone asistate în temeiul art. 107 (3) a) din TFUE	- identificabile ca investiție separată în costurile totale	45+15= 60	45+10+15= 70	45+20+15= 80
	- identificabile prin raportare la o investiție similară mai puțin ecologică			
	- egale cu costurile totale de investiții (instalații mici)	30+15= 45	30+10+15= 55	30+20+15= 65

	Costuri eligibile	Intensitate maximă admisă (% din costurile eligibile)		
		Întreprinderi mari	Întreprinderi mijlocii	Întreprinderi mici
Zone asistate în temeiul art. 107 (3) c) din TFUE	- identificabile ca investiție separată în costurile totale - identificabile prin raportare la o investiție similară mai puțin ecologică	45+5=50	45+10+5=60	45+20+5=70
	- egale cu costurile totale de investiții (instalații mici)	30+5=35	30+10+5=45	30+20+5=55

Bugetul aferent procedurii de ofertare este o constrângere obligatorie, în sensul că nu toți participanții pot beneficia de ajutor, iar ajutorul se acordă pe baza ofertei inițiale prezentate de ofertant, excluzându-se prin urmare negocierile ulterioare.

Pragul de notificare este de 15 milioane euro/întreprindere/proiect.

17.7. AJUTOARELE DE EXPLOATARE PENTRU PROMOVAREA PRODUCȚIEI DE ENERGIE ELECTRICĂ DIN SURSE REGENERABILE:

Ajutoarele se acordă pe baza unor criterii clare, transparente și nediscriminatorii, în cadrul unei proceduri de ofertare concurențiale, care este deschisă, în mod nediscriminatoriu, tuturor producătorilor de energie electrică din surse regenerabile.

Procedura de ofertare poate fi limitată la tehnologii specifice în cazul în care o procedură deschisă tuturor producătorilor ar duce la un rezultat sub așteptări, care nu poate fi înlăturat prin modul în care este concepută procedura, având în vedere îndeosebi:

- (i) potențialul pe termen mai lung al unei anumite tehnologii noi și inovatoare; sau
- (ii) necesitatea de a asigura diversificarea; sau
- (iii) constrângerile rețelei și stabilitatea rețelei; sau
- (iv) costurile (de integrare) aferente sistemului; sau
- (v) necesitatea de a evita apariția unor denaturări pe piețele materiilor prime ca urmare a sprijinului acordat biomasei.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Statele Membre realizează o evaluare detaliată privind aplicabilitatea acestor condiții și transmit această evaluare Comisiei.

Ajutoarele se acordă tehnologiilor noi și inovatoare din domeniul energiei din surse regenerabile în cadrul unei proceduri de ofertare concurențiale, deschise cel puțin unei tehnologii de acest tip, pe baza unor criterii clare, transparente și nediscriminatorii. Aceste ajutoare nu se acordă pentru mai mult de 5% din noua capacitate planificată de producție de energie electrică din surse regenerabile pe an, în total.

Ajutorul se acordă sub forma unei prime în plus față de prețul de piață la care producătorii își vând energia electrică produsă direct pe piață.

Beneficiarii ajutorului sunt supuși responsabilităților standard de echilibrare. Beneficiarii pot externaliza responsabilitățile de echilibrare către alte întreprinderi care acționează în numele lor, cum ar fi agregatorii.

Nu se acordă ajutoare în cazul în care prețurile sunt negative.

Ajutoarele pot fi acordate în absența unei proceduri de ofertare concurențiale pentru instalațiile cu o capacitate instalată de producție a energiei electrice mai mică de 1 MW pentru producția de energie electrică din toate sursele regenerabile de energie cu excepția energiei eoliene; în cazul acesteia din urmă, ajutoarele pot fi acordate în absența unei proceduri de ofertare concurențiale pentru instalațiile cu o capacitate instalată de producție a energiei electrice mai mică de 6 MW sau instalațiile cu mai puțin de 6 unități de generare.

Condițiile menționate anterior nu se aplică ajutoarelor de exploatare acordate pentru instalațiile cu o capacitate instalată de producție a energiei electrice mai mică de 500 kW pentru producția de energie electrică din toate sursele regenerabile de energie, cu excepția energiei eoliene; în cazul acesteia din urmă, condițiile nu se aplică ajutoarelor de exploatare acordate pentru instalațiile cu o capacitate instalată de producție a energiei electrice mai mică de 3 MW sau instalațiile cu mai puțin de 3 de unități de generare.

Pentru calcularea capacităților maxime de mai sus, instalațiile cu un punct de conectare comun la rețeaua de energie electrică sunt considerate ca fiind o singură instalație.

Ajutoarele se acordă numai până la data la care instalația de producție a energiei electrice din surse regenerabile este amortizată integral. Orice ajutor pentru investiții primit anterior trebuie dedus din ajutorul de exploatare.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Pragul de notificare este de 15 milioane euro/întreprindere/proiect.

17.8. AJUTOARELE DE EXPLOATARE PENTRU PROMOVAREA PRODUCȚIEI DE ENERGIE DIN SURSE REGENERABILE ÎN INSTALAȚII DE DIMENSIUNI MICI:

Ajutoarele se acordă numai pentru instalațiile cu o capacitate instalată mai mică de 500 kW pentru producția de energie din toate sursele regenerabile de energie, cu excepția energiei eoliene, în cazul căreia se acordă ajutoare pentru instalațiile cu o capacitate instalată mai mică de 3 MW sau cu mai puțin de 3 de unități de generare, precum și cu excepția biocombustibililor, în cazul cărora se acordă ajutoare pentru instalațiile cu o capacitate instalată mai mică de 50.000 tone/an.

Pentru calcularea respectivelor capacități maxime, instalațiile de dimensiuni mici cu un punct de conectare comun la rețeaua de energie electrică sunt considerate ca fiind o singură instalație.

Ajutoarele se acordă numai pentru instalațiile care produc biocombustibili durabili, alții decât cei obținuți din culturi alimentare. Excepție fac, până la sfârșitul anului 2020, ajutoarele de exploatare pentru instalațiile care produc biocombustibili obținuți din culturi alimentare care și-au început activitatea înainte de 31 decembrie 2013 și care nu sunt încă complet amortizate.

Nu se acordă ajutoare pentru biocombustibilii care fac obiectul unei obligații de furnizare sau de amestecare.

Valoarea ajutorului pe unitate de energie nu depășește diferența dintre totalul costurilor egalizate ale producerii de energie din sursa regenerabilă în cauză și prețul de piață al tipului de energie în cauză¹⁷⁴. Costurile egalizate¹⁷⁵ sunt actualizate cu regularitate și cel puțin o dată pe an¹⁷⁶.

Ajutorul se acordă numai până la data la care instalația este amortizată integral. Orice ajutor pentru investiții acordat în favoarea unei instalații este dedus din ajutorul de exploatare.

¹⁷⁴ În multe cazuri, prețurile de piață sunt disponibile, în special în cazul energiei electrice. În alte cazuri, în care nu este disponibil un preț de piață, se va utiliza o aproximare cât mai realistă a acestuia. Este responsabilitatea Statului Membru să identifice corect prețul de piață aplicabil.

¹⁷⁵ Reprezintă costurile tipice de producție pentru producerea fiecărui tip de energie regenerabilă. În cazul unei scheme de ajutor, calculul costurilor egalizate poate avea la bază costurile de producție tipice, reprezentative, de producere a fiecărui tip de energie din surse regenerabile, înregistrate în toate unitățile de producție în care se aplică schema.

¹⁷⁶ Ajustarea costurilor egalizate va avea impact asupra calculului cuantumului maxim al ajutorului posibil de acordat noilor aplicanți, cărora nu li s-a acordat deja ajutorul.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Pragul de notificare este de 15 milioane euro/întreprindere/proiect.

17.9. AJUTOARELE SUB FORMĂ DE REDUCERI ALE TAXELOR DE MEDIU ÎN TEMEIUL DIRECTIVEI 2003/96/CE:

Beneficiarii reducerii fiscale sunt selecționați pe baza unor criterii transparente și obiective și plătesc cel puțin nivelul minim respectiv de impozitare prevăzut în *Directiva 2003/96/CE*¹⁷⁷.

Schemele de ajutoare sub formă de reduceri fiscale se bazează fie pe o reducere a ratei taxei de mediu aplicabile, fie pe achitarea unei compensații cu valoare fixă, fie pe o combinație între aceste două mecanisme.

Nu se acordă ajutoare pentru biocombustibilii care fac obiectul unei obligații de furnizare sau de amestecare.

17.10. AJUTOARELE PENTRU INVESTIȚII ÎN VEDEREA REABILITĂRII SITURILOR CONTAMINATE:

Investițiile trebuie să aibă drept rezultat repararea daunelor aduse mediului, inclusiv a daunelor aduse calității solului sau a apelor de suprafață ori subterane.

În cazul în care este identificată persoana fizică sau juridică răspunzătoare pentru daunele aduse mediului în temeiul legislației aplicabile în fiecare Stat Membru, respectiva persoană trebuie să finanțeze reabilitarea în conformitate cu principiul „poluatorul plătește”, în această situație neacordându-se niciun ajutor de stat.

În cazul în care persoana responsabilă în temeiul legislației aplicabile nu este identificată sau nu poate suporta costurile, persoana responsabilă cu lucrările de reabilitare sau de decontaminare poate primi ajutor de stat.

Costurile eligibile sunt costurile suportate pentru lucrările de reabilitare, minus creșterea valorii terenului. Toate cheltuielile suportate de o întreprindere în procesul de reabilitare a sitului său, indiferent dacă pot fi prezentate sau nu în

¹⁷⁷ *Directiva 2003/96/CE ("Directiva privind impozitarea energiei" sau "DIE")* introduce, în *Anexa I*, niveluri minime de impozitare armonizate la nivelul Uniunii Europene în domeniul produselor energetice și a electricității. DIE oferă Statelor Membre care aplică un nivel general de taxare mai mare decât cel prevăzut de *Directivă*, posibilitatea de a scuti anumite produse energetice de la impozitare sau de a aplica rate reduse acestora, fără a coborî sub nivelele minime stipulate în *Anexa I*. Deoarece aplicarea efectivă a acestor scutiri/reduceri este lăsată la latitudinea Statelor Membre, ea va face obiectul reglementărilor din domeniul ajutoarelor de stat.

bilanțul întreprinderii ca active imobilizate, pot fi considerate drept investiții eligibile în cazul reabilitării siturilor contaminate.

Evaluările privind creșterea valorii terenului care rezultă din reabilitare trebuie să fie efectuate de către un expert independent.

Intensitatea ajutorului nu trebuie să depășească 100% din costurile eligibile.

Pragul de notificare este de 20 milioane euro/întreprindere/proiect.

17.11. AJUTOARELE PENTRU INVESTIȚII ÎN FAVOAREA SISTEMELOR DE TERMIFICARE ȘI RĂCIRE CENTRALIZATĂ EFICIENTE DIN PUNCT DE VEDERE ENERGETIC:

Costurile eligibile pentru instalația de producție sunt costurile suplimentare necesare pentru construirea, extinderea și renovarea uneia sau mai multor unități de generare, astfel încât aceasta (acestea) să funcționeze ca sistem de termoficare și răcire centralizată eficient din punct de vedere energetic.

Investițiile trebuie să facă parte integrantă din sistemul de termoficare și răcire centralizată eficient din punct de vedere energetic.

Intensitatea ajutorului pentru instalația de producție nu trebuie să depășească 45% din costurile eligibile.

Intensitatea ajutorului poate fi majorată cu 20 de puncte procentuale în cazul ajutoarelor acordate întreprinderilor mici și cu 10 puncte procentuale în cazul ajutoarelor acordate întreprinderilor mijlocii.

Intensitatea ajutorului pentru instalația de producție poate fi majorată cu 15 puncte procentuale pentru investițiile situate în zone asistate care îndeplinesc condițiile prevăzute la articolul 107 alineatul (3) litera (a) din TFUE și cu 5 puncte procentuale pentru investițiile situate în zone asistate care îndeplinesc condițiile prevăzute la articolul 107 alineatul (3) litera (c) din TFUE.

	Intensitate maximă admisă (% din costurile eligibile)		
	Întreprinderi mari	Întreprinderi mijlocii	Întreprinderi mici
Zone asistate în temeiul art. 107 (3) a) din TFUE	45+15 = 60	45+10+15 = 70	45+20+15 = 80
Zone asistate în temeiul art. 107 (3) c) din TFUE	45+5 = 50	45+10+5 = 60	45+20+5 = 70

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Costurile eligibile pentru rețeaua de distribuție sunt costurile de investiții.

Valoarea ajutorului pentru rețeaua de distribuție nu trebuie să depășească diferența dintre costurile eligibile și profitul din exploatare¹⁷⁸. Profitul din exploatare se deduce din costurile eligibile *ex ante* sau prin intermediul unui mecanism de recuperare¹⁷⁹.

Pragul de notificare este de 20 milioane euro/întreprindere/proiect.

17.12. AJUTOARELE PENTRU INVESTIȚII DESTINATE RECICLĂRII ȘI REUTILIZĂRII DEȘEURILOR:

Ajutorul pentru investiții se acordă pentru reciclarea și reutilizarea deșeurilor generate de alte întreprinderi. Altfel, materialele reciclate sau reutilizate tratate în acest mod ar fi aruncate sau ar fi tratate într-un mod mai puțin ecologic.

Ajutorul nu scutește în mod indirect poluatorii de o sarcină pe care ar trebui să o suporte în temeiul legislației Uniunii sau de o sarcină care ar trebui considerată ca fiind un cost normal al întreprinderii.

Investiția nu trebuie să se limiteze doar la creșterea cererii pentru materialele de reciclat fără să intensifice, totodată, și colectarea materialelor respective.

Investiția trebuie să depășească stadiul actual al tehnologiei¹⁸⁰.

Costurile eligibile sunt costurile suplimentare de investiții necesare pentru realizarea unei investiții care să conducă la desfășurarea de activități de reciclare sau de reutilizare mai bune sau mai eficiente, în comparație cu un proces convențional constituit din activități de reutilizare și de reciclare, cu aceeași capacitate, care ar fi realizat în absența ajutorului.

Intensitatea ajutorului nu trebuie să depășească 35% din costurile eligibile.

¹⁷⁸ În cazul în care un investitor intenționează să dezvolte atât instalații de producție, cât și rețeaua de distribuție, cele două investiții vor fi tratate separat, fiecărei categorii aplicându-i-se un set diferit de reguli și intensități.

¹⁷⁹ RGECA nu specifică forma sau durata mecanismului de recuperare, precizează numai obligativitatea acestuia. În principiu, durata de aplicare a mecanismului de recuperare ar trebui să fie egală cu durata de viață a investiției. Nu este exclusă, însă, nici posibilitatea utilizării mecanismului de recuperare pentru o perioadă mai redusă.

¹⁸⁰ Conceptul se referă la investiții care aplică tehnologii noi și inovative, respectiv tehnologii noi și netestate, a căror aplicare implică un risc tehnologic sau industrial.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Intensitatea ajutorului poate fi majorată cu 20 de puncte procentuale în cazul ajutoarelor acordate întreprinderilor mici și cu 10 puncte procentuale în cazul ajutoarelor acordate întreprinderilor mijlocii.

Intensitatea ajutorului poate fi majorată cu 15 puncte procentuale pentru investițiile situate în zone asistate care îndeplinesc condițiile prevăzute la articolul 107 alineatul (3) litera (a) din TFUE și cu 5 puncte procentuale pentru investițiile situate în zone asistate care îndeplinesc condițiile prevăzute la articolul 107 alineatul (3) litera (c) din TFUE.

	Intensitate maximă admisă (% din costurile eligibile)		
	Întreprinderi mari	Întreprinderi mijlocii	Întreprinderi mici
Zone asistate în temeiul art. 107 (3) a) din TFUE	$35+15 = 50$	$35+10+15 = 60$	$35+20+15 = 70$
Zone asistate în temeiul art. 107 (3) c) din TFUE	$35+5 = 40$	$35+10+5 = 50$	$35+20+5 = 60$

Ajutoarele pentru investiții legate de reciclarea și reutilizarea propriilor deșeuri ale beneficiarului nu sunt exceptate de la obligația de notificare.

Pragul de notificare este de 15 milioane euro/întreprindere/proiect.

17.13. AJUTOARELE PENTRU INVESTIȚII ÎN INFRASTRUCTURA ENERGETICĂ:

Ajutoarele se acordă pentru infrastructura energetică situată în zone asistate.

Costurile eligibile sunt costurile de investiții.

Valoarea ajutorului nu trebuie să depășească diferența dintre costurile eligibile și profitul din exploatare aferent investiției¹⁸¹. Profitul din exploatare se deduce din costurile eligibile ex ante sau prin intermediul unui mecanism de recuperare.

Ajutoarele pentru investiții în proiecte privind depozitarea energiei electrice și a gazului și în infrastructura petrolieră nu sunt exceptate de la obligația de notificare.

Pragul de notificare este de 50 milioane euro/întreprindere/proiect.

¹⁸¹ Diferența se calculează, în principiu, pentru întreaga durată de viață a investiției. De referință, din acest punct de vedere, este durata contabilă de amortizare a investiției.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

17.14. AJUTOARELE PENTRU STUDII DE MEDIU:

Se pot acorda ajutoarele pentru studii, inclusiv pentru audituri energetice, legate direct de investițiile de mediu, acestea fiind și costurile eligibile.

Intensitatea ajutorului nu trebuie să depășească 50% din costurile eligibile.

Intensitatea ajutorului poate fi majorată cu 20 de puncte procentuale pentru studiile realizate în numele întreprinderilor mici și cu 10 puncte procentuale pentru studiile realizate în numele întreprinderilor mijlocii.

Nu se acordă ajutoare întreprinderilor mari pentru auditurile energetice efectuate în temeiul articolului 8 alineatul (4) din *Directiva 2012/27/UE*, cu excepția cazului în care auditul energetic este efectuat în plus față de auditul energetic obligatoriu în temeiul directivei respective.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

18. AJUTOARELE DE STAT DESTINATE REPARĂRII DAUNELOR PROVOCATE DE ANUMITE DEZASTRE NATURALE:

Schemele de ajutoare destinate reparării daunelor provocate de cutremure, de avalanșe, de alunecări de teren, de inundații, de tornade, de uragane, de erupții vulcanice și de incendii necontrolate de origine naturală sunt compatibile cu Piața internă dacă:

- a) autoritățile publice competente ale unui Stat Membru au recunoscut oficial natura evenimentului ca fiind un dezastru natural;
- (b) există o legătură de cauzalitate directă între dezastrul natural și pagubele suferite de întreprinderea afectată.

Schemele de ajutoare legate de un anumit dezastru natural trebuie introduse în termen de trei ani de la producerea evenimentului. Ajutoarele bazate pe acest tip de schemă se acordă în termen de maxim patru ani de la producerea evenimentului.

Costurile care decurg din daunele suferite ca urmare directă a dezastrelor naturale, astfel cum au fost evaluate de un expert independent recunoscut de autoritatea națională competentă sau de o societate de asigurări reprezintă **costurile eligibile**.

Printre aceste daune se pot număra pagubele materiale suferite de active, de exemplu clădirile, echipamentele, utilajele sau stocurile, precum și pierderile de venituri din cauza suspendării totale sau parțiale a activității pentru o perioadă de maximum șase luni de la producerea dezastrului.

Calcularea pagubelor materiale se bazează pe costurile reparației sau pe valoarea economică pe care a avut-o activul afectat înainte de dezastru. Această valoare nu depășește costul reparației sau scăderea valorii echitabile de piață provocată de dezastru, adică diferența dintre valoarea bunului respectiv imediat înainte și imediat după producerea dezastrului.

Ajutoarele și orice alte plăți primite pentru a compensa daunele, inclusiv plățile în baza polițelor de asigurare, nu trebuie să depășească 100% din costurile eligibile.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

19. AJUTOARELE PENTRU INFRASTRUCTURILE DE BANDĂ LARGĂ:

Costurile eligibile sunt următoarele:

- (a) costurile de investiție pentru dezvoltarea unei infrastructuri pasive de bandă largă;
- (b) costurile de investiție ale lucrărilor de geniu civil legate de infrastructura de bandă largă;
- (c) costurile de investiție pentru dezvoltarea unor rețele în bandă largă de bază;
- (d) costurile de investiție pentru dezvoltarea rețelelor de acces de generație următoare („next generation access” — NGA).

Investițiile se efectuează în zone în care nu există infrastructură din aceeași categorie (fie bandă largă de bază, fie rețea NGA) și în care este puțin probabil ca o astfel de infrastructură să fie dezvoltată în condiții comerciale în termen de trei ani de la data publicării măsurii de ajutor planificate, lucru care este verificat și printr-o consultare publică deschisă.

Up-grade-ul unei rețele clasice de comunicații în bandă largă, în vederea convertirii acesteia într-o rețea de acces de generație următoare este și ea eligibilă pentru finanțare, în condițiile în care zona poate fi considerată „albă” din punctul de vedere al rețelelor de tip NGA.

Ajutorul se alocă în baza unei proceduri de selecție concurențiale deschise, transparente și nediscriminatorii, care respectă principiul neutralității tehnologice.

Operatorul rețelei trebuie să ofere cel mai larg acces cu ridicata activ și pasiv posibil, în condiții echitabile și nediscriminatorii, inclusiv degрупare fizică în cazul rețelelor NGA. Un astfel de acces cu ridicata trebuie să se acorde pentru o perioadă de cel puțin șapte ani, iar dreptul de acces la conducte sau la stâlpi nu trebuie să fie limitat în timp. În cazul ajutoarelor pentru construirea de conducte, conductele trebuie să fie suficient de mari încât să deservească mai multe rețele de cablu și diferite topologii de rețea.

Prețul accesului cu ridicata trebuie să se bazeze pe principiile de tarifare stabilite de autoritatea națională de reglementare și pe indicatorii de referință care predomină în alte zone comparabile, mai competitive, din Statul Membru respectiv sau din Uniune, ținând seama de ajutorul primit de către operatorul rețelei. Autoritatea națională de reglementare este consultată atât cu privire la condițiile de acces, inclusiv tarifarea, cât și în caz de litigiu între solicitanții de acces și operatorul infrastructurii care beneficiază de subvenție.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

Statele Membre instituie un mecanism de monitorizare și de recuperare în cazul în care valoarea ajutorului acordat proiectului depășește 10 milioane EUR.

Pragul de notificare este de 70 milioane euro costuri totale/proiect¹⁸².

¹⁸² Include toate costurile generate de proiect, atât cele eligibile pentru acordarea ajutorului, cât și cele ne-eligibile.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

20. AJUTOARELE DE STAT PENTRU CULTURĂ ȘI PENTRU CONSERVAREA PATRIMONIULUI:

20.1. AJUTOARELE DE STAT PENTRU CULTURĂ ȘI PENTRU CONSERVAREA PATRIMONIULUI:

Ajutoarele se acordă pentru următoarele obiective și activități culturale:

- (a) muzee, arhive, biblioteci, centre sau spații artistice și culturale, teatre, opere, săli de concerte, alte organizații care se ocupă cu spectacole live, instituții care se ocupă cu patrimoniul filmografic și alte infrastructuri, organizații și instituții artistice și culturale similare;
- (b) patrimoniul material, inclusiv toate formele mobile și imobile de patrimoniu cultural, precum și siturile arheologice, monumentele, siturile și clădirile istorice; patrimoniul natural legat de patrimoniul cultural sau dacă este recunoscut în mod oficial ca patrimoniu cultural sau natural de către autoritățile competente ale unui Stat Membru;
- (c) patrimoniul imaterial sub toate formele lui, inclusiv obiceiurile populare și artizanatul;
- (d) evenimentele și spectacolele de artă sau culturale, festivalurile, expozițiile și alte activități culturale similare;
- (e) activitățile de educație culturală și artistică, precum și promovarea înțelegerii importanței pe care o au protejarea și promovarea diversității formelor de expresie culturală prin programe educaționale și de sporire a sensibilizării publicului, inclusiv cu utilizarea noilor tehnologii;
- (f) activitățile de scriere, editare, producție, distribuție, digitizare și publicare a operelor muzicale și literare, inclusiv a traducerilor.

Ajutorul poate fi acordat sub formă de:

- (a) ajutoare pentru investiții, inclusiv ajutoare pentru construirea sau modernizarea infrastructurii din domeniul culturii;
- (b) ajutoare de exploatare.

În cazul ajutoarelor pentru investiții, **costurile eligibile** sunt costurile de investiție în active corporale și necorporale, inclusiv:

- (a) costurile pentru construirea, modernizarea, achiziționarea, conservarea sau îmbunătățirea infrastructurii, în cazul în care cel puțin 80% din capacitatea

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

anuală a acesteia, în termeni de timp sau de spațiu, este utilizată în scopuri culturale¹⁸³;

(b) costurile cu achiziționarea, inclusiv leasingul, cesiunea sau relocarea fizică a patrimoniului cultural;

(c) costurile cu protejarea, conservarea, restaurarea și reabilitarea patrimoniului cultural material și imaterial, inclusiv costurile suplimentare aferente depozitării în condiții adecvate, instrumentelor speciale și materialelor, precum și costurile cu documentarea, cercetarea, digitizarea și publicarea;

(d) costurile cu îmbunătățirea accesibilității pentru public a patrimoniului cultural, inclusiv costurile pentru digitizare și alte tehnologii noi, costurile cu îmbunătățirea accesibilității pentru persoanele cu nevoi speciale (în special rampe și lifturi pentru persoanele cu handicap, indicații în Braille și exponate care pot fi atinse în muzee) și costurile cu promovarea diversității culturale în ceea ce privește prezentările, programele și vizitatorii;

(e) costurile cu proiectele și activitățile culturale, programele de cooperare și de schimb și granturile, inclusiv costurile cu procedurile de selecție, costurile cu promovarea și costurile suportate direct ca urmare a proiectului.

În cazul ajutoarelor de exploatare, **costurile eligibile** sunt următoarele:

(a) costurile instituției culturale sau ale sitului de patrimoniu legate de activități continue sau periodice, inclusiv expoziții, spectacole, evenimente și activități culturale similare, care se desfășoară în cursul activității obișnuite;

(b) costurile aferente activităților de educație culturală și artistică, precum și ale promovării înțelegerii importanței pe care o au protejarea și promovarea diversității formelor de expresie culturală prin programe educaționale și de sporire a sensibilizării publicului, inclusiv cu utilizarea noilor tehnologii;

(c) costurile aferente îmbunătățirii accesului public la instituțiile culturale sau la siturile de patrimoniu și la activități, inclusiv costurile digitizării și ale utilizării noilor tehnologii, precum și costurile de îmbunătățire a accesibilității pentru persoanele cu handicap;

(d) costurile de exploatare direct legate de proiectul sau de activitatea culturală, cum ar fi închirierea sau utilizarea în sistem de leasing a unor proprietăți și locații culturale, cheltuielile de călătorie, materialele și furniturile direct legate de proiectul sau de activitatea culturală, structurile arhitectonice pentru expoziții și instalațiile de scenă, împrumutarea, leasing-ul și amortizarea instrumentelor, a

¹⁸³ De exemplu, în cazul unui muzeu care găzduiește un magazin de suveniruri sau o cafenea, relevant va fi criteriul suprafeței puse la dispoziție pentru derularea celor două activități comerciale, raportat la totalul suprafeței muzeului. În cazul unei săli de concerte utilizate și pentru organizarea de conferințe, este recomandabil să se ia în considerare criteriul timpului în care infrastructura este utilizată pentru derularea conferințelor, raportat la totalul timpului de funcționare al sălii de concerte.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

programelor informatice și a echipamentelor, costurile pentru drepturi de acces la lucrări protejate de drepturi de autor și la alte conținuturi conexe protejate de drepturi de proprietate intelectuală, costurile pentru promovare și costurile suportate direct ca urmare a proiectului sau a activității; costurile de amortizare și costurile de finanțare sunt eligibile doar în cazul în care nu au fost acoperite de ajutoare pentru investiții;

(e) costurile aferente personalului care lucrează pentru instituția culturală sau situl de patrimoniu sau pentru un proiect;

(f) costurile serviciilor de consultanță și de sprijin furnizate de consultanți externi și de furnizori de servicii, suportate direct ca urmare a proiectului.

În cazul ajutoarelor pentru investiții, valoarea ajutoarelor nu trebuie să depășească diferența dintre costurile eligibile și profitul din exploatare aferent investiției¹⁸⁴. Profitul din exploatare se deduce din costurile eligibile ex ante, pe baza unor estimări rezonabile, sau prin intermediul unui mecanism de recuperare.

Operatorul infrastructurii are dreptul de a păstra un profit rezonabil pe durata perioadei relevante.

În cazul ajutorului de exploatare, valoarea ajutorului nu trebuie să depășească ceea ce este necesar pentru acoperirea pierderilor din exploatare și a unui profit rezonabil pe durata perioadei relevante. Acest lucru se asigură ex ante, pe baza unor estimări rezonabile, sau prin intermediul unui mecanism de recuperare.

Pentru ajutoarele care nu depășesc 1 milion EUR, valoarea maximă a ajutorului poate fi stabilită, ca alternativă la metoda menționată anterior, la 80% din costurile eligibile.

În cazul publicării de opere muzicale și literare¹⁸⁵, valoarea maximă a ajutorului nu depășește nici diferența dintre costurile eligibile și veniturile actualizate ale proiectului, nici 70% din costurile eligibile. Veniturile se deduc din costurile eligibile fie ex ante, fie prin intermediul unui mecanism de recuperare.

Costurile eligibile sunt costurile aferente publicării de opere muzicale și literare, inclusiv onorariile autorilor (costurile aferente drepturilor de autor), onorariile

¹⁸⁴ Prevederea din *Regulamentul nr. 651/2014* se referă doar la cazul în care deținătorul infrastructurii este identic cu administratorul acesteia. În cazul în care deținătorul infrastructurii diferă de administratorul acesteia, prevederea se va aplica doar deținătorului. În acest caz, referirea la "profitul din exploatare aferent investiției" se referă la veniturile înregistrate de deținătorul infrastructurii din închirierea acesteia unui terț administrator.

¹⁸⁵ Activitățile de scriere, editare, producție, distribuție, digitizare și publicare a operelor muzicale și literare, inclusiv a traducerilor.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

traducătorilor, onorariile redactorilor, alte costuri de editare (corectare tipografică, corectare a textelor, revizuire), costurile de punere în pagină și de pretipărire și costurile de tipărire sau de publicare electronică.

Nu pot fi acordate în baza acestui tip de ajutor finanțări pentru ziare și reviste, publicate fie în format tipărit, fie în format electronic.

Pragul de notificare corespunzător ajutorului pentru investiții este de 100 milioane euro/proiect., iar cel corespunzător ajutorului pentru exploatare este de 50 milioane euro/proiect.

20.2. AJUTOARELE PENTRU OPERELE AUDIOVIZUALE:

Ajutoarele trebuie să sprijine un produs cultural. Pentru a se evita erorile evidente în ceea ce privește calificarea unui produs drept produs cultural, fiecare Stat Membru stabilește proceduri eficiente, cum ar fi selecționarea propunerilor de către una sau mai multe persoane însărcinate cu această selecționare sau verificarea pe baza unei liste de criterii culturale prestabilite.

Ajutoarele pot fi acordate sub formă de:

- (a) ajutoare pentru producția de opere audiovizuale;
- (b) ajutoare pentru preproducție; și
- (c) ajutoare pentru distribuție.

În cazul în care un Stat Membru condiționează acordarea ajutoarelor de îndeplinirea unor obligații de teritorializare a cheltuielilor, schemele de ajutoare pentru producția de opere audiovizuale pot:

- (a) fie să impună ca până la 160% din ajutorul acordat producției unei anumite opere audiovizuale să fie cheltuit pe teritoriul Statului Membru care acordă ajutorul; fie
- (b) să calculeze ajutorul acordat pentru producția unei anumite opere audiovizuale ca procent din cheltuielile aferente activităților de producție din Statul Membru care acordă ajutorul, de regulă, în cazul schemelor de ajutoare sub formă de stimulente fiscale.

În ambele cazuri, dacă un Stat Membru impune existența unui nivel minim de activitate de producție pe teritoriul în cauză pentru ca proiectele să fie eligibile pentru primirea de ajutoare, acel nivel nu trebuie să depășească 50% din bugetul total al producției.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

În plus, cheltuielile maxime care fac obiectul obligațiilor de teritorializare a cheltuielilor nu trebuie să depășească în niciun caz 80% din bugetul total al producției.

Costurile eligibile sunt următoarele:

- (a) în cazul ajutoarelor pentru producție: costurile totale aferente producției de opere audiovizuale, inclusiv costurile aferente îmbunătățirii accesibilității pentru persoanele cu handicap;
- (b) în cazul ajutoarelor pentru preproducție: costurile aferente scrierii de scenarii și realizării operelor audiovizuale;
- (c) în cazul ajutoarelor pentru distribuție: costurile cu distribuția și promovarea operelor audiovizuale.

Intensitatea ajutorului pentru producția de opere audiovizuale nu depășește 50% din costurile eligibile.

Intensitatea ajutorului poate fi sporită astfel:

- (a) până la 60% din costurile eligibile pentru producțiile transfrontaliere finanțate de mai mult de un Stat Membru și care implică producători din mai mult de un Stat Membru;
- (b) până la 100% din costurile eligibile pentru operele audiovizuale greu de realizat și coproducțiile în care sunt implicate țări de pe lista Comitetului de asistență pentru dezvoltare (CAD) a OCDE.

Intensitatea ajutorului pentru activitățile de preproducție nu depășește 100% din costurile eligibile. În cazul în care scenariul sau proiectul rezultat se transpune într-o operă audiovizuală, cum ar fi un film, costurile de preproducție sunt incluse în bugetul global și luate în considerare atunci când se calculează intensitatea ajutorului.

Intensitatea ajutorului pentru distribuție este aceeași cu intensitatea ajutorului pentru producție.

Ajutoarele nu sunt rezervate unor activități specifice de producție sau unor părți individuale din lanțul valoric de producție. Ajutoarele pentru infrastructura studiourilor de filmare nu sunt eligibile pentru finanțare în cadrul acestei categorii de ajutoare.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

Ajutoarele nu sunt rezervate exclusiv cetățenilor statului respectiv, iar beneficiarii nu sunt obligați să aibă statut de întreprindere înființată în temeiul dreptului comercial național.

Pragul de notificare este de 50 milioane euro/schemă/an.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

21. AJUTOARELE DE STAT PENTRU INFRASTRUCTURILE SPORTIVE ȘI PENTRU INFRASTRUCTURILE DE AGREMENT MULTIFUNCȚIONALE:

Ajutoarele pentru infrastructurile sportive și pentru infrastructurile de agrement multifuncționale sunt compatibile cu Piața internă dacă:

Infrastructura sportivă nu este rezervată unui singur utilizator din mediul sportiv profesionist. Utilizarea infrastructurii sportive de către alți utilizatori profesioniști sau neprofesioniști reprezintă, anual, cel puțin 20% din capacitate, în termeni de timp de utilizare. În cazul în care infrastructura este folosită de mai mulți utilizatori simultan, se calculează fracțiunile de timp corespunzătoare utilizării capacității respective.

Infrastructurile de agrement multifuncționale constau în instalații de agrement cu caracter multifuncțional, care oferă, în special, servicii culturale și de agrement, cu excepția parcurilor de distracții și a instalațiilor hoteliere.

Accesul la infrastructurile sportive și la infrastructurile de agrement multifuncționale este deschis pentru mai mulți utilizatori și se acordă pe bază transparentă și nediscriminatorie. Întreprinderile care au finanțat cel puțin 30% din costurile de investiții corespunzătoare infrastructurii pot beneficia de un acces preferențial la infrastructura respectivă, în condiții mai favorabile, însă doar dacă aceste condiții sunt făcute publice.

În cazul în care infrastructura sportivă este folosită de cluburi sportive profesionale, Statele Membre se asigură că sunt făcute publice condițiile tarifare pentru utilizarea infrastructurii.

Orice concesiune sau alt tip de contract prin care un terț este însărcinat cu construirea, modernizarea și/sau exploatarea infrastructurii sportive sau a infrastructurii de agrement multifuncționale se atribuie în mod deschis, transparent și nediscriminatoriu, ținându-se seama în mod corespunzător de normele aplicabile în materie de achiziții publice.

Ajutoarele pot fi acordate sub formă de:

- (a) ajutoare pentru investiții, inclusiv ajutoare pentru construirea sau modernizarea infrastructurii sportive sau a infrastructurii de agrement multifuncționale;
- (b) ajutoare de exploatare pentru infrastructura sportivă.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

În cazul ajutoarelor pentru investiții destinate infrastructurilor sportive și infrastructurilor de agrement multifuncționale, **costurile eligibile** sunt costurile de investiție în active corporale și necorporale.

În cazul ajutoarelor de exploatare pentru infrastructura sportivă, **costurile eligibile** sunt costurile de exploatare corespunzătoare furnizării de servicii de către infrastructură. Printre aceste costuri de exploatare se numără costuri precum costurile cu personalul, materialele, serviciile contractate, comunicațiile, energia, întreținerea, chiria, gestionarea etc., însă sunt excluse costurile de amortizare și costurile de finanțare în cazul în care acestea au fost acoperite de ajutorul pentru investiții.

În cazul ajutoarelor pentru investiții destinate infrastructurilor sportive și infrastructurilor de agrement multifuncționale, valoarea ajutoarelor nu trebuie să depășească diferența dintre costurile eligibile și profitul din exploatare aferent investiției. Profitul din exploatare se deduce din costurile eligibile ex ante, pe baza unor estimări rezonabile, sau prin intermediul unui mecanism de recuperare.

În cazul ajutoarelor de exploatare pentru infrastructurile sportive, valoarea ajutoarelor nu trebuie să depășească pierderile din exploatare pe perioada relevantă. Acest lucru se asigură ex ante, pe baza unor estimări rezonabile, sau prin intermediul unui mecanism de recuperare.

Pentru ajutoarele care nu depășesc 1 milion euro, valoarea maximă a ajutorului poate fi stabilită, ca alternativă la metodele menționate anterior, la 80% din costurile eligibile.

Pragul de notificare aferent ajutorului pentru investiții este de 15 milioane euro sau costuri investiționale totale care depășesc 50 milioane euro/proiect, iar cel aferent ajutorului pentru exploatare este de 2 milioane euro/infrastructură/an.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

22. AJUTOARELE DE STAT PENTRU INVESTIȚII ÎN INFRASTRUCTURILE LOCALE:

Pot fi acordate finanțări pentru construirea sau modernizarea infrastructurilor locale care contribuie, la nivel local, la îmbunătățirea mediului de afaceri și de consum și la modernizarea și dezvoltarea bazei industriale.

Menționăm că activități implicând construcția și întreținerea lucrărilor publice, a pistelor de biciclete, spațiilor verzi, trotuarelor și zonelor de oprire și parcare gratuite constituie activități non-economice, fapt confirmat de Comisia Europeană prin decizia adoptată în cazul SA.36346 (*"Decizia GRW"*), cu condiția ca niciuna dintre aceste infrastructuri să nu fie dedicată unui anumit utilizator (în acest caz, construcția respectivei infrastructuri intră sub incidența regulilor de ajutor de stat.

De asemenea, în anumite cazuri, derularea de investiții în infrastructurile locale nu implică acordarea de ajutoare de stat. Din acest punct de vedere, *Decizia GRW* oferă o serie de clarificări relevante.

Nu se aplică aceste prevederi infrastructurilor aeroportuare sau portuare și nici infrastructurilor pentru care există legislație specifică (ex. mediu). De asemenea, infrastructurile dedicate unei întreprinderi specifice nu sunt exceptate de la obligația de notificare.

Trebuie notat faptul că beneficiari de ajutor de stat pot fi și instituțiile publice de nivel local sau consorțiile acestora.

Pentru ca ajutorul să fie compatibil, este necesar ca infrastructura să fie pusă la dispoziția utilizatorilor interesați în mod deschis, transparent și nediscriminatoriu. Prețul perceput pentru utilizarea infrastructurii sau pentru vânzarea acesteia trebuie să corespundă prețului pieței.

Orice concesiune sau alt tip de contract prin care un terț este însărcinat cu exploatarea infrastructurii se atribuie în mod deschis, transparent și nediscriminatoriu, ținându-se seama în mod corespunzător de normele aplicabile în materie de achiziții publice.

Costurile eligibile sunt costurile de investiții în active corporale și necorporale. Costurile operaționale nu se finanțează prin ajutorul de stat pentru investițiile în infrastructurile locale exceptat de la obligația de notificare.

Achiziția terenului nu este eligibilă pentru acordarea acestei categorii de ajutor.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Valoarea ajutorului nu trebuie să depășească diferența dintre costurile eligibile și profitul din exploatare aferent investiției¹⁸⁶. Profitul din exploatare se deduce din costurile eligibile ex-ante, pe baza unor estimări rezonabile sau prin intermediul unui mecanism de recuperare.

Pragul de notificare este de 10 milioane euro sau costuri totale care depășesc 20 milioane euro/infrastructură.

22.1. DECIZIA GRW:

Trebuie precizat faptul că, urmare notificării de către autoritățile germane, în anul 2002, a unei prime formă a măsurii, Comisia Europeană a concluzionat că dezvoltarea și revitalizarea terenurilor în scopul dezvoltării, ulterioare, de infrastructură industrială sau comercială, nu constituie o activitate economică, iar finanțarea oferită de autoritățile publice locale pentru derularea unor astfel de activități nu implică acordarea de ajutoare de stat în favoarea deținătorului terenului.

Deși natura măsurii nu s-a modificat, urmare jurisprudenței recente¹⁸⁷, autoritățile germane au decis să re-notifice măsura către Comisia Europeană pentru obținerea certitudinii juridice.

Concret, atât vechea, cât și noua măsură vizează acordarea de finanțare publică, în vederea dezvoltării și revitalizării terenurilor de către autoritățile publice locale, în scopul utilizării lor ulterioare pentru realizarea de infrastructură industrială și comercială. Ulterior revitalizării terenurilor, acestea sunt vândute unor terți beneficiari.

Beneficiarii direcți ai finanțării sunt organismele responsabile pentru implementarea proiectelor selectate de către autoritățile centrale pentru finanțare (autorități publice locale, organizații non-profit sau asocieri de municipalități/organizații non-profit cu întreprinderi deținute, în majoritate, de autoritățile locale sau organizații non-profit). De cele mai multe ori, beneficiarii direcți ai finanțării sunt și proprietarii terenurilor. În cazul în care organismele responsabile pentru implementarea proiectelor nu dețin terenurile respective, este obligatorie încheierea unor înțelegeri între părți care să confere organismelor responsabile dreptul de a achiziționa sau utiliza, ulterior derulării lucrărilor, terenurile reabilitate. Eventualele profituri vor fi înregistrate de către organismele responsabile și se recuperează.

¹⁸⁶ Considerat pe întreaga durată de viață a investiției.

¹⁸⁷ *Cazul Leipzig-Halle GmbH v Commission*.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Organismele responsabile încredințează derularea lucrărilor unor dezvoltatori selectați prin procedură de licitație deschisă, transparentă și nediscriminatorie.

Finanțarea, acordată sub formă de subvenție, acoperă un procent de 60 - 90% din costul activităților eligibile pentru finanțare, respectiv:

- pregătirea terenului pentru construcția ulterioară de infrastructură;
- realizarea de lucrări de infrastructură stradală, iluminat stradal, bariere anti-zgomot, amenajare peisagistică;
- conectarea terenului la rețeaua principală de apă, electricitate, gaz și canalizare;
- derularea de lucrări de protecție a mediului și de decontaminare, cu condiția respectării principiului "poluatorul plătește";
- îndepărtarea construcțiilor existente pe vechile amenajări industriale și comerciale (vechi fabrici, clădiri militare sau instalații de alimentare).

În cadrul măsurii nu se acordă finanțare pentru dezvoltarea unei zone conform cerințelor unor întreprinderi identificate anterior.

Evaluarea Comisiei Europene s-a derulat la următoarele nivele:

a. la nivelul organismelor responsabile pentru implementarea proiectelor:

a.1. cazul terenurilor dezvoltate de către autoritățile locale:

Măsura vizează acordarea de fonduri pentru dezvoltarea, decontaminarea (cu respectarea principiului "poluatorul plătește") și revitalizarea terenului care va fi utilizat, ulterior, pentru dezvoltarea de infrastructuri industriale sau comerciale de interes local. Măsura nu finanțează finanțarea de construcții sau clădiri sau orice alt tip de structuri și nici managementul sau administrarea terenurilor/clădirilor, ci doar pregătirea terenului pentru construcția, ulterioară, de infrastructură și asigurarea conectării terenului la diverse tipuri de rețele de utilități (apă, gaz, canalizare, electricitate) sau rețele de transport (rutiere sau feroviare).

Comisia a considerat că derularea lucrărilor anterior menționate este inclusă în obligația statului de a acționa, în calitate sa de autoritate publică, în vederea ducerii la îndeplinire a unor planuri de dezvoltare locale sau regionale și, în consecință, nu poate fi considerată ca reprezentând o activitate economică.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Mai mult, beneficiarii finanțării sunt autoritățile publice locale, iar transferul de fonduri de la autoritățile publice centrale la cele locale a fost considerat ca un transfer de fonduri bugetare între autoritățile naționale.

În consecință, Comisia Europeană nu a identificat acordarea de ajutoare de stat la acest nivel.

a.2. cazul terenurilor dezvoltate de către alte entități:

În acest caz, măsura nu mai poate fi considerată ca reprezentând un transfer de fonduri între autoritățile statului. Cu toate acestea, dat fiind faptul că organismele responsabile pentru implementarea proiectelor au obligația restituirii eventualelor profituri, se elimină posibilitatea acordării de ajutoare de stat în beneficiul acestor entități.

a.3. cazul terenurilor care nu sunt în proprietatea organismelor responsabile:

În acest caz, obligația asumată de proprietarii terenurilor de a transfera orice avantaj economic către organismele responsabile, inclusiv cel care rezultă din creșterea valorii terenurilor ca urmare a reabilitării și dezvoltării acestuia, elimină orice posibilitate de acordare a unui ajutor de stat în beneficiul proprietarilor.

b. la nivelul dezvoltatorilor:

Deoarece dezvoltatorii sunt selectați prin procedură de licitație deschisă, transparentă și nediscriminatorie, nu există suspiciunea acordării unor ajutoare de stat în beneficiul acestora.

b. la nivelul entităților care achiziționează terenurile reabilite:

Deoarece terenul este vândut prin procedură de licitație deschisă, transparentă și nediscriminatorie, nu există suspiciunea acordării unor ajutoare de stat în beneficiul acestora.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

BIBLIOGRAFIE

1. **Tratatul privind Funcționarea Uniunii Europene** (versiunea consolidată), publicată Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. C 83 din 30.03.2010;
2. **Regulamentul (CE) nr. 659/1999** al Consiliului de stabilire a normelor de aplicare a articolului 93 din Tratatul CE, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. L 83/1 din 27.03.1999, cu modificările și completările ulterioare;
3. **Regulamentul (UE) nr. 734/2013** al Consiliului din 22 iulie 2013 de modificare a Regulamentului (CE) nr. 659/1999 de stabilire a normelor de aplicare a articolului 93 din Tratatul CE, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. L 204 din 31.07.2013;
4. **Regulamentul (CE) nr. 794/2004** al Comisiei din 21 aprilie 2004 de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 659/1999 al Consiliului de stabilire a normelor de aplicare a articolului 93 din Tratatul CE, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. L 140 din 30.04.2004, cu modificările și completările ulterioare;
5. **Regulamentul (CE) nr. 271/2008** al Comisiei de modificare a Regulamentului (CE) nr. 794/2004 de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 659/1999 al Consiliului de stabilire a normelor de aplicare a art. 93 din Tratatul CE, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 82 din 25.03.2008;
6. **Regulamentul (CE) nr. 994/98** al Consiliului din 7 mai 1998 de aplicare a articolelor 92 și 93 din Tratatul de instituire a Comunității Europene anumitor categorii de ajutoare de stat orizontale, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. L 142 din 14.05.1998, cu modificările și completările ulterioare;
7. **Regulamentul (UE) nr. 733/2013** de modificare a Regulamentului (CE) nr. 994/98 de aplicare a art. 92 și 93 din Tratatul de instituire a Comunității Europene anumitor categorii de ajutoare de stat orizontale, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. L 204 din 31.07.2013;
8. **Comunicarea Comisiei Europene din 27.09.2005** privind modalitățile de transmitere electronică a notificărilor ajutoarelor de stat, inclusiv adresele, precum și dispozițiile necesare pentru asigurarea protecției informațiilor confidențiale, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. C 237 din 27.09.2005;
9. **Comunicarea Comisiei din 22.05.2002** privind stabilirea regulilor aplicabile pentru evaluarea ajutorului de stat ilegal, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. C 119 din 22.05.2002;
10. **Comunicarea Comisiei din 15.11.2007** pentru o punere în aplicare eficientă a deciziilor Comisiei de obligare a Statelor Membre să recupereze ajutorul de stat ilegal și incompatibil, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. C 272 din 15.11.2007;

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

11. **Comunicarea Comisiei privind revizuirea metodei de stabilire a ratelor de referință și de scont**, publicate în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. C 14 din 2008;
12. **Recomandarea Comisiei** din 6 mai 2003 privind definiția întreprinderilor mici și mijlocii, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. L 124 din 20.05.2003;
13. **Comunicarea Comisiei din 29.04.2009** privind o procedură simplificată de tratare a anumitor tipuri de ajutoare de stat, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. C 136 din 16.06.2009;
14. **Directiva Comisiei din 16.11.2006** privind transparența relațiilor financiare dintre autoritățile publice și întreprinderile publice, precum și transparența financiară în cadrul anumitor întreprinderi, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. L 312 din 29.11.2005;
15. **Comunicarea Comisiei privind elementele de ajutor de stat în vânzările de terenuri și clădiri de către autoritățile publice**, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. C 209 din 10.07.1997;
16. Proiectul de **Comunicare a Comisiei privind noțiunea de ajutor de stat** în temeiul articolului 107(1) din TFUE;
17. **Regulamentul (CE) nr. 800/2008** al Comisiei din 6 august 2008 de declarare a anumitor categorii de ajutoare compatibile cu piața comună în aplicarea articolelor 87 și 88 din tratat (Regulament general de exceptare pe categorii de ajutoare), publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. L 214 din 09.08.2008;
18. **Regulamentul (UE) nr. 651/2014** din 17 iunie 2014 de declarare a anumitor categorii de ajutoare compatibile cu piața internă în aplicarea articolelor 107 și 108 din tratat, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. L 187 din 26.6.2014;
19. **Regulamentul (CE) nr. 1998/2006** al Comisiei din 15 decembrie 2006 privind aplicarea articolelor 87 și 88 din tratat ajutoarelor *de minimis*, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. L 379 din 28.12.2006;
20. **Regulamentul (UE) nr. 1407/2013** al Comisiei din 18 decembrie 2013 privind aplicarea articolelor 107 și 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene ajutoarelor *de minimis*, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. L 352 din 24.12.2013;
21. **Orientările privind ajutoarele de stat regionale pentru perioada 2014-2020**, publicate în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. C 209 din 23.07.2013;
22. **Cadrul pentru ajutoarele de stat pentru cercetare, dezvoltare și inovare**, publicate în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. C 198 din 27.06.2014;
23. **Regulamentul (CE) nr. 723/2009 din 25 iunie 2009** privind cadrul juridic comunitar aplicabil unui consorțiu pentru o infrastructură europeană de

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

cercetare (ERIC), Publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. L 206 din 2009;

24. Orientările privind ajutoarele de stat pentru protecția mediului și energie pentru perioada 2014-2020, publicate în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. C 200 din 28.06.2014;

25. Orientările privind ajutoarele de stat pentru promovarea investițiilor de finanțare de risc, publicate în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene J.O. UE nr. C 19 din 22.01.2014;

26. Orientările (CE) privind ajutoarele de stat pentru salvarea și restructurarea întreprinderilor nefinanciare aflate în dificultate, publicate în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. C 249 din 31.07.2014;

27. Orientările UE pentru aplicarea normelor privind ajutoarele de stat în cazul dezvoltării rapide a rețelelor de comunicații în bandă largă, publicate în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. C 25 din 26.01.2013;

28. Comunicarea Comisiei privind ajutoarele de stat pentru filme și alte opere audiovizuale, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. C 332 din 15.11.2013;

29. Comunicarea Comisiei cu privire la aplicarea articolelor 87 și 88 din Tratatul CE privind ajutoarele de stat sub formă de garanții, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. C 155 din 20.06.2008;

30. Comunicarea Comisiei privind aplicarea normelor Uniunii Europene în materie de ajutor de stat în cazul compensației acordate pentru prestarea unor servicii de interes economic general, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. C 8 din 11.01.2012;

31. Decizia Comisiei din 20.12.2011 privind aplicarea art. 106 alin. (2) din TFUE în cazul ajutoarelor de stat sub formă de compensații pentru obligația de serviciu public acordate anumitor întreprinderi cărora le-a fost încredințată prestarea unui serviciu de interes economic general, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. L 7 din 11.01.2012;

32. Comunicarea Comisiei - Cadrul Uniunii Europene pentru ajutoarele de stat sub forma compensațiilor pentru obligația de serviciu public, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. C 8 din 11.01.2012;

33. Regulamentul (UE) nr. 360/2012 al Comisiei din 25.04.2012 privind aplicarea art. 107 și 108 din TFUE în cazul ajutoarelor de minimis acordate întreprinderilor care prestează servicii de interes economic general, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. L 114 din 26.04.2012;

34. Regulamentul (CE) nr. 1408/2013 privind aplicarea art. 107 și 108 din TFUE ajutoarelor de minimis în sectorul producției agricole, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. L 352 din 24.12.2013;

35. Regulamentul (UE) nr. 717/2014 privind aplicarea art. 107 și 108 din TFUE ajutoarelor de minimis în sectorul pescuitului și acvaculturii, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. L 190 din 28.06.2014;

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

- 36. Comunicarea Comisiei privind aplicarea, de la 1 august 2013, a normelor privind ajutoarele de stat pentru măsurile de sprijin în favoarea băncilor în contextul crizei financiare, publicate în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. C 216 din 30.07.2013;**
- 37. Document de lucru al serviciilor Comisiei - Metodologia comună de evaluare a ajutoarelor de stat (2014)**
- 38. Regulamentul (UE) nr. 1303/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013 de stabilire a unor dispoziții comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune, Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime, precum și de stabilire a unor dispoziții generale privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1083/2006 al Consiliului, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. L 347 din 20.12.2013;**
- 39. Regulamentului (CE) nr. 1828/2006 de stabilire a normelor de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 1083/2006 al Consiliului de stabilire a anumitor dispoziții generale privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european și Fondul de coeziune și a Regulamentului (CE) nr. 1080/2006 al Consiliului privind Fondul european de dezvoltare regională, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. L 371/1 din 27.12.2006;**
- 40. Regulamentul (UE) nr. 1299/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013 privind dispoziții specifice pentru sprijinul din partea Fondului european de dezvoltare regional pentru obiectivul de cooperare teritorială europeană, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. L 347 din 20.12.2013;**
- 41. Regulamentul (UE) nr. 832/2010 al Comisiei din 17 septembrie 2010 de modificare a Regulamentului (CE) nr. 1828/2006 de stabilire a normelor de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 1083/2006 al Consiliului de stabilire a anumitor dispoziții generale privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european și Fondul de coeziune și a Regulamentului (CE) nr. 1080/2006 al Consiliului privind Fondul european de dezvoltare regională;**
- 42. Regulamentul (CE) nr. 1080/2006 al Parlamentului European și al Consiliului din 5 iulie 2006 privind Fondul European de Dezvoltare Regională și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1783/1999, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. L 210 din 31.07.2006;**
- 43. Regulamentul (CE) nr. 1084/2006 al Consiliului din 11 iulie 2006 de creare a Fondului de coeziune și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1164/94, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. L 210 din 31.07.2006;**
- 44. Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 117/2006 privind procedurile naționale în domeniul ajutorului de stat, aprobată prin Legea nr. 137/2007, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 1042 din 28.12.2006;**

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

- 45. Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 77/2014** privind procedurile naționale în domeniul ajutorului de stat, publicată în Monitorul Oficial nr. 893 din 09.12.2014, cu modificările și completările ulterioare;
- 46. Regulamentul privind procedurile de monitorizare a ajutoarelor de stat** aprobat prin Ordinul Președintelui Consiliului Concurenței nr. 175/2007 și publicat în Monitorul Oficial al României nr. 436 din 28.06.2007;
- 47. Ordinul nr. 1133 din 11 aprilie 2008 privind aprobarea Normelor metodologice pentru aplicarea de către Ministerul Economiei și Finanțelor a prevederilor art. 18 din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 117/2006 privind procedurile naționale în domeniul ajutorului de stat**, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 137/2007, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 308 din 21 aprilie 2008;
- 48. Regulamentul privind transparența relațiilor financiare** dintre autoritățile publice și întreprinderile publice, precum și transparența financiară în cadrul anumitor întreprinderi, aprobat prin Ordinul Președintelui Consiliului Concurenței nr. 120/2004 și publicat în Monitorul Oficial al României nr. 525 din data de 10.06.2004, cu modificările și completările ulterioare;
- 49. Legea nr. 346 din 14 iulie 2004** privind stimularea înființării întreprinderilor mici și mijlocii;
- 50. Hotărârea de Guvern nr. 517 din 26 iunie 2014** privind intensitatea maximă a ajutorului de stat regional în perioada 2014-2020 pentru investiții inițiale, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 479 din 28.06.2014;
- 51. Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 64/2009** privind gestionarea financiară a instrumentelor structurale și utilizarea acestora pentru obiectivul convergență;
- 52. Hotărârea Guvernului nr. 759/2007** privind regulile de eligibilitate a cheltuielilor efectuate în cadrul operațiunilor finanțate prin programele operaționale;
- 53. Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 66/2011** privind prevenirea, constatarea și sancționarea neregulilor apărute în obținerea și utilizarea fondurilor europene și/sau a fondurilor publice naționale aferente acestora;
- 54. Ordonanța Guvernului nr. 2/2001** privind regimul juridic al contravențiilor, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 180/2002, cu modificările și completările ulterioare;
- 55. European State aid Law and Policy**, second edition – Conor Quigley, ed. Hart Publishing, 2009;
- 56. EU Competition Law** – Wolfgang Mederer, Nicola Pesaresi și Marc Van Hoof, editura Claeys and Casteels, 2008;
- 57.** http://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/legislation.html
- 58.** <http://www.ajutordestat.ro/?lang=ro#>.
- 59.** https://webgate.ec.europa.eu/cas/login?loginRequestId=ECAS_LR-2235204-zlazzZzTGOb5ugQR8jZU1agzxPdmRNn1c4dbht6U70uLHVqDzYxEGE16th7qSTz

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

G8Ife4WIlcpLKG6RTR7EitspC-Jj71zxYb8yrWD2CDDs74Da-
yUflUlcSbRocnohQSnuZoDIe7ypaTCuxhEbQFwoDUKO

60. http://ec.europa.eu/competition/state_aid/register/

61. http://ec.europa.eu/competition/state_aid/modernisation/index_en.html

62. <http://stateaidhub.eu/blogs/stateaiduncovered>